URMELE NU SE ȘTERG

EDITURA TINERETULUI

AVENTURA

AVENTURA

URMELE NU SE ȘTERG

Povestiri și nuvele inspirate din activitatea ofițerilor și subofițerilor de miliție și închinate lor. Un volum omagial la cea de-a douăzecea aniversare a miliției din Republica Socialistă România.

EDITURA
TINERETULUI

THEODOR CONSTANTIN

CADRILUL SOBOLILOR

Erau puse, cap la cap, trei mese. Cu excepția lui Firicel, toți ceilalți erau actori. Actori și actrițe de la teatrul de estradă din orașul X., veniți în turneu cu revista „Curcubeul melodiilor".

Firicel trona în capul mesei. De fapt, nu chiar acolo. Dar de locul acela nu-l despărțeau decît cele două scaune, din dreapta sa, ocupate de două fete din balet, cu părul ridicat în creștetul capului, ca două căpițe de fîn de culoare argintiu-albastru. În stînga, era flancat de una din „șantezele" trupei, care, cu toate că mai mult țipa decît cînta, stîrnise ropote de aplauze și fusese bisată, fiindcă puținătatea vocii era suplinită de un fizic deosebit de atrăgător.

Cu toate acestea, pe Firicel, pe frumosul Firicel nu-l interesau nici baletistele din dreapta sa și nici „șanteza" din stînga. El nu avea ochi decît pentru actriță. Numai cu ea conversa și, ca să se poată face auzit, era nevoit să vorbească tare. Eu, care mă aflam la o masă din apropiere, eram tare bucuros de acest lucru, fiindcă aveam posibilitatea să aud ce spune.

Firicel se purta cum nu se poate mai degajat. Prezența actorilor și actrițelor nu-i crea nici un fel de complexe. Dimpotrivă, se comporta în așa fel, încît ai fi jurat că, de cînd se știa, numai în mediul actoricesc se învîrtise. Dar, dacă o asemenea părere ar fi fost greșită, în schimb

era foarte adevărat că nu pentru prima dată se găsea în compania unor slujitori şi slujitoare ai Thaliei.

Actriţa, care polarizase întreg interesul lui Firicel, era o gîgîlice de femeie, şi ca orice femeie, dîndu-şi seama că acesta nu avea ochi decît pentru ea, se alinta în fel şi chip, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire triumfătoare vecinei sale de vizavi. Şi era suficient să vezi cu ce ochi se priveau, ca să-ţi dai seama cît de puţin se simpatizau.

— Duduiţă Margot, i se adresă Firicel, aţi fost admirabilă, mai ales în cupletul acela cu ospătarii. Şi acuma mă dor palmele de cît am aplaudat.

— Serios, domnule?

— Pe onoarea mea, duduiţă Margot! Nici Zizi Şerban, care-i, mă rog, as în meserie de cuplete, nu ar fi în stare să-l spună cu mai multă vervă.

— Foarte drăguţ din partea dumitale, domnule... Scuză-mă, nu ţi-am reţinut numele.

— Firicel. Gigi Firicel.

— Foarte drăguţ din partea dumitale, domnule Gigi.

— Pe onoarea mea, duduiţă Margot, că nu e un compliment. Vă spune cineva care nu e chiar cu desăvîrşire străin de meserie. Am trecut şi eu — cu cîţiva ani în urmă — pe la Institutul de teatru.

— Serios ? întrebă Gîgîliceea, al cărei interes faţă de Firicel crescu în clipa cînd află că admiratorul ei urmase Institutul. (Ea ajunsese actriţă fără să treacă pe acolo).

— Mda! Bineînţeles, nu l-am terminat. În nici un caz din lipsă de talent. Au fost alte motive. Făcu un gest vag cu mîna care voia să însemne că nu-i face de loc plăcere

să-și amintească de acele motive, pe urmă începu să declame:

„De pot să cred a somnului oglindă
Măgulitoare, visele mele
Vestesc o bucurie-apropiată.
Ușor pe tron stă domnul meu, Amorul.
Mă-nalț-un duh necunoscut cu gînduri
Voioase astăzi. Se făcea că vine
Iubita-mi și eu mort eram. O, vis
Ciudat, ce face morții să gîndească!
Sărutul ei îmi dete-atîta viață,
Că m-am sculat din morți, ca împărat.
O, inimă, ce dulce poate fi
Iubirea care-o ai, cînd umbra ei,
Chiar ea, e-așa bogată-n desfătare!"

— Bravo!... Bravo!... Ai fost extraordinar!...

Actorii aplaudară. Unii — din convingere, alții — ca să-i facă plăcere lui Firicel.

— Ai recitat ca un maestru, tovarășe Gigi! Ai foarte mult talent, îl lăudă Gîgîlicea, privindu-l galeș.

Firicel, ca și cînd ar fi fost obișnuit cu aplauzele și cu laudele, nu se pierdu cu firea. Doar ochii îi luciră un pic mai mult ca de obicei.

— Știți din ce piesă v-am recitat?

Nu știa nimeni.

— Probabil dintr-o piesă... clasică, își dădu cu părerea blonda din dreapta lui Firicel. Noi, cei de la estradă...

Firicel n-o lăsă să-și termine fraza. De altfel, se pare că nici ea nu avusese intenția să continue.

— Shakespeare!... Romeo și Julieta!... Actul cinci!... Scena întîi !...

Şi Firicel privi asistenţa, cu un aer triumfător, dar, în acelaşi timp, de superioritate.

Unul dintre actori ridică paharul:

— Să bem în cinstea lui Romeo! Noroc, Romeo!

Şi se aplecă peste masă să ciocnească paharul cu al lui Firicel. La fel făcu şi Gîgîlicea. Orchestra atacă un twist şi Firicel o invită la dans. Cîteva perechi dintre localnici îi imitară. Dar cei mai mulţi dintre aceia care ar fi vrut să danseze renunţară ca să-i vadă dansînd pe *artişti*. Fiindcă, imediat după Firicel, şi ceilalţi, colegele şi colegii Gîgîlicei, se grăbiră spre ringul de dans. Şi trebuie să recunosc, dansară frumos, fără să facă abuz de scălămbăieli. Aşa că, la sfîrşit, printre cei care aplaudară — aplauzele fuseseră adresate aproape în exclusivitate *artiştilor* — am fost şi eu.

După dans, Firicel făcu ce făcu şi se aşeză în capul mesei. Chemă ospătarul şi ceru să aducă vin şi fripturi pentru toată lumea. De fapt, petrecerea adevărată abia acum începu. Foarte degajat, foarte glumeţ, Firicel părea că toată viaţa lui nu făcuse altceva decît să prezideze asemenea ospeţe. Petrecerea ţinu pînă aproape de ora de închidere a localului.

Cînd ospătarul se prezentă cu nota de plată, Firicel se grăbi să i-o ia din mînă, adresîndu-se asistenţei:

— Tovarăşe şi tovarăşi, vă rog să-mi faceţi cinstea de a vă considera invitaţii mei la această scurtă şi modestă petrecere, ceru el ducînd mîna la buzunarul unde ţinea portofelul.

Actorii protestară, dar, pînă la urmă, în faţa insistenţelor lui Firicel, acceptară. Firicel numără ospătarului o mie două sute cincizeci de lei. Atîta costase „scurta şi modesta petrecere".

Salariul lunar al lui Firicel era de nouă sute cincizeci de lei.

*

În ajun, mă chemase șeful, căpitanul Pușcariu.

— Uite de ce te-am chemat, Ștefaniule. Am fost sesizat că la Fabrica de medicamente există un cetățean care cheltuiește, prin restaurante și bodegi, în compania unor persoane mai mult sau mai puțin dubioase, sume de bani ce depășesc cu mult salariul pe care îl cîștigă muncind, adică nouă sute și cincizeci de lei lunar. M-am gîndit să te ocupi dumneata de cazul acesta. Pentru început, cred că e o misiune nu tocmai ușoară. Dar te-vom ajuta și noi ca să duci lucrurile la bun sfîrșit.

— Vă mulțumesc pentru încredere, tovarășe căpitan.

În realitate, nu eram chiar atît de mulțumit. Cînd ai douăzeci și unu de ani, cînd ești ofițer de miliție, ieșit din școală de-abia de cîteva luni, nu e chiar de mirare dacă ți se pare că o asemenea misiune nu este pe măsura posibilităților tale. La o asemenea vîrstă, îți dorești un „caz complicat", cu multe necunoscute pe care tu să-l elucidezi, preferabil cu ceva riscuri și, eventual, cu un oarecare coeficient de spectaculozitate. Ce vreți? În ciuda faptului că, din cele învățate la școală, știi că în munca unui ofițer de miliție, în condițiile vieții moderne, optzeci la sută din succes reprezintă transpirație — adică muncă migăloasă, de loc spectaculară, plicticoasă de multe ori — și numai douăzeci la sută — poate nici atît! — inspirație, totuși, cu greu reziști ispitei de a visa un „caz complicat", măcar cu vreo cîteva peripeții pe care, elucidîndu-le, să-i lași cu gura căscată pe ceilalți colegi, cu mai multă experiență, dacă e posibil chiar și pe șeful tău direct.

Din aceste motive, trebuie s-o repet, nu eram chiar încîntat de misiunea ce-mi fusese încredinţată. Mi se părea că este *sub* posibilităţile mele.

„În definitiv, îmi spuneam, nici că se poate ceva mai simplu. Va trebui să verific, personal, dacă sesizarea corespunde realităţii."

Adică, mai întîi, trebuia să mă conving personal dacă, într-adevăr, Gheorghe Firicel cheltuieşte mai mult decît cîştigă. (O treabă cum nici că se putea mai uşoară). Pe urmă, o verificare la locul său de muncă, pentru a descoperi pe ce cale necinstită îşi procură venituri suplimentare. (O sarcină de asemenea uşoară).

Parafrazînd cuvintele lui Caesar, şi anticipînd terminarea misiunii mele, mi-am zis: „Am cercetat, am găsit firul, mi-am îndeplinit misiunea."

În realitate, lucrurile nu aveau să se desfăşoare chiar aşa cum îmi închipuiam, cu toate că, după atingerea primului obiectiv, am avut motive să sper că optimismul meu nu fusese de loc exagerat. Fiindcă, într-adevăr, Gheorghe Firicel făcea cheltuieli ce depăşeau posibilităţile sale financiare. „Scurta şi modesta petrecere" din ajun, care îl costase o mie două sute cincizeci de lei, nu fusese decît unul din multele sale chiolhanuri. De altfel, informîndu-mă, am aflat că Firicel avea o adevărată slăbiciune pentru actori. De fiecare dată cînd echipe ale diferitelor teatre din ţară plecate în turneu poposeau în oraşul nostru, Firicel făcea ce făcea şi se insinua în anturajul actorilor şi actriţelor, cu care prilej cheltuia sume însemnate de bani. Dar nu numai cu asemenea prilejuri cheltuia bani mulţi.

Era clar. Firicel — Gigi, cum se recomanda singur, — întrucît nu poseda puterea de a prăsi banii, fura. Am luat autobuzul care mă lăsa în faţa fabricii. Voiam să văd

cum era privit Firicel de tovarăşii lui de muncă. Din capul locului trebuie să spun că nu se prea bucura de simpatii. Şi nu se bucura de simpatie din diferite motive. De pildă, cei din secţia unde lucra el, deşi recunoşteau că era priceput şi conştiincios, nu-l simpatizau fiindcă îl simţeau că nu pune nici un fel de suflet în ceea ce face, că în afară de salariu nu-l interesa nimic din tot ceea ce privea fabrica. Se arăta amabil, prietenos cu toată lumea, dar oamenii aveau sentimentul că, în sinea sa, Firicel face sforţări ca să se poarte aşa. Amabilitatea, amiciţia sfîrşeau la poarta fabricii. În oraş, nu se întîlnea cu nimeni din cei cu care lucra, cu nici unul dintre ei nu era prieten şi dincolo de poarta fabricii. Venea singur şi pleca singur.

Nu-l simpatizau nici fetele. În fabrică, lucrau multe femei. Dintre ele, majoritatea erau tinere. Şi, bineînţeles, mai ales acestea nu se putea să nu-l remarce pe Firicel. La cei treizeci de ani ai săi, Firicel era ceea ce se cheamă un „bărbat bine". Şi era considerat aşa nu numai pentru că natura îl înzestrase cu un fizic plăcut, ci aproape în egală măsură şi fiindcă era un „tip elegant". Ce vreţi! Aşa sînt femeile. Le place nu numai să fie ele bine îmbrăcate, dar în acelaşi timp sînt impresionate favorabil atunci cînd un bărbat este şi plăcut la vedere, şi elegant. Or, Firicel, în privinţa aceasta, bătea recordul. Nimeni nu venea la fabrică atît de bine îmbrăcat ca el, nici măcar inginerii sau cei din colectivul de conducere. Din acest motiv, nu e de mirare dacă, din multele fete plăcut impresionate de fizicul şi eleganţa lui Firicel, — din care motiv îi dăduseră măgulitoarea poreclă de „frumosul Firicel" — cîteva nu se mulţumiseră să-l admire numai de la distanţă. Dar „frumosul Firicel" se pricepuse să se menţină într-o rezervă foarte strategică şi foarte politicoasă, din pricina căreia, pînă la urmă,

rînd pe rînd, pînă şi cele mai îndrăznețe au fost nevoite să bată în retragere. Fu acesta motivul hotărîtor pentru care „frumosul Viricel" deveni „nesuferitul Gigi", „îngîmfatul Gigi", ba chiar „anormalul Gigi", insinuare — trebuie s-o recunosc — de-a dreptul calomnioasă la adresa lui Firicel. Desigur, în fabrică erau şi dintre aceia cărora Firicel nu le inspira nici simpatie, nici antipatie. În schimb, toată lumea se mira de unde are el atîția bani ca să se îmbrace atît de elegant şi să frecventeze atît de des bodegile şi restaurantele.

*

Acum cred că a venit timpul să vă vorbesc şi despre surpriza pe care am avut-o după ce am stat de vorbă cu factorii de răspundere din fabrică. Închipuiți-vă, Firicel lucra la o secție unde nu avea posibilitatea să fure. Lucra la atelierul mecanic. Această informație mă cam derută. Că Firicel îşi procura venituri suplimentare în mod ilicit nu aveam nici o îndoială. Dar dacă nu de la locul său de muncă, atunci pe ce cale?

Mi-am răspuns tot printr-o întrebare:

„Dacă Firicel nu fură din fabrică — fiindcă nu are ce să fure de acolo — nu cumva face parte din vreo bandă care operează în altă parte?"

A fost o ipoteză nu prea inspirată. După cîteva verificări discrete la domiciliul său, m-am putut convinge că ipoteza trebuia abandonată. Cu excepția unor „prietene" care îl vizitau tot în zile diferite, nimeni nu mai venea să-l caute. Mi-am zis că, totuşi, pista nu trebuia părăsită definitiv. Dacă nu venea nimeni să-l caute acasă, nu era exclus să viziteze el pe careva. Pe urmă, mai erau şi aceia cu care se întîlnea prin restaurante şi bodegi. În definitiv, cine erau aceştia?

Iată că se deschidea în fața mea un cîmp larg de investigații. De investigații destul de obositoare și plicticoase. Aveam douăzeci și unu de ani, ieșisem de cîteva luni de pe băncile școlii, și al naibii mi-ar fi plăcut să-mi pot petrece timpul liber după pofta inimii. Ca să fiu sincer, prin expresia aceasta „după pofta inimii" înțelegeam un lucru foarte precis. Cu vreo săptămînă în urmă, cunoscusem în stația de autobuze o fată care — aveam s-o aflu mai tîrziu — locuia în același bloc cu mine. N-aș putea spune că mi s-a întîmplat ceea ce înțeleg francezii prin „coup de foudre", dar, oricum, fata mi-a plăcut de la început. Am motive să cred că nici eu nu i-am displăcut. Și am motive să cred, fiindcă ea era aceea care mă căuta mai des la telefon, ea era aceea care avea „inițiativa". Vreau să spun că ea era aceea care îmi propunea să mergem la spectacole sau pur și simplu să ne plimbăm. Spre marele meu regret, de cele mai multe ori a trebuit s-o refuz din cauza secăturii de Firicel. Ore, chiar zile întregi de investigație în jurul acelora cu care se întîlnea. Pe urmă, cîte nopți pierdute! Ei, da! În timp ce Firicel închina paharele în vreun restaurant, eu trebuia să-l aștept prin apropiere, ca să văd unde se duce după aceea, dacă eventual nu stabilește vreo legătură. Și erau niște nopți de toamnă de toată frumusețea. Eu stam și îl așteptam, gîndindu-mă la Mioara, cu care mult mi-ar fi plăcut să mă plimb, de pildă, pe sub castanii de pe bulevadrul Libertății. În fiecare noapte, tîrziu, cînd mă întorceam acasă, obligatoriu trebuia să străbat bulevardul. Și în liniștea atotcuprinzătoare a nopții, frunzele castanilor bătrîni foșneau trist, fiindcă începuseră să se îngălbenească și, pesemne, presimțeau moartea apropiată.

Îmi părea rău că n-o pot vedea pe Mioara dar *cazul* începuse să mă intereseze. Acuma nu mi se mai părea că

„șeful“ ar fi trebuit să-mi ofere un altul mai complicat, mai pe măsura posibilităților mele, posibilități pe care, în treacăt spus, mi le supraapreciam. Cum se spune, începusem să mă încing. Iar în ziua cînd am depistat primele legături ale lui Firicel, *cazul* a început să mă pasioneze.

Desigur, sînteți curioși să știți despre ce fel de legături este vorba. Izbutisem să descopăr că, la vreo trei-patru zile, Firicel vizita două cosmeticiene din oraș. O dată — pe una, altă dată — pe cealaltă. Fiind vorba de două femei, și întrucît amîndouă erau la o vîrstă cînd mai puteau trezi pasiuni unuia ca Firicel, descoperirea nu-mi spunea mare lucru, mai ales că nu le vizita decît cel mult de două ori pe săptămînă. Totuși, bănuiam că mă aflu pe pista cea bună. Patru fapte m-au făcut să nutresc această speranță. În primul rînd, amîndouă femeile aveau aceeași meserie: cosmeticiene. În al doilea, cînd Firicel se ducea să le viziteze, de fiecare dată lua măsuri să-și verifice spatele, pentru a vedea dacă nu cumva este urmărit. În al treilea, nu se ducea niciodată la ele cu mîinile goale. De fiecare dată avea la el un pachețel, mereu cam de aceeași mărime. În fine, în al patrulea rînd, totdeauna pleca de acolo cu mîna goală.

„Culant mai ești, frumosule Firicel, l-am persiflat eu în gînd, prima dată. Nu-ți vine să vizitezi o femeie, fără să nu-i duci un mic cadou! Eu sînt, însă, curios de felul meu și musai trebuie să aflu ce conțin pachețelele pe care le dăruiești prietenelor tale.“

*

Cosmeticienele aveau — să nu le fie de deochi! — clientelă bunicică. Zilnic, între douăzeci și treizeci de

cumpărătoare. În marea lor majoritate, veneau să-şi procure lanolină. Lanolină? vă veţi întreba, poate. Da, lanolină, şi încă plătită cu un preţ piperat: pentru douăzeci de grame de lanolină, clientele — ce sarcificii nu fac femeile cînd e vorba să-şi conserve tenul ! — plăteau între cincizeci şi şaizeci de lei, după posibilităţi, mai precis în raport cu priceperea clientelor în a se tocmi.

După ce am stabilit acest lucru, foarte mirat, primul drum l-am făcut la cea mai apropiată parfumerie.

— Aveţi lanolină?

— Lipseşte momentan.

Acelaşi răspuns l-am primit întrebînd şi la o drogherie. Am înţeles. În perioada aceea, nu exista de cumpărat în oraş lanolină. Dar, de vreme ce nu exista în comerţ, de unde şi-o procurau cele două cosmeticiene? Interesîndu-mă la fabrica de medicamente, am aflat că acolo se foloseau cantităţi mari de lanolină pentru prepararea diferitelor unguente.

Va să zică, nu mă înşelasem!... În sfîrşit, un prim atu!... Firicel, însă, lucra la o secţie — cea mecanică — unde nu se folosea lanolină! Dar, dacă el furniza cosmeticienelor lanolină — trebuia să dovedesc acest lucru — atunci cum şi-o procura? Răspunsul — ca ipoteză — nu era greu de găsit. Firicel era, probabil, în legătură cu cineva de la secţia unde se folosea lanolina. Acela îi procura „marfa“, Firicel o scotea din fabrică şi o plasa cu preţ bun cosmeticienelor. Cîştigul îl împărţeau între ei.

Convins că sînt pe drumul cel bun, am organizat supravegherea în fabrică a lui Firicel. Trecură cîteva zile. Şi iată că mi se aduce la cunoştinţă că Firicel are legături — destul de abil mascate, dar totuşi legături — cu un oarecare Titi Lungescu de la sectorul V, unde se foloseşte multă lanolină. Continuînd supravegherea, de acum

înainte cu indicaţia „alertă mărită", după vreo patru zile, Firicel şi cu Titi Lungescu sînt surprinşi discutînd înapoia unei magazii. A fost o „şedinţă fulger". Înainte de a se despărţi, Titi Lungescu i-a dat lui Firicel un pachet. Acuma totul devenise clar. „Cazul" mi se părea ca şi terminat. Ca să spun drept, îmi părea chiar rău.

„De fapt — îmi spuneam — n-a fost un «caz» propriu-zis. O nimica toată, în stare s-o ducă la bun sfîrşit şi un profan într-ale meseriei."

Din nou începu să-mi dea tîrcoale regretul că şeful nu-mi încredinţase o misiune ceva mai complicată. E drept, ceva, ceva „transpirasem". Dar eu aş fi preferat să fie un caz în care inspiraţia şi nu transpiraţia să aibă cuvîntul hotărîtor.

M-am prezentat şefului şi, după ce i-am relatat pe scurt tot ceea ce întreprinsesem, am încheiat în felul acesta:

— ...Aşa că, tovarăşe căpitan, acum nu mai rămîne de făcut decît să aşteptăm ora cînd schimbul lasă lucrul. Atunci, la controlul de la poartă, Firicel va fi prins cu pachetul la el. Am luat măsurile necesare.

Numai că mă cam pripeam, subapreciindu-l pe Firicel. Firicel a ieşit din fabrică fără să aibă asupra sa pachetul pe care i-l dăduse Titi Lungescu. Şi iată că, după acest prim eşec, cazul din nou începu să-mi placă. Lucrurile se complicau. Va să zică, acum trebuia descoperit nu numai acela care scotea afară din fabrică pachetele cu lanolină, dar trebuia depistat şi procedeul folosit ca ele să ajungă din nou în mîna lui Firicel.

De data aceasta, lucrurile merseră ceva mai greu. Trecu aproape o săptămînă, fără ca supravegherea lui Firicel să ducă la vreun rezultat. Într-o zi, însă, sună telefonul din birou:

— Alo, miliţia?

— Da, miliţia! Ce doriţi, tovarăşe?

— La telefon este tovarăşul Tomescu de la fabrica de medicamente. Am a vă face o sesizare importantă, tovarăşe ofiţer de miliţie.

— Spuneţi, tovarăşe.

— Tovarăşe ofiţer, aici la fabrică, se întîmplă lucruri suspecte.

— Scuzaţi-mă că vă întrerup, tovarăşe Tomescu! De unde vorbiţi?

— De la fabrică.

— N-aţi putea să vă deplasaţi pînă aici la noi, să discutăm pe îndelete?

— Mai tîrziu vin, tovarăşe ofiţer de miliţie. Mă scuzaţi, ce grad aveţi?

— Locotenent.

— Tovarăşe locotenent, mai tîrziu vin. Dar acum e foarte, foarte urgent. Trebuie să acţionaţi prompt, ca să-l puteţi prinde pe Firicel — lucrează aici la noi la atelierul mecanic — cu corpul delict.

— Atunci, vă ascult, tovarăşe Tomescu.

*

Tomescu de la contabilitate — făcea şi el parte din categoria acelora care nu încetau o clipă să se mire de unde avea Firicel atîţia bani — cu vreo jumătate de oră înainte îl surprinsese pe acesta stînd de vorbă, într-un loc retras, cu unul dintre dispeceri, pe nume Iancu Fluieraş. Conversaţia dintre ei fu foarte scurtă. Înainte de a se despărţi, Firicel îi dădu lui Fluieraş un pachet, pe care dispecerul îl vîrî în servietă. Aceasta se întîmplase cu vreo jumătate de oră mai înainte, sau mai precis, cîteva

minute înainte ca schimbul să lase lucrul. Bănuind că la mijloc nu-i lucru curat, Tomescu îl urmări pe dispecer. Fluieraş ieşi pe poartă fără să fie controlat de portar, deoarece, prin funcţia pe care o îndeplinea în fabrică, era scutit de control. La numai cîteva minute, Firicel trecu pe la control şi, cum era de aşteptat, asupra lui portarul nu găsi nimic. La numai cincizeci de metri în afara incintei fabricii, Firicel îl ajunse din urmă pe Fluieraş. Din mers, fără se oprească, Fluieraş restitui lui Firicel pachetul pe care acesta i-l dăduse — acuma era clar, ca să-l scoată din fabrică — şi imediat după aceea se despărţiră.

Cam acestea le-am aflat la telefon.

Trebuie să ştiţi că sesizarea a fost făcută atît de prompt, încît am mai avut timp să trimit pe cineva să se urce în autobuzul cu care Firicel se întorcea de la fabrică în oraş. Şi aşa cum mă aşteptasem, cu pachetul subsuoară, Firicel s-a dus la una din cosmeticiene. Bineînţeles, o jumătate de oră mai tîrziu, cînd a plecat de acolo, nu mai avea pachetul.

Lucrurile se clarificau. Firicel procura lanolină prin Titi Lungescu. Ca s-o scoată din fabrică, îl folosea pe Iancu Fluieraş, care, datorită funcţiei sale, nu era controlat la poartă. După ce hopul era trecut, Firicel reprimea marfa şi o plasa la una din cosmeticiene.

Da, lucrurile se clarificau. Dar, în acelaşi timp, se şi complicau. Şi se complicau fiindcă acuma trebuia organizată supravegherea lui Titi Lungescu şi a lui Iancu Fluieraş. De la început, am presupus că surprizele cele mai mari mi le va oferi Iancu Fluieraş. Şi, într-adevăr, nu m-am înşelat. Dar mai înainte de a vă informa cam despre ce fel de surprize este vorba, sînt ispitit să vi-l descriu puţin. Era un om ca la vreo patruzeci de ani, de statură

mijlocie, cam spînatic, cu obrajii bucălați și rumeni, cu niște ochi pătrunzători și neastîmpărați. Chelia se întindea, în părți, pînă la parietale și înapoia capului, pînă aproape de ceafă.

În fabrică toată lumea îi spunea „tovarășul Iancu". Mulți nici nu-i cunoșteau numele de familie. Pentru ei, tovarășul Iancu era *tovarășul Iancu*. Mulți se temeau de el, dar chiar ceilalți umblau să-i cîștige bunăvoința. Să fi căutat cu luminarea în toată fabrica și nu găseai un altul mai „principial" cînd era vorba de critică. Și, mă rog, ce critică! Tovarășul Iancu nu menaja pe nimeni. Cu barda dădea, nu altceva!... Vorbea cu atîta meșteșug, se pricepea să aducă asemenea argumente, încît cel luat în tărbacă spunea la sfîrșit: „Bine că am scăpat atît de ieftin". Să nu credeți că, așa cum se întîmplă de obicei, atunci cînd era vorba de autocritică o lăsa mai moale. Își făcea o autocritică obiectivă, atît de obiectivă, încît mulți îl invidiau. E drept, autocritica, severă, nu se referea la niște lipsuri foarte serioase. Dar nu fiindcă pe acestea le ocolea în mod deliberat. Adevărul este că lipsuri mai serioase nu prea se observau la el. Și tovarășul Iancu nu înțelegea să-și pună cenușă în cap numai de dragul autocriticii. Toată lumea era de acord că, din punct de vedere profesional, tovarășul Iancu era mai priceput decît toți dispecerii fabricii. Cît privește celelalte obligații, cele sociale, de pildă, și le îndeplinea conștiincios. Indiferent cine îi trasa o sarcină, o executa fără să se eschiveze și fără să dea prilejul aceluia de la care o primise să-l critice pentru neîndeplinirea ei sau pentru îndeplinirea ei superficială, formală.

Pe scurt, tovarășul Iancu izbutise să creeze în fabrică mitul că este un om de încredere, care nu precupețește

munca și care se identifica, pur și simplu, cu interesele întreprinderii.

*

...Și acuma despre surprize.

Pus sub supraveghere, am constatat că principialul tovarăș Iancu este mai ticălos decît mi-l închipuisem. Iată, de pildă, una din surprizele la care nu mă așteptasem. Atunci cînd era în tură de noapte, sub pretextul că vrea să controleze laboratoarele, lua toate cheile de la portar. Și, într-adevăr, nu rămînea un singur laborator „necontrolat" de vigilentul tovarăș Iancu. Numai că, prin acest „control", tovarășul Iancu urmărea un scop tare personal. Cu prilejul fiecărei inspecții nocturne prin laboratoare, tovarășul Iancu își burdușea toate buzunarele cu diferite flacoane cu medicamente, dar numai din cele mai scumpe. Și avea tovarășul Iancu niște buzunare mai încăpătoare decît ale popii Oșlobanu. Încăpeau în ele pe puțin patruzeci, cincizeci de flacoane cu medicamente.

Ei, dar aceasta n-a fost singura surpriză. Investigațiile în fabrică au dus la descoperirea și a altora. Bunăoară, același tovarăș Iancu izbutise să scoată de la magazie cantități importante de alcool dublu rafinat și de doc alb, sub pretextul că, atît alcoolul, cît și docul fuseseră necesare procesului de producție. De ridicat le ridicase, dar să dea bon magazinerului, nici gînd. Îl tot purta cu vorba pe bietul magazinier. Înșelat de prestigiul de care se bucura în fabrică tovarășul Iancu, magazinerului o clipă nu i-a trecut prin minte că alcoolul și docul luaseră o altă destinație decît producția.

Trebuie să știți că tovarășul Iancu era un convins antialcoolic. Din cauza aceasta, am exclus din capul locului

ipoteza că ridicase de la magazie — în numai două luni — circa cincizeci de litri de alcool dublu rafinat, doar ca să prepare, pentru uz personal, niscai băuturi speciale. De asemenea, nu am crezut nici că cei optzeci de metri de doc scos din magazie îi folosise ca să-şi confecţioneze costume de vară. Nu încăpea nici o îndoială că atît alcoolul, cît şi docul fuseseră vîndute. Vîndute, dar cui? Din nou investigaţii, verificări, supravegheri în vederea stabilirii relaţiilor principialului dispecer.

Cunoştinţe avea dumnealui în oraş o mulţime. Mai multe chiar decît Firicel. Dar nici una nu mi s-a părut a fi aceea — sau acela — care mă interesa. Trebuiau depistate absolut toate legăturile. Asta a durat vreo zece zile. Pe urmă, procedînd prin eliminare, două cunoştinţe m-au interesat în mod deosebit. Un felcer, pe nume Mitică Răureanu, şi o croitoreasă, cu numele de Vasilica Ionescu. Felcerul fusese salariat al fabricii cu vreo cîţiva ani în urmă, dar fusese concediat. Cît priveşte croitoreasa, ea nu lucrase la fabrica de medicamente, dar, în schimb, era prietenă bună a felcerului, şi tovarăşul Iancu prin intermediul acestuia o cunoscuse.

Aproape nu mai este nevoie să precizez — aţi înţeles singuri — că tovarăşul Iancu plasa medicamentele şi alcoolul felcerului, iar docul croitoresei Vasilica Ionescu. Pe de altă parte, lucra în complicitate şi cu Firicel, pe care îl ajuta să scoată din fabrică lanolina. Totul mi se părea acuma clar. În mod normal, puteam trece la reţinerea infractorilor. Dar informaţia că felcerul fusese salariat la fabrica de medicamente m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva acesta, în afară de tovarăşul Iancu, mai menţinea legături similare şi cu alţi salariaţi din întreprindere. N-a trebuit să aştept mult timp ca să primesc răspuns la această întrebare. Şi răspunsul fu afirmativ.

Într-adevăr felcerul mai avea legături cu un inginer, care — ciudată coincidență — și acesta era tot dispecer. Mai mult decît atît, aflați că și acest dispecer, pe nume Dan Florescu, avea obiceiul ca, atunci cînd intra în tură de noapte, să ia de la poartă cheile laboratoarelor, ca să efectueze „controlul". Și fiindcă vigilența lui era de aceeași natură ca a lui Iancu Fluieraș, de fiecare dată cînd revenea în biroul său, avea buzunarele burdușite cu flaconașe și cu medicamente.

Să nu vă mire similitudinea de procedee, fiindcă trebuie să știți că, între timp, descoperisem că inginerul Florescu gravita în orbita lui Iancu Fluieraș. Dar am mai descoperit ceva: că în orbita principialului tovarăș Iancu, mai gravita încă un inginer, anume inginerul Bucur Săracu. Curios însă, în sarcina acestuia din urmă nu izbutisem să stabilesc nici o vină. Ce era de făcut? Să-l cred curat ca lacrima? Nu!... Convins că proverbele sintetizează experiența milenară a poporului, n-am disperat. Proverbul la care fac aluzie este acela care spune că „cei ce se aseamănă se adună". Or, dacă inginerul Bucur Săracu apărea mereu în anturajul lui Fluieraș și al lui Dan Florescu, însemna că nici el nu era basma curată, în ciuda faptului că încă nu izbutisem s-o dovedesc.

Asta pînă într-o zi. Era ora cînd schimbul de dimineață lăsa lucrul. Spre punctul de control, printre alții, se îndreptă și „ușa de biserică", inginerul Bucur Săracu. În mînă ducea o damigeană.

— Noroc, nea Cristache.

Nea Cristache era portarul de serviciu.

— Să trăiți, tovarășe inginer! Dar ce aveți în damigeana aceea?

— Vin, nea Cristache. Mi-a adus o damigenuță un cunoscut de la Uricani.

— Păi, să-l beţi sănătos, tovarăşe inginer!

— Mulţumesc, nea Cristache!

Şi iată că inginerul Săracu izbuteşte să iasă pe poartă, fără ca portarul să manifeste curiozitatea de a se convinge dacă damigeana conţinea sau nu vin de Uricani.

Că în damigeană nu era vin de Uricani, cred că aţi înţeles fără să v-o mai spun eu; dar dacă v-aş lăsa să ghiciţi ce conţinea, sigur nu aţi izbuti. Eu însumi am făcut fel de fel de presupuneri şi nu m-am dumirit nici atunci cînd l-am văzut pe inginer intrînd cu damigeana într-o alimentară, iar apoi plecînd de acolo cu mîinile goale. Am presupus că e alcool. Dar mă înşelam. Era ulei comestibil. Ulei comestibil!... Să înceapă să te doară capul, nu alta. Şi eu care fusesem nemulţumit că şeful îmi dăduse să rezolv un caz lipsit de importanţă.

Am pus mîna pe telefon şi l-am sunat pe un tovarăş de la fabrică:

— Tovarăşe Ştefănescu, vă rog să-mi spuneţi dacă la sectorul III folosiţi ulei comestibil.

— Desigur, tovarăşe. Folosim cantităţi importante, fiindcă acolo se prepară diferite unguente. Dar de ce mă întrebaţi?

— Veţi afla peste cîteva zile.

Chiar peste cîteva zile nu i-am putut satisface curiozitatea. Pentru că, peste cîteva zile, inginerul Săracu din nou se prezentă la poartă, la ieşirea din schimb, cu o damigeană. De data asta, era alt portar. Dialogul fu identic. Cunoştinţa de la Uricani iarăşi îi adusese „o damigeană cu vin".

Ei, dar cunoştinţa din Uricani chiar prea des nu era prudent să-şi facă drumul pînă la Bucureşti. Portarii ar fi sfîrşit prin a deveni bănuitori. Pe urmă, nici inginerul Săracu nu avea totdeauna posibilitatea să sustragă canti-

tăţi mari de ulei. Atunci cînd făcea rost de numai două sau trei kilograme, apela la serviciile prietenului său, Iancu Fluieraş. Iancu Fluieraş avea o servietă încăpătoare. Două, trei sticle n-o burduşeau peste măsură, nici chiar atunci cînd mai conţinea pachetul cu lanolină al lui Firicel sau flacoanele cu medicamente sfeterisite de el însuşi. Tovarăşul Iancu avea o calitate pe care nu i-o bănuiseră nici unul din salariaţii cinstiţi ai fabricii. De fapt, două calităţi dintre cele mai vrednice de rîvnit. Era şi săritor, cînd era vorba să-şi ajute prietenii cu năravuri asemănătoare, dar şi modest. Fiind săritor la nevoie, atunci cînd Firicel, Florescu sau Săracu apelau la servieta lui încăpătoare, nu-i refuza. Cea de-a doua calitate — modestia — şi-o dovedea atunci cînd pretindea plata pentru „comisioanele" făcute „prietenilor" săi. Spuneţi şi dumneavoastră! Ce altceva poate să însemne decît modestie, dacă, pentru un kilogram de lanolină scos din fabrică, care costa două sute cincizeci de lei, pretindea doar cincisprezece pînă la douăzeci şi cinci de lei? Emoţionantă această modestie şi nu e de mirare că „prietenii" tovarăşului Iancu, drept recunoştinţă, ţineau mult la el. Atît de mult, încît, spre pildă, Firicel, mai tîrziu, cînd avea să fie anchetat, mult timp avea să susţină sus şi tare că niciodată nu a avut vreo legătură cu tovarăşul Iancu. (Desigur, pînă la urmă, pus în faţa dovezilor, n-a mai avut încotro şi a recunoscut).

*

În sfîrşit, sosise timpul ca toţi infractorii să fie reţinuţi. Clarificarea era acuma totală: Titi Lungescu fura lanolină pentru Firicel. Firicel scotea din fabrică lanolina prin intermediul lui Iancu Fluieraş. Dar Titi Lungescu

nu fura numai pentru Firicel. Fura şi pentru sine şi marfa ajungea afară din fabrică tot prin intermediul lui Iancu Fluieraş. La rîndul său, Iancu Fluieraş fura pe contul său medicamente, alcool dublu rafinat şi doc, pe care le plasa felcerului Mitică Răureanu şi croitoresei Vasilica Ionescu. Inginerul şi dispecerul Dan Florescu fura şi el medicamente, pe care de asemenea le scotea din fabrică prin intermediul aceluiaşi Iancu Fluieraş. În fine, Bucur Săracu, mai modest, din motive obiective — altceva nu avea ce sustrage — fura ulei comestibil, pe care îl scotea din fabrică, fie folosind trucul cu damigeana de vin adusă de un cunoscut de la Uricani, fie, atunci cînd era vorba de cantităţi mici, apelînd la servieta pîntecoasă a mărinimosului Iancu Fluieraş.

Ce mai cadril! Dar — aşa cum v-am mai spus — sosise, în sfîrşit, vremea să punem capăt acestui cadril de soboli.

M-am prezentat şefului.

— Tovarăşe căpitan, acuma nu mai rămîne decît să trecem la reţinerea infractorilor.

— Va să zică, socoţi că i-ai depistat pe toţi complicii?

— Da, tovarăşe căpitan.

— Afară de medicamente, alcool, doc şi ulei comestibil, altceva n-au mai sustras?

— Altceva nimic.

— Am văzut că ai strîns un dosar întreg de declaraţii. Ce părere ai despre ele?

— Toţi aceia care au cumpărat fie lanolină, fie untdelemn sau alcool sînt oameni de bună-credinţă. N-au ştiut că ceea ce li s-a oferit spre cumpărare provenea din furt. Infractorii explicau cumpărătorilor că ele proveneau dintr-o aprovizionare proprie mai mare decît tre-

buințele imediate și că vindeau acuma plusul, pentru a putea face față unor cheltuieli neprevăzute.

— În cazul acesta, nu rămîne decît să treci la reținerea infractorilor. Cu cine vei începe?

— Cu Firicel, tovarășe căpitan. Cu frumosul Firicel.

Și i-am expus șefului planul detaliat al acțiunii finale.

În discuția de mai sus, făcusem o afirmație care avea să se dovedească chiar a doua zi inexactă. Anume, era inexact că stabilisem lista completă a tuturor „mărfurilor" sustrase de infractori. Despre una — din fericire, numai despre una — încă nu aveam cunoștință.

*

Iată cum stabilisem să aibă loc arestarea lui Firicel. Doi ofițeri trebuiau să-l supravegheze încă din fabrică. În momentul cînd acesta avea să iasă pe poarta fabricii, trebuiau să se legitimeze și să-l conducă la serviciul economic. Dar iată că, în timp ce lucrătorii noștri se aflau încă în întreprindere, aud din întîmplare doi salariați discutînd între ei:

— Ei, ai cumpărat și tu ciocolată?

— Ciocolată? Despre ce fel de ciocolată e vorba?

— Asta-i bună! Cum ce fel de ciocolată? Ciocolată cu lapte și vanilie. Și fiindcă celălalt făcea ochii mari, a nedumerire, întrebă: Sau poate n-ai aflat încă?

— Ce să aflu?

— Că Firicel are de vînzare niște ciocolată. Vreo douăzeci de kilograme.

— Serios? Și cu cît vinde kilogramul?

— Cu șaptezeci de lei. E mai ieftină ca aceea din comerț. Pe deasupra, e și foarte bună. Eu am cumpărat un kilogram. Banii la leafă.

— Ei, în cazul acesta, am să cumpăr şi eu. Mă duc să-l caut.

Altă necunoscută. De unde avea Firicel ciocolata? Şi acuma, cum trebuia să procedăm ? Să renunţăm la reţinerea lui Firicel pînă limpezeam şi sursa ciocolatei?

Am cerut părerea şefului. Şeful mi-a spus să nu mă pripesc. Şi nu ne-am grăbit să-l reţinem atunci cînd a ieşit din schimb. Ne-am mărginit să-l urmărim de departe. Înainte de a ajunge la staţia autobuzului, tovarăşul Iancu Fluieraş l-a ajuns din urmă şi, scoţînd din servietă un pachet de vreo două kilograme, i l-a dat. După aceea s-au despărţit.

Cînd Firicel a ajuns în oraş, a făcut haltă la un laborator de cofetărie, conform obiceiului, nu fără ca, în prealabil, să verifice dacă este urmărit. Acum, sosise momentul. La numai două minute, am intrat după el în laborator. L-am găsit pe Firicel discutînd prieteneşte cu Oprea Palade, responsabilul laboratorului. M-am legitimat şi i-am cerut să-mi arate ce conţine pachetul.

— Poftim, cu mare plăcere! s-a oferit Firicel, străduindu-se să semene cît mai mult cu omul care nu are nimic de ascuns.

În pachet erau două kilograme de unt de cacao.

— ...Şi de unde ai dumneata untul de cacao?

— De la un cetăţean.

— Cum se numeşte?

— Nu ştiu!... L-am cunoscut acum vreo două săptămîni, la o bodegă. Mi l-a oferit spre vînzare şi eu l-am cumpărat, fiindcă mi s-a părut preţul ieftin. De atunci nu l-am mai văzut. Cred că nici nu este din oraş. (De fapt, avea s-o recunoască mai tîrziu, Titi Lungescu sustrăsese pentru Firicel, treptat, vreo treizeci de kilograme

de unt de cacao, folosit ca materie primă în prepararea unor medicamente).

— Atunci poftește de mă urmează. Noi te vom ajuta să-ți amintești numele aceluia de la care ai cumpărat untul de cacao.

Așa cum se întîmplă de obicei cu marea majoritate a infractorilor, la început Firicel negă totul, afișînd o falsă indignare, foarte bine jucată. Dar pînă la urmă, pus în fața probelor, se dădu bătut.

După Firicel, am trecut la reținerea lui Iancu Fluieraș, apoi a celorlalți.

...Și astfel, primul meu caz, deși de loc spectaculos, m-a convins că, într-adevăr, în activitatea unui ofițer de miliție, în foarte multe împrejurări, „transpirația“ are o contribuție tot atît de mare ca și inspirația.

ŞTEFAN BERCIU

PRIMUL „CAZ"

Copilăria şi adolescenţa mi-am petrecut-o în mahalaua — pe atunci — din preajma podului Lemaître, unde, astăzi, se găsesc uzinele „Timpuri Noi".

Locuiam pe o stradă situată pe malul drept al cheiului Dîmboviţei, într-o curte cu două corpuri de case sărăcăcioase, în care stăteau oameni, mai mult sau mai puţin necăjiţi, dar toţi, absolut toţi, buni; spun asta, pentru că fiecare avea ba un cîine, ba o pisică şi de la ei am învăţat să fiu un om bun şi să iubesc animalele.

Întotdeauna am fost şi am rămas un exagerat în ceea ce priveşte manifestarea sentimentelor mele faţă de oameni şi, dacă ar trebui să vă mărturisesc ceva referitor la animale, ei bine, sentimentele mele îmbrăcau de multe ori aspecte vecine cu exaltarea. Aceste stări îngrijorau uneori pe părinţii mei, dar pentru că n-am fost supus la un examen de psihiatrie, am rămas şi astăzi un îndrăgostit de animale şi... chiar de oameni.

Evident, „educaţia" m-a ajutat — cu timpul — să fiu mai reţinut în manifestările mele faţă de animale, dacă se întîmpla ca animalul să-mi iasă în cale în prezenţa unor oameni, dar altminteri...

Ei bine, închipuiţi-vă că mărturisirile astea vi le face un om care astăzi este în vîrstă de patruzeci de ani, iar jumătate din viaţa lui şi-a dăruit-o patriei, slujind în

miliție. Să știți că sensibilitatea mea și dragostea, pe care am avut-o și pe care o păstrez față de animale, nu mi-a dăunat în activitatea pe care am desfășurat-o atîția ani, ba, aș putea spune... dimpotrivă.

Cred că în orice meserie îți trebuie un dram de sensibilitate ; chiar și la măturatul străzilor, consider că e nevoie să ai milă de caldarîmul pe care-l cureți, pentru că mila îți dă un surplus de grijă și-atunci sfîrșești treaba mult mai bine ; și-apoi, sensibilitatea te face să vibrezi stimulîndu-ți imaginația, aprinzînd dorinți de mai bine, purtîndu-te chiar pe căi noi, pentru ca să poți înfăptui ceea ce trebuie înfăptuit.

Mi-aduc aminte că ori de cîte ori mahalaua copilăriei mele era năpădită de noroaie ori de zăpezi, zeci de oameni ieșeau cu hîrlețe, lopeți și mături din nuiele, înșiruindu-se într-un chip ciudat de-a lungul și de-a latul străzilor, de parcă erau „dispuși în trăgători", și făceau șanțuri și poteci. Inițiativa o avea moș Mihalache, un cizmar bătrîn, tare bătrîn, care era și un fel de administrator al celor două corpuri de case din curtea, în formă de han, în care locuiam pe atunci.

Cîtă sensibilitate avea bătrînul. Cîtă grijă pentru fiecare piatră, pentru fiecare ulucă de la gardurile curților !

Cînd simțea că se apropie viscolul, bătea la ușile celor aproape douăzeci de familii, spre a-i înștiința de „semnele" lui și-i sfătuia :

— La noapte să nu lăsați animalele afară ; vine vreme rea.

— Mulțumim, moș Mihalache..., răspundeau gospodinele și se grăbeau să-i asculte sfatul, chemînd de grabă cîinii și pisicile în casă.

Și eu îți mulțumesc, moș Mihalache, pentru grija pe care ai avut-o pentru Dik !

* * *

În anul 1949, lucram la o secție de miliție, care, pe atunci, purta numărul 7, și funcționa într-o casă de pe Aleea Modrogan.

Miliția abia se înființase, și, ca în orice început, dacă vrei ca treburile să meargă bine, trebuie să pui lucrurile într-o ordine desăvîrșită. Cum însă, într-o astfel de instituție nu poți suspenda, nici măcar pentru o clipă, activitatea, spre a avea răgazul necesar punerii la punct a problemelor organizatorice, totul trebuia făcut din mers, iar asta necesita o muncă — pot spune fără falsă modestie — cel puțin îndoită față de o activitate normală.

Nu-mi aduc aminte să fi venit acasă înainte de miezul nopții, nici în anul acela și nici în mulți alții următori.

Venise toamna.

Ploile cădeau din abundență și prin luna noiembrie zăpada amenința să vină mai devreme ca în alți ani.

Întotdeauna cînd plouă torențial ori cînd viscolește, îmi place să mă plimb. E un soi de neliniște amestecată cu o bucurie nedefinită care mă cuprinde, mă răpune și mă scoate din bîrlogul meu. Dacă lucrez, continuarea activității îmi devine cu neputință. Neliniștea..., da, da, ăsta cred că e sentimentul care mă cuprinde în astfel de stări, mă îmbrățișează și mă poartă oriunde, aiurea. Așa s-a întîmplat și în noaptea aceea de noiembrie, cînd aveam să-l întîlnesc pe Dik.

Plecasem de la secție pe la orele două din noapte. Ploua torențial și, din pricina asta, mă hotării să merg pe jos pînă acasă.

N-am mai plecat spre tramvaiul 5, care m-ar fi lăsat în piața Sf. Gheorghe, urmînd ca de acolo să iau tramvaiul 1, pînă aproape de casă. Apucai spre șosea și continuai drumul printre copacii desfrunziți, bucurîndu-mă de fiecare rafală de vînt și ploaie și întristîndu-mă la vederea fiecărui copac despodobit.

Mergeam foarte încet, pentru ca să-mi prelungesc bucuria, ciudata mea bucurie, așa cum mîncam încet o prăjitură în anii sărăcăcioasei mele copilării, pentru ca să-mi prelungesc plăcerea mestecării unui lucru bun și dulce.

Nu știu cît să fi fost ceasul cînd ajunsesem la podul Mărășești. Atîta știu că, din starea în care mă aflam, m-a scos chelălăitul pițigăiat al unui cățel.

Trezit din gîndurile și bucuria mea, m-am oprit.

O vreme, nu s-a mai auzit nici un zgomot.

Am apucat strîns balustrada cheiului și am așteptat cu încordare ca strigătul de ajutor să se repete. Voiam să știu din ce parte vine, unde anume se afla cățelul care mă chema în ajutorul lui. O! Nici n-aveam de gînd să plec mai departe. Voiam să-i dau de veste asta, dar cum s-o fac. „Să fluier! mi-a trecut prin minte. Dar dacă se sperie, ori dacă stîrnesc vreun alt cîine, care ar putea să-i facă vreun rău? Să-l chem! am gîndit, după aceea; dar cum?..." Simții nevoia să-mi aprind o țigară, însă chibriturile mi se udaseră. Privii în toate direcțiile să văd dacă trece cineva, dar nici țipenie de om.

Într-un tîrziu, scheunatul se repetă.

La început slab și doar de două, trei ori; apoi, din ce în ce mai tare, mai des, mai disperat. Ploaia se întețise,

iar vîntul sufla năprasnic, astfel că direcţia din care venea strigătul îmi devenea cu neputinţă de aflat.

Mă hotărîi să traversez şi să privesc prin curţile oamenilor. Zis şi făcut.

Înainte să înceapă prima casă de pe malul stîng al Dîmboviţei, este un mic loc viran pe care nici nu aveam de gînd să-l cercetez, dar, de-ndată ce trecui drumul, îmi atrase atenţia ceva care se mişca, undeva lîngă rădăcina unui copac bătrîn. Scrutai întunericul, dar nu văzui decît un maldăr de frunze pe care apa căzută din abundenţă sclipea ici şi colo, la lumina palidă a unui bec agăţat între doi stîlpi de telegraf. Fără să vreau, făcui cîţiva paşi spre copac, dar cum cizmele mi se afundau din ce în ce mai mult în noroiul maidanului îmbibat cu apă, mă hotărîi să mă retrag. Deodată, maldărul de frunze se mişcă şi scheunatul disperat al celui care chema oamenii în ajutorul lui se făcu auzit. Nu mai încăpea nici o îndoială : acolo, acolo era. Mă apropiai, cu grijă să nu-l sperii, vorbindu-i cu glas scăzut, îmbiindu-l să iasă de sub frunzele ude. Părea că pricepuse, pentru că freamătul se intensifică. După cîteva clipe, îmi dădui seama că vrea, dar nu poate. Mai făcui trei, patru paşi. La început, am vrut să scormonesc frunzişul cu vîrful cizmei, apoi mi-a trecut prin minte că s-ar putea să-l lovesc. Mă aplecai şi scormonii cu mîinile, pînă cînd degetele îmi îngheţaseră şi deodată simţii un boţ de blană udă, de carne caldă — încă — şi o inimă care bătea tare, tare de tot. Ţineam în mînă o viaţă ; o viaţă care-mi strigase că vrea să trăiască şi n-o puteam lăsa.

Era un căţel care nu părea să fi avut mai mult de două, trei săptămîni. Îl ridicai în lumina becului, îl scuturai cu grijă de frunzele care se lipiseră de blana lui udă şi, apoi, cu o mănuşă, îl curăţai de noroi.

A suportat cu răbdare toaleta şi, cînd mi-am desfăcut mantaua şi l-am adăpostit, a scos un suspin care voia să însemne: „Acum s-a terminat cu frigul, cu ploaia, cu vîntul... Acuma are cine să-mi poarte de grijă; acuma, s-a terminat cu toate relele din lume". Şi nu se înşela; aşa avea să fie.

Bucuria de a merge prin ploaie se terminase. Mergeam aproape alergînd. Nu mai eram singur. Aveam o răspundere. Cineva mă strigase şi eu i-am venit în ajutor. Acuma, acel cineva tremura, tremura, în mantaua mea, cuibărit la pieptul meu, scîncind din cînd în cînd, aşteptînd să ajungă acolo unde e căldură şi mîncare şi mîngîiere şi o vorbă bună; într-o casă de om. Şi astea toate pentru că animalele iubesc oamenii şi cred în ei; numai că oamenii îi decepţionează, uneori. Păcat!

*

* *

După cîtva timp, am fost anunţat că urma să intru în şcoala de ofiţeri şi singurul lucru care făcea ca bucuria să nu-mi fie deplină era faptul că trebuia să mă despart cîtva timp de Dik.

Aşa îl botezasem.

Citisem în copilărie o poveste în care era vorba de un copil din India, sărac lipit pămîntului, fără părinţi şi fără adăpost. Îl chema Dik, sau cel puţin aşa i se spunea. Avea doar cinci ani, dar muncea; lustruia pantofii şi cizmele celor avuţi. Odată, un mare comandant de oaste şi-a sprijinit cizma pe suportul cutiuţei lui Dik şi i-a spus pe un ton de comandă — aşa cum se obişnuise în decursul vieţii sale: „Haide! Eşti gata?" Speriat de tonul, statura, hainele şi cizmele frumoase — cum nu mai

văzuse pînă atunci — Dik a murdărit cu cremă pantalonul marelui comandant. Atunci, slujitorul care-l însoțea pe bravul ofițer l-a biciuit pe Dik, iar comandantul a tăiat slujitorului mîna cu care lovise copilul, și pe Dik l-a înfiat. (Scuzați analogia).

Dik nu dormea fără mine, nu mînca fără mine și, pot spune, nici nu simțea că trăiește cînd eu nu eram acasă. Crescuse ca voinicul din poveste. Era un cîine de „rasă" : pur sînge „CIOBĂNESC" !

Dik însemna pentru mine ceea ce însemnam și eu pentru el. Și asta nu-i puțin. Cînd un animal ți se devotează într-atîta, e o mare problemă pentru tine — om — să fii la înălțimea sentimentelor lui. Vreau să cred că am corespuns.

Cînd am plecat să urmez cursurile școlii de ofițeri, despărțirea a fost îngrozitoare.

În noaptea care a precedat plecarea mea, Dik mi-a ținut un picior între labele lui din față atît de strîns, încît m-am trezit, de cîteva ori, din somn. Mă strîngea și gemea. Cred că el n-a dormit de loc în noaptea aia și că a suportat despărțirea noastră mult mai greu decît mine.

În primele trei luni de școală, comandanții n-au fost prea darnici cu permisiile, dar nevoia te învață.

Un concurs fericit de împrejurări m-a împrietenit cu cel de la centrala telefonică și astfel, aproape zilnic vorbeam cu mama, căpătînd vești despre Dik. Apoi, au venit „plantoanele" și, în acest timp, intram în cancelaria comandantului de companie, care se afla alături de dormitorul meu. Acolo, era un telefon. Aș fi făcut planton în fiecare seară, indiferent de schimb, mai ales că, o dată, avînd ideea să-i cer mamei să pună receptorul la urechea lui Dik, cînd mi-a auzit glasul a lătrat și a urlat

atîta de jalnic, încît, a doua zi, am făcut tot posibilul să capăt o permisie.

M-a simțit cu mult înainte să ajung acasă.

Cînd mă aflam la colțul străzii pe care locuiam, un zăngănit de geamuri m-a făcut să mă opresc din mers. Casa era la stradă; mama era la bucătărie (bucătăria era în fundul curții), iar Dik singur în casă. Geamurile care țîșniseră pe trotuar erau de la fereastra camerei mele. Imediat, urmă un salt prin fereastră și, odată în stradă, Dik se năpusti spre mine. Era bine jupuit de resturile de geam rămase în canatul ferestrei. Mi-a sărit în piept și cu greu i-am putut stăvili elanul. După ce s-a asigurat că avem același drum, a alergat spre casă, a sărit gardul — mai înalt de un metru și jumătate — ca să-i vestească mamei marea lui bucurie.

Abia cînd școala s-a terminat și eu am venit acasă, Dik a început să mănînce și să doarmă normal. Și eu, de asemenea.

*

* *

Dresajul lui Dik a durat cîteva luni; dresaj, un fel de a zice. Era mai mult o joacă, dar și o ambiție a mea să arăt lumii ce poate, ce știe, cum pricepe totul, cum poți discuta cu el, așa cum se discută cu un om, și cîte altele.

O! Să nu vă închipuiți că l-am dus la vreun curs ori la vreo școală specializată. De altfel, poate știți că, nicăieri în lume, nu se dresează cîinii ciobănești, deși, după părerea mea, sînt cei mai inteligenți și mai ușor de dresat.

Totul — vreau să spun, dresajul — a început de la o joacă în timpul căreia mi-am dat seama că Dik avea un simț al mirosului foarte dezvoltat și, mai ales, știa să se folosească de el cînd mă căuta. O dată, așa, într-o doară, i-am dat să miroasă paltonul unui prieten, care, imediat după ce se dezbrăcase, trecuse drumul să-și viziteze niște cunoscuți, vecini cu mine. Dik mi-a urmat recomandarea și, apoi, a luat urma prietenului, conducîndu-mă acolo unde se afla. Ei bine, vă închipuiți ce a însemnat descoperirea asta pentru mine. O adevărată revelație, o mare, o foarte mare revelație ! Și de-atunci, dresajul.

*

* *

Seria din care făceam parte absolvise școala de ofițeri în vara anului 1950.

După absolvire, am primit — pe lîngă gradul de locotenent și uniformele de care eram tare mîndru, — o permisie de zece zile.

Vară ! Cald, cer senin, soare, vîrsta de douăzeci și unu de ani și jumătate, sănătos — nu ca astăzi — și Dik (pe care nu-l mai am). Într-un cuvînt, fe-ri-cit !

Mama făcuse ceva economii din leafa pe care o primisem în timpul școlii și, odată venit acasă, s-a grăbit să-mi facă o surpriză.

— Uite, ia banii ăștia, să-ți iei niște sandale din alea scumpe, oricît de scumpe, și ai grijă să-ți vină bine, să nu te strîngă etc. etc.

— Bine, i-am răspuns eu, nici o grijă.

Apoi, am luat lesa cusută de mîna lui moș Mihalache, l-am înhămat pe Dik și pe-aci ți-e drumul.

Nu ştiu cînd am ajuns în centru, aşa de repede mergeam. Cred că nici nu mergeam, în adevăratul înţeles al cuvîntului; alergam. Şi-apoi, nici nu-mi mai amintesc dacă eu îl duceam pe Dik ori el pe mine. Nu ne-am oprit decît într-un singur loc: acolo unde-l găsisem pe Dik. Dar amîndoi eram atîta de fericiţi, încît ne-a fost foarte greu să ne mai amintim de noaptea aia friguroasă de noiembrie, acuma cînd soarele ne sufoca cu fierbinţeala lui, de ploaia aia torenţială, acuma cînd aerul era uscat de căldura lui Cuptor. L-am mîngîiat pe Dik şi, puţin emoţionat, i-am spus: „Mai ţii minte locul ăsta? Aici te-a găsit marele comandant, cînd erai un biet copil părăsit". Ce-o fi înţeles el din asta, nu ştiu; atîta-mi amintesc: a lătrat.

Apoi, ne-am reluat drumul către Piaţa Naţiunii, continuînd să alergăm de-a lungul cheiului, pînă la podul Şerban Vodă. De acolo, ţin minte, am mers, cuminţi, pînă la magazinul Bucureşti, unde văzusem eu nişte sandale grozave.

O aglomeraţie de nedescris. Orăşeni şi săteni de prin împrejurimile Bucureştiului forfoteau prin tonetele de la partere. Raionul de încălţăminte bărbătească se afla la etajul trei sau patru. Să fi luat liftul, nici vorbă. O luarăm pe scări şi, încet-încet, ajunserăm la primul etaj. Tot aglomeraţie. Pornirăm mai departe, dar, între primul şi al doilea etaj, la un cot al scării, observ o cutie de felul acelora în care se ambalează încălţămintea, fără hîrtie de ambalaj şi legată doar cu o sfoară. Pîndesc o clipă cînd şirul clienţilor s-a mai rărit şi mă apropii de cutie. Mă aplec, o ridic, desfac capacul şi nu mică mi-a fost mirarea cînd am găsit înăuntru o pereche de bocanci murdari de noroi şi cu talpa desprinsă pe alocuri.

„Ciudat ! mi-am spus eu de-ndată, şi imaginaţia a început să-mi lucreze febril. Vreun hoţ, desigur, care, după ce o fi cerut vînzătorului o pereche de pantofi, s-a grăbit să-i încalţe, şi, ca să nu poarte cu el vreun indiciu, şi-a ascuns bocancii pe care-i purta în vreo cutie găsită la întîmplare, pe care, apoi, a abandonat-o. Asta trebuie să fie", mi-am întărit eu prima impresie şi, convins de propria mea logică, am scos un bocanc din cutia găsită, i l-am dat lui Dik să-l miroasă şi-apoi i-am ordonat : *caută !*

Grăbit, conştiincios şi, probabil, pătruns de tonul meu grav, Dik dădu iama printre cumpărătorii din magazin, mirosindu-i şi trăgîndu-mă energic spre ieşire.

Ajuns în stradă, cîinele se opri, adulmecă pămîntul, ridică apoi nările în vînt şi, pe urmă, îşi coborî din nou nasul spre caldarîm. După cîteva clipe, o luă la dreapta, spre Piaţa Naţiunii, mă purtă prin fosta piaţă de flori şi, de acolo, pe un gang foarte întortocheat ; se aflau acolo cîteva depozite ale unor magazine.

— Ce cauţi acolo ? auzii o voce de bas, tîmpă. Continuai să rămîn aplecat, urmărind ezitarea lui Dik. N-auzi, frăţioare ! răsună din nou glasul celui care părea nedumerit de vizita mea şi a însoţitorului meu.

Ridicai privirea şi văzui un colos de om care stătea călare pe balustrada unui balcon de la primul etaj, ţinînd în mînă un burlan, pe care, probabil, îl repara.

— Ba da, aud..., răspunsei eu surîzînd.

— Te-am întrebat ce cauţi ? insistă colosul.

— Aaa !... despre asta-i vorba ? mă prefăcui eu că abia atunci pricep despre ce era vorba. Caut pe unul cu pantofi noi. Eşti mulţumit ?

— Eu sînt, rîse el pentru că l-am văzut, dar dumneata se vede treaba că nu prea eşti mulţumit de vreme

ce-l cauţi şi n-ai dat încă de el. Şi continuă să rîdă. Te-am încuiat, hai ?

— Da, recunoscui eu învins.

— Dar ciobanul ăla ce caută ? Tot pe puştiul cu pantofii noi, sau vreun ciolan de ros ? Şi se porni iar pe rîs.

— El m-a condus pînă aici, ripostai pe un ton dur.

— Vai de mine ! se schimonosi, ironic, colosul, o fi ţ-un poliţist !

— Chiar aşa.

— Păi, nu-ţi fac cu supărare, nenică, dar n-aveam de un' să ştiu că-i o treabă serioasă. Iacă, nu cred să fie o jumătate de ceas de cînd l-am văzut pe ăla de care mă-ntrebi.

— Chiar l-ai văzut ?

— Vai de mine, se supără colosul. Cum mă vezi şi te văd. Uite, dacă vrei, îţi spun şi cum arăta.

— Nu te supăra, dar te-am văzut pus pe glumă şi credeam...

— Nu, nenică, gata, ce mai ! Mi-am dat seama cu cine am de-a face. Te-am cumpărat : eşti de la miliţie.

— Exact, recunoscui eu, surprins, şi asta păru să-i fi făcut mare plăcere. Vrei să-mi spui cum arăta puştiul ?

— 'Năltuţ, cam cît dumneata, slab şi cu părul galben.

— Blond, adică.

— Da... aşa cum zici.

— Dar de unde ştii că-i cel pe care-l caut ?

— Păi, nu zici că are pantofi noi ?

— Ba da.

— Atunci, ăla e. Ştii, mai ales că trebuie să pară şi suspect.

— Păi era suspect ?

— Păi, cum de nu ? Cu pantofi noi şi în salopetă plină de var şi moloz şi... mai ştiu eu ce ? Şi să mă-ntrebe unde-i frizerul ?

— Dar şi eu am văzut chiar la intrarea în gang că scrie „FRIZER".

— Eheheee... să fii dumneata sănătos de cînd s-a mutat de-aici. Nu prea avea clienţi. Acu' s-a boierit, e cooperator... Să-l vezi ce îmbrăcat e ! Te descoperi.

Dik începu să dea semne de nerăbdare şi tot mă îndemna să mergem. Îmi dădui seama că a regăsit urma, aşa că mulţumii colosului pentru informaţiile lui atît de preţioase şi plecai grăbit.

*

* *

Să fi fost patru după amiază cînd Dik se opri la poarta unui mare şantier de construcţii pe calea Şerban Vodă, foarte aproape de capătul magistralei Nord-Sud de astăzi. Poarta era uşor întredeschisă. Dik o împinse cu capul lui bolovănos, atîta de tare, încît păru că va sări din balamale. Curtea şantierului se întindea pe o lungime de aproape două sute de metri. Cîţiva muncitori trebăluiau la niste cofraje pentru beton. Se vedea cît de colo că lucrul încetase mai de mult. Cînd ajunsei în dreptul lor, unul mai tînăr îmi strigă :

— Eşti băiatul meşterului ? Şi fără să-mi dea răgaz să-i răspund, adăugă : A zis să nu pleci, să-l aştepţi şi să dai cîinele lui nea Toma, paznicul, că lui i l-a promis.

Vroiam să-i răspund, dar n-apucai, pentru că un alt muncitor mai vîrstnic, îmi strigă :

— Uite, băiete !..: A şi sosit.

Întorsei capul. Spre mine venea un om între două vîrste, cu mersul legănat ca cel al marinarilor, slab, cu

obrajii supți și înnegriți de soare, cu ochii negri și scînteietori, care trădau o energie și o inteligență deosebită.

— Da' voi nu mai plecați acasă ? se adresă el celor cîțiva muncitori. Ia să nu mai prind picior de om aici. V-am spus doar : sîmbătă, toată lumea lasă lucrul la ora două. Ce vă zgîiți așa la mine ? Gata ! Care la dormitor, care acasă, da' aici, nu.

După plecarea muncitorilor, îl salutai, nu fără oarecare emoție — produsă de autoritatea lui asupra celorlalți — și îi spusei în cîteva cuvinte cine eram și ce căutam acolo.

— Bine, răspunse grav meșterul. Hai să vedem unde ne duce cîinele.

La ordinul meu, Dik își reîncepu activitatea și ne purtă către dormitorul cu numărul patru. Ezită cîteva clipe și, apoi, se ridică cu labele pe ușă. Izbi clanța, ușa se deschise și — abia mai putîndu-l stăpîni — mă trase spre camera 23.

— Ce facem ? îl întrebai pe meșter.

— Intrăm, răspunse el pe un ton care nu prevestea nimic bun. Apăsă clanța, de parcă voia să spargă ușa și pătrunserăm în cameră. Aici se aflau patru paturi. Trei erau neocupate, iar de pe unul sări ca ars un tînăr care părea să nu fi împlinit încă șaptesprezece ani. Se vedea cît de colo că izbitura în ușă îl speriase.

— Ăștia-s ucenicii mei, spuse meșterul cu glas sugrumat. N-aș fi crezut că vreunul dintre ei să-mi facă așa rușine.

— Nu sînt sigur, încercai eu să-l domolesc și poate că aș mai fi spus și altceva dacă Dik nu s-ar fi repezit la dulapul cu haine, de unde trase un pantalon nou-nouț, atîrnat pe un umăraș, care, din fericire, a cedat imediat și, astfel, pantalonul n-a opus rezistență dinților lui.

— Anton ! exclamă prăbuşit meşterul... Anton Amariei ! mai spuse el şi oftă. Ca să vezi ce-i omul ! Uite, hainele astea le-a cumpărat ieri, cu mine de mînă..., banii lui, munciţi de el, dar economisiţi la îndemnul meu. C-aşa îi învăţ pe toţi : jumătate trimiteţi acasă, un sfert din ce cîştigaţi să păstraţi la C.E.C., şi restul, de buzunar. Este, mă ? strigă el tînărului care sărise speriat de intrarea noastră, pe cît de neaşteptată, pe atît de ciudată.

— Da, meştere... bîigui ucenicul, şi mai speriat.

— Unde-i Anton ? şi fără să-i aştepte răspunsul, îl mai întrebă o dată, şi mai răstit : N-auzi ? Unde-i Anton ?

— S-a dus... adică spunea că se duce... la frizer.

Tresării. Aşadar, nu mai încăpea nici o îndoială. Ăsta era omul meu. Urma luată de Dik, informaţiile colosului, Chestia cu frizerul... Ce mai ?! Aşadar, răbdare.

— Să-l aşteptăm, îi propusei eu meşterului.

— Să-l aşteptăm, acceptă el şi adăugă cu amărăciune : acuma, ce altceva mai putem face ?

— Care e patul lui ?

— Ăla de lîngă fereastră.

Mă dusei într-acolo şi privii absent furnicarul de oameni grăbiţi spre rosturile lor. În timpul ăsta, mintea îmi lucra febril. Îl şi vedeam pe Anton Amariei holbîndu-se de spaimă în faţa cutiei în care îşi abandonase bocancii murdari, după ce plecase cu pantofii cei noi pe care-i luase fără să-i plătească.

În timpul ăsta, m-am sprijinit de noptiera de lîngă patul lui Anton şi, cine ştie cum mi-a alunecat mîna, că zgomotul unei sticle sparte m-a făcut să privesc în jos. Răsturnasem o sticluţă cu cerneală neagră, al cărei conţi-

nut se prelingea acum pe duşumeaua camerei. Fără să vreau, privii atent pe noptieră. Acolo, peste o gazetă împăturită în două, se afla o foaie de hîrtie acoperită aproape în întregime cu un scris foarte ordonat. Meşterul veni lîngă mine şi amîndoi citirăm :

„Dragă mămucă Mărie,

Află că mulţămesc matale şi mîinilor matale pentru cămeşile cele două, noi-nouţe şi albe, cum numai matale ştii a le face.

Le-am pus pi mine şi parcă-s a mele de cînd lumea, aşa bine ce-mi şed.

Deunăzi, am fost cu meşterul la o prăvălie din cele mari, unde mi-am luat haine negre, noi-nouţe, aşe cum a purtat tătuca cînd te-o luat pi matale, de le-am văzut în poza cea mare de cînd te-ai nuntit. Şi hainele-mi vin ca de cînd lumea.

Desearä-i bal, mămucă Mărie, şi noi, tăţi ortaşii meşterului, om merge la dans, numai că meşterul nu vre a ne lăsa şi după miezul nopţii, cînd ne-a spus că să ne adunăm afară şi ne-a duce dumnealui la dormitor. Zii şi matali, n-or rîde fetele di noi, de ne-o videa aşa ca gîştele? Da' cu meşterul, ştii cum îi! Adică, ce-ţi spun eu toate aistea, că matali tăt 'nnealui îi dai dreptate. Iaca, să-ţi vorbesc de altele. Astăzi, către amiază, pe cînd veneam de la şcoală, la şantier, mi-am cumpărat tot de la prăvălia cea mare o pereche de pantofi de lac, fiindcă ieri meşterul nu m-a lăsat să-mi iau dintr-aşeia. Dar o să-i placă şi-nnealui, cînd i-a vide. Şi-s aşe di lùşitori, mămucă Mărie, de-ţi ia ochii şi, cînd a fost de-am plecat din prăvălie, i-am scos din cutie pe şei noi, am vîrît într-însa bocanşii şei murdari şi rupţi, şi am lăsat cutia pi scara şea albă din piatră scumpă. Poate i-o găsi unul mai năcăjit şi i-o pinjeli, că eu am plecat pi stradă încălţat cu cei noi de lac şi tătă lumea se uita la încălţările meli.

Să mă vezi desearä, la bal, mămucă Mărie, şi să nu-ţi vină să crezi.

Ti las acum puțin, că trebuie să mă tund și n-am cravată, dar nu mai am nici bani. Cravată o să iau de la Arghir, băiatul vadanei lui nenea Grigore, că el are două și nu se poartă decît una singură, deodată. Vin imediat, mămucă Marie, și ți-oi vorbi și despre cum a fost la bal..."

Aici scrisoarea se terminase.

Se terminase și marea mea aventură și truda inutilă a lui Dik.

Pusei scrisoarea pe noptieră și mă așezai pe pat. Meșterul făcu la fel. Nu îndrăzneam să ne privim, covîrșiți de un sentiment de rușine. Tăceam și eu și el.

Deodată, ușa se deschise și-n prag apăru un băiețandru slăbuț, cîrn, cu cîțiva pistrui în jurul nasului, cu ochi albaștri, senini și nedumeriți la vederea meșterului, a mea și a lui Dik.

Ca să braveze, meșterul apucă cutia în care se aflau bocancii abandonați și, fără să cuteze a-l privi, abia reuși să-ngaime.

— Fii mai cu grijă, că nu așa vă-nvăț eu. Ei ! Vă lăsați lucrurile pe unde apucați și puneți lumea pe drumuri să vi le-aducă acasă.

Anton se uită lung la meșter, dar, neîntîlnindu-i privirea, o căută pe a mea.

— Eu ți-am adus bocancii ; mă gîndeam că s-ar mai putea să-ți fie de folos... Sînt încă destul de buni.

— Tiii ! exclamă el. Dar cum de-ați știut unde să mă aflați ?

— Ei, nu te minuna așa tare de asta. Uite, mai știu că n-ai cravată pentru deseară, și pe dată îmi scosei cravata și i-o oferii.

Cîteva secunde, se uită nedumerit, cînd la cravată, cînd la mine.

— Mulțămesc ! Parcă ați fi zîna șea bună, spuse el cu atîta candoare, de mai, mai că ai fi fost ispitit să-l crezi un înapoiat mintal. Dar cum am să v-o pot da înapoi ?

— Găsește-mă, așa cum te-am găsit și eu.

— De, așa-i..., murmură el încurcat, spre bucuria mea că măcar cu-atîta lucru l-am făcut praf. Apoi, adăugă : Apoi, dacă mi-ați lăsa cîinele pînă la noapte, m-o purta el la dumneavoastră, tăt așe cum v-a purtat pe dumneavoastră înspre mine.

AUREL MIHALE

TREI COAFURI DE PROBĂ

UN BULETIN DE ANALIZĂ UITAT

Dragnea plecase de acasă pe jos, să se sature în voie de aerul curat și tare al dimineții. Uneori, se gîndea dacă n-ar fi fost mai bine să fie agronom sau altceva, să fi avut o ocupație care să-i îngăduie s-alerge toată vremea pe cîmp afară, în aer și lumină. Simțea însă că, dacă i s-ar fi cerut într-adevăr asta, s-ar fi despărțit cu greu de munca de acum, căci o îndrăgise și începuse să-i descopere o frumusețe tainică, nebănuită, plină de riscuri și neprevăzut.

La miliție intră cu mîna la cascheta, răspunzînd la salutul ofițerului de serviciu și păstrînd încă, în priviri și pe față, lumina aceea viorie și caldă a primelor zile de april. Înăuntru, în birou, deschise larg ferestrele, chemat parcă de șoapta vîntului de afară și întîrzie un timp, cu gîndurile duse și cu ochii la liliacul de sub geam, cu coaja netedă umflată, trezit din amorțire, dar încă desfrunzit. Apoi se întoarse, scoase din buzunar un pachețel de hîrtie, cît o nucă de mic, îl puse pe masă și dezbrăcă mantaua. Înainte să se așeze, formă un număr de telefon și chemă laboratorul de analize chimico-medicale.

Curînd, în birou intră o fată în halat alb, micuță, dar zveltă, cu mișcări puțin repezite, de iepure, cu buza de sus puțin săltată, ca într-un surîs abia început, cu ochii mari și liniștiți, negri, luminoși, codați ; tot negru îi era și părul puțin ondulat și lăsat mai mult pe o parte, pe dreapta.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan ! zvîcni ea, în joacă, şi cu mîinile în buzunarele halatului.

Fata rămase cu ochii aceia mari şi adînci, de păcură, aţintiţi asupra căpitanului care le ocolea privirea. Dragnea se simţi o clipă stingherit, îşi trase mîinile de pe masă, grăbit, de parcă n-avea ce face cu ele, şi se apucă să desfacă pacheţelul acela de hîrtie. Rămase un timp cu privirile aţintite la conţinutul pacheţelului, de parcă atunci îl vedea pentru prima dată, tresări şi împinse hîrtiuţa pînă în faţa fetei.

— Jeni, îmi trebuie analiza...

Surîsul fetei se risipi şi privirilei se adumbriră, de cum descoperi lucrurile din pacheţel.

— Va să zică, e blondă, îngăimă ea şi ridică o şuviţă de păr gălbui, răsucită ca o spirală ce atîrna în aer, lipsită de elasticitate... Vreţi, adică, să ştiţi tot despre ea ! adăugă, răutăcioasă, şi cercetă mai departe nişte coji ca de piele, aflate în hîrtiuţă...

— Şi dacă m-aş supăra ? ! o înfruntă Dragnea. Apoi zîmbi şi el, reţinut, aproape neobservat şi cu buzele strînse, cu gropiţa din bărbie uşor întinsă. Ochii lui negri, rotunzi purtau încă lumina dimineţii de afară şi fata simţi că o mustrase în glumă... E ceva serios ! o avertiză el.

— Desigur, cochetă fata... În cazul acesta trebuie neapărat să-i cunoşti compoziţia epidermei şi a părului...

— Nu, asta nu e destul, vorbi căpitanul cu o seriozitate prefăcută... Trebuie să-mi spui dacă mă şi iubeşte !

— Plecînd de la şuviţa asta ?

— Da, încuviinţă el... de la şuviţa asta !

— Da' ce, noi facem în laborator chiromanţie ?

— Să faceţi dacă trebuie, glumi el, cu aceeaşi seriozitate. Strînse din nou pacheţelul şi-l întinse fetei : Analiza, te rog !

După plecarea fetei, Dragnea descuie sertarul şi scoase nişte hîrtii pe care le cercetă liniştit, îndelung. Apoi îşi aprinse o ţigară şi rămase gînditor cu privirile pe fereastră. Îşi adună însă repede gîndurile şi se aplecă asupra unei hîrtii, cu tocul în mînă.

Lucră astfel, intins, pînă aproape de prînz, cînd intră Jeni, grăbită, cu rezultatele analizei. Fata arăta acum destul de serioasă şi era vădit îngrijorată. Ochii ei erau cuprinşi de o uimire uşoară, neascunsă.

— E grav, spuse ea... părul a fost încălzit la o temperatură prea mare şi e mort... adică, ars... O greşeală a coafezei, diagnostică, hotărîtă.

— Dar pielea ?

— Şi mai grav... e otrăvită... arsă treptat de un coroziv...

— Care ?

— Asta e, că nu-l pot descoperi... capul a fost spălat de mai multe ori cu apă caldă şi n-a mai rămas nici o urmă...

— Bine, mulţumesc, spuse căpitanul şi opri buletinul de analiză.

Fata mai aşteptă o clipă, dar, văzîndu-l că se şi aplecase asupra hîrtiilor de pe masă, ieşi tăcută, cu privirile-i şăgalnice întoarse spre el. Cînd termină şi închise mapa, Dragnea ridică telefonul :

— Alo, Ghiţă... Nu e nici o infecţie !... Nu, nici eczemă !... Da, poţi să fii liniştit... E ars... Da, şi pielea... arsă la coafor !... Da' unde se coafează, frate ?... Aha ! făcu, şi-şi notă adresa salonului de coafură... Auzi, spune-i Mariei să schimbe coafeza... Cheală ?... Ha-ha-

ha !... Să știi că ai dreptate, reveni el, repede... ar fi putut rămîne și chealǎ !

Dragnea trase apoi sertarul și scotoci îndelung după o hîrtie pe care o păstra acolo, în vederile lui, de multă vreme. Cînd o găsi, o cercetă un timp, îngîndurat, și formă apoi un număr de telefon : ceru celui de dincolo, cu vocea înceată, să vină pînă la el.

— Tovarășe Leonte, își dezvălui el gîndurile la apariția celui chemat... Îți amintești de sesizarea miliției din Lupeni ?

Locotenentul Constantin Leonte, înalt și spătos, bine legat, cu fața roșcovană și părul arămiu, se gîndi o clipă și răspunse convins :

— Da, îmi amintesc, tovarășe căpitan...

— Pe scurt ! spuse căpitanul și-i făcu semn să se așeze pe scaunul din fața biroului.

— Un cetățean, începu Leonte, urmărindu-și cu atenție firul gîndurilor, a reclamat poșta că nu i-a transportat în condiții de siguranță un colet. El primise de undeva niște alimente, parcă niște slănină, din care a mîncat și s-a intoxicat... Analizele de laborator au confirmat că, într-adevăr, slănina căpătase un grad de toxicitate periculoasă pe drum, în timpul transportului, sau în magazia poștei. S-a descoperit apoi că în magazie coletul care fusese învelit doar în pînză a stat un timp alături de unul al unei coafeze din localitate... În acel colet fuseseră niște sticluțe cu o soluție de păr, care se vărsase...

— Da, da, făcu Dragnea... Dar cazul cu „Sanepidul" din Cîmpina ?

— Da, tovarășe căpitan... La un control al „Sanepidului" într-un salon de coafură, s-a găsit o sticluță, care la analiză s-a dovedit c-ar fi avut în ea o substanță

otrăvitoare... Controlul repetat al organelor medicale n-a dus însă la descoperirea unor asemenea substanțe printre materialele folosite de coafeze... Se crede că sticluța a fost lăsată de-o clientă.

— Să se urmărească activitatea salonului de coafură, hotărî Dragnea.

Căpitanul rămase apoi cu ochii în geamurile ferestrelor deschise, care străluceau diamantin în lumina soarelui. Leonte înțelese că terminase cu el și se ridică să plece ; Dragnea îi făcu însă semn să se așeze din nou și iar începu să scotocească printre hîrtiile din sertar.

— Astă-iarnă, urmă el, cercetînd hîrtiile, un copil s-a otrăvit cu sodă caustică... așa spuneau părinții, dar...

— N-a fost sodă caustică, tovarășe căpitan... Buletinul de analiză e la mine !

— A, tocmai buletinul îl căutam...

— Părinții au zis că e sodă, că asta aveau, adică, în casă... După buletin însă, a fost sublimat coroziv...

— Ce e tatăl copilului ?

— Șofer.

— Dar maică-sa ?

— Coafeză... la un salon al cooperativei „Igiena“ de pe Ștefan cel Mare, aproape de Obor...

— Adu-mi, te rog, buletinul... ceru Dragnea. Și cercetează, între timp, toate cazurile de otrăvire din ultimul an.

După ce Leonte îi aduse buletinul de analiză al spitalului de urgență, unde fusese internat copilul, Dragnea se apucă din nou de lucru. Din cînd în cînd însă, se oprea și-și arunca neliniștit privirile pe buletinul de analiză adus de laborantă.

Pe el își trecuse și adresa salonului de coafură la care mergea de obicei soția prietenului său și numărul buleti-

nului de analiză de la spitalul de urgență. Se apucă din nou de lucru, dar în curînd renunță și închise iarăși mapa. Ridică din nou receptorul, preocupat :

— Alo, Jeni ?... Ce faci desearä ?... Simți cum vocea fetei tremură la telefon, surprinsă... Chiar nimic ?... (Aveam ceva, îngăimă fata, dar nu fac nimica !)... Voiam, adică aveam o rugăminte...

PRIMA COAFURĂ DE PROBĂ

În aceeași după-amiază, într-un salon de coafură de pe strada Romană, intră grăbită o tînără, subțire și zveltă, cu ochii mari și negri, adînci, cu părul ca de abanos, lăsat mult pe umărul drept, în șuvițe groase, puțin ondulate. Cercetă dintr-o singură privire încăperea și fața i se întunecă, văzînd salonul plin de femei. Se apropie de cuier, ca să-și lase pardesiul, dar se răzgîndi și dădu să plece. O coafeză din fund, pe care fata tînără o privise îngrijorată și cu insistență, își părăsi clienta, o femeie subțire și uscată, ca o scîndură, căreia-i clădise în cap o claie de ghemotoace, și se repezi după ea.

— De ce plecați ? o opri. Vă iau eu, imediat.

Fata mai întîrzie o clipă, vădit preocupată.

— Dacă sînteți grăbită, vă fac o coafură la rece, șopti coafeza. Termin acum cu doamna, se răsuci ea spre clienta de pe scaun, și urmați dumneavoastră...

Fata se lăsă convinsă, se întoarse, agăță pardesiul în cuier și se așeză pe un fotoliu, aproape de-o măsuță joasă pe care erau cîteva reviste ilustrate, cu coperțile roase și murdare. Luă o revistă și începu s-o răsfoiască,

ceva mai liniștită, dar cu privirile întoarse mai mult spre coafeza care tot scormonea cu degetele-i subțiri în părul sîrmos al clientei de pe scaun, grăbită, de parcă se juca. Curînd, coafeza termină și femeia se ridică mulțumită, cu fața-i suptă radiind, și apăsîndu-și ușor cu palmele părul înfoiat de pe lîngă tîmple și urechi. Își scutură apoi capul, dar părul se reașeză în aceeași clipă, frumos ondulat, ca niște vălurele de lumină arămie.

— Vă place ? se întoarse coafeza spre fata cu părul de abanos.

— Da, mărturisi fata, și zîmbi ca de obicei, cu buza de sus puțin săltată, ca într-un surîs fără sfîrșit.

— La fel vă fac și pe dumneavoastră, o asigură coafeza.

După plecarea celeilalte, fata se așeză pe scaunul din fața oglinzii, condusă de coafeză. Își luase cu ea o revistă de modă pe care o răsfoi mai departe tăcută și urmărind din cînd în cînd, în oglindă, mișcările grăbite și meticuloase, pline de tact ale coafezei.

— A, nu v-ați mai coafat de mult ! spuse coafeza și-și înfundă degetele-i subțiri și lungi, delicate, dar cu vîrfurile vineții și aspre, în părul negru și des al fetei.

— Mă coafez mai rar, motivă fata, căci mi-e părul puțin ondulat și nu prea am nevoie...

— Acum, abia peste șase luni mai veniți la mine...

După ce-i răscoli părul și i-l pieptănă de cîteva ori, coafeza îl împărți în șuvițe mai mici, potrivite pentru ondulat. Apoi scotoci în poșeta ei de stradă, mare și albă, umflată, întoarsă spre perete, și scoase un pachețel și o sticluță. Și chiar acolo, pe măsuță, sub ochii fetei care-o privea nemișcată prin oglindă, desfăcu pachețelul. Erau niște foi de metal alb, strălucitoare și subțiri, rotunde, pe care fata le recunoscu dintr-o dată că

erau capace de la sticlele de lapte. Din acelaşi pachețel, coafeza scoase şi nişte bucăți de sugativă, de aceeaşi mărime, tăiate meticulos după forma capacelor. Coafeza aşeză pe fiecare capac cîte o bucată de sugativă şi umezi apoi sugativa cu o soluție incoloră, pe care-o picura cu atenție din sticluță.

— Ce e asta ? întrebă fata, arătînd spre sticluță.

— Încălzitor, răspunse coafeza, înfăşurîndu-i cîte o şuviță de păr pe capacele pe care le răsucea repede, în suluri mici, cu pricepere, strînse.

Fata îşi plecă privirile din nou pe revistă, dar nu scăpa din vedere nici una din mişcările coafezei. După un timp, îşi simți capul dogorît, încins, de parcă-i luase părul foc.

— Cîteva clipe numai, o rugă coafeza, cînd o văzu neliniştită...

Dogoarea aceea crescu însă treptat, stărui un timp ca o vîlvătaie şi-apoi se stinse tot aşa de repede, de parcă flăcăruia se îndepărta, grăbită. Coafeza îi pipăi ghemotoacele din păr, rămase o vreme cu mîna pe ele, pînă le simți că s-au răcit, şi spuse :

— E gata... o să iasă un permanent de toată frumusețea !

Şi, într-adevăr, după ce-i desfăcu ghemotoacele acelea de metal neted şi lucios, părul i se revărsă pe gît şi pe umeri, creț, ca de negresă.

— O să mă căutați şi data viitoare, spuse coafeza, măgulită şi aranjîndu-i încă părul învălurat.

— Sînt convinsă, recunoscu fata, silit, cu ochii încă în oglindă, la coafura care începuse să-i placă... Poate vrea să vină şi o colegă de-a mea — tresări ea... Cînd să-i spun să vină ?

Coafeza cercetă sticluța rămasă pe cristalul măsuței și spuse, gînditoare :

— Poimîine... mîine, în nici un caz...

Fata se ridică, arătîndu-se și mai mulțumită, și plăti, desfăcîndu-și cu greutate poșeta, pe care o ținuse pînă atunci pe genunchi, lîngă ghemotoacele lăsate de coafeză pe măsuță. Apoi, îmbrăcă pardesiul și ieși grăbită, cu coafura înaltă și vaporoasă, clădită armonios, ca o umbrire strălucitoare, neagră. La colțul străzii, venind dinspre Piața Romană, îi ieși înainte Dragnea, îmbrăcat civil și cu pardesiul pe mînă. Căpitanul rămase o clipă cu ochii la părul fetei, plin de încîntare, surprins.

— La care ai fost ? o întrebă.

— La blonda din colț, răspunse fata...

— Aha, la Maricica, mormăi Dragnea. Apoi îi privi din nou părul proaspăt înfoiat, strălucitor ca o lumină neagră înghețată... L-ai tratat mai înainte, nu ? !

— Desigur, îl liniști ea, pricepînd că e vorba de păr... cu un anticorosiv !

Fata făcu cîțiva pași, ferindu-se din calea trecătorilor, și deschise poșeta ; scotoci înăuntru și scoase mulțumită un ghemotoc din cele pe care coafeza îi înfășurase șuvițele de păr.

— Uite, arătă ea, cu astea lucrează... Cred că e vorba de un reactiv care atacă metalul și produce astfel foarte rapid căldură.

Dragnea cercetă ghemotocul acela de tablă și sugativă, apropiindu-și-l de ochi, căci se înserase, și-l înfășură, apoi, grijuliu, într-o hîrtie. Cînd se răsuci spre fată și-i văzu iar coafura aceea splendid făcută, zîmbi, cu ochii încărcați de o strălucire care creștea.

— Îți mulțumesc, Jeni, spuse cu sinceritate.

Cînd dădu însă să-i apuce braţul, fata se opri, încurcată.

— Dacă vrem să aflăm ceva, spuse ea, c-o uşoară tristeţe, căci se gîndea la seara pe care i-o rezervase Dragnea, trebuie să mergem la laborator... Trebuie să trec hîrtia repede prin cîţiva solvenţi, explică ea, poate mai lasă nişte urme...

— Mi se pare că ai dreptate, recunoscu Dragnea... Îţi rămîn însă îndatorat cu una dintre cele mai plăcute seri...

A doua zi în zori, Maricica fu văzută intrînd într-o curte cu grilaj de fier de pe strada Sachelarie. Purta pe sub pardesiul croit bogat şi larg, dintr-o stofă pufoasă, gălbuie, halatul alb de lucru, iar în mînă, poşeta-i umflată, din plastic. Sună, aşteptă un timp, pînă cînd uşa se deschise înăuntru, şi intră. Întîrzie destul de puţină vreme. Cînd ieşi, cercetă strada într-o parte şi alta şi porni grăbită spre tramvai. La ora deschiderii, intra împreună cu celelalte coafeze în salonul de coafură de pe strada Romană, înviorată de aerul dimineţii, liniştită...

O FRUMUSEŢE MOARTĂ

Ziua era din nou luminoasă şi călduţă, cu cerul deschis şi azuriu, înalt, şi Dragnea privea de pe scaun, întunecat, jocul razelor din geam. Pe masă găsise buletinul de analiză lăsat de Jeni şi se întristase. Coafeza lucra într-adevăr cu o substanţă otrăvitoare, aşa cum bănuiseră ei în ajun. Reactivul acesta nu era altceva decît o soluţie destul de concentrată de clorură de mercur ; sublimat coroziv, adică. Soluţia ataca rapid foiţele de sta-

niol, producea căldură şi părul rămînea ondulat, aşa cum fusese înfăşurat pe ghemotoace, dar ars, mort pentru totdeauna. În acelaşi timp, pielea capului suferea o otrăvire lentă, nesimţită la început ; cu timpul însă, se usca şi se scorojea şi arăta de parcă era năpădită de o eczemă periculoasă, incurabilă. O otrăvire lentă sufereau desigur şi coafezele care lucrau cu substanţa aceea, precum şi cei care le pregăteau pe ascuns soluţia.

Dragnea ceruse laborantei să cerceteze şi celelalte buletine de la spitalul de urgenţă, de la poşta din Lupeni şi de la „Sanepidul“ din Cîmpina. Jeni îl asigură că era vorba de aceeaşi substanţă puternic otrăvitoare şi asta îl înfricoşa. Folosirea clorurii mercurice de către unele coafeze ajunsese să fie astfel, dintr-o dată, un pericol public. De cît timp foloseau coafezele acest procedeu şi cît era el de întins ? De unde-şi procurau ele substanţa aceea otrăvitoare şi cum ar fi posibil să oprească folosirea ei ?... Dar coafezele nu-şi dădeau seama de pericol ? De ce lucrau cu soluţie de sublimat ? Sau poate nu ştiau ? !... Desigur că nu ştiau şi apoi era mult mai comod să lucreze cu o asemenea soluţie : le lua de două-trei ori mai puţin timp şi coafura ieşea mai frumoasă, fără prea multă bătaie de cap !... Erau mulţumite mai ales clientele... E adevărat că le costa mai scump, dar un asemenea „coafat la rece“ se făcea rapid, ţinea de două-trei ori mai mult şi — dacă coafeza se pricepea — ieşea o minune de păr !... Abia după un timp aveau să-şi dea seama că părul era tocat şi uscat, ars pe nesimţite, iar pielea otrăvită...

— Cît e de periculoasă clorura asta ? o întrebase pe Jeni.

— O ! făcuse fata, speriată... O punguliţă cît de mică, scăpată într-o fîntînă, poate otrăvi sute de oameni !

Dragnea se smulse gîndurilor, se ridică şi trecu la fereastră. Avea senzaţia stupidă că neputînd opri dintr-o dată procesul acesta al unei otrăviri lente — poate destul de întins, dar aproape total necunoscut — el însuşi se simţea încetul cu încetul otrăvit. Aerul dimineţii îl înviora însă repede şi-i alungă aceste gînduri pustiitoare, puţin întemeiate. În spatele său uşa trosni şi-n încăpere intră locotenentul Leonte, îngîndurat. Avea o hîrtie în mînă.

— Cunoaştem de-acum drumurile coafezei... începu el şi povesti, în puţine cuvinte, cum fusese văzută Maricica intrînd în curtea de pe strada Sachelarie.

— Cine stă acolo ?

— Unu', Tudor Cristea, răspunse locotenentul... Apoi întinse căpitanului hîrtia cu care venise, grăbit : Poftiţi, aveţi toate datele despre el !

Dragnea luă hîrtia, trecu cu ea în mînă la birou şi se aşeză.

— Pensionar, murmură el, cu ochii pe hîrtie... fost funcţionar... casă proprie... singur, cu soţia... Citi apoi tăcut, pînă la sfîrşit, cu faţa impasibilă, liniştit... Supravegheaţi-i casa ! hotărî el şi întinse hîrtia locotenentului.

Rămas singur, Dragnea căzu din nou pe gînduri. Ar fi putut, desigur, ordona reţinerea şi a frizeriţei şi a lui Tudor Cristea ; cum, de asemenea, ar fi putut ordona percheziţie la toate saloanele de coafură, la coafezele care mai lucrau pe ascuns acasă, precum şi în provincie, la Lupeni şi la Cîmpina. Se temea însă că lucrul acesta ar fi încă prematur : ar fi alarmat astfel o eventuală reţea de traficanţi şi escroci, ceea ce le-ar fi îngreunat şi întîrziat şi mai mult cercetările. Era convins

că răbdarea şi supravegherea îndelungată vor da, în cazul acesta, rezultate mai bune şi poate neaşteptate.

Şi, într-adevăr, peste cîteva zile, se întîmplă un fapt puţin obişnuit. Într-un tren care venea din Moldova şi ajungea spre dimineaţă în Bucureşti, fu reţinută şi apoi predată postului de miliţie din Gara de Nord o femeie beată. Femeia urcase de cu seară în tren şi toată noaptea gustase dintr-o sticlă de lichior, pe care-o tot scotea dintr-o servietă făcută din pătrăţele mici de piele, cusute în felul unei table de şah. Spre ziuă, femeia se ameţise destul de rău şi începuse să facă scandal, aşa încît călătorii — care voiau să-şi amăgească încă somnul — nu o mai putuseră suporta şi chemaseră conductorul.

Femeia avea faţa umbrită ca de-o paloare vînăt-albăstruie, cu pete uşoare de roşeaţă, iar ochii ieşiţi anormal din orbite, sticloşi şi bolboşaţi. După acte, o chema Tica Zotu şi era din Huşi ; cînd se trezise, în zori, declarase că e coafeză şi că venise în Bucureşti după nişte cumpărături de articole de coafură şi parfumerie. Starea ei trezise însă bănuiala miliţienilor din gară, care fuseseră avertizaţi de folosirea sublimatului de către unele coafeze şi de cercetările începute pentru descoperirea infractorilor. De aceea, după ce-i dădură drumul, Tica Zotu fu urmărită în toată plimbarea ei prin Bucureşti. Coafeza nu intră însă în nici un magazin de parfumerie ; coborî din troleibuz în dreptul Căii Victoriei şi merse de-a dreptul la o agenţie „Pronosport“, aproape de Casa de Economii. Întîrzie înăuntru doar o jumătate de ceas, ieşi, fără servietă, şi intră la un bufet de pe o stradă apropiată, bufetul „Arieş“. Aici, mîncă şi bău pe îndelete, de una singură, iar pe la prînz se înapoie la gară, grăbită să nu întîrzie. Urcă în trenul cu

care trebuia să se întoarcă acasă şi rămase la geamul deschis, cu ochii pe peron. La început arătase destul de liniştită ; pe măsură însă ce timpul trecea, devenise tot mai nerăbdătoare, pînă cînd, cu cîteva minute înainte de plecarea trenului, ieşi din vagon, pe scară, şi cercetă înfrigurată peronul care se pustia. Atunci apăru pe peron, într-o fugă silită, un om în vîrstă, care purta în mînă servieta ei de piele. Şi chiar în clipa cînd ajunse în dreptul vagonului pe scara căruia stătea Tica Zotu, trenul se puse în mişcare ; abia atunci omul acela îi întinse grăbit şi prevăzător servieta cu pătrăţele ca de şah.

— Nu mai poate omul să aibă nici o încredere în tine ! spuse mustrător bătrînul.

— Vai di mini, dom' Costică, se arătă femeia ofensată... Da' şe, beau banii matali ? !

În gara următoare, servieta femeii fu cercetată de miliţie. Pe lîngă şapte-opt sticluţe cu diverse soluţii de păr, în servietă se mai găseau cincisprezece pacheţele de hîrtie, mici, c-un praf mărunt şi alb, necunoscut, căruia coafeza îi spuse *încălzitor de păr*. Tica Zotu nu putu da prea multe explicaţii şi de aceea fu adusă din nou la Bucureşti şi reţinută...

*

Dragnea tresări din gînduri şi-şi întoarse privirile spre uşă; intrase locotenentul Leonte cu nişte sticluţe şi pacheţele pe care le puse grijuliu pe masă. Căpitanul luă unul dintre pacheţele şi-l trimise la laborator. Apoi, ascultă toată povestea coafezei din Huşi, spusă meticulos de Leonte, care cercetase cazul.

— Cred că ne-am grăbit, spuse Dragnea, la sfîrşit... trebuia s-o lăsăm să ajungă acasă, să vedem ce face...

rețeaua lor e ca o plasă cu clopoței... dacă te-atingi de unul, sună toți deodată și alarmează...

— Coafeza a fost reținută în tren, explică Leonte, și celălalt, bătrînelul, n-are de unde să știe asta...

— Ce face el ?

— Pensionar, citi Leonte pe o hîrtie... Acum lucrează la o agenție „Pronosport" de pe Calea Victoriei... Înainte, a fost gestionar la cooperativa „Lilas" de pe Smîrdan, care se ocupa cu producerea și desfacerea unor produse chimice... Mai înainte, tot acolo, la magazinul „Lilas", în locul căruia a luat ființă cooperativa...

— Vedeți mai amănunțit ce e cu el, hotărî Dragnea... Apoi atrase atenția celuilalt, cu un deget ridicat : Supravegheat... nimic mai mult !

Căpitanul Dragnea se răsuci grăbit spre telefon și ridică receptorul :

— Jeni, sînt nerăbdător... se scuză el. Da, rămîn la telefon... Precis ? întrebă, cu ochii luminați de o lumină lăuntrică, ciudată... Da, nu ne-am înșelat ! cugetă, pentru sine mai mult, și lăsă receptorul în furcă... Clorură de mercur pură, comunică el lui Leonte... Iar soluția are o concentrație de patruzeci la mie... exact ca aceea folosită de coafeza de pe Romană !... Poate că ăsta de la „Pronosport" e sursa... cum zici că-l cheamă ?

— Gavrilă Constantin...

— Supravegheați-l !

După plecarea locotenentului, căpitanul Dragnea ordonă să se ceară date suplimentare despre Tica Zotu, la Huși, despre coafeza de la Lupeni și despre felul coafurilor care se fac la frizeria de la Cîmpina, unde se cultiva, desigur, aceeași frumusețe moartă...

PLASA ARE ŞI FIRE ŞI CLOPOŢEI

În zilele următoare, Gavrilă de la „Pronosport" îşi văzu mai departe de orele lui de serviciu, în care completa conştiincios buletinele, iar Tudor Cristea, de pe strada Sachelarie, nu ieşise decît în împrejurimi, după cumpărături mărunte: lapte, pîine, zarzavat. Dragnea şi ofiţerii însărcinaţi cu cercetarea acestui caz aproape că-şi pierduseră răbdarea, cînd, într-o dimineaţă, în curtea cu grilaj de fier a lui Tudor Cristea, intră un om cam ţigănos, de aproape patruzeci de ani, cu hainele mototolite şi ochii cîrpiţi de nesomn, cu şapca de postav trasă uşor pe o sprînceană şi c-un sac de sportiv în mînă. Sună la intrare de cîteva ori şi, dacă văzu că nu răspunde nimeni, ieşi în stradă cu ochii la ceas. Privi încă o dată casa, şi iarăşi ceasul, şi începu să se plimbe contrariat pe trotuar.

Era de neînţeles de ce nu-i deschisese soţia lui Tudor Cristea. Şi mai neînţeleasă fu însă întîlnirea ţigănosului cu Tudor Cristea, pe trotuar; Cristea venea cu o plasă cu pîini, dar ţigănosul trecu pe lîngă el cu mîinile în buzunare, nepăsător şi cu sacul bălăbănindu-i-se pe lîngă picior. După vreo zece minute însă, ţigănosul intră din nou în curte, sună, şi chiar Cristea îi deschise uşa, prevăzător... Ţigănosul intră şi ieşi destul de repede, tot cu sacul acela de sportiv pe mînă, iar la capătul străzii, se urcă în tramvaiul care ducea la gară.

— Ce facem, întrebă postul de miliţie din gară, cînd ţigănosul ajunse la tren... îl reţinem?

— Nu, ordonă Dragnea... să plece cineva după el!

Ţigănosul se urcă în trenul de Brăila şi se aşeză li-

niştit pe o bancă, lîngă geam, cu sacul de sportiv la picioare. Se vedea că era mulţumit, dar îi era somn şi fuma ţigară după ţigară, ca să rămînă treaz. Cîteodată, încremenea cu ochii obosiţi şi umezi, apoşi, aţintiţi pe fereastră, la cîmpia netedă şi largă înverzită a Bărăganului. Cînd se sătura şi de privit, îşi întorcea ochii spre sacul de pe podea şi se adîncea în tăcerea aceea mocnită şi grea...

După plecarea ţigănosului la Brăila, Dragnea primi pe neaşteptate o comunicare a miliţiei din Lupeni. Rely Mărgean, coafeza al cărei colet stricase şunca celui care se intoxicase şi care reclamase poşta, primise un nou pachet. De data asta erau nişte cutii de „Nescafè", pentru care coafeza se arătase nespus de mulţumită şi pusese chiar în aceeaşi zi un mandat poştal de cinci sute de lei, pe numele Bahman Arion, Bucureşti, *Poşta centrală, post-restant*. Dragnea telefonă la poştă ; pînă atunci, nu mai sosise nici un mandat la post-restant.

— Anunţaţi-ne cînd vine după bani ! îl rugă Dragnea pe şeful oficiului respectiv.

Aşteptase apoi pînă în a treia zi, cînd cel care plecase după ţigănos la Brăila se întoarse chiar cu ţigănosul şi cu încă un miliţian, care purta sacul acela de sportiv, plin cu sticluţe şi pacheţele. Ţigănosul, căruia la Brăila i se spunea „Baronul", fusese prins chiar în momentul cînd vindea clorura de mercur cu linguriţa. De la gară, el se oprise mai întîi la un restaurant, unde mîncase bine şi băuse singur o sticlă de vin, aşteptînd să se însereze. După aceea pornise să colinde saloanele de coafură din centrul oraşului, cu sacul acela de sportiv agăţat de mînă. Deschidea numai uşa, ca să fie văzut, şi se trăgea apoi la întuneric, de unde pîndea bă-

nuitor uşa frizeriei. La primul salon, ieşise o coafeză, neliniştită şi-l căută grăbită în jur, pînă ce-l descoperi în întuneric, cu ţigara în gură.

— Ei, ai venit, Baroane? întrebă coafeza.

— Venit, mormăise ţigănosul autoritar.

— Ai adus?

— Adus.

— Dă-mi şi mie cinci linguriţe...

— Îţi dau, dar nu mai pot cu opt... cu zece!

— Ei, făcu coafeza.. iar l-ai scumpit!

— Găsesc din ce în ce mai greu, motivase Baronul.

Coafeza se scotocise în buzunar, scoase banii pe care-i avusese pregătiţi şi-i întinse supărată:

— Atunci, dă-mi numai patru...

Baronul luase banii, îi frunzărise atent, îi vîrîse în buzunar şi desfăcuse sacul pe care-l ţinea la picioare. Din el, scoase o punguliţă şi măsurase coafezei patru linguriţe de praf alburiu, într-un borcănaş.

— Tot aşa? întrebase coafeza.

— Tot... o linguriţă la o litră de apă...

Baronul fusese reţinut la ultimul salon de coafură, căci era ora închiderii şi miliţianul se temuse că nu-l va mai putea prinde asupra faptului, sau că nu i-ar mai găsi în sac nici urmă de sublimat. Erau de faţă şi două coafeze: uneia i se măsurase praful; cealaltă plătise şi aştepta ca Baronul să scoată altă punguliţă, căci o terminase pe cea din care dăduse pînă atunci. Miliţianul se apropiase ca un civil obişnuit, ridicase hîrtia pe care Baronul o aruncase mototolită pe caldarîm şi ceruse Baronului să se legitimeze. Baronul protestase şi încercase s-o şteargă, dar apăruse în curînd un miliţian în uniformă, care-i apucase repede sacul.

— Potolește-te ! îl amenințase civilul.

Apoi îl dăduse în grija milițianului, iar el invitase coafezele să-l urmeze. Primei îi luase nu numai legitimația, ci și borcănașul în care pusese clorura de mercur cumpărată. În seara aceea fuseseră aduse la miliție și celelalte coafeze, cărora Baronul le vînduse atunci clorură de mercur, și încă șapte-opt, care cumpăraseră altă dată de la el soluție. Numele acestora au fost dezvăluite de cele care fuseseră prinse în seara aceea cu Baronul. Coafezele, înfricoșate, recunoscuseră totul de la început și dăduseră declarații clare și amănunțite cum le aprovizionase Baronul din cînd în cînd cu *încălzitor* și foi de staniol. În sacul Baronului, pe lîngă sticluțe și pungulițe cu praf, găsiseră într-adevăr și un pachet cu foi de staniol, tocate în bucăți cît o cutie de chibrit de mari.

Baronul încercase să facă scandal, obraznic și agresiv, plin de „nevinovăție". Cînd fusese adus în fața coafezelor însă, se liniștise, dar nu recunoscuse nimic din cele ce făcuse în legătură cu răspîndirea ilegală a clorurii de mercur. Nici măcar sacul pe care milițianul i-l luase din mînă nu-l recunoscuse ca fiind al lui. Coafezele fuseseră lăsate să plece, avertizate că lucraseră pînă atunci cu otravă, fapt interzis de lege. Baronul fusese urcat din nou în tren și adus la București, împreună cu sacul de sportiv, precum și cu celelalte pachețele, sticluțe și foi de staniol, găsite la el acasă sau predate de coafeze...

Știindu-l la miliție și cu rețeaua coafezelor de la Brăila descoperită, căpitanul Dragnea amînase întîlni-

rea cu Baronul. De altfel, nici Tudor Cristea nu s-ar fi putut alarma așa de repede, pentru că el credea că Baronul era de-acum la Brăila; numai peste două-trei săptămîni, intervalul la care venea de obicei Baronul, ar fi putut să se alarmeze într-adevăr de dispariția acestuia. Dragnea era preocupat acum să prindă și capătul celui de-al treilea fir, care trebuia să pornească de la mandatul care-l aștepta la Poșta Centrală pe Bahman. Dar Bahman nu dăduse încă pe acolo ca să încaseze banii, și asta îl neliniștea... „Poate a simțit ceva, gîndea el despre Bahman, și de frică a renunțat la bani!... Dar, dacă aceste trei fire sînt legate între ele, se înnoadă undeva și, alarmîndu-se Bahman, au fost astfel alarmate și rețeaua lui Gavrilă de la Pronosport, și rețeaua lui Tudor Cristea de pe strada Sachelarie?!"

— Leonte, veniți încoace! spuse el la telefon.

Așteptă apoi la fereastră pînă ce intrară cei cîțiva ofițeri cu care desfășura acțiunea. Afară, lumina primăverii se întărise și soarele mîngîia cu razele lui primele frunzulițe ale liliacului de sub geam. Frunzulițele erau rotunde și mici, numai cît unghia de mari, galben-verzui, ceroase. Dragnea se întoarse la birou și făcu semn celorlalți să se așeze.

— Acum avem ceva mai multe date și putem să ne gîndim la o acțiune ceva mai organizată în viitor, începu el gînditor... Pericolul acestei otrăviri lente începe să capete un caracter general și nu mai putem aștepta prea mult... Dar nici nu ne putem grăbi... Dacă firele cunoscute de noi sînt cu adevărat legate, desfășurarea activității lor le va forța să se întîlnească undeva...

A DOUA COAFURĂ DE PROBĂ

Trecuseră alte două zile, timp în care pînă și Dragnea își pierduse răbdarea și începuse să se gîndească la reținerea lui Tudor Cristea și a lui Constantin Gavrilă. Cu o seară înainte însă, coafeza de pe strada Romană alergase din nou pe strada Sachelarie, după *încălzitor*. Dar femeilor care-i ceruseră a doua zi să le coafeze „la rece“ le spusese că nu mai are „soluție“ și abia peste cîteva zile va face rost. Era un semn că Tudor Cristea rămăsese fără clorură de mercur și că în zilele următoare trebuia să se aprovizioneze iar de la *sursă*; ziua care urmase trecuse însă fără ca el să mai iasă din curtea cu grilajul de fier. Și iarăși, seara, coafeza trecuse din nou pe la el și primise pachețele cu sublimatul de care avea nevoie... „Ori vrea să pară că face rost cu greu de clorură mercurică, chibzui Dragnea, care aflase toate astea la timp, și-și asigură astfel dreptul de a cîștiga mai mult, ori că n-a avut într-adevăr otrava și a făcut rost între timp... Dar poate că nici coafeza nu venise cu bani destui și a trimis-o acasă după bani!... Sau poate că el însuși avea clorura de mercur ascunsă și s-a ferit să umble la ea în prezența coafezei?!“... Oricare din aceste ipoteze era pe deplin posibilă și Dragnea ceru să se întărească supravegherea lui Cristea.

A doua zi însă, nu mai avu timp să se ocupe de el, pentru că apăru pe neașteptate Bahman. Nu la poștă, unde era cu grijă așteptat să-și ridice mandatul, ci pe Bulevardul 6 Martie, într-un loc care-ar fi trebuit să le dea mai dinainte de gîndit, de cînd aflaseră că Gavrilă fusese vînzător și gestionar la magazinul de chimicale „Lilas“, de pe Smîrdan.

Descoperirea lui Bahman fusese uşurată de o notă a miliţiei din Cîmpina. La informaţiile cerute de Dragnea organelor de miliţie de pe teritoriu, miliţia din Cîmpina comunicase că chiar în dimineaţa aceea o coafeză — de la salonul în care „Sanepidul" găsise sticluţa cu soluţie de sublimat — plecase cu acceleratul de Bucureşti. Coafeza fusese recunoscută la coborîre în Gara de Nord, după coafura-i înaltă şi neagră legată aproape de frunte c-o bentiţă albă, şi după pardesiul gălbui purtat pe mînă. De acolo, luase troleibuzul care mergea în centrul oraşului şi coborîse pe Bulevardul 6 Martie, în dreptul grădinii Cişmigiu. Trecuse apoi strada şi urcase în pas uşor pe bulevard, pînă în dreptul unui mic pasaj de lîngă cinematograful „Timpuri Noi". Aici, fusese mai înainte magazinul de chimicale „Raftopol". Coafeza trecu de mai multe ori în sus şi în jos, nerăbdătoare, pînă cînd în gura gangului apăru un om cu ochelari cu sticle groase, verzui, c-o pălărie gri cu borurile întoarse şi tivite cu panglică îngustă, cu hainele cam vechi — dar îngrijite şi curate — şi cu reverele late şi pantalonii largi, aşa cum se purta cu cincisprezece-douăzeci de ani în urmă ; avea obrajii, care fuseseră odată rotunzi şi plini, stacojii, uşor lăsaţi, ca la hîrciogi. Coafeza se luă după el, intră în gang şi ieşi apoi mulţumită şi controlîndu-şi poşeta, fără să dea nici un semn că s-ar fi ferit de cineva sau c-ar fi avut conştiinţa unui fapt interzis. Fu reţinută înainte de a se urca în tren şi dusă la postul de miliţie din gară. Declară totul din prima clipă, cu un exces de sinceritate care te dezarma.

— Ce să fie, *încălzitor !* răspunse ea, firesc, cînd fu întrebată de cele patru pacheţele... Pun praful în apă şi cu soluţia asta fac coafuri „la rece"...

— De unde le ai ?

— De la domnul Bahman... Ei, făcu ea, admirativ, sînt materiale vechi, dinainte de război !... El lucra atunci la „Raftopol", pe „Elisabeta"... Știa c-o să aibă căutare și zice că le-a păstrat... și-acuma le vinde, așa, mai pe sprînceană...

— Lucrezi bine cu soluția asta ?

— Foarte bine... mă supără puțin la degete, dar clientele sînt mulțumite și plătesc ușor un asemenea coafat...

Tot de la ea aflară cît dăduse pe un pachețel, de cîte ori mai venise, cîte coafuri făcea din soluția respectivă și cît lua pentru fiecare coafură, precum și adresa de acasă a lui Bahman.

Ziua următoare, Bahman veni în pasajul de pe Bulevardul 6 Martie, în fața fostului magazin „Raftopol", cam la aceeași oră, către prînz. A treia zi făcu același drum, dar trecu și pe la Poșta Centrală, să-și încaseze mandatul trimis de la Lupeni. Funcționarul de serviciu îl legitimă și-și notă alături toate datele de pe buletin. În aceeași zi, căpitanul Dragnea avea pe birou, aproape completă, fișa lui Bahman Arion. Și el era pensionar, ca și Gavrilă Constantin, și făcea parte din același cerc al celor care știau să umble cu produsele chimice, pentru că și el fusese vînzător într-un asemenea magazin, și anume la „Raftopol", pe fostul Bulevard Elisabeta. Cu cîțiva ani în urmă, își cumpărase o căsuță, ceea ce însemna că afacerea era destul de bănoasă pentru el.

— Poate am dat de sursă ! bănui Dragnea.

Și astfel, Bahman capta dintr-o dată atenția principală a organelor de miliție, care urmăreau mișcările speculanților de sublimat. Bănuiala asta fu întărită în aceeași zi de o sesizare a miliției din Corabia. Cercetă-

rile întreprinse în ţară, printre coafori şi coafeze, începuseră să dea rezultate.

Cu o zi în urmă, o tînără cu capul înfăşurat într-un şal bogat, ca să-şi ascundă părul în neorînduială, bătuse în uşa „domnului Nicu" de la Corabia, un cunoscut coafor care lucra acasă, particular.

— Ce doriţi ? întrebase el, apărînd în uşă în pantaloni şi într-un pulover subţire, larg, lejer.

— Să-mi faceţi coafura, se rugase fata, lăsînd să-i cadă şalul pe umeri, ca să i se vadă părul despletit...

— Regret, dar nu mai lucrez acasă...

— Domnu' Nicu, stăruise fata, soţia dumitale m-a trimis... Am fost la salon, în oraş, şi mi-a spus că, dacă vreau un permanent frumos şi bun, să vin la dumneata...

— Poate că n-o să vă placă ! zîmbise domnu' Nicu, servil, şi-i făcuse loc să intre...

Coaforul era de aproape patruzeci de ani, înalt şi subţire, negricios, c-un început de chelie în dreptul tîmplelor şi cu ochii vii, de viezure. Făcuse semn fetei să se aşeze pe scaunul pe care îl avea pregătit, în dreptul ferestrei, şi îmbrăcase halatul. Îşi înfundase degetele în părul cînepiu, cu firul proaspăt şi viguros al fetei şi-l răvăşise de mai multe ori, încîntat :

— Vi-l fac „la rece"... sînt sigur c-o să vă placă şi-o să rămineţi clienta mea...

— Depinde, cochetă fata, întorcîndu-şi ochii mari şi albaştri spre el... Depinde, repetase... Ca să spun drept, coafura asta mi-o fac de probă... pentru ca să văd !

Domnu' Nicu scotocise într-o servietă, pe care-o ţinea la îndemînă pe-o măsuţă, şi scosese nişte plăcuţe de metal alburiu, mari cît faţa unei cutii de chibrituri, şi-o sticluţă c-o soluţie incoloră, pe fund. Pe aceste plăcuţe, răsucite împreună c-o sugativă îmbibată cu soluţie din

sticluță, începuse mai apoi să-i înfășoare șuvițele de păr, bine pieptănate.

— Ce mă fac, că se termină soluția! spusese fata, vădit îngrijorată.

— N-aveți teamă, o asigurase domnu' Nicu, autoritar.

Și, într-adevăr, căutase din nou în servietă și scosese o nouă sticluță, neîncepută. Apoi se apucase iar de lucru, dar în curînd cineva bătuse în ușă și el sărise la fereastră, descheindu-și halatul, ca să se dezbrace. Ieșise apoi în vestibul, cu fața liniștită și poftise noua clientă într-o cameră alăturată. Încă de cînd era la fereastră, fata își dăduse seama, după fața care i se luminase treptat, că domnu' Nicu recunoscuse femeia de afară. Întors, el se apucase și mai grăbit de lucru și-n mai puțin de-o jumătate de ceas coafura fetei era terminată.

Cînd ieșise în stradă, fata își încrucișase drumul cu doi milițieni care intraseră apoi în curtea domnului Nicu. Ofițerii îl surprinseseră astfel pe coafor cu „soluția de păr" desfăcută pe măsuță. Percheziționaseră și casa, în liniște, cu toată împotrivirea domnului Nicu, căruia i se făcuse fața ca de var, și mai găsiseră într-un dulap alte cîteva sticluțe și-un nou pachet cu plăcuțe de metal ușor și alburiu.

La miliție, domnu' Nicu recunoscuse că avea materialele de la „unul Bahman", care lucrase înainte la „Raftopol" și pe care-l cunoștea de atunci, căci de acolo își făcea toate cumpărăturile pentru frizerie.

— Aduceți-l încoace, cu tot ce-ați găsit la el! ceruse Dragnea la telefon.

Și toată ziua aceea o pierduse mai mult la fereastră, în fața liliacului care se umpluse de frunze și se apropiase și mai mult de floare... „Asta e momentul!" își spunea, gîndindu-se să rețină pe reprezentanții celor trei

fire descoperite pînă atunci. ...„Poate că e totuşi prea devreme!“ revenea, şi rămînea cu privirile aţintite la liliacul de sub fereastră, cu ramurile ridicate pînă la el... „Bahman... ce e cu Bahman ?... El e sursa ?“

După-amiază, după ce sosise domnu' Nicu de la Corabia, şi Jeni confirmase că şi în sticluţele lui se afla tot clorură de mercur, Dragnea ceru analiza plăcuţelor de metal. Jeni aduse singură buletinul ; poate mai mult ca să-şi facă drum la el şi să-i spună, cu oarecare răutate, cu ochii aceia mari şi negri, codaţi, ascunşi ca de-o umbrire :

— Poate mai ai nevoie de-o coafură de probă, tovarăşe căpitan... Sînt gata !

— Iartă-mă, Jeni, se simţi Dragnea, dintr-o dată, vinovat... Uite, mergem diseară unde vrei tu...

Dar nici în seara aceea nu putură ieşi împreună, pentru că Dragnea fu reţinut de-un telefon prin care era anunţat că Tudor Cristea, cu Constantin Gavrilă şi cu încă unul se întîlniseră în bufetul „Arieş“ de pe strada 30 Decembrie...

„În sfîrşit, răsuflă Dragnea uşurat... s-au întîlnit firele între ele !“... Întrebă repede, nerăbdător :

— Dar cine este cel de-al treilea ?

— Nu-l cunosc, i se răspunse...

Dragnea îl chemă repede pe Leonte şi-i ordonă să plece civil şi cu o maşină, la bufetul „Arieş“...

— Vezi dacă cel de-al treilea nu e Bahman ! ceru el.

Peste un sfert de ceas, Leonte îi telefonă dezamăgit că cel care era cu Tudor Cristea şi Constantin Gavrilă la masă nu era, în nici un caz, Bahman...

— Vezi de ei, îi ordonase Dragnea.

Dar locotenentul Leonte nu mai apucă să-i vadă încă o dată ; cei trei dispăruseră — după spusele unuia din

ospătari — prin spate, în timpul cît el fusese la telefon. Trecu pe la agenția „Pronosport" de pe Calea Victoriei și-l găsi pe Gavrilă la tejghea, iar mai tîrziu, pe strada Sachelarie, de unde luă confirmarea că Tudor Cristea se întorsese acasă.

— Cine poate să fie cel care era cu ei ? îl întrebă Dragnea supărat.

— Sursa, sau cel de-al patrulea fir, răspunse Leonte cu promptitudine, ceea ce însemna că se gîndise pînă acum la asta.

— Cum arăta ?

— Mai tînăr... smead și cu mustăcioară... cam jerpelit îmbrăcat... c-o șapcă de postav în cap. O să vedeți, îndată... am dat clișeul la laborator...

Dragnea se așeză și-i făcu semn și lui Leonte să cerceteze buletinul de analiză adus de Jeni.

— A apărut un lucru nou, spuse el gînditor... plăcuțele de aluminiu... Trase sertarul, scoase cîteva plăcuțe alburii, din acelea găsite la domnu' Nicu de la Corabia, și i le întinse... Jeni spune, urmă Dragnea, că astea trebuie să fie mai căutate decît staniolul... Țin mai mult și au reacția mai puternică, degajă mai multă căldură... Materiale noi ! Dragnea îi întinse o plăcuță pe fața căreia se distingea data fabricării. Așa că nu mai poate fi vorba de materiale vechi, sustrase la naționalizare sau păstrate în locuri ascunse și scoase tocmai acum, cu țîrîita... Cred că și clorura de mercur e sustrasă tot din producția curentă...

Leonte cercetă mai departe plăcuța aceea de aluminiu, întorcînd-o cînd pe o parte, cînd pe alta, de parcă se aștepta să găsească scris pe ea drumul pe care-l parcursese de la fabrică pînă acolo, în birourile miliției. În

clipa aceea, telefonul țîrîi prelung și Dragnea tresări, surprins, cu ochii la ceas. Întinse mîna repede și ridică receptorul :

— Jeni, te rog să mă ierți, vorbi el vinovat... Nu, nici astă-seară nu pot... Regret... Intră singură și-mi povestești și mie filmul... Zău că regret !

Așeză apoi receptorul în furcă și scoase o hîrtie pe care trase patru liniuțe verticale, în dreptul cărora scrise pe rînd : *Tudor Cristea, Constantin Gavrilă, Arion Babman, necunoscutul...*

— O să dăm noi și de necunoscut, spuse, convins... Știm cel puțin că e legat de Gavrilă și de Cristea...

Capetele de jos ale celor patru linii le încercui ușor cu o linie pe care o închise într-un oval prelung. În acest oval, trecu numele celor la care găsiseră pînă atunci fie „încălzitor", fie „poleială", fie aluminiu, fie sticluțe cu soluție de sublimat : coafeza de pe Romană, Tica Zotu, Baronul, coafeza de la Cîmpina, frizerița din Lupeni, domnu' Nicu...

„Coafori și coafeze, oameni de legătură, misiți", își urmă Dragnea gîndurile.

Deasupra celor patru linii, locul rămase gol și, în acest gol alb și mut, ca o prăpastie căscată pe hîrtie, Dragnea făcu un semn de întrebare mare, apăsat.

„Sursa... care e sursa ?" se întrebă.

Locotenentul Leonte părăsise între timp plăcuțele de aluminiu și-și apleca și el obrazul roșcovan deasupra hîrtiei.

— Află, te rog, pînă mîine seară, îi ordonă Dragnea, sursele posibile !... Vezi ce întreprinderi, cooperative și ateliere fabrică sau lucrează cu clorură de mercur, staniol sau foițe de aluminiu !...

A doua zi, căpitanul Dragnea, pe baza probelor materiale pe care le deținea, obținu aprobarea și ordonă percheziționarea locuințelor lui Cristea, Gavrilă și Bahman, precum și reținerea lor.

Dimineața, locotenentul Leonte și cu încă un ofițer intrară în curtea cu grilajul de fier de pe strada Sachelarie. Le deschise chiar Tudor Cristea, care era pregătit să iasă în oraș și avea o plasă în mînă, ceea ce însemna că mergea ca de obicei la pîine. Ofițerii erau civili, așa că nu-și dădu seama de la început de primejdie și-i privi cercetător, dar cu bunăvoință, ca pe niște viitori clienți. Cînd apăru și nevastă-sa în vestibul, Leonte le spuse că sînt de la miliție ; Tudor Cristea tresări ascuns ; o paloare fugară îi albi pentru o clipă obrazul supt și veșted. Rămase cu privirile la ofițeri, în așteptare, prudent.

— Mă rog ! mormăi el supus.

Intrară apoi cu toții în hol. Leonte îi făcu semn lui Tudor Cristea să se așeze pe scaun, iar nevestei lui, care privea speriată și neputincioasă la Cristea, îi ceru să ajute însoțitorului său să facă percheziție. Tudor Cristea tresări din nou, surprins, dar tot atît de ascuns. Lumina ochilor săi începu să pîlpîie în adînc, înfiorată, în timp ce mîinile și pleoapele îi înghețară într-o nemișcare liniștită și rece, lipsită de efort.

— Ați putea să-mi spuneți și mie ce căutați ? întrebă el după un timp.

— Îndată, îl asigură Leonte, fără să-l piardă din ochi.

La îndemnul celuilalt ofițer, femeia se apucă să scotocească într-un dulap, urmărită îndeaproape de privirile lui. Era încă vioaie și plinuță, în ciuda părului alb

şi a anilor pe care se vedea că-i purtase mai bine ca soţul său. Fiorul acela de spaimă nu o părăsise şi, din cînd în cînd, trăgea cu ochiul la Tudor Cristea întîrziind să aşeze lucrurile în dulap. Ieşi apoi, urmată de ofiţer, şi trecură prin celelalte încăperi, ca la o jumătate de ceas ; se întoarseră apoi pe neaşteptate. Femeia avea privirile şi mai înspăimîntate, iar ofiţerul, braţul plin de nişte sticluţe, nişte pacheţele şi un sul mare şi greu de foiţă argintie... „Staniolul", gîndi Leonte, mulţumit poate mai mult decît de pacheţelele cu clorură de mercur, despre care avea de-acum şi mărturia coafezei de pe Romană şi a Baronului... Sticluţele şi clorura de mercur fuseseră găsite într-un dulăpior din baie, iar staniolul, înfăşurat într-o pînză de sac, în cămară. După ce încheiară cuvenitul proces-verbal, Tudor Cristea fu condus la miliţie, cu lucrurile găsite în casa sa purtate în plasa cu care se pregătise să plece după pîine...

În aceeaşi vreme, alţi doi ofiţeri alergaseră la Bahman acasă. Ieşise soţia acestuia, care, în clipa cînd aflase că sînt de la miliţie, deveni dintr-o dată binevoitoare, şi-i îndemnă să intre. În hol, deschise o uşă care da într-un culoar, probabil spre bucătărie, şi strigă, afectată :

— Ary, tovarăşi de la miliţie...

— Vă rog, o opri unul dintre ofiţeri, cu faţa măslinie şi mustăcioara retezată scurt.

Ofiţerul trecu înaintea ei pe culoar şi-l găsi pe Bahman în bucătărie, sorbindu-şi liniştit cafeaua de dimineaţă. Era în papuci şi-n vestă, doar să-şi ia haina şi pantofii şi să plece... Ofiţerul se uită la ceas şi socoti că era timpul, într-adevăr, ca Bahman să-şi facă plimbarea obişnuită prin faţa fostului magazin „Raftopol".

— Numai o clipă, spuse Bahman, impasibil, cu ochii în ceaşcă.

Apoi mușcă din felia de pîine unsă cu unt, sorbi din cafea și începu să mestece, clefăind cu o mobilitate a gușii și obrajilor ca de hîrciog, vioaie, nebănuită. În spatele sticlelor groase și verzui ale ochelarilor însă, privirile îi tremurau, încețoșate. Ofițerul își miji ochii, surprins de liniștea lui Bahman, și-l cercetă cu grijă, atent. Își explică astfel că poate numai frica îi dăduse pe loc foamea aceea animalică, pe care Bahman nu și-o putuse înfrîna... Sau, poate că mînca în continuare, cu atîta poftă, tocmai ca să nu fie deranjat și să cîștige timp de gîndire ? !

În clipa aceea, se auzi zgomotul apei trase după o altă ușă, la closet, și măsliniul se răsuci spre cel de-al doilea ofițer, care încremenise pe culoar cu ochii la el, căci nu înțelegea răbdarea pe care o arăta față de Bahman. Soția infractorului crezuse că scăpase de sub observația ofițerului de pe culoar și intrase în closet cu o servietă în mînă. Ofițerul însă o lăsase anume să ia servieta și să dispară cu ea, pentru a o putea surprinde cu lucrurile pe care voia să le ascundă. El deschise repede ușa și smulse servieta din mîinile femeii, impulsiv și rece. În vasul de porțelan, pe margini, descoperi două dîre de praf alb, nespălate încă de apă.

— Poftim afară ! scrîșni ofițerul și o împinse pe femeie pe culoar.

— Vă rog ! protestă Bahman, ridicîndu-se, și se apropie de apucă umerii femeii, ocrotitor, pe deasupra.

Ofițerul cercetă supărat servieta și apoi ceru femeii să adune într-o hîrtie resturile de praf, pentru analiză.

— V-ați făcut vinovată de sustragerea unor probe materiale, o amenință el pe femeie... Și, văzînd că gușa lui Bahman, dezumflată, începu să tremure, pricepu că acesta ținea mult la femeie și în clipa aceea era mai în-

grijorat de soarta ei decît de a lui. De aceea, continuă să se adreseze femeii, cu glasul şi mai ridicat : O să daţi socoteală pentru asta !... Se răsuci apoi spre Bahman şi-l întrebă, arătîndu-i praful adunat de soţia lui : Ce este ?

— Praf de curăţat faianţa, spuse Bahman, cu o şiretenie ascuţită de frică.

Cei doi ofiţeri continuară apoi percheziţia, dar nu găsiră decît un pachet de bancnote de cîte o sută de lei, răsucit şi ascuns în globul de metal al lămpii electrice din dormitor. Măsliniul numără banii în faţa lui Bahman şi a soţiei sale, iar cel de-al doilea ofiţer trecu suma în procesul-verbal. La plecare, ieşiră prin dos şi astfel descoperiră lîngă casă o magazioară de scînduri, în care familia Bahman îşi ţinea lemnele şi cele trebuitoare pentru iarnă. Măsliniul ceru lui Bahman să descuie uşa şi intră de cercetă toate ungherele magaziei. Descoperi astfel, între lemne, o cutie de metal plată, ca de bomboane, plină cu pacheţele ca cele găsite în gară la coafeza de la Cîmpina. Desigur că astfel de pacheţele avusese poate şi Bahman în servietă !... Tot între lemne, ofiţerul găsi un pachet de hîrtie în care era o rolă alb-strălucitoare, dintr-o bandă subţire de aluminiu... „Poftim, îşi spuse ofiţerul... e-acelaşi aluminiu găsit de miliţia din Corabia, la domnu' Nicu !..." Puseră apoi şi benzile de aluminiu, şi pacheţelele cu praf în servietă, şi o luară după Bahman către maşina ce-i aşteptase pînă atunci în stradă.

La miliţie, căpitanul Dragnea fusese între timp informat că Constantin Gavrilă plecase pe neaşteptate de la agenţia „Pronosport" de pe Calea Victoriei, acasă... „A primit, desigur, un telefon de la nevasta lui Tudor Cristea", socoti Dragnea... De aceea, nu mai aşteptă întoarcerea celorlalţi ofiţeri şi plecă chiar el, c-o altă echipă de miliţieni, după Gavrilă Constantin.

Și Gavrilă Constantin avea casă proprie, pe o străduță dosnică, înspre Dîmbovița, în care dădeai din strada Traian. Casa avea un singur etaj ; acolo, sus, era apartamentul lui Gavrilă. Dragnea împărți grupul milițienilor în două : doi sunară la intrarea din față, iar el, cu încă unul, urcară scara de serviciu, pe unde fusese informat că intrase Gavrilă cînd se întorsese pe neașteptate de la agenție. Aici, rămase la pîndă în dreptul unei ferestre care dădea pe scară și prin al cărei geam se vedea înăuntru, într-un oficiu din apartamentul lui Gavrilă. Cînd soneria zbîrnîi în față, Dragnea încercă ușa, dar era încuiată. În oficiu, apăru dintr-o cămăruță chiar Gavrilă, care se opri și așteptă cu simțurile încordate ca soneria să zbîrnîie iar. Atunci deschise ușa altei camere și întrebă din prag, tare și limpede, agresiv :

— Cine e ?

— Miliția ! îi răspunse unul dintre ofițerii de dincolo.

— Imediat ! strigă Gavrilă, stăpîn pe sine.

Apoi se întoarse și deschise repede o altă ușă, după care dispăru pentru o clipă. În curînd, acolo se auzi apa clipocind în baie, iar Gavrilă ieși și luă din cămăruța din care ieșise la început două pungi, cu care se îndreptă grăbit spre baie.

— Imediat ! strigă el din nou milițienilor din față care deveniseră nerăbdători și sunaseră iar... Imediat !

Dragnea însă nu mai așteptă : bătu cu degetul în geam și ceru și el să i se deschidă. Cu toată stăpînirea de sine, Gavrilă fusese într-adevăr surprins de apariția neașteptată a căpitanului. Își căpătă însă tot așa de repede cumpătul dintru început și strigă înfuriat, de dincolo de geam :

— Ce dorești dumneata ?

— Deschide ! îl zori Dragnea, fără să-i mai lase timp să se dezmeticească.

Gavrilă deschise uşa, făcînd loc mai întîi căpitanului să intre, iar apoi celuilalt ofiţer, care-i luă repede pungile din braţe. Dragnea îi făcu semn să deschidă şi uşa din faţă, în care miliţienii băteau de-acum nerăbdători, şi intră în baie de opri apa. După aceea, cercetă pe îndelete fiecare încăpere. În cămăruţa din care Gavrilă ieşise cu pungile, mai găsi într-un dulăpior trei sticle cu soluţie apoasă de clorură de mercur, un pachet de benzi de staniol şi nişte sticluţe cu vopsea de păr. Cînd desfăcu pungile, recunoscu dintr-o dată clorura de mercur din ele.

— De ce-ai vrut s-o arunci ? întrebă el.

— N-am vrut, negă Gavrilă, repezit.

— Atunci de ce-ai dat drumul la apă în baie ?

— Să mă spăl...

— Şi de ce duceai pungile în baie ?

— Nu le duceam acolo...

Pînă ce Dragnea întocmi procesul-verbal, Constantin Gavrilă rămase în picioare, mai la o parte, supravegheat îndeaproape de ceilalţi miliţieni. Avea faţa rotundă şi ochii mici, cu sclipiri răutăcioase, viclene. Obrajii bucălaţi, încă plini şi albi, aveau în părţile de sus, aproape de ochi, nişte rotocoale roşii-albăstrii, ca de beţiv. De cum îl văzuse, Dragnea pricepuse că Gavrilă căzuse pradă unei otrăviri lente cu clorură de mercur, ceea ce însemna că el însuşi pregătea şi soluţiile şi vopselele de păr, pe care le specula apoi printre coafeze.

La plecare, Gavrilă Constantin se supuse, dar părea şi mai stăpîn pe sine, şi-i avertiză că nu au nici un drept să-l reţină.

— Merg numai să lămuresc lucrurile, conveni el. Atît !
— Bine, încuviință Dragnea, care fierbea pe ascuns, neobservat... Asta urmărim și noi !

PRIMELE ÎNCERCĂRI NEREUȘITE

În aceeași zi, Dragnea începu pregătirile pentru anchetarea celor trei — Cristea, Gavrilă și Bahman — considerați a fi principalele fire de legătură ale aprovizionării coaforilor și coafezelor care făceau „coafuri la rece". Mai întîi le cercetă îndeaproape fișele, preocupările, împrejurările în care fuseseră descoperiți ca infractori, probele materiale găsite asupra lor, declarațiile celor pe care-i aprovizionaseră cu „încălzitor" și foițe de staniol sau aluminiu. Vinovăția de răspîndire și comercializarea clorurii de mercur, interzisă de mult de lege ca fiind periculoasă pentru sănătatea publică, era destul de evidentă ; dovezile, suficiente ; legăturile în jos, cu rețeaua coafezelor, limpezi și oricînd întărite de prezența și mărturiile celor prinși. Legăturile dintre ei însă nu puteau fi dovedite decît de fotografia care-i surprinse în bufetul „Arieș" și din care, de altfel, Bahman lipsea, iar mustăciosul nu fusese identificat. Avea, desigur, un indiciu în buletinele de analiză a probelor trimise de Jeni ; ele arătau că materialele găsite acasă la toți ceilalți trei erau aceleași; cum de asemenea erau aceleași și cele găsite asupra coaforilor și coafezelor care făceau „coafură la rece"... „Lucrul acesta însă nu este suficient, gîndi Dragnea... Ar fi putut să folosească aceleași materiale, de la *aceeași sursă*, fără să se cunoască între ei !"

Căpitanul Dragnea părăsi hîrtiile de pe birou, se ridică şi trecu la fereastră. Înserarea era călduţă şi liniştită, cu adieri aromitoare, de verdeaţă. Frunzele liliacului de sub fereastră se împliniseră, iar în vîrfurile lăstărişului apăruseră, alburii şi fragezi, mărunţi, ciorchinii florilor nedesfăcute încă... „Poate că tocmai mustăciosul din fotografie face legătura între Cristea, Gavrilă şi Bahman, sau chiar între ei şi sursă ? !... Îmbrăcămintea lui de muncitor declasat poate să fie numai o mască, sau poate că chiar lucrează pe undeva, într-un loc lăturalnic, nebăgat în seamă ? !... Cercetă tot vraful declaraţiilor date de coafezele din Capitală, descoperite că lucrau cu clorură de mercur, dar nici una nu pomenea de Iancu Nicolae... „O fi vreun nume fictiv, tresări Dragnea, şi poate chiar unul dintre cei reţinuţi îl folosea în unele cazuri... Cine să fie ?... Cristea, Gavrilă, Bahman ?... Atunci cine e mustăciosul din fotografie ?"

Pe masă, ţîrîi telefonul şi-n receptor, Dragnea recunoscu vocea afectată, puţin surprinsă a laborantei.

— Ce să fac cu sticla asta, tovarăşe căpitan ? întrebă ea.

— Care sticlă ?

— Una de şampanie, pe care mi-a adus-o cineva de la serviciul dumneavoastră !...

— A, făcu Dragnea, mă pregătisem să te invit din nou astă-seară... dar pentru că iarăşi nu pot, ţi-am trimis cel puţin sticla de şampanie !

— Mulţumesc, şampanie pot să-mi cumpăr şi eu...

— Am glumit, reveni Dragnea, grăbit, căci simţise supărarea fetei... Fii bună şi vezi dacă staniolul cu care este înfăşurată sticla este acelaşi cu pachetele trimise de noi la laborator... E clar ?

— Este, răspunse fata, puţin dezamăgită...

— Totuşi, şampania poţi s-o bei ! o îndemnă Dragnea, din nou în glumă.

— Mulţumesc, mormăi fata... Şampania nu se bea singură !

Dragnea lăsă receptorul, c-o lumină de zîmbet pe buze şi în priviri şi cu gropiţa din bărbie, albind, destinsă. Apoi se aplecă din nou asupra hîrtiilor, alese dintre toate pe cele care-l priveau pe Tudor Cristea şi sună să fie adus acesta. Se hotărîse să înceapă cu el, deoarece spera să afle de la el date noi în legătură cu folosirea şi specularea clorurii de mercur, mai repede decît de la Bahman Arion şi Gavrilă Constantin. Viclenia de vulpe bătrînă a lui Bahman şi agresivitatea de cîine turbat a lui Gavrilă trebuiau surprinse şi date dintr-o dată peste cap. Şi Dragnea spera că, adunînd date noi şi probe materiale cît mai multe despre vinovăţia celor doi, îi va constrînge să-şi dezvăluie singuri fărădelegea...

Tudor Cristea intră supus, mai supus de cum era de obicei, însă încordat ca un arc, prevăzător. Arăta ca o sălbăticiune neputincioasă împăcată cu situaţia fără de ieşire a unei captivităţi îndelungate, dar care, închisă în cuşca ei, nu căuta decît să scape, neobservată, pe ascuns. Obrazul îi era supt şi veşted, mîinile lăsate pe genunchi ; ochii umbriţi, înfioraţi de pîlpîirea aceea stranie din adînc, îi erau cuprinşi de-o linişte greoaie, de plumb. Era liniştea aşteptării, a clipei în care neştiind ce-i va cere mai întîi anchetatorul, nu se hotărîse încă ce atitudine să ia.

Căpitanul Dragnea îi arătă pachețelele găsite la el acasă şi-l întrebă :

— Ce fel de praf e ăsta ?

— Sulimat, spuse Cristea de-a dreptul, fără efort.

— Şi ce făceai cu el, la ce-ţi trebuia ?

— La nimic... îl ţineam aşa, pentru vreo nevoie...
— Ai mai dat cuiva?
— Nu.
— Ai vîndut din el?
— Nu... cine să cumpere otravă?
— Dar de unde-l ai?
— De la un grec... Era vecin cu mine... Cînd a plecat, a zis: „Teodore, am nişte sublimat, poate-ţi trebuie ţie vreodată... E bun pentru şobolani!"
— Da, făcu Dragnea prelung, uimit de dezinvoltura cu care vorbea Tudor Cristea... Şi, totuşi, ai mai dat cuiva, o dată! îl încercă Dragnea... Adu-ţi aminte!
— Nimănui, scutură Cristea din cap, cu hotărîre.

Dragnea desfăcu sulul din foiţă subţire de staniol, alb-strălucitoare, şi-l întrebă cu ochii mijiţi de unde îl avea şi de cînd.

— Din timpul războiului, răspunse celălalt, cu privirile vinovate, aţintite în podea... În curte cu grecul, stătea un neamţ, reprezentantul unei firme de jucării... La un Crăciun, mi-a dat şi mie foiţe d-astea, să fac beteală la brad, să îmbrac cu „poleială" sticlele, nucile, jucăriile...

Căpitanul Dragnea ridică receptorul şi, după ce formă numărul lui Jeni, întrebă, cu ochii la infractor:

— Rezultatul analizei?... E la fel?... Mulţumesc!

Pîlpîirea aceea din adîncul ochilor lui Tudor Cristea tresări fugar, ascunsă.

— Şi cu soluţiile ce făceai? îl întrebă Dragnea, arătîndu-i sticluţele.
— Le pregătisem pentru şobolani.
— Dar le place?
— Nu ştiu... acum, încercam...

Dragnea ar fi vrut să-l întrebe și despre Gavrilă și Bahman, și despre Baron și Maricica, dar renunță, socotind că deocamdată e mai bine ca Tudor Cristea să nu afle că ei cunosc de-acum legăturile lui. Sună, așteptă milițianul și făcu semn spre Cristea ca să-l ia. Acesta se ridică surprins, speriat dintr-o dată de tăcerea căpitanului ; avea obrajii albiți de paloare și ochii încercați de pîlpîirea aceea ascunsă. Așteptă o clipă întors spre căpitan și sperînd încă într-o revenire a lui. Dar indiferența totală a celuilalt îi risipi liniștea așteptării aceleia pline de nesiguranță. Ieși și mai supus, de parcă se tîra... Pe culoar însă, dădu ochii cu Gavrilă Constantin care apăruse pe neașteptate în fund, adus și el la interogatoriu și simți dintr-o dată că puterile îl părăsesc definitiv și că toată încercarea lui de a abate atenția anchetatorilor eșuase...

Gavrilă Constantin, pensionarul care lucrase la magazinul „Lilas" de pe Smîrdan și care mergea acum destul de des la agenția „Pronosport" de pe Calea Victoriei, era cu totul altfel de om și ținu să arate asta el însuși, de la început.

— Vă rog să-mi spuneți de ce am fost reținut ? ceru căpitanului.

— Doar n-ați uitat așa de repede ! îl preveni Dragnea și-i arătă pungile și sticluțele găsite la el acasă... Vă aparțin !...

— Mie ? sări Gavrilă... N-am avut niciodată așa ceva !

Dragnea îi privi stupefiat fața umflată, cu umerii obrajilor aprinși de rotocoalele roșii-albăstrii, ochii mici și rotunzi cu sclipiri răutăcioase, înghesuiți de carnea buhăită. Gavrilă se uita piezis și agresiv, cerîndu-i cu cutezanță socoteală că se găsea aici. Dragnea simți însă re-

pede că tăcerea sa îi dăduse o siguranță de care arestatul începuse să se teamă și vorbi aspru, scrîșnit:

— De unde ai astea?

— Nu-mi aparțin, stărui Gavrilă.

— Atunci de ce-ai semnat procesul-verbal?

— Ce era să fac?... Să fac scandal?... Erați doar în casa mea și nu voiam să mă știe toată strada.

„Ăsta e înrăit de tot, își spuse Dragnea. E inutil să continui cu el mai înainte de a avea și alte probe... L-aș putea însă confrunta cu Tica Zotu, cu Tudor Cristea... Nu este încă momentul! hotărî mai apoi... Asta o pot face oricînd!"... Se ridică de la birou pe neașteptate și sună să vină milițianul să-l ia și pe Gavrilă. Cînd îi făcu însă semn să plece, Gavrilă se împotrivi și ceru din nou să i se spună pentru ce era reținut.

— Lasă că știi dumneata! îl domoli Dragnea, autoritar.

Pe Bahman nu-l mai chemă; se făcuse tîrziu și se simțea obosit, lipsit de putere ca să mai încerce și cu el... „E clar că sînt înțeleși să nege orice", își spuse Dragnea, și se întrebă dacă nu-i reținuse înainte de timp... Nu, aveau probe suficiente împotriva lor... Cei trei însă își dădeau seama de gravitatea infracțiunilor comise și căutau să cîștige timp, să scape dacă se poate, sau să dea celorlalți, de afară, posibilitatea să-și ascundă faptele...

Dragnea își lăsă fruntea peste hîrtii și retrăi astfel ceas cu ceas tot filmul acțiunii acesteia ce trebuia să ducă la descoperirea completă a bandei care răspîndea ilegal clorura de mercur... Plecaseră de la un „nevinovat" coafat la rece și ajunseseră la depistarea unei întregi rețele de coafori și coafeze care foloseau clandestin sublimatul... Îi veni astfel în minte cazul coafezei al cărei

copil se otrăvise cu soluție de clorură mercurică și scăpase cu gîtul și esofagul arse, nenorocit pe toată viața... Căută în hîrtii și dădu de buletinul de analiză al spitalului care salvase copilul și care atesta că otrava nu fusese sodă caustică, cum declaraseră părinții, ci clorură de mercur... Sună și ceru ca a doua zi să fie invitată la miliție coafeza de la salonul de lîngă Obor...

O TREZIRE TIRZIE, DAR PREȚIOASA

Dimineața, cînd Dragnea veni la serviciu, coafeza îl aștepta pe culoar, tăcută, puțin speriată.

— Cum se simte copilul ? o întrebă Dragnea, de-a dreptul.

— Prost, recunoscu ea și-și plecă privirile, mîhnită și încercată vizibil de remușcări... Adică, reveni, se simte mai bine... da' a rămas cu glasul gîjîit și cîteodată tot îl mai ustură în piept...

— Noi am cercetat cazul, vorbi Dragnea cu blîndețe și urmărindu-i degetele care i se tot frîngeau pe un batic ce-l frămînta neliniștită pe genunchi... N-a fost sodă caustică, cum ai declarat, ci sublimat coroziv...

Femeia tresări și-și ascunse iar privirile, vinovată.

— Știm, de asemenea, urmă Dragnea, că de atunci ai renunțat să mai lucrezi cu sublimat și asta ne-a bucurat...

— Soțul meu nu m-a mai lăsat, scînci femeia... A zis că asta ce-am pățit noi cu copilul a fost pedeapsa lui Dumnezeu !

Dragnea o lăsă să-şi şteargă ochii şi-i vorbi şi mai blind :

— Tovarăşă Zamfir, poate mai ţii minte de la cine ai luat sublimatul...

Femeia tăcu încurcată şi speriată acum de-a binelea, uitîndu-se pierdută la căpitan.

— Ne-ai fi de mare ajutor, adăugă Dragnea.

— Cum să nu ţin minte, îngăimă ea, şi se apucă să frămînte iar baticul de pe genunchi... Păi, cît i-am blestemat eu după asta, că de la doi am luat, nici Dumnezeu nu-i mai scapă... Mi-au spus că e „încălzitor", căpătă ea curaj, că dacă ştiam că e otravă, nu mă băgam... Prima dată, urmă ea, ceva mai liniştită, am luat de la unul „nea Costică", pe care l-am întîlnit pe Smîrdan, unde era odată magazinul „Lilas"...

— L-ai mai recunoaşte ?

— Sigur, întări femeia.

— Şi a doua oară ?

— A doua oară, de la un *pieţar,* un neisprăvit care mă pîndise cînd m-am întîlnit cu „nea Costică" şi mi-a spus că-mi dă mai ieftin dacă iau de la el... Femeia se linişti cu totul şi încetă să-şi mai frămînte degetele şi baticul pe genunchi... L-am găsit la un chioşc de răcoritoare, urmă ea, pe-o străduţă care dă în Piaţa Unirii, pe chei...

— Cum arăta ?

— Ceva mai tînăr ca „nea Costică"... cu mustăcioară, şi ochi de viezure, şireţi...

Dragnea trase sertarul, scotoci între hîrtii şi scoase fotografia celor trei, surprinşi la bufetul „Arieş".

— Care e dintre ăştia ? o întrebă.

— Asta ! se lumină coafeza și rămase cu degetul pe chipul celui din mijloc, al necunoscutului cu mustăcioară și șapcă jerpelită de postav.

— Altceva ? o întrebă Dragnea apoi.

— Asta e tot, îl asigură femeia.

Dragnea se ridică mulțumindu-i și-o conduse pînă la ușă. Apoi, se întoarse la fereastra care era deschisă ca de obicei și trase adînc, în piept, aerul curat și rece al dimineții... Mărturisirile coafezei îi dăduseră date noi ; avea o probă în plus împotriva lui Constantin Gavrilă și aflase, în sfîrșit, și de urma „necunoscutului". Se întoarse la telefon, ridică receptorul și ordonă să fie supravegheat chioșcul de răcoritoare de pe strada Halelor. Totodată, dădu semnalmentele lui Iancu Nicolae.

În aceeași zi spre seară, în fața chioșcului de răcoritoare, fu semnalată prezența unuia cu mustață și cam modest îmbrăcat. Cetățeanul se plimbă într-o parte și alta ca la o jumătate de ceas, apoi intră în îmbulzeala din piață și urcă scările halei de carne, unde mai pierdu un timp, cercetînd în fugă fețele cumpărătorilor. Se întoarse iarăși la chioșcul de pe strada Halelor și în momentul cînd dădu să plece, un milițian îl invită la cea mai apropiată secție de miliție. Spre mîhnirea milițianului însă, care era convins că pusese mîna pe Iancu Nicolae, cetățeanul, legitimat, avea alt nume : Stănică Marin.

— Unde lucrezi ? îl întrebă milițianul dezamăgit.

— La întreprinderea de șampanie „Zarea".

— Pe cine căutai ?

— Pe unul, Iancu Nicolae, care lucrează p-aici, prin piață...

Peste un sfert de oră, milițianul era cu Stănică Marin în biroul lui Dragnea. Cercetat îndeaproape, Stănică mărturisi că-l cunoștea pe Iancu Nicolae mai demult, de cînd fuseseră vecini, odată, pe Delea Nouă, și că-l căutase pentru că avea să-i plătească o datorie mai veche cu care-l tot amîna de la un timp.

— Dar pentru ce-ți era dator ? îl întrebă Dragnea.

— Pentru niște bani pe care i-am dat cu împrumut...

— Mulți ?

— Șase sute de lei...

— Și cînd l-ai văzut ultima dată pe Iancu Nicolae ?

— Acum vreo zece zile, spuse Stănică... Mă înțelesesem cu el ca în ziua aceea să-mi dea banii, că zicea că și el are de luat din altă parte, dar m-am dus degeaba, că nu i-a dat nici lui...

Dragnea socoti că ziua de care vorbea Stănică nu era alta decît aceea în care Iancu Nicolae fusese văzut cu Cristea și Gavrilă la bufetul „Arieș"... Rămase îngîndurat, privind în neștire la Stănică, pentru că îl încerca o mîhnire ascunsă, care-l îndurera... „Ce i-a trebuit lui să intre în afacerea asta ?" se întreba, căci era clar că Stănică scosese staniolul de la întreprinderea „Zarea"... Stănică era acolo manipulator în sala de expediție : căra lăzile cu sticlele care aici se înfășurau cu staniol și hîrtie, afară, la autocamioane. Părea un om modest și tăcut, împovărat de greutăți și griji.

— Și astăzi nu te-a mai așteptat Iancu Nicolae ! spuse Dragnea într-un fel în care celălalt trebuia să înțeleagă că nici n-ar fi fost cu putință asta...

— Nu, ridică Stănică umerii.

— Dar poate că nu pentru bani îți era dator ! îl fulgeră Dragnea cu privirile care-i deveniseră dintr-o dată tăioase.

— Pentru ce altceva ? tresări Stănică, întunecîndu-se.

Dragnea se sculă de pe scaun liniştit, descuie un dulap verzui de metal şi aduse pe masă sulul alb-strălucitor de foiţă de staniol, pe care-l găsiseră la Cristea acasă.

— Poate pentru asta! murmură el, fără să-l slăbească pe Stănică din priviri.

Stănică Marin îşi întoarse faţa de la el, copleşit de silă şi de ruşine, şi rămase nemişcat şi mut, cu bărbia în piept şi privirile în podea. Dragnea sună şi, pînă ce veni miliţianul să-l ia pe Stănică, alese o coală de hîrtie pe care o întinse autoritar acestuia.

— Scrie tot ce ştii, îi spuse... Pe urmă, poţi să pleci... dar îţi vezi liniştit de treabă şi nu-l mai cauţi pe Iancu Nicolae, că-l cauţi degeaba...

— Poate mă iertaţi, tovarăşe căpitan ?! îndrăzni Stănică, c-o pîlpîire de speranţă în priviri.

— Legea-i lege, îl avertiză Dragnea. Îţi vei uşura însă mult situaţia, dac-o scrii întocmai cum a fost...

Stănică Constantin ieşi cu hîrtia în mînă şi privirile în podea, împovărat şi trist...

În aceeaşi seară, într-o cămăruţă de pe Delea Nouă, din fundul unei curţi alungite, mărginită pe dreapta de-un şir de cămăruţe joase, cu uşile care dădeau direct afară, mărunte şi dese, fu găsit Iancu Nicolae. Era de felul lui cam ţigănos la chip, ca şi Baronul care speculase clorura de mercur la Brăila ; ba, încă, mai avea şi o mustaţă groasă şi scurtă, ca un ciucure de lînă neagră sub nas. Cămăruţa era destul de joasă, avea pereţii subţiri, de paiantă, şi păru dintr-o dată plină, cînd, pe lîngă Iancu Nicolae, nevastă-sa şi cei doi copii care se agăţaseră de poalele femeii, scîncind, păşi înăuntru şi miliţianul. După ce-l legitimă şi se încredinţă că mustăciosul este într-ade-

văr Iancu Nicolae, milițianul își răsuci privirile prin încăpere, încruntat, și-l întrebă, imprudent :
— Aicea stai ?
— Numai iarna, zîmbi tuciuriul amar, încercat de-o zădărnicie a lucrurilor de care se lăsase dintr-o dată copleșit... Acuma, dacă s-a făcut timpul frumos, trebuie să ne mutăm în *curțile* de vară !
— Mă, se stropși milițianul, îți mai arde de glumă ?
— Zău că nu ! îl asigură Iancu Nicolae, deznădăjduit.
Milițianul îl puse apoi să mute boarfele și lucrurile, pe rînd, în mijlocul încăperii. Înțelesese și femeia că era vorba de o percheziție și se răsuci spre mustăcios speriată :
— Ce-ai mai făcut, Culae ?
— Am fluierat în biserică ! o repezi tuciuriul. Apoi, reveni, neputincios : V-am adus să crăpați, ce era să fac !...
— Fie-ți-vă milă de noi, tovarășe milițian, se milogi femeia, și nu ne năpăstuiți !
— Spuneți-mi mie ce căutați, se întoarse Iancu spre milițian... că pierdem timpul degeaba !
— Tu ce crezi ? îl încercă milițianul.
— Eu știu ? ! făcu tuciuriul, șmecher... Nu pot ca să gîcesc !
— Ia gîndește-te !
— Carne ? întrebă el... Poftim ! izbucni dezarmat și trase de pe polița de deasupra ușii un pachet cu hîrtie însîngerată... Am luat-o din hală... mîine dimineață, mă duceam s-o dau !
Milițianul cercetă carnea înfășurată în pachetul acela murdar și infect, dar nu se mulțumi numai cu asta.
— Altceva ? întrebă el.

— Nimica... pe crucea mea, dacă mai este ceva de ciordit aicea !

— Dar pe unde-s materialele de coafură ? îl luă milițianul din scurt.

— Ei, să fii matale sănătos... Să mai fi avut pe-atîtea !... N-au mai vrut alde „nea Costică“ să-mi dea, că zice că nu-s de încredere, că le stric afacerile și-i dau de gol !

— Mergi cu noi, hotărî milițianul, ceea ce însemna că afară, la ușă, mai era un tovarăș de-al său.

La miliție, Iancu Nicolae îi povesti lui Dragnea de-a fir-a-păr cum lua clorură de mercur de la Tudor Cristea, și mai rar de la Gavrilă, și cum o vindea în fața chioșcului din strada Halelor cui apuca. Nu știa prea bine cui vînduse pînă atunci și nici cît anume vînduse. Mărturisi că el îl dusese pe Stănică, odată, la Constantin Gavrilă și, dacă acesta nu le-a plătit prea bine staniolul, a doua oară l-a dus la Tudor Cristea. Întrebat care erau relațiile dintre cei doi, izbucni cu admirație și invidie :

— Ei, „nea Costică“ e baza... El e cu aprovizionarea...

— Da' de unde ia el *încălzitorul ?*

— Dracu' știe ! E copoi bătrîn, are legăturile lui, în sus !

— Dar de Bahman ai auzit ?

— Niciodată...

— Da' de ce te-ai apucat dumneata de astea ? îl cercetă Dragnea.

— Găsiți-mi dumneavoastră o slujbă, da' așa, mai grasă și mai bănoasă, și nu mă mai apuc...

— O să-i găsim nevestei de-acuma, îl înfruntă Dragnea. Dumneata ți-ai ales-o singur !

Dragnea rămase apoi tăcut şi rece, gînditor ; mustăciosul nu putea fi în nici un caz persoana căutată de ei.

Iancu Nicolae ieşi apoi cu miliţianul după el şi Dragnea se gîndi să-l cheme din nou pe Gavrilă Constantin, de care erau legate cele mai multe fire ; dar noile dovezi adunate împotriva acestuia erau acum atît de clare, încît amînă această întrevedere pe a doua zi. Amînă, de asemenea, încă o dată, întîlnirea cu Bahman, pentru că voia mai întîi să stea de vorbă cu soţia lui, de la care spera să afle ceva mai mult.

Dragnea ascultă un timp liniştea de noapte a birourilor şi se ridică el însuşi obosit. Încercă să dea de Leonte la telefon, să-l întrebe despre cercetările lui către sursă, dar acesta plecase şi-i lăsase vorbă că dimineaţa ar vrea să se consulte neapărat... „Bine, pe mîine atunci !" îşi spuse Dragnea. Îşi luă cascheta din cuier şi ieşi, dornic să simtă năvala aerului proaspăt şi răcoros. Afară era noapte, ca întotdeauna cînd — de la un timp încoace — ieşea de la birou. Coafurile astea „la rece" îi dăduseră mai mult de lucru, decît se gîndise la început...

LA UN PAS DE SURSĂ... ŞI-O VIZITĂ NEAŞTEPTATĂ

A doua zi, cînd se întoarse la birou, Leonte îl aştepta cu o informare completă asupra întreprinderilor care fabricau sau foloseau materialele sustrase şi speculate de banda infractorilor printre coafori şi coafeze. Pe lîngă pericolul atît de întins îndreptat împotriva sănătăţii publice, pe lîngă folosirea ilegală a materialelor toxice şi

asigurarea unor cîştiguri ilicite, în faţa lor se ridica acum problema descoperirii furturilor organizate din avutul obştesc. Era clar că la atîţia ani de la naţionalizare, nu mai putea fi vorba de folosirea unor materiale dosite atunci. De asemenea, era exclusă posibilitatea preparării sublimatului coroziv în afara unei producţii organizate şi strict controlate ştiinţific, datorită gradului său de toxicitate şi condiţiilor specifice de fabricaţie.

— În Bucureşti, infractorii nu pot avea decît o singură sursă, arătă locotenentul Leonte, pe deplin convins... Întreprinderea „Steaua".

— Ai fost acolo ?

— Desigur. Este o întreprindere, care, pe lîngă alte substanţe chimice, fabrică şi clorură de mercur.

— Cunoşti procesul de producţie ?

— În general, da...

— În care punct crezi că ar fi posibilă o sustragere ?

— Bineînţeles, după ce procesul de fabricaţie s-a încheiat... Numai că, chiar în acest moment, şi în acelaşi loc, şi chiar de aceiaşi oameni, pentru motive bine justificate de tehnica securităţii, clorura de mercur se împachetează imediat în containere speciale... Folosirea ei trece apoi într-un sistem organizat de stat, unde sustragerea este aproape exclusă...

— Ştii cine lucrează în secţia respectivă ?...

— Puţină lume. Procesul chimic are loc în nişte cuptoare speciale, supravegheate de cîţiva lucrători chimişti. Sustragerea ar putea avea loc numai în momentul deschiderii cuptoarelor şi al împachetării...

— Ştii cine anume face asta ?

— Ştiu...

— Poate fi cineva suspectat ?

— Deocamdată, nu...

— Dar antecedente sînt ? S-a mai furat pînă acum ?
— Se bănuiește, numai...
— Care este temeiul acestor bănuieli ?
— Acum doi ani, în 1961, în niște cizme de protecție, s-au găsit ascunse două pungi cu clorură de mercur. Era după ieșirea lucrătorilor din schimb și nu s-a putut descoperi făptașul... De observat — accentuă Leonte — că la toți cei reținuți de noi am găsit clorura numai în pungi sau pungulițe... N-am găsit însă nicăieri nici o cutie din cele în care clorura iese din fabrică... Anul trecut, în timpul unor discuții foarte aprige pentru reducerea consumurilor specifice, s-au găsit de cîteva ori diverse cantități de mercur lichid aruncate în closet... Cineva era interesat să păstreze nivelul ridicat al consumurilor specifice din acel moment...
— Tovarășii de acolo bănuiesc pe cineva ?
— Da.., dar nu o pot dovedi cu nimic... Mai ales că cel care se bătea pentru menținerea actualelor consumuri specifice avea un motiv foarte serios : asigurarea purității depline a clorurii de mercur...
— Ai fișa celui suspectat ?
— Da... poftiți.
— Supravegheați-l ! hotărî Dragnea, după ce cercetă cu atenție nota întocmită de serviciul de cadre al întreprinderii „Steaua"... Studiază din nou tot procesul de producție, îl sfătui el, în continuare, pe Leonte... Poate afli lucruri noi... Cercetează și cum se face controlul la ieșirea din schimb... Cineva trebuie să scoată clorura de mercur afară...

Dragnea își aprinse apoi o țigară și-i ceru locotenentului Leonte să continue.

— Cu staniolul e clar, urmă Leonte... Au fost sustrase de la întreprinderea „Zarea" cincizeci și două de

kilograme de către nefericitul ăla de Stănică Marin... Staniolul l-a vîndut apoi, prin Iancu Nicolae, lui Tudor Cristea şi lui Constantin Gavrilă... Aici a fost de vină şi întreprinderea, căci n-a existat o evidenţă precisă şi nici un control riguros asupra folosirii staniolului...

— S-au luat măsurile necesare ?

— Acuma, da... Mai încurcată este însă situaţia cu benzile de aluminiu... Deşi totul este foarte simplu, nu avem pînă acuma nici un indiciu despre sustragerea lor... Cu ele lucrează o singură întreprindere : întreprinderea „Metalica" !... Benzile au fost primite în *ianuarie* 1963... Materialele găsite la Bahman, la „domnu' Nicu", sau pe reţea sînt din acelaşi lot cu cele de la „Metalica"...

— Atunci, cum n-avem nici un indiciu ? se supără Dragnea... Benzile sînt sustrase de cineva din fabrică şi vîndute bandiţilor ăstora !

— Evident, întări Leonte... Dar asupra secţiei care lucrează cu benzi de aluminiu, după primele cercetări, e greu să te pronunţi. E o secţie fruntaşă, cu muncitori unul mai bun ca celălalt, c-o puternică organizaţie de partid... Poţi să spui aşa, dintr-o dată : „Hei, la voi în secţie se fură ? !"

— Păi, dacă nu se fură, se supără iarăşi Dragnea, cine dracu scoate benzile din fabrică ? Sfîntul duh ?

— Nu ştiu, ridică Leonte umerii... dar mi-e greu să spun că hoţu-i printre cei din secţie !

— Bine, încuviinţă Dragnea. Ocupă-te atunci mai în amănunt de situaţia de la „Steaua"... La „Metalica" o să mergem amîndoi...

După plecarea locotenentului Leonte, Dragnea rămase încă la birou pînă ce-şi termină ţigara. Începuseră să i se confirme bănuielile că materialele erau sustrase din

avutul obștesc și asta îl înfuria... Se ridică și trecu cu pași apăsați la fereastră, să se mai liniștească. Urma să înceapă cercetarea lui Bahman Arion și trebuia să-și recapete, nealterată, stăpînirea de sine. Curînd însă, renunță din nou să stea de vorbă cu Bahman ; simțise că știa prea puține lucruri despre el și se hotărî pe neașteptate să-i facă o vizită acasă. Ieși cu cascheta în mînă, sări într-o mașină și-n mai puțin de cincisprezece minute era în ușa casei acestuia, apăsînd pe butonul soneriei. Îi deschise Tina Bahman, soția lui Arion, tăcută și supusă, speriată. Cînd îl văzu, tresări, încercată de-o înfiorare rece, și rămase într-o așteptare mută, neliniștită. Avea capul înfășurat într-un ștergar gros, ca într-un turban, picioarele încălțate în ciorapi de bumbac și-n niște pantofi de iarnă, trupul îngroșat de cîteva pulovere închise pînă la gît, iar în cuier, gata pregătit, pardesiul. Dragnea o privi o vreme uimit, surprins mai mult de felul cum era îmbrăcată decît de fața ei, alb-vineție, aproape descompusă de nesomn și zbucium. Femeia își desfăcu repede turbanul, își aruncă pe umeri și gît un șal, intră în casă de-și luă un geamantan și dădu să se îmbrace, îngăimînd :

— Sînt gata, tovarășe căpitan...

Dragnea își dădu seama dintr-o dată de starea de surescitare și de neliniște în care trăise femeia după arestarea lui Bahman. Tina Bahman se simțea desigur vinovată de tăinuire și de încercarea de distrugere a clorurii de mercur găsită asupra lui Bahman... „Dar poate că nu numai de asta !" își spuse... Și, deodată, își reaminti indicația colonelului-comandant, de a-și concentra atenția asupra lui Boiangiu, la care, după arestarea lui Bahman, Tina transportase un ghiveci de flori. Cum ajun-

sese comandantul la concluzia asta ?... Cînd cercetase dosarul răsfoit de colonel, Dragnea găsise în declarația lui Bahman, subliniate, tocmai rîndurile în care se căuta să se dovedească nevinovăția Tinei... De asemenea, în nota milițianului care supraveghease casa lui Bahman, după arestarea lui, comandantul subliniase tot rîndurile despre Tina, despre drumul ei, cu ghiveciul acela înflorat în brațe, acasă la Boiangiu... „Ce loc ocupă Boiangiu în bandă ? se întrebă Dragnea... Oare Tina este aceea care-i făcea lui Bahman legătura cu el ?... Posibil !... Dar de ce nici Tina nu s-a mai mișcat de atunci și nici Boiangiu n-a oferit nici un semn de vinovăție ?..."

Dragnea se smulse gîndurilor și trecu pe lîngă Tina Bahman, în casă, în pas ușor, descoperindu-se. După ce-și roti privirile prin încăpere, se așeză pe un scaun, cu cascheta pe genunchi. Femeia înlemnise în ușă, cu pardesiul în mînă și geamantanașul acela ușor, la picioare; ceva nedefinit și tulbure, dar îngrozitor și cumplit de temut se înălța și se prăbușea, în aceeași clipă, în gîndurile și simțirea ei.

— Am venit să stau de vorbă cu dumneavoastră, doamnă Bahman, spuse Dragnea, cu glasul blînd și cu privirile deschise, ațintite asupra ei.

Femeia se fîstîci și ieși din încremenirea aceea, mutîndu-și pardesiul cînd pe o mînă, cînd pe alta, sau împingînd cu piciorul la perete geamantanașul ce-o împiedica să pășească. După ce reuși să agațe iarăși pardesiul, înaintă spre el, pierdută. Apoi, rămase în picioare, în aceeași așteptare tulbure și mută, neliniștită. Era vădit neîncrezătoare în purtarea uluitoare a milițianului, care venise nu s-o „ridice" — cum se așteptase — ci „să stea de vorbă cu ea"... Știa, desigur, că nu de florile-măru-

lui venise Dragnea la ea ; dar, oricum, e altfel cînd începe așa...

— Mă uit la dumneavoastră, începu Dragnea cu sinceritate, și nu înțeleg ce v-a făcut să v-apucați de afacerea asta cu sublimatul... Casă aveți (Dragnea știa că e cumpărată de cîțiva ani, cu banii scoși din specularea clorurii de mercur), pensia vă vine regulat, copiii nu vă supără... Puteați avea o bătrînețe liniștită !

Femeii nu-i scăpă nuanța cuvîntului „puteați" ; asta însemna că acum nu mai „puteau" și speranța care-i încercase atît de aproape inima i se spulberă dintr-o dată. Dragnea îi sesiză schimbarea și-o întrebă de-a dreptul :

— Spuneți-mi, de unde lua soțul dumneavoastră otrava aceea ?

— Nu era otravă, încercă femeia să-l apere pe Bahman...

— Atunci, de ce-ați încercat s-o distrugeți ?

Femeia tăcu o clipă, istovită parcă de gîndurile ce-o frămîntau, dar încrîncenată încă, ascunsă.

— De unde să știu eu ? reveni ea... De la Raftopol poate, încercă să abată, pe nesimțite, atenția căpitanului...

— Bine, de la el a luat-o mai demult, spuse Dragnea, într-un fel în care reieșea că știuse asta...

— Nu știu, mormăi femeia, înfiorată iar de teamă... De ce nu-l întrebați pe el ?

Dragnea tăcu, își plecă privirile și mormăi apoi, ca pentru sine :

— El se teme de ceilalți... și nu știe că toți aruncă vina numai asupra lui !

Femeia ciuli urechile, dar nu se lăsă prinsă de înțelesul cuvintelor căpitanului. Dragnea termină, se ridică, potrivindu-și cascheta și mormăi iar, dezinteresat :

— Credeam că vreți să-l ajutați... Femeia se ținu după el pînă la ușă, cu inima cît un purice de mică. Se vedea că se lupta cu ea însăși, că un gînd o îndemna să vorbească repede, deschis, dar altele, mai multe și mai puternice, o împiedicau... Dacă o s-aveți ceva de spus, dați-ne un telefon ! spuse Dragnea, și-i întinse o hîrtiuță pe care erau însemnate cîteva cifre...

Căpitanul Dragnea simți că femeia ar fi vrut să-l întrebe ce e cu soțul ei, dar el ieși anume grăbit, ca să nu-i lase timp să facă asta. Pînă la miliție, se gîndi numai la Tina Bahman ; femeia se știa într-adevăr vinovată, dar se ferea să dezvăluie ceva. Ea se împăcase cu gîndul că trebuia să fie reținută și așteptase pregătită de asta, numai să nu dezvăluie sub nici o formă legăturile lui Bahman...

La miliție, Dragnea intră nerăbdător și ceru să-i fie adus de îndată Bahman. Așezîndu-se însă la birou, cu dosarul lui în față, își controlă încă o dată, cu asprime, gîndurile și-și stăpîni cu hotărîre sentimentele, căci simțea că începuse să-i fie silă de afacerist. Bahman intră cu pași mărunți, încercat de teamă și cu ochii puțin mijiți, cuprinși de șiretenie, ascunși după sticlele mari și groase ale ochelarilor. Fața-i mare și prelungă, altădată cărnoasă și plină și poate cu pielița alb-viorie, netedă, arăta acum ca o minge dezumflată, cu obrajii și gușa lăsate ușor, ca la hîrciogi. O paloare statornică, neobișnuită îi schimbase în aceste zile culoarea pielii... „L-a măcinat frica !“ gîndi Dragnea și-i făcu semn să se așeze... Bahman se așeză ca pe ouă, livid, doar pe-o margine de scaun, dar cu privirile nemișcate, lipite parcă de fața căpita-

nului... Ce n-ar fi dat el ca să cunoască în clipa aceea gîndurile lui Dragnea ! De acest lucru depindea în întregime situaţia sa şi se amăgea astfel cu ideea că, aflînd gîndurile celuilalt, cu o fulgerare de clipită mai devreme, şi-ar fi putut pregăti răspunsurile şi i-ar fi răsturnat raţionamentul ce trebuia să ducă la stabilirea vinovăţiei lui. Dragnea pierdu însă cîteva clipe, într-o aşteptare ciudată ; căuta în minte tonul cu care trebuia să vorbească, asemenea unui cîntăreţ, nota de început a cîntecului.

— Ce cauţi la noi, domnule Bahman ? îl întrebă el pe afacerist.

— Pe mine mă întrebaţi ? zbîrnîi ca o coardă glasul tremurat al celuilalt... Dacă dumneavoastră nu ştiţi !...

— Ei, ştim noi, reveni Dragnea... dar nu prea înţelegem cum de ai ajuns dumneata în situaţia asta...

— Situaţia asta dumneavoastră aţi creat-o...

— Doar nu ţi-am ascuns noi clorura de mercur şi benzile de aluminiu în magazia de lemne !... Aşa ceva numai Gavrilă susţine ! scăpă Dragnea neobservat.

Bahman tresări însă ascuns, cu faţa mîngîiată de-o umbrire care trecu grăbită.

— Şi nici declaraţiile celor cărora le-ai vîndut clorură de mercur şi benzi de aluminiu nu le-am scris noi, continuă Dragnea cu glasul dur, amenințător... Poftim ! spuse el, răsfoind hîrtiile din dosar... Mărgean Rely, din Lupeni... Dinu Viorica, din Cîmpina..., domnu' Nicu, din Corabia... Şi tot aşa, de la Ploieşti, Bacău, Huşi, Turnu-Severin, Călăraşi...

Răspunsurile pe care şi le pregătise cu minuţiozitate Bahman în liniştea zilelor şi nopţilor de cînd fusese adus la miliţie se dovediră dintr-o dată fără rost. Căpita-

nul nu-l mai întrebase ce și cum, de cînd și cu cine făcea afacerile cu chimicale interzise de lege, ca el să-și pregătească pas cu pas argumente înșelătoare și mincinoase... Nu! El îl întreba mai mult și dintr-o dată! De ce?... Ceea ce însemna că știa ceva, sau poate tot!... Cît știa căpitanul Dragnea?... Asta ar fi vrut să cunoască în clipa aceea Bahman...

— Nu cunosc asemenea nume! negă el.

— Poate cunoști atunci pe Iancu Nicolae, pe Tudor Cristea, pe Gavrilă Constantin.

— Nu cunosc, scutură Bahman capul mare și alb, dar încremeni cu ochii la căpitan, lipsit de putere, dezarmat.

— Soția dumitale spune că-i cunoști!

Dragnea se aștepta ca Bahman să nege și pretinsele informații ale soției sale; acesta însă își lăsă capul în palmă și cîteva minute tăcu nestingherit, copleșit de îngrijorare și teamă.

— Sper că nu i s-a întîmplat nimic soției mele! îndrăzni Bahman, cu rugă... E aici?

Dragnea își aduse aminte din nou de sublinierile comandantului și-l întrebă pe infractor de-a dreptul, grăbit:

— Vrei să-i vorbești?

Bahman înțelese că și soția lui era adusă la miliție și-și lăsă iarăși capul în jos.

— Poftim, îl îndemnă Dragnea, împingîndu-i telefonul în față... Dacă vrei, poți să-i dai un telefon... Am fost astăzi pe la dumneavoastră pe acasă și am vorbit destul de mult cu ea! adăugă apoi, în trecere, și parcă fără interes...

Bahman însă tresări și-l privi neîncrezător și rece; dar cînd își dădu seama că într-adevăr căpitanul ar fi putut să știe de-acum totul de la Tina, încremeni și-și simți

spinarea atinsă de un fior de gheață. Murmură apoi ceva neînțeles, își trase iarăși gulerul, căci simțea că are nevoie iar de aer, și-și lăsă capul în palme, înfrînt.

Dragnea îi întinse cîteva foi de hîrtie și sună să fie scos de la el.

— Trebuie să scrii și de la cine ai clorura de mercur ! îl avertiză căpitanul.

— De la Raftopol, spuse Bahman...

— Ei, asta a fost odată, la început. Raftopol e mort de mult.

Bahman făcu cîțiva pași, cu privirile în podea, și fu iarăși oprit :

— Și despre benzile de aluminiu să scrii... de unde le ai.

„APUCAȚI ZALA... IMEDIAT !"

Declarația lui Bahman, mai completă decît a tuturor celorlalți la un loc, confirma că, într-adevăr, el și Gavrilă Constantin erau cei care aprovizionaseră rețeaua coaforilor și a coafezelor cu clorură de mercur și benzi de staniol și aluminiu. Dar nici Bahman nu dezvăluise legătura lor în sus, spre întreprinderile care produceau sau foloseau aceste materiale. Faptul acesta îl obligase pe Dragnea să îndrepte toată atenția colectivului său asupra cercetărilor începute la „Steaua" și la „Metalica".

Locotenentul Leonte urmări mai pe îndelete procesul de producție al clorurii de mercur, fază cu fază, și ajunse din nou la concluzia că sustragerea acesteia nu era posi-

bilă decît în momentul împachetării ei pentru expediție. După ce era închisă în containerele în care se transporta și se păstra, furtul era aproape imposibil, fiecare cutie fiind sigilată și numerotată. A luat cîteva cutii chiar din lotul de expediție, le-a desfăcut și le-a recîntărit, dar n-a lipsit nici măcar un gram. A observat însă că din șarjele de clorură de mercur, pe care le dădeau de fiecare dată cuptoarele electrice în care avea loc reacția, mai rămînea o cantitate de praf care nu umplea întotdeauna ultima cutie. Leonte se gîndi pe bună dreptate că numai în aceste cazuri putea fi sustrasă o oarecare cantitate de clorură de mercur. Și asta cu atît mai mult cu cît aceste mici cantități scăpau de sub controlul riguros făcut întregului lot de cutii. Începu să urmărească, astfel, ce se întîmpla cu aceste mici cantități de la o zi la alta... Așa putu vedea că praful din cutie era uneori într-o cantitate mai mică decît aceea lăsată în ajun ; ceea ce dovedea că se sustrăgea, într-adevăr, clorură de mercur. Din cei cîțiva lucrători chimiști, care făceau operația descărcării cuptoarelor și împachetau sublimatul, Leonte bănuia pe unul, Bobescu, fost înainte de eliberare agent de poliție și recalificat, cu cincisprezece ani în urmă, ca operator chimist... Tocmai el fusese cel care se opusese anul trecut reducerii consumurilor specifice de materiale !

Și astfel, cînd Leonte fu înștiințat într-o zi că a dispărut ceva din clorura de mercur lăsată în ultima cutie, întări controlul de la poartă, la ieșirea din schimb. Dar nu se găsi nimic ; nici asupra lui Bobescu, nici asupra altcuiva ; clorura de mercur fusese, totuși, scoasă din întreprindere. Și alte drumuri, în afară de cel către casă, Bobescu nu făcu în seara aceea.

Peste cîteva zile însă, lui Leonte i se semnală din nou dispariția unei cantități de clorură de mercur. Leonte însuși asistă la controlul de la poartă, urmărind îndeaproape toate mișcările celor care ieșeau, precum și ale portarului. Observă astfel că portarul pipăia pieptul și apoi corpul lucrătorilor, de la subsuori în jos, uitînd întotdeauna să le controleze și mîinile ridicate. Leonte începu atunci să cerceteze cu privirea mai ales mîinile celor care treceau pe lîngă portar. Cînd veni și Bobescu la rînd, unul înalt și bine legat, cu fața puțin brăzdată și ochii aprinși, scînteietori, văzu că are mîneca puțin umflată, de parcă avea ceva înfășurat pe mînă, dar nu-l reținu ; îl lăsă să treacă mai departe, în voie, nestingherit.

Seara însă, Bobescu Ion fu văzut intrînd cu o servietă neagră în mînă, îmbrăcat subțire și elegant, într-un costum ușor de primăvară, gri-vinețiu, într-o curte de pe o străduță de pe lîngă Calea Plevnei, în spatele Operei de Stat. Ieși apoi destul de repede cu aceeași servietă în mînă și scrutînd, în fugă, într-o parte și alta, străduța aceea pustie, umbrită prea mult de cele două șiruri de castani. Casa în care intrase și-și deșertase servieta era însă de mult sub observație ; acolo stătea Boiangiu Gheorghe, cel la care dusese soția lui Bahman ghiveciul.

A doua zi, Bobescu își văzu nestingherit de lucru și nu se mai atinse de clorura rămasă în cutie. Dar nu trecură decît cîteva zile și cutia în care mai rămăsese praf de clorură mercurică se goli din nou ; Bobescu fu acum controlat în mod special la poartă și reținut. Pe mîinile lui fură găsite, înfășurate pînă la umeri, două pungi lungi și subțiri, din material plastic, pline cu clorură de mercur.

Bobescu fu anchetat apoi pe îndelete și, după ore întregi de chinuitoare, dar răbdătoare întrebări, Dragnea

stabili cu el, pas cu pas, cum sustrăgea clorura de mercur și cum o vindea, apoi, lui Boiangiu Gheorghe, cel care stătea pe lîngă Calea Plevnei și la care fusese cu cîteva seri în urmă. După o socoteală sumară, în ultimii ani, Bobescu scosese din întreprindere aproape trei sute de kilograme de clorură de mercur. După declarația lui, toată această cantitate fusese vîndută lui Boiangiu Gheorghe, care la rîndul său îi aproviziona pe Bahman și pe Gavrilă ; Bobescu susținea că el nu cunoscuse pe nimeni altcineva în afară de Boiangiu... „De fapt, așa se și explică de ce a putut el fura atîta timp nedescoperit !" își spuse Dragnea.

Totodată, acțiunea asta de sustragere a clorurii de mercur fusese bine chibzuită ; Bobescu nu se lăcomise niciodată să ia mai mult de unul, două kilograme, adică atît cît îi încăpea lui pe mînecă ; dar luase în mod regulat, ceea ce făcuse ca producția să aibă un nivel aproape constant și un consum specific de materiale invariabil. Erau și perioade cînd nu putea scoate clorura de mercur din întreprindere, sau zile în care se teme să facă asta ; Bobescu era obligat atunci să mențină cît de cît nivelul cantității produse și de aceea arunca uneori mercur lichid sau chiar clorură-praf la canal.

La fel de chibzuit era și în legătură cu drumurile pe care le făcea acasă la Boiangiu ; nu se ducea de fiecare dată la el ; strîngea mai întîi în servieta aceea neagră cam patru-cinci kilograme și abia după asta se repezea pe străduța cu castani de lîngă Calea Plevnei. Drumul acesta îl făcea cam de două ori pe lună și de fiecare dată primea cîte o mie de lei. Boiangiu insista mereu să-i aducă mai des și mai multă clorură de mercur, căci cererea celor care-o răspîndeau printre coafeze era din ce

în ce mai mare ; Bobescu însă nu riscase niciodată pînă acum ; el respecta cu strictețe regula sustragerii unor cantități mici și aproape zilnice, fapt care-i asigura o securitate maximă. Așa se explică de ce nimeni din întreprindere nu sesizase lipsa sistematică a unor mici cantități de sublimat, și poate că lucrul acesta nici n-ar fi fost descoperit așa de curînd, dacă organele de miliție n-ar fi dus cercetările legate de folosirea clorurii de mercur în coafură pînă la capăt. Cantitatea redusă a clorurii de mercur sustrase mărise însă valoarea ei și asta făcuse ca Baronul s-o poată vinde la Brăila cu un leu gramul.

Căpitanul Dragnea își dădu seama că se găsesc într-un moment important al cercetărilor. Îl chemă și pe Leonte de la „Metalica" unde căuta să descopere furtul benzilor de aluminiu, și alergară amîndoi la colonel. Acesta îi ascultă cu liniștea ochilor săi sinilii și blînzi, și fumînd stîngaci, tăcut, prevăzător.

— Acum — tresări el după un timp, într-un mod neobișnuit de grăbit, și strîngînd în același timp pumnul în aer, amenințător — Boiangiu reprezintă zala de care trebuie să apucați imediat... rapid și cu hotărîre !... Descoperindu-l pe el, prin surprindere, vom avea întreg lanțul în mînă... și în jos, către rețeaua coafezelor care-au folosit clorură de mercur, pentru că el îi aproviziona și pe Bahman, și pe Gavrilă... și în sus, către sursele de aprovizionare... prin el putem afla mai repede și cine aducea benzile de aluminiu de la întreprinderea „Metalica" !

Întors în birou, Dragnea ceru relații urgente despre Boiangiu. Află astfel, imediat după prînz, că Boiangiu fusese mai înainte patron de frizerie renumit ; împreună cu soția sa, coafeză de meserie, avuseseră un mare salon de coafură în Piața Kogălniceanu. După ce s-au înscris

în cooperativă, el a lucrat într-o frizerie de pe bulevardul Schitu Măgureanu, iar soţia sa, într-un salon de coafură de lîngă Gara de Nord. În timpul liber însă, Boiangiu lucra acasă, în mod clandestin, „coafuri la rece".

A TREIA COAFURĂ DE PROBĂ

Dragnea socoti că era mai bine să-l surprindă şi pe el folosind materialele sustrase, pentru că Bahman şi Gavrilă — cei cărora el le vînduse clorura de mercur şi benzile de aluminiu — fiind reţinuţi, nu l-ar mai fi putut prinde cu aceste materiale decît destul de tîrziu, cînd şi-ar fi creat alte legături, sau poate niciodată, dacă el s-ar fi alarmat de arestarea lui Bobescu. Fu astfel nevoit să facă apel din nou la înţelegerea Jeniei şi puse mîna pe telefon...

— Jeni, începu el, vinovat... cum îţi mai stă coafura ?

— Rezistă încă, mormăi fata prudentă...

— Credeam că mai ai nevoie, o încercă Dragnea, zîmbind. Mai este un singur coafor care ţi-ar mai putea face o asemenea coafură... şi asta numai pînă astă-seară !

— Mulţumesc, se sperie fata. Nu mai am nevoie...

— Credeam că vrei totuşi să te mai coafezi o dată !

— A ! izbucni ea supărată, căci înţelese în sfîrşit insistenţa căpitanului... Vrei să-mi fac, desigur, o nouă „coafură de probă" ?!... Vezi, urmă ea răutăcioasă, nu pricepeam de ce ţi-ai adus tocmai acum aminte de mine !

— Jeni, strigă Dragnea în aparat... nu e numai asta !... E ultima „probă" ! o rugă el... O să fiu apoi mai liber, şi...

— Nu, îngăimă fata, mulţumesc.

Dragnea rămase cu receptorul în mînă, încurcat ; îi păru rău că fata se supărase şi-şi aminti de ochii ei mari şi negri, codaţi, care-l priveau atît de şăgalnic cînd intra cu buletinele de analiză. Cercetările asupra lui Boiangiu nu sufereau însă nici o amînare şi începu să se gîndească grăbit la o altă fată care l-ar putea ajuta. În clipa aceea însă, ţîrîi prelung telefonul şi ridică receptorul ; recunoscu glasul laborantei şi faţa i se lumină dintr-o dată de zîmbet.

— Am început să-mi tratez părul, spuse Jeni, bosumflată încă... Dă-mi adresa !

— Vin eu şi ţi-o aduc, sări Dragnea recunoscător... Sînt îndată la tine !

Şi în aceeaşi zi, spre seară, Jeni urca visătoare pe strada umbrită de castani de lîngă Calea Plevnei. Intră într-o curticică pavată cu cărămizi întinse pe lat şi sună la o uşă cu rama de metal şi geamurile galbene cu faţa zgrunţuroasă. Îi deschise chiar Boiangiu, grăsuţ şi jovial, volubil, îndatorat. După felul cum se mişca, vioi şi îndemînatic, în ciuda celor aproape cincizeci de ani, arăta a fi un om întreprinzător şi sigur de sine, descurcăreţ, nu ţi-ai fi putut închipui că tocmai el ar învîrti o afacere ca aceea cu clorură de mercur. Fata îi spuse, sfioasă, c-ar fi vrut să-i facă el coafura, aşa cum a văzut ea la o colegă de-a ei, şi că are nevoie chiar în seara aceea, căci trebuia să se ducă neapărat undeva. Boiangiu o măsură totuşi binevoitor şi, înţelegînd că nu putea fi nici un pericol, o invită să intre.

— În cîteva minute sînt al dumneavoastră, îi arătă el un scaun... Îi aduse apoi pe masă cîteva reviste de modă şi-o îndemnă : Alegeţi-vă, vă rog, coafura care vă place...

Curînd însă, soneria zbîrnîi prelung şi Jeni se ridică de deschise uşa. Dragnea intră grăbit, urmat de un alt ofiţer, care se opri în uşă. La semnul fetei, el pătrunse în camera de dincolo de peretele de sticlă. Boiangiu îi ieşi în întîmpinare la fel de volubil, fără să se sperie nicidecum că erau de la miliţie.

— O clipă numai, se rugă el de Dragnea. Să termin cu doamna !

Pe scaun era o doamnă bondoacă şi grăsuţă, cu ceafa şi umerii cărnoşi, cu o claie de păr blond, decolorat, aproape argintiu, vălătucit pe capul rotund şi mic, umflat, şi cu rochia cu franjuri ca la perdele, trasă puţin de pe genunchi. Deoarece Dragnea îi şoptise numai coaforului că sînt de la miliţie, doamna se alinta ,în oglindă, fără să-l bage prea mult în seamă pe noul venit.

— Rîndul trecut, a zis *dumnealui* că unde m-am *făcut* aşa frumoasă ? chicoti ea... La coafeză, zic... că ştii, nu-i place să am de-a face mult cu bărbaţii !...

După ce o conduse pe grăsuţă pînă la uşă, coaforul se adresă fetei care-l aştepta tăcută pe scaun, cu un calm netulburat :

— Vă iau îndată, cîteva clipe numai...

Pătrunse apoi în camera alăturată, unde Dragnea începuse să adune grijuliu sticluţele de pe măsuţă, şi se plecă supus :

— La dispoziţia dumneavoastră !

Căpitanul Dragnea îl potoli însă la fel de politicos, chemă ofiţerul de afară şi începură percheziţia. Dar, spre surprinderea lui, care ştia de acum de la Bobescu că fostul patron era depozitarul clorurii de mercur, în casa lui Boiangiu nu găsi nimic altceva decît sticluţele de pe măsuţă şi ghiveciul de pămînt smălţuit şi înflorat cu gal-

ben şi cu verde, adus de Tina Bahman după arestarea soţului ei.

— Poate puteţi să-mi spuneţi ce căutaţi, se arătă Boiangiu binevoitor.

— Ştii dumneata, îl avertiză Dragnea.

La miliţie, Boiangiu nu recunoscu nimic la început. Cînd fu confruntat însă cu Bobescu, se îngălbeni dintr-o dată, de parcă i se golise inima de sînge chiar în clipa aceea ; dar îşi regăsi repede cumpătul şi negă c-ar fi primit vreodată clorură de mercur de la Bobescu, cum pretindea acesta că i-a dat. Poziţia lui potrivnică îl făcu pe Dragnea să-l confrunte cu Bahman şi Gavrilă... Bahman intră impasibil şi rece, liniştit, căci se învăţase acum cu interogatoriile, dar tresări şi se frînse dintr-o dată cînd îl văzu pe Boiangiu.

— Îl cunoşti ? îl luă Dragnea din scurt, repede şi cu tonul ridicat... Cine e dumnealui ?

— Boiangiu Gheorghe, recunoscu Bahman, în sfîrşit... El ne dădea clorura de mercur şi benzile de aluminiu...

Boiangiu încercă şi de data asta să nege tot, dar Dragnea nu-i lăsă timp prea mult şi, după Bahman, îl aduse şi pe Constantin Gavrilă.

— Cine e dumnealui ? îl întrebă el la fel de aspru, repezit.

— Boiangiu Gheorghe, mormăi Gavrilă, înfrînt, înţelegînd că totul fusese dezvăluit.

— De unde-l cunoaşteţi ?

— El ne dădea *încălzitorul !*

— Clorura de mercur, îl corectă Dragnea... De unde luai, domnule Boiangiu, clorura de mercur ?

— Mi-o aducea domnu' Bobescu de la „Steaua"...

— Dar benzile de aluminiu cine le dădea ?

— Vică Pavelescu de la „Metalica", mărturisi coaforul.

Peste cîteva clipe alţi doi miliţieni, conduşi de locotenentul Leonte, plecară la Boiangiu acasă, să facă o nouă percheziţie, iar Dragnea cercetă în amănunţime cum se stabiliseră legăturile între Boiangiu şi ceilalţi trei...

Pînă mai acum zece ani, Boiangiu cumpărase clorură de mercur de la Bahman şi Gavrilă, pe cînd aceştia erau vînzători şi gestionari la „Lilas" şi „Raftopol". După aceea, alţi cîţiva ani găsise clorură de mercur, tot cu ajutorul lor, de pe la foştii patroni ai magazinelor de chimicale, care dosiseră o parte de materiale înainte de naţionalizare. Cînd şi Bahman, şi Gavrilă, şi foştii patroni terminaseră rezervele lor, Boiangiu rămăsese dintr-o dată fără clorură de mercur şi toată activitatea salonului său de coafură din Piaţa Kogălniceanu era din zi în zi periclitată. Atunci renunţă în cîteva luni la salon, intră în cooperativă ca meseriaş, dar nu renunţă să caute o nouă sursă de aprovizionare cu clorură de mercur, ca să-şi asigure mai departe cîştigul pe care i-l aducea salonul. Intră astfel în legătură cu Bobescu Ion de la întreprinderea chimică „Steaua"... Cum ? Îl cunoştea dinainte, de cînd Bobescu era agent de poliţie şi-l ajutase să scape de nişte lucrători cam guralivi, care erau mereu nemulţumiţi şi-i spărseseră într-o noapte toate geamurile şi oglinzile salonului...

— Dar de benzi de aluminiu cum făceai rost ?

— În 1956, începu Boiangiu, agitat şi morocănos, căci îşi pierduse calmul şi jovialitatea, am vîndut jumătate din locul meu de casă lui Vică Pavelescu, maistru şi şef de secţie la „Metalica"... Cînd şi-a făcut casa, Pavelescu şi-a căptuşit uşa de la intrare cu benzi de aluminiu, bă-

tute frumos în ţinte... aşa cum se băteau uşile, odată, cu fier forjat sau cu aramă... Am luat o bucăţică de tablă de aluminiu şi-am încercat-o cu soluţie de sublimat... Se încălzea mai bine ca staniolul !

Căpitanul Dragnea întrerupse interogatoriul acestuia şi plecă cu o maşină şi alţi doi ofiţeri la Vică Pavelescu acasă.

În curte, chiar lingă scara lui Boiangiu, dădu de Leonte şi de ceilalţi miliţieni, care cotrobăiau într-un dulap lipit de perete afară.

— Am găsit ascunzătoarea, îl lămuri Leonte, şi-şi îndreptă lanterna spre o groapă care se deschidea sub fundul detaşabil al dulapului... În groapa asta erau cîteva roţi de benzi de aluminiu şi un ghiveci mare de pămînt, smălţuit, înflorat, la fel cu cel adus de Tina Bahman, plin cu pungi de clorură de mercur...

La miliţie, Vică Pavelescu dezlegă şi misterul felului în care sustrăgea benzile de aluminiu din fabrică, fapt pentru care locotenentul Leonte se chinuise şi se îndîrjise aproape două săptămîni. Pavelescu nu era şeful secţiei în care se foloseau benzile de aluminiu, ci al unei secţii mecanice, alăturate. Cînd aduceau căruciorul încărcat cu benzi de la magazie, muncitorii opreau de obicei lîngă uşa care despărţea cele două secţii şi care era mai puţin umblată. În timpul pauzei de prînz, Vică Pavelescu deschidea uşa, lua cîte o roată şi o ducea nevăzut la el în birou. În zilele cînd le scotea din fabrică, rămînea cu treburi pînă seara tîrziu, cînd ascundea roţile în genţile motocicletei cu care ieşea vîjîind pe poartă. Uneori, le scotea chiar ziua în amiaza mare, dar atunci lua la spate pe cîte cineva din colectivul de conducere : pe contabilul-şef, pe directorul adjunct, pe inginerul-şef şi chiar pe responsabilul cu cadrele şi treceau pe lîngă

muncitorii care-şi aşteptau rîndul, salutaţi cu respect de portar.

— Dar cum îţi explici că n-ai fost totuşi prins pînă acuma ? îl încercă Dragnea înciudat.

— Cine s-ar fi gîndit la asta ? mărturisi Vică Pavelescu, cu ochi de copoi... Mă bucuram de prestigiu !

*

*   *

Seara, tîrziu, căpitanul Dragnea şi locotenentul Leonte se aflau din nou în biroul colonelului-comandant. Dosarul lăsat pe măsuţa dintre ei era de data asta închis, cum, de asemenea, închis era şi dosarul din faţa colonelului. Ofiţerii fumau tăcuţi şi mulţumiţi din ţigările servite de colonel, ascultîndu-i în acelaşi timp indicaţiile pe care le dădea în vederea întocmirii concluziilor de învinuire. Colonelul se oprea cîteodată gînditor şi trăgea din ţigară prelung, ţinînd-o în felul lui, stîngaci, cu degetele strînse şi drepte, întinse, aproape lipite de buze. După ce socoti că spusese tot despre cele ce aveau de făcut ceilalţi doi ca să încheie definitiv cu cazul „coafurilor la rece", dezvoltă nişte idei mai generale pe linia prevenirii infracţiunilor de felul acesteia, a sustragerilor de bunuri din avutul obştesc.

La despărţire, cînd colonelul reveni la masă, să se aşeze, căci aproape totdeauna vorbea plimbîndu-se, locotenentul Leonte mai întîrzie o clipă în picioare.

— Îmi permiteţi, tovarăşe colonel ? întrebă el.

— Poftim, îngădui colonelul atent...

— Aş vrea să vă întreb, continuă Leonte interesat, pe ce v-aţi bazat cînd v-aţi oprit asupra lui Boiangiu ca asupra unuia care ne ducea direct la sursă ?!...

— Să-ți explice Dragnea ! zîmbi colonelul stînjenit și arătă cu creionul înspre căpitan... Reveni cu modestie : Pe declarația lui Bahman, care-și apăra înfricoșat soția... pe legătura acestuia cu Boiangiu... Ai văzut ghiveciul cu sublimat găsit la Boiangiu ? Nu era greu de ghicit... Așa-i, tovarășe Dragnea ?

— Așa e, tovarășe colonel ! confirmă căpitanul.

Apoi, salută și se îndreptă spre ușă, cu gîndul la întîlnirea cu Jeni din seara aceea...

STELIAN SÂRBU

COMBINAȚIA „VOINEA ET COMP."

1

Îl primi maiorul Ichim, șeful de cadre, un bărbat mic de statură, cu părul rar și alb, învăluindu-l cu o privire ce putea exprima și curiozitate și un fel de bunăvoință anticipată. Cu o politețe, care căpitanului Voinea i se păru puțin ironică, îl invită să ia loc pe scaun ; și Voinea luă loc. Dintr-o privire cuprinse încăperea mică și simplă, cu pereții albi, pe care soarele, ce pătrundea prin perdelele fine de tul, juca umbre subțiri și petice de lumină ; fișetul, de un verde oxidat, trona masiv și mut într-un colț, iar lîngă fereastră — un birou acoperit cu un cristal, pe care se odihneau cîteva dosare cu coperți care fuseseră de un alb imaculat. Lui Voinea i se păru că această încăpere completa într-un anume fel personalitatea maiorului, părea o carte de vizită a acestuia.

După ce îl invitase să ia loc, maiorul Ichim se strînsese parcă pe scaunul acela din spatele biroului și părea și mai mărunt decît era în realitate. Tăcea, cu ochii fixați pe un colț al cristalului, și Voinea se simți puțin stingherit de această tăcere, deși, la urma urmei, n-avea nici un motiv. Ichim își ridică privirea din colțul cristalului și îl fixă cu ochii săi albaștri, în care Voinea desluși un licăr de mirare și naivitate.

— Aveți unde locui ? îl întrebă simplu Ichim, ca și cum ar fi continuat o conversație întreruptă. Întrebarea îl surprinse pe căpitanul Voinea și, cum nu era pregătit, bîigui un *nu*, pe care Ichim îl înțelese mai mult din miș-

carea buzelor, decît îl auzi. Şi, cum lui Voinea i se păru că Ichim aşteaptă o explicaţie, continuă, cu acelaşi glas încet, ascunzînd parcă o jenă, care lui Ichim i se păru nejustificată :

— E prima oară cînd vin în acest oraş, tovarăşe maior, n-am nici prieteni, nici cunoscuţi...

— Sînteţi căsătorit, tovarăşe căpitan ?

Voinea încuviinţă din cap şi Ichim îşi mută iar privirea pe colţul cristalului. Spuse, după o pauză :

— O s-o rezolvăm cumva... Deocamdată, nu chiar aşa cum ar trebui... Nu stăm chiar pe roze cu locuinţele.

Voinea ridică uşor din umeri, într-un gest nedefinit, pe care Ichim nu putu să-l interpreteze decît ca pe un gest de resemnare sau, în alt caz, ca un gest de înţelegere în faţa unei situaţii fără echivoc. Ichim se uită din nou la Voinea, de data aceasta mai insistent.

Înfipt parcă în scaun, Voinea făcea impresia că e mai masiv decît i se păruse lui Ichim la început. Faţa arămie, fruntea uşor boltită, părul şaten, tuns scurt, în care licăreau fire albe, buzele nu prea cărnoase, strînse, bărbia mai mult patrată decît rotundă trădau o încăpăţînare pe care, foarte uşor, ai fi putut s-o iei drept răutate sau voluntarism anarhic. Şi lui Ichim i se păru ciudată această înfăţişare a lui Voinea, care contrazicea comportarea timidă, liniştită şi glasul molatic, fără intonaţii.

— Aţi fost repartizat la judiciar, spuse Ichim, rupînd ideea discuţiei dinainte.

— Ştiu, tovarăşe maior, răspunse Voinea... Mi s-a spus să trec pe la dumneavoastră şi apoi să mă duc la tovarăşul căpitan Dumitru, şeful judiciarului.

Ichim descoperi, în sfîrşit, în glasul căpitanului altceva decît timiditate şi, în sinea sa, îşi spuse că oamenii nu trebuie judecaţi după prima impresie pe care ţi-o fac.

— Şi-acum să revenim la problemă, spuse Ichim, iar căpitanul îl privi contrariat: „Despre ce problemă e vorba? La care problemă să revenim?"

— La hotel nu puteţi rămîne, răspunse Ichim întrebării pe care Voinea nu o rostise. Ar fi o soluţie, dar... Uitaţi, tovarăşe căpitan, pînă rezolvăm cum trebuie, o să vă mutaţi la mine...

— Cum?! făcu Voinea, ca şi cum n-ar fi auzit bine.

— ...Eu stau împreună cu mama şi soţia... E cam departe, dar e linişte... Avem trei camere... Casa e cam veche, dar e sănătoasă... încălzire cu lemne, dar nu-i nici o nenorocire...

— Nici nu mă gîndesc, tovarăşe maior, răspunse repede Voinea.

— Uite ce-i, se ridică Ichim, netezindu-şi părul rar... Uite ce-i, repetă el, mie să nu-mi umbli cu d-astea...

Voinea se ridicase şi el, maşinal, de pe scaun, şi rămase surprins de brusca metamorfoză a maiorului. Îl tutuise pe neaşteptate, ca pe un copil pe care-l cerţi. Şi ochii lui Ichim nu mai exprimau acea mirare şi naivitate, ci un început de supărare şi o hotărîre care nu admitea replică. Voinea voi să spună ceva, dar renunţă.

— Ne-am înţeles, spuse maiorul aşezîndu-se iar şi revenind la politeţea aceea, pe care Voinea, la început, o considerase puţin ostentativă şi ironică. Vă prezentaţi şefului de la judiciar, iar la prînz, mergem împreună la hotel, luăm bagajele şi...

2

Locotenentul Necula se îmbolnăvi pe neaşteptate, tocmai... „cînd ar fi trebuit mai puţin", după cum spunea căpitanul Dumitru, şeful judiciarului.

— Tovarăşe căpitan Voinea, o să preluaţi cazul de la Necula, îi spuse Dumitru... Ştiu, ştiu, continuă el, părîndu-i-se că Voinea ar vrea să obiecteze cumva, e greu să continui treaba începută de altcineva, dar... asta-i situaţia. De altfel, o să te pun în curent cu toate problemele. Dacă cumva te... împotmoleşti, vii să ne consultăm...

Voinea n-avea de gînd să facă nici o... obiecţie, nu-i stătea în fire aşa ceva ; aşa că îl surprinsese neplăcut remarca lui Dumitru şi, mai ales, acel „împotmoleşti". Avea impresia că Dumitru anticipa, după părerea lui Voinea, nejustificat, felul cum se vor desfăşura lucrurile. O singură „circumstanţă" îi acordă Voinea lui Dumitru : şeful judiciarului nu-l cunoştea bine ; nu era decît o săptămînă de cînd lucrau împreună ; totuşi ar fi putut fi mai puţin anticipativ, în cazul de faţă.

Voinea strînsese buzele şi ochii i se îngustară, iar Dumitru îl întrebă.

— Ce, s-a întîmplat ceva ? Cumva... nu-şi termină fraza, ci îl privi puţin nedumerit pe Voinea.

— Nu, nu s-a întîmplat nimic, tovarăşe căpitan, răspunse Voinea încercînd să schiţeze o umbră de surîs care să neutralizeze înfăţişarea sa de acum cîteva clipe... Dumitru mormăi un *bun*, lungind pe *u*, iar Voinea înţelese că Dumitru voia, de fapt, să-i spună că poate să plece. Ceru permisiunea să părăsească biroul şi căpitanul Dumitru încuviinţă printr-un *da* grăbit...

*

...Infractorul, un omuleţ pirpiriu, cu ochii negri, alunecoşi ca untdelemnul, îl luă repede.

— Bine că ați venit dumneavoastră, don' șef, că era, pă libertatea mea, să fiu băgat și pă bune și pă rele.

— Lasă fleacurile, îi spuse Voinea, plictisit, fără să ridice glasul... Prin urmare, recunoști nouă furturi... Zii mai departe... Hai, că n-am timp... Să nu mă faci să ți le spun eu, că pe urmă ne supărăm... E clar ?

— E clar, don' șef... Puteți să spuneți dumneavoastră, da' nu mai știu nimica...

Voinea își aminti că șeful său îi atrăsese atenția, chiar de dimineață, că Nache, adică hoțul, mai era implicat (la asta duseseră cercetările lui Necula) în spargerea magazinului „Auto-Moto", ai cărui autori nu fuseseră încă identificați. Și el, adică Voinea, urma să afle adevărul de la Nache. Așa că Voinea îl întrebă :

— Da' cu piesele de mașină, pe care le-ai vîndut, cum e ?

Nache își puse palma pe inimă :

— N-am vîndut nici o piesă, don' șef... Știu unde vreți să m-aduceți... Și don' șef Necula m-a întrebat... Ai milă de mine, don' șef, da' p-asta zău că n-am făcut-o eu... Asta-i sector de stat... avut obștesc... cunosc legea... mă topește rău... N-am luat un fir de la stat, don' șef... M-am ferit ca de foc... Știu ce-nseamnă să ai de-a face cu statu !... N-am lucrat decît pă particulari...

— De ce nu vrei să fii om de treabă ? îl întrebă Voinea, cu o blîndețe care lui Nache i se păru rău prevestitoare.

— Don' șef, spuse Nache cu fruntea brobonită de sudoare, zău că sînt cinstit...

— Serios ? făcu Voinea. Dacă ești așa cum zici, atunci de ce minți, măi Nache, ai ? Și pentru furturile pe care le-ai recunoscut a trebuit să-ți pună întîi probele în față... Este așa sau nu ?

Nache înghiţi în sec şi îşi umezi buzele. Voinea îi văzu degetele galbene de nicotină şi îşi spuse că hoţul era un fumător vicios. Îi întinse o ţigară şi cutia cu chibrituri. Urmări gesturile lacome cu care Nache îşi aprindea ţigara, îl lăsă să tragă cîteva fumuri şi apoi îl întrebă :

— Hai, cum e cu furtul de la „Auto-Moto" ?

Nache nu răspunse. Trăgea precipitat din ţigară, aspirînd cu poftă fumul iute şi părea că se codeşte...

— Zii, Nache, că n-am timp...

— Cum să fie... aşa cum v-am spus...

Voinea înţelese că hoţul, dacă l-a luat pe *nu* în braţe, nu va mai mărturisi nimic. Dădu ordin ca Nache să fie trimis la arest, iar el se duse în biroul căpitanului Dumitru să-i raporteze situaţia...

Seara, cînd se înapoie acasă, pe masa din camera pe care Ichim i-o cedase, firesc, ca şi cum ar fi fost de la sine înţeles că acolo trebuia să locuiască şi nu în altă parte, Voinea găsi un plic nedesfăcut. Scrisul subţire de pe plic, cu literele rotunde, desenate parcă, îl recunoscu imediat şi, fără să-şi scoată pardesiul, îl apucă nerăbdător, sfîşiindu-i grăbit o margine din care scoase foile de hîrtie. Începu să citească lacom, umezindu-şi buzele pe care le simţea uscate. Rîndurile se înşirau unele după altele, cu aceleaşi litere subţiri, de parcă peniţa ar fi atins hîrtia cu sfială. Citi pînă la capăt, apoi mîna ce ţinea scrisoarea îi căzu de-a lungul corpului ; hîrtia foşni subţire, strigîndu-l parcă pe nume, dar Voinea nu auzi nimic, şi parcă în cameră se făcu deodată întuneric, mobilele ascunzîndu-şi contururile sub o pînză ireală de umbre ce pătrunsese prin geamul deschis, trimisă anume de vîntul primăvăratic ce înfoia perdelele uşoare.

Pînza părelnică de umbre dispăru undeva, pe acolo pe unde intrase, chemată de noaptea cu stele puţine,

și Voinea se așeză pe marginea patului. Reluă cititul de la cap, oprindu-se la fiecare frază, monologînd în gînd cu fiecare cuvînt, argumentînd, justificîndu-se. Dar rîndurile subțiri erau neînduplecate, îi răspundeau tăios, cu lungi paranteze, întrerupîndu-i monologul, desființîndu-i argumentele, respingîndu-i justificările, cu o încăpățînare violentă, pe care nimeni și nimic n-ar fi putut s-o îmblînzească.

Renunță la această luptă tacită care-i măcina liniștea și, cu gesturi mecanice, își dezbrăcă pardesiul.

...Auzi poarta trîntită ușor, apoi pași în curte și își spuse că se înapoiase Ichim cu soția din oraș. Mai tîrziu, cineva ciocăni în ușă. Răspunse.

— Am văzut lumină și mi-am zis că nu te-ai culcat, îi spuse Ichim intrînd în cameră.

— Da, nu m-am culcat încă, răspunse Voinea și, pe neașteptate, nici el nu-și dădu seama cum izbucni, surprinzîndu-l pe Ichim :

— Tovarășe maior, aș vrea să vă spun ceva !

Ichim se așeză pe scaun, măsurîndu-l curios cu privirea. „Te ascult, spunea întreaga înfățișare a lui Ichim, hai, dă-i drumul, băiete." După prima explozie, Voinea rămase descumpănit. Nu știa cum să înceapă. Poate că ar fi trebuit să se stăpînească, să pară calm, să lase lucrurile să se sedimenteze, să se gîndească asupra lor. Dar acum nu mai putea da înapoi. Făcuse primul pas, și Ichim aștepta să-l facă și pe următorul. Lui Voinea îi trecu prin minte să spună altceva, dar... „inspirația" fugea de el și, cu cît căuta s-o prindă, cu atît se îndepărta mai mult... La urma urmei, de ce să nu-i spună lui Ichim ? După toate cele petrecute, Ichim era singurul om căruia ar fi putut să-i spună.

— E vorba de soţia mea, începu Voinea nehotărît... Involuntar, privirea lui Ichim căută pe masă, şi Voinea înţelese ce căuta maiorul. Îi arătă scrisoarea şi continuă : Am găsit plicul, vă mulţumesc...

— Este cumva bolnavă ? întrebă, în sfîrşit, Ichim.

— Într-un fel, da, răspunse Voinea... De fapt, nu-i bolnavă...

— Nu înţeleg nimic, se ridică Ichim de pe scaun...

— Eu sînt de vină că nu înţelegeţi... de fapt nici eu nu înţeleg... adică, înţeleg ceva...

Ichim se aşeză din nou pe scaun.

— Dacă vrei să-mi ceri o părere şi crezi că te pot ajuta, atunci începe cu... începutul...

Voinea îi povesti, cu dese întreruperi, cu largi paranteze, în care-şi argumenta propriile gînduri, aşteptînd o încuviinţare a maiorului Ichim. Maria, soţia sa, îi scria că îşi menţine hotărîrea pe care o luase de a nu veni în oraşul în care Voinea fusese mutat. „O înţeleg, căuta Voinea s-o disculpe pe Maria, nu vrea să-şi părăsească oraşul, rudele, prietenii, dar şi ea trebuie să mă înţeleagă pe mine."

— Cînd i-ai spus că eşti mutat ? îl întrebă Ichim.

— Chiar în ziua cînd mi s-a spus şi mie.

— Şi ?!?...

— A zis că ea nu părăseşte oraşul pentru nimic...

— Ai raportat şefului dumitale situaţia ?

— Ce era să raportez, tovarăşe maior ? Că nevastă-mea nu-i de acord ?... Şi-apoi, m-am gîndit că o să-i treacă...

— Foarte rău ai făcut, spuse Ichim. Prin urmare, v-aţi despărţit certaţi... Şi nici aici n-ai spus nimănui. Dacă nu veneam astă-seară să te găsesc sub primul mo-

ment al necazului pricinuit de scrisoare, ai fi continuat să ţii în dumneata totul...

— Poate, tovarăşe maior...

— Şi acum ce ai de gînd să faci?

— Să-i scriu... Da' ce să-i scriu? O cunosc, e încăpăţînată...

— Adică, vrei să spui că are personalitate... Hm!

— Fie şi personalitate, admise Voinea. Dacă încăpăţînarea şi personalitatea sînt sinonime...

Ichim nu dădu curs remarcii lui Voinea. Clătină numai din cap...

— Asta nu-i treabă... Apoi continuă, ridicînd puţin glasul: În definitiv, principalul e că ţii la ea... Lasă, lasă, nu-ţi mai zburli sprîncenele, dacă ţi-ar fi indiferentă, nu te-ai zbuciuma atît...

Voinea voi să-i răspundă ceva, dar tăcu. În cameră se lăsase tăcerea. O gîză, beată de primăvara timpurie, îşi încerca forţele într-un dans rotund în jurul becului. Şi lui Voinea i se păru că şi el se învîrtea ameţitor într-un cerc din care nu se putea desprinde. Iar afară, prin faţa ferestrelor, curgea noaptea începutului de primăvară, ca o apă imensă cu stele.

3

Cazul „A.M.“, cum era numit prescurtat cazul furtului de la magazinul „Auto-Moto“, era de o simplitate exasperantă. Nu în sensul că existau indicii precise cine comisese furtul prin spargere, ci pentru că nu rămăseseră nici un fel de urme. Spărgătorii „lucraseră curat“; tă-

iaseră belciugul oblonului cu un cleşte puternic, şi apoi deschiseseră uşa cu chei potrivite. Nu devastaseră magazinul : furaseră piese scumpe, care să nu ocupe un volum mare. Valoarea furtului se ridica în jurul sumei de douăzeci de mii de lei. Nu se găsise decît o singură amprentă pe lacăt, străină de amprentele salariaţilor magazinului : fusese căutată la cartotecă, dar fără rezultat. Voinea răsfoise dosarul, citise materialele primelor constatări, declaraţiile, privise fotografiile, stătuse de vorbă cu ofiţerii care fuseseră la faţa locului, dar nu aflase nimic care să-i dea un fir de pornire a cercetărilor. Căpitanul Dumitru nu voia să-l lase să orbecăie în necunoscut. Voinea intui că acesta voia să-l ajute. Dumitru îl chemă la el şi, împreună, întoarseră cazul pe toate feţele ; îi sugeră ipoteze, întocmi cu el cu cerc larg de bănuiţi, în care îl incluse şi pe Nache, mai ales că hoţul, la un nou interogatoriu, se cam încurcase puţin...

„Păcatele mele, don' şef, îi spuse Nache lui Dumitru, cum era să mă bag eu pă sector de stat ?... Iar de vîndut piese, poate mai demult... Adică ce zic eu mai demult, în viaţa mea n-am vîndut d-astea..."

„Ascultă, Nache, nu umbla cu fleacuri, că nu-i bine... Pentru tine nu-i bine... Doar ne cunoaştem, ai mai fost pe-aici..."

Dumitru îşi pierduse vremea degeaba. Nache susţinuse cu tărie că n-are nici un amestec în furtul de la „Auto-Moto". Iar cînd Dumitru îi spusese lui Voinea ce-i declarase hoţul, Voinea începuse să se înfurie.

— Mare ticălos e Nache ăsta. Acum îl cunosc. E în stare s-o vîndă şi pe maică-sa.

Voinea se liniştise. Dumitru tăcea, părînd că se gîndeşte la o sugestie măcar.

— Ar merita, ticălosul ăsta...

— O să-i dea tribunalul ce merită, îl potoli Dumitru...

4

Nu-și începu cercetările de la locul furtului. Dacă cumva cineva de la magazin era amestecat în „afacere" ? se întrebă Voinea în primul moment.

Porni totuși pe urmele lui Nache. Voia să epuizeze această ipoteză, mai întîi, mai ales că asupra acestuia planau bănuieli nu lipsite de temei.

După trei zile, află că, în seara spargerii, Nache băuse în orașul B., care se afla la cincizeci de kilometri de locul furtului, cu o femeie, despre care se spunea că era concubina sa. Ospătarul care-i cunoștea și pe Nache și pe Emilia, femeia la care locuia hoțul cînd venea în oraș, îi spuse că, în seara aceea, Nache se cam ciondănise cu însoțitoarea sa, care voise să plece din restaurant.

Astea se întîmplaseră pe la șapte seara. Pe la ora opt, Emilia se ridicase de la masă și plecase, lăsîndu-l pe Nache singur. Nache o așteptase să se întoarcă, dar femeia nu mai revenise. Înjurînd de unul singur, Nache băuse pahar după pahar, pînă ce se îmbătase crunt și începuse să plîngă, izbindu-se cu pumnii în cap. Deabia îl putuseră scoate afară pe la ora douăsprezece noaptea.

Ospătarul îl văzuse agățîndu-se de gardul de vizavi și începînd să lălăiască un cîntec fără noimă. Emilia venise la restaurant a doua zi și întrebase de Nache, apoi plecase repede...

Deci, Nache nu putea fi implicat în spargerea de la magazinul „Auto-Moto". Îi spuse acestea și lui Necula, care se însănătoșise și își reluase cercetările. Necula, după ce îl ascultă atent, ridică din umeri, adică „dă-l naibii de hoț".

Căpitanul Dumitru îi spuse, însă, lui Voinea :

— Nache a fost văzut de cineva vînzînd niște delcouri... Din păcate, n-am putut da de urma cumpărătorului... Numai dacă omul care m-a informat nu s-o fi înșelat... S-ar putea și asta...

— Dar în două locuri, în același timp, Nache nu putea să fie, spuse Voinea, și Dumitru îi dădu dreptate, după care adăugă :

— Chiar dacă el n-a participat la spargere, nu-i exclus să-i cunoască pe spărgători și să fi încercat să plaseze piesele furate.

După ce plecă din biroul lui Dumitru, căpitanul Voinea se întîlni cu Ichim care îl invită în biroul său.

— Cum merge ? îl întrebă Ichim.

— Așa și așa, răspunse cam fără chef Voinea.

Ichim ar fi voit să-l întrebe, de fapt, dacă-i scrisese sau nu soției, dar văzîndu-l posomorît, renunță. Și intui că supărarea provocată de încurcătura cazului „A.M." era amplificată și de situația lui familială. Ar fi vrut să-i întindă o mînă de ajutor, dar îi era teamă să nu-l jignească, să nu-l răscolească mai rău. Dar de făcut trebuia să facă ceva. Mai schimbă cîteva cuvinte cu Voinea și, după ce acesta părăsi biroul, plecă și el la șeful regiunii, căruia îi povesti tot necazul căpitanului Voinea. Iar peste două ore, se afla în tren, într-un compartiment de clasa întîia, și răsfoia o carte, ca un călător mulțumit ce se îndreaptă spre casă.

*

Voinea stătu de vorbă cu responsabilul magazinului „Auto-Moto", îi ceru o nouă declaraţie, apoi stătu de vorbă şi cu ceilalţi salariaţi, deşi avea sentimentul că de altundeva trebuia reluat firul.

Întors la regiune, se întîlni pe scări cu Necula, care-l prinsese de mînă :

— Vin de la tribunal, tovarăşe căpitan... I-au dat patru ani lui Nache... La dumneavoastră cum merge ?

Îl privi pe Necula în ochi. Îl lua cumva peste picior ? Dar ochii lui Necula erau sinceri şi Voinea îşi spuse că prea făcea procese de intenţie tuturor. Îi răspunse supărat :

— Prost, aşa merge...

— Tovarăşe căpitan, dacă firu' nu-i tot de la Nache, să nu-mi mai ziceţi pe nume... N-am avut probe, că scoteam tot de la el... Şi ştia parcă, al dracului, că n-a suflat o vorbă... A mai trecut pe la noi acum doi ani...

Se despărţi de Necula şi intră în biroul căpitanului Dumitru.

— Altă spargere ; de data asta, alt oraş, în oraşul T., îi spuse Dumitru şi tot la un magazin „Auto-Moto"... Dar hoţii n-au putut fura nimic, au fost surprinşi de paznic...

— Să stau de vorbă cu paznicul, poate că sînt aceiaşi infractori...

— Imposibil acum. Paznicul se află în spital. A fost lovit în cap şi nu şi-a revenit încă... Medicii spun că în două, trei zile, se va putea vorbi cu el...

Voinea îşi muşcă buza nervos.

— Mă duc la faţa locului, tovarăşe căpitan.

— Ţi-am şi făcut ordinul de serviciu, treci pe la secretară să-l iei, îi răspunse Dumitru întinzîndu-i mîna.

5

Se afla singur în compartiment. Trenul alerga nepăsător răsuflînd regulat. Prin faţa geamului, Voinea vedea cîmpia cum se rotea, întinsă, cu verdele grîului de-o palmă, peste care părea că se lasă cerul primăvăratic. Dintr-o dată, Voinea se simţi trist şi singur. În staţii unde oprea trenul, o larmă uşoară de glasuri îi risipea gîndurile, dar, după ce trenul lăsă în urmă gara şi, prin faţa geamului începea să se rotească iar monoton cîmpia, Voinea începea să fie stăpînit de aceeaşi stare apăsătoare. „Poate că între spargerea aceasta şi cea dinainte nu-i nici o legătură, şi merg pe o pistă falsă", căută el să iasă din starea apăsătoare. Şi, brusc, se înfurie, fără să-şi dea seama. Monologă în gînd, cu aceeaşi furie: „În definitiv, nu-s Mafalda să le ghicesc..."

Coborî din tren, şi oraşul T. îl întîmpină cu larma uşoară a străzii din spatele gării. Voinea porni la întîmplare pe strada principală ce ducea de la gară spre centrul orăşelului. Raionul de miliţie trebuia să se găsească pe undeva, pe-acolo. Întîlni un miliţian în drum şi-l întrebă. Raionul se afla vizavi de sfatul popular.

Chiar de la intrare, îl întîmpină ordinea şi curăţenia. În faţa uşii, un grătar de metal şi, alături de el, un ştergător din iută, iar pe uşă, un afiş mare, care te izbea chiar cum puneai mîna pe clanţă, invita la grijă pentru ordine şi curăţenie. În sala de aşteptare, scaune înşirate de-a lungul pereţilor, o masă cu cristal, sub el formulare de cereri şi extrase din diferite instrucţiuni, iar pe

masă, două călimări şi o jumătate de duzină de tocuri, lîngă un tampon cu sugativă verde.

Voinea se legitimă ofiţerului de serviciu, acesta dădu un telefon şi apoi făcu semn aghiotantului să-l însoţească la comandantul raionului.

Comandantul raionului, care lui Voinea i se păru neverosimil de tînăr pentru funcţia pe care o avea, îl invită să ia loc, iar Voinea intră direct în subiect. Comandantul raionului îi explică cum se desfăşuraseră evenimentele şi înşiră pe birou un set de fotografii şi, alături de ele, puse belciugul care fusese tăiat tot cu un cleşte puternic. Întrebă de paznicul care surprinsese infractorii, şi comandantul raionului îi spuse că dăduse telefon la spital, chiar cu o jumătate de oră înainte de sosirea sa. Paznicul se afla în afară de orice pericol ; a doua zi, se putea sta de vorbă cu el...

Voinea îşi trecu ziua la magazinul unde se încercase spargerea, şi în discutarea ipotezelor cu ofiţerul de la raion care se ocupa de această cauză. Luă masa de prînz la restaurantul din centru, iar după-amiază se înapoie la miliţie.

Seara, dormi la unicul hotel din orăşel, într-o cameră micuţă şi fu trezit de cîteva ori în cursul nopţii de scîrţîitul scărilor de lemn şi de uşile trîntite cu putere.

Prost dispus, dimineaţa achită nota de plată şi se duse la raion. De acolo, împreună cu comandantul raionului, se deplasă la spital, unde se afla internat paznicul.

...Străbătură un coridor curat, conduşi de o soră care-i introduse în rezerva în care se afla paznicul, după care, discret, dispăru.

Paznicul se afla întins în pat, cu un pansament enorm în jurul capului, ca un turban. Voinea îi ghici, prin pătura ce-l acoperea, trupul voinic, bine proporţionat, şi se

întrebă cine putuse să-l doboare pe acest bărbat şi, mai ales, cum...

— Şi-acu' mă doare capu', spuse el ca o scuză parcă, încercînd să se ridice. Apoi, către comandantul raionului : Tovarăşe maior, n-aveţi o ţigară ?

— De avut, am, dar să nu ne prindă sora, îi spuse maiorul.

— Aş, încerca să-l convingă paznicul, nu intră ca cît sînteţi dumneavoastră aici...

Maiorul îl privi pe Voinea şi, după ce aprinse o ţigară, i-o dădu paznicului. Acesta trase un fum, se înecă şi începu să tuşească.

— Ţi-am spus eu ? zise maiorul, deşi nu-i spusese nimic.

— Trece, făcu paznicul, şi maiorul deschise puţin fereastra.

— Tovarăşul de la regiune, spuse mai tîrziu maiorul, ar vrea să ştie cum s-a întîmplat...

— Hm, făcu paznicul, fixîndu-l pe Voinea cu ochii obosiţi. Hm, făcu a doua oară, dacă pun mîna pe el, îl rup...

Paznicul începu să povestească proferînd la fiecare frază ameninţări la adresa celui ce-l adusese în starea aceasta.

— După miezul nopţii, tocmai fumasem o ţigară, mi s-a părut ceva nelalocul lui şi nu m-am minţit... M-am apropiat tiptil... şi ăştia de la lumină, se înfurie el, numai în faţa magazinului n-au bec, şi eu le-am spus, lua-i-ar dracu'... Am văzut unu' lîngă oblon, aplecat, şi l-am somat... Pînă să se ridice, din spatele meu a ţipat o femeie : „Săriţi, mă omoară !“ Am întors capu', nici io nu ştiu cum, şi ăla, Cristosu' lui, m-a pocnit cu ceva în cap... M-am trezit aici...

Aceasta era toată declarația paznicului... Nu știa nici cum arăta cel care-l lovise, nici dacă fusese unul singur sau mai mulți...

La plecare, paznicul îi mai ceru maiorului o țigară, iar maiorul îi lăsă tot pachetul... Cum se petrecuseră lucrurile după doborîrea paznicului, Voinea știa de la comandantul raionului. Atras de țipetele femeii, un cetățean care se îndrepta spre casă dăduse de corpul rănitului și, alarmat, anunțase spitalul... Voinea stătu de vorbă și cu cetățeanul care descoperise paznicul rănit, dar acesta nu-i putu da nici o informație în plus. Auzise numai tropote de pași, pe după colț, și apoi, pîrîitul unei motociclete...

6

Căpitanul Dumitru ascultă atent raportul lui Voinea și, după ce termină, nu-i puse nici o întrebare.

— Cred că ar fi bine, tovarășe căpitan, spuse Voinea, să continui investigațiile în orașul B., unde se află Emilia, femeia la care venea din cînd în cînd Nache... Hoțul e amestecat în primul furt de la magazinul „Auto-Moto"... De altfel, e unicul fir pe care-l avem...

Căpitanul Dumitru fu de acord cu el și-i spuse să-l ia și pe Necula, să lucreze împreună.

— Am să lucrez cu Necula, dar, deocamdată, ar fi bine ca el să rămînă în oraș, să mai culeagă unele informații despre cei din cercul de bănuiți. Cum termină, aranjez eu cu el să ne întîlnim...

*

Voinea plecă singur și ajunse în orășelul B. după-amiaza. Luă o cameră la hotel și ieși pe strada princi-

pală, pe care parcă întreg orașul, chemat de primăvară, ieșise să se plimbe. Și în mijlocul mulțimii, simți și mai apăsător singurătatea. Strada nu era prea lungă. Oamenii se plimbau într-un du-te-vino amețitor : o sută cincizeci de pași înainte, o sută cincizeci de pași înapoi. Dacă l-ai fi întrebat pe oricare dintre ei de ce face asta, te-ar fi privit mirat și n-ar fi știut ce să răspundă. Dar nimeni nu-i întrebase și nici ei nu se întrebau. Cînd începu să se însereze, șirurile se subțiară, iar pe la nouă și jumătate, strada era aproape pustie. Iar luminile becurilor, în loc să o anime, îi furară și ultimele perechi ce porniră spre case. Voinea simți că îi era foame și intră în restaurant. Ospătarul, care îl cunoștea și pe Nache și pe concubina acestuia, îl recunoscu pe Voinea cu care avusese o discuție cu o săptămînă în urmă. Se grăbi să-i iasă înainte, dezlipindu-se de colțul imensului frigider-vitrină.

— Ați venit iar pe la noi, cu ce să vă servesc ?

Voinea acceptă ce-i propuse ospătarul... Friptura nu era rea, iar vinul ușor acrișor avea un iz de butoi... Din obișnuință, plăti ospătarului înainte de a termina de mîncat.

— Avem și dizeuză, îi spuse ospătarul cu un zîmbet profesional.

Dar Voinea nu-i răspunse. Și orchestra atacă un tango languros, executat cu aproximație, pe care Voinea nu-l mai auzise de aproape trei ani.

Localul se umpluse. Plutea un fum subțire și un zumzet de voci, din care nu puteai înțelege ceva.

Îl văzu pe ospătar oprindu-se lîngă bar, unde o femeie tînără, blondă, surprinzător de drăguță, cu trăsături regulate, îl întreba ceva. „Emilia, ea este“, își spuse Voinea. Femeia își roti privirea prin local, pentru o

frîntură de secundă îi prinse și privirea lui Voinea, apoi, alene, se îndreptă spre ieșire, după ce-i adresă cîteva cuvinte ospătarului.

— Asta-i femeia lui Nache, Emilia, îi spuse ospătarul apropiindu-se de masa lui Voinea. Întreabă de el, dacă nu l-am văzut cumva...

Voinea dădu din mînă indiferent, adică : „Nu mă interesează“, strivi țigara de scrumieră și părăsi restaurantul. „Trebuie să intru în discuție cu ea, s-o cunosc... Poate aflu cumva ceva mai mult despre Nache“, își spuse.

Emilia se afla înaintea lui, la vreo cincizeci de metri ; mergea încet, ca și cum ar fi așteptat pe cineva. Voinea iuți pasul și, ajuns în dreptul ei, își potrivi mersul după al ei.

— Mi-a făcut impresia că așteptați pe cineva, spuse el.

Femeia surîse. Voinea mai mult îi ghici surîsul decît îl văzu. Îl ghici după răspunsul ei :

— În orice caz, nu pe dumneavoastră...

Voinea deslusi în răspuns o invitație indirectă de a continua conversația, o espectativă care se voia decentă.

— Sînt singur în păcătosul ăsta de tîrg, în care lumea se culcă o dată cu găinile, continuă jovial Voinea.

— Nu văd care-i vina mea, spuse Emilia. Nu eu v-am adus în oraș și nici n-am gonit pe nimeni la culcare la ora asta.

Emilia avea o voce melodioasă, ușor voalată, cuvintele îi ieșeau de pe buzele-i rotunde, și lui Voinea îi plăcu. Spuse fără nici o legătură :

— Dacă nu erai dumneata, poate că m-aș fi dus și eu la culcare...

— Credeți că pot provoca insomnii ? se întoarse Emilia spre el.

— Fără îndoială, răspunse Voinea, apucînd-o de braț.
— Oho ! se miră Emilia fără urmă de supărare, mergeți direct, ca la armată... Și își retrase încet brațul.
— Poate că sînt militar, șarjă Voinea.
— Oho ! făcu iar Emilia, asta n-o mai cred.
— Și de ce nu ?
— Sînteți prea romantic pentru asta... Primăvară, cer, stele... Prea mult pentru un militar...
— Dar n-am pomenit nimic nici de stele, nici de cer...
— Adevărat, dar sînt sigură că asta urma... Nu-i așa ?
— Mă dau bătut, rîse Voinea... Să vă conduc, atunci...
— Pînă aici, spuse Emilia, oprindu-se, mai departe nu se poate... S-ar putea să mă vadă tata...
„Cum mai minți, își spuse Voinea în gînd, locuiești singură..."
Și cu glas tare :
— Ne mai vedem ?
— De ce ?
— Nu știu ! Dar Voinea știa de ce, trebuia să afle cît mai multe despre Nache. Din ce în ce i se contura certitudinea că firul pornea de la Nache.
— Primăvara ? rosti Emilia, și Voinea, care se gîndea la altceva, spuse :
— Nu știu, poate...
— Atunci, ne întîlnim peste o săptămînă, spuse Emilia.
— Aoleu, se văită Voinea în glumă.
Convenіră să se întîlnească a doua zi... În timp ce se îndrepta spre hotel, se gîndea dacă procedase bine sau nu. Poate că ar fi trebuit s-o urmărească numai... Copilării... Ce-ar fi rezolvat ? Trecu de hotel și intră în părculețul care împrejmuia un monument de piatră patinat. Se așeză pe o bancă și își aprinse o țigară. Auzi pași apăsați și un bărbat se opri în fața lui.

— Nu vă supărați, îmi dați un foc?

Voinea se ridică întinzînd necunoscutului țigara. Acesta se aplecă înainte, ca pentru a o aprinde, și pumnul drept i se destinse ca un arc, lovindu-l năprasnic în bărbie, răsturnîndu-l peste bancă. Surprins de lovitură și amețit, Voinea se ridică greu și, cînd se dezmetici, agresorul dispăruse înghițit de întuneric.

...A doua zi de dimineață, cînd dădu cheia portarului, acesta îi înmînă un plic. Rămase surprins. Cine putuse să-i scrie? Deschise plicul și găsi o foaie de hîrtie pe care cineva mîzgălise cu litere de tipar cîteva fraze: *„Ascultă, meștere. Dacă ai venit aici să faci pe cocoșu' ai dat greș. Aseară ți-am dat arvuna, a doua oară să știi că-ți las sînge. Am scăpat de pocitu' ăla de Nache, și-ai venit tu? Topește-te pînă nu mă fac tigru... E clar?"*

— Cine v-a dat plicul? întrebă Voinea pe portar.

— Un puști, nu-l cunosc. L-a lăsat și-a șters-o...

— Mulțumesc, îi spuse Voinea portarului și ieși. Iar puțin mai tîrziu, îi telefonă locotenentului Necula și-i spuse să vină urgent în orașul B. Avea să-l aștepte în camera de la hotel. Locotenentul Necula îi răspunse că seara avea să vină la întîlnire. „Poate c-ar fi fost bine ca Necula să se oprească o oră și în orașul T., să vadă ce mai e nou în legătură cu încercarea aceea de spargere de la «Auto-Moto». Poate paznicul își mai reamintea ceva", își spuse Voinea. Dar faptul era consumat.

7

Lui Voinea i se păru o monstruozitate că Emilia era concubina lui Nache. Cochetă, fără a fi totuși vulgară, Emilia era opusul lui Nache. Nu-și putea imagina cum

îl acceptase Emilia pe hoţ ca amant, numai dacă nu cumva Nache o silise. Dar pentru asta, trebuise ca Nache să aibă atuuri serioase împotriva ei. Sau era posibil ca Emilia să fie amestecată în matrapazlîcurile hoţului. În cazul acesta... Dar Emilia nu ştia de arestarea lui Nache ; cel puţin aşa reieşea din comportarea ei. De vreme ce întreba de Nache, nu ştia...

Voinea îşi pipăi bărbia. Îl mai durea puţin. Autorul scrisorii îl lovise, nu glumă... Îl văzuse cu Emilia, în timp ce o conducea acasă ; deci o pîndise pe femeie. Un admirator al Emiliei ? Atunci, de ce nu intervenise cînd o acostase ? Să nu-l fi văzut decît mai tîrziu ?

Pentru ce, însă, agresorul nu procedase la fel, mai înainte, şi cu Nache ? Ar fi fost uşor să-l snopească în bătaie pe pirpiriul de Nache, dar n-o făcuse. Poate că îi fusese teamă de acesta ; nu de forţa lui fizică, ci de altceva.

În orice caz era sigur că bătăuşul n-avea să-i dea pace şi că-l va pîndi să-şi pună în aplicare ameninţarea din bilet, dacă el s-ar mai fi întîlnit cu Emilia. Dar un alt gînd îi veni lui Voinea : oare numai dragostea pentru Emilia, gelozia să fie mobilul atacului şi ameninţărilor ? Bătăuşul ştia cu cine avea de-a face în realitate ? În acest din urmă caz, lucrurile trebuiau privite printr-o altă prizmă.

Locotenentul Necula îl găsi pe Voinea plimbîndu-se prin cameră şi i se păru că acesta vorbeşte de unul singur.

— Am camera zece, îi spuse Necula.

— Portarul ? făcu Voinea oprindu-se în faţa lui.

— Nu bănuieşte că am venit la dumneavoastră... Aş vrea însă să mă faceţi să înţeleg de ce această conspirativitate...

— De ce ? Ia loc pe scaun și ascultă.

Și căpitanul îl puse la curent pe locotenent cu toate întîmplările...

8

...Voinea știa că Emilia n-avea să vină la întîlnirea pe care o aveau în seara aceea. Necula, care o urmărea pe Emilia, îl înștiințase că femeia își făcuse geamantanul în pripă. Voinea îi ordonă s-o urmărească oriunde s-ar duce. Emilia părăsi orașul iar Necula se urcă în același tren cu ea. Ce o determinase pe Emilia să plece în grabă ? Era inexplicabil, mai ales că Emilia, care lucra croitorie acasă, avea cîteva comenzi pe care trebuia să le execute repede. Lăsase vorbă unei vecine să le comunice clientelor că-i plecată la doctor, la București, și că revine peste două, trei zile.

La plecare, Emilia părea suferindă ; avea ochii injectați, probabil de plîns și nesomn, și era galbenă la față.

Voinea se gîndi să plece și el la regiune, dar renunță. Trebuia să încerce să dea de urma agresorului care-i trimisese răvașul acela de amenințare... De unde să pornească cercetările ? N-avea nici un punct de plecare. Numai scrisoarea, dar aceasta nu-i folosea, deocamdată, la nimic. Trebuia să-l provoace pe agresor, să-l facă să iasă la lumină. Dar cum ? Dacă acesta știa că e ofițer de miliție, avea să fie prudent.

Îl intrigă însă un fapt pe Voinea. Nu prea înțelege încă rațiunea lui Nache ; atunci cînd fusese întrebat de spargerea de la „Auto-Moto", de ce nu aruncase pe masă argumentul cel mai simplu și mai verosimil, care l-ar fi

scos din culpă, şi anume, că, în seara spargerii, se găsea la restaurantul din oraşul B., împreună cu Emilia ? Pentru ce Nache nu spusese nici un cuvînt despre Emilia ? Să fi fost un gest... cavaleresc al hoţului, intenţia de a nu o amesteca pe Emilia în vreun fel ? Gestul lui Nache părea nefiresc ; îi era în joc situaţia şi ar fi putut spulbera toate bănuielile numai prin cîteva cuvinte. Hoţul însă tăcuse, încăpăţînat, iar la insistenţele lui Voinea, răspunsese că nu-şi amintea precis ce făcuse în noaptea aceea. Atît numai, susţinea el cu tărie, că nu avea nici un amestec în spargere.

Gîndindu-se la Nache, Voinea îşi aminti, fără vreo legătură aparentă, şi de discuţia cu maiorul Ichim. Încet, încet, acesta se suprapunea pe celelalte gînduri, copleşindu-le, dominîndu-le, şi Voinea se pomeni plimbîndu-se prin camera hotelului, înnegurat, înverşunat împotriva lui însuşi, monologînd în gînd, căutîndu-şi argumente pentru a se dezvinovăţi... Apoi, gîndul unui eventual eşec în cauza aceasta îl împresură cu o stare de alarmă ; iar anxietatea permanentă se accentua, devenea insuportabilă.

Prin fereastra întredeschisă, se strecura cerul noptatic al primăverii, aducînd mirosuri tari de iarbă crudă, pe care Voinea, acum, era incapabil să le simtă...

Răsuci comutatorul, deschise uşa şi, fără să aibă un gînd anume, coborî pe scările hotelului. Întinse absent cheia portarului, care, măsurîndu-l pe deasupra ochelarilor, îi spuse că avea un plic pentru el, lăsat la poartă de cineva pe care nu-l văzuse. Probabil că în timp ce lipsise „cîteva secunde“ de la ghişeu... Portarul surîse cu înţeles, înmînîndu-i plicul. Se gîndea, desigur, la vreo aventură amoroasă a acestui tovarăş venit în delegaţie pe... „linie de A.D.A.S.“... Surîsul portarului era un surîs

complice, care-l agasă pe Voinea... Deschise plicul şi... acelaşi scris de tipar se lăţea pe două foi de caiet dictando: *„Am devenit tigru! Unde ai momit femeia, copoiule? Dacă-n douăşpatru de ore nu vine, s-a zis cu tine. Te urmăresc şi-n mormînt: nu-mi scapi...“*

Unde era Emilia? Asta ar fi vrut şi el să ştie... Ultimatumul din bilet ducea la concluzia că Emilia plecase fără să spună ceva cuiva. Plecarea semăna mai mult cu o fugă. Se temea Emilia de cineva? De cine, şi de ce?... Sau biletul acesta şi fuga Emiliei făceau parte dintr-un plan chibzuit, care să-l inducă în eroare?... Portarul îşi lungise gîtul prin ferestruica ghişeului, clipind şiret din ochii miopi, care, prin lentilele ochelarilor, păreau neverosimil de mari. Voinea îi făcu cu ochiul, şi portarul îşi duse un deget la buze, adică: „E-n regulă, sînt mut; n-am văzut, nu ştiu nimic.“ Îi întinse o hîrtie de cinci lei, iar portarul o mototoli şi o vîrî repede în buzunar, cu un: „Să trăiţi... în cinstea dumneavoastră, trag o duşcă.“

Apoi, Voinea ieşi afară în aerul călduţ, gîndindu-se că ar fi avut mare nevoie de Necula, tocmai acum. Dar el îi ordonase locotenentului s-o urmărească pe Emilia, aşa că se mulţumi să constate numai lipsa lui Necula.

9

Pe la cinci dimineaţa, Voinea fu trezit de nişte bătăi uşoare în uşă.

— Cine-i? întrebă.

— Eu, Necula, auzi răspunsul şi recunoscu glasul locotenentului.

Îi dădu drumul în cameră şi Necula se lăsă să cadă pe scaun, cu un oftat

— Sînt frînt de oboseală, spuse. N-am dormit decît cîteva ore, îmbrăcat.

— Şi Emilia unde-i ? întrebă precipitat Voinea.

— Imediat vă raportez, numai să răsuflu puţin.

Începea să se lumineze afară. Difuze, zorile se lăţeau în faţa ferestrei ; în cameră, plutea penumbra.

— Emilia n-a venit, începu Necula.

— Cum asta ? se apropie de el Voinea.

— Totu-i în regulă, îl linişti Necula... Pe urmele ei, e unul din băieţii noştri. Eu m-am înapoiat, gîndindu-mă. că aveţi nevoie de mine... N-aveţi o ţigară ?

Voinea pipăi pachetul de pe noptieră şi îl întinse locotenentului. Scăpără un chibrit şi văzu ochii obosiţi ai tînărului luminaţi de frîntura de lumină.

— Emilia a fost la regiunea de miliţie, la noi, spuse Necula suflînd zgomotos fumul... De la gară, direct la regiune s-a dus, explică el, dînd răspuns curiozităţii lui Voinea. A cerut să stea de vorbă cu şeful regiunii, dar tovarăşul colonel lipsea. Şi atunci, a primit-o tovarăşul căpitan Dumitru... Ştiind că sînt şi eu acolo, tovarăşul căpitan Dumitru mi-a ordonat să vin la dumneavoastră ; pe Emilia, avea s-o urmărească altcineva.

— În fond, ce căuta Emilia la regiune ?

— Vă raportez imediat, îi potoli nerăbdarea Necula, strivind ţigara în scrumieră... Venise să întrebe de Nache...

— De Nache ?

— Da, de el, tovarăşe căpitan... Era îngrijorată că nu dăduse nici un semn de viaţă de atîta timp.

— Uită-te, dom'le, făcu Voinea, ridicîndu-se de pe pat, îl iubeşte femeia pe pramatia de Nache...

— Bineînțeles, și încă cum... E și firesc, doar îi e frate. Am pierdut o mulțime de timp și cu investigațiile pînă să aflăm asta, spuse Necula, deși ar fi trebuit s-o știm mai dinainte... Dar se pare că Emilia nu prea știa de ocupațiile lui Nache, reveni Necula la ideea care îl preocupa.

— Cine știe, spuse Voinea neconvins.

— Da, tovarășe căpitan... Pare curios, dar Emilia habar nu avea de ocupația actuală a fratelui ei... Nache îi spusese că e achizitor, sau așa ceva... Dar tovarășul căpitan Dumitru i-a tăiat-o scurt și i-a spus adevărul despre Nache... Ce-a urmat după aia, v-am spus...

— Emilia, sora lui Nache... Cineva o să fie mustrat pentru că nu s-a știut de asta mai demult... Ne-ar fi ajutat să nu mai bîjbîim în presupuneri.

— Asta am spus și eu tovarășului căpitan Dumitru... M-a lămurit repede... Emilia și Nache au venit în orășel acum patru ani... Nache, după cum știți, tocmai ieșise atunci din pușcărie. Executase o condamnare de un an... De această condamnare știa și Emilia, dar nu și de motivul condamnării. Nache îi spusese că fusese condamnat pentru neglijență în serviciu și o determinase pe Emilia să ascundă că e fratele ei, „e mai bine așa pentru tine", o asigurase el, și Emilia acceptase... Cu atît mai mult, cu cît Nache nu are același nume de familie cu soră-sa.

Voinea mormăi ceva, înciudat, și Necula profită de pauză pentru a-și aprinde o altă țigară. Apoi, continuă :

— Explicabil de ce nu purtau același nume. Erau frați numai după mamă. Primul soț al mamei lui Nache a murit, iar femeia s-a recăsătorit cînd Nache avea trei ani... Apoi, a născut-o pe Emilia...

— Înțeleg toată povestea, spuse Voinea... Dar ce i-o fi venit Emiliei să se ducă la regiune ? Cred că nu era prima dată cînd Nache absenta atît de mult... Nu cumva

vrea să ne tragă pe sfoară ?... O fi simţit că e urmărită şi s-a decis s-o ia înainte...

— Să se vîre singură în toată „afacerea“ ?

— Da' de unde, spuse Voinea. Un om care vine la miliţie, aşa cum a făcut Emilia, care-şi caută fratele condamnat, spunînd că habar n-are de ce e arestat, cînd i se spune adevărul, poate să creeze confuzie în cercetări sau nu ?... Poate, răspunse singur Voinea... Ce părere ai, îl apucă cu două degete de reverul hainei pe Necula, nu s-ar putea ca cineva, sau ceva, s-o fi determinat să se ducă la regiune ?... Şi-apoi, nu uita de biletele de ameninţare pe care le-am primit... căci am mai primit unul, aseară. E cumva vreo legătură între ele şi plecarea Emiliei ? Ştie Emilia de ele ? Dacă ştie, atunci cunoaşte şi pe autorul sau autorii biletelor...

— Ce conţine al doilea bilet ? întrebă Necula care-l urmărise atent.

— De data aceasta, mi se impută că eu am momit-o pe Emilia să plece din oraş.

Deodată, Voinea se opri şi căută îngrijorat în buzunarul hainelor aşezate pe spătarul unui scaun. Scoase biletele şi apăsă pe comutatorul veiozei. Le citi, apoi le bătu cu palma.

— Ca să vezi, spuse şi-i întinse şi lui Necula cel de-al doilea bilet.

— Deşi, tot de tipar, literele se deosebesc de cele din primul bilet, spuse Necula.

— Asta-i una, răspunse Voinea... Biletele au fost scrise de două persoane... A doua e că ei ştiu că sînt de la miliţie... Se vede treaba că cel care a scris al doilea bilet era surescitat, îi era teamă de ceva. Fapt cert este că, fără să vrea, s-a dat de gol că ştie cine sînt... Citeşte...

vezi? „Copoi"... Asta lămureşte totul... Dar cum dracu' au aflat?

Se luminase de-a binelea. Necula îl văzu pe Voinea cu fruntea adunată cute şi pleoapele uşor îngustate...

— Altă ipoteză nu-i! îl auzi Necula vorbind ca pentru sine.

— Despre ce-i vorba? întrebă curios Necula...

— Uite ce trebuie făcut, spuse Voinea coborînd instinctiv glasul... Ascultă, apoi du-te repede. N-aş vrea să ştie cineva că ne-am întîlnit.

10

După-masă, începu să plouă mărunt şi orăşelul deveni cenuşiu. Se întunecă mai repede. Numai becurile de pe străzi se aprinseră, ca şi cu o zi înainte, la aceeaşi oră. Ploaia conteni vreo jumătate de oră, pe la zece, apoi se porni din nou, mai puternică, însoţită de un vînt în rafale.

Era trecut de douăsprezece, cînd Necula văzu că individul pe care îl urmărea porni cu bărbia în piept pe trotuarul slab luminat. Individul călca rar, nu se grăbea. La un moment dat, se opri, căznindu-se să-şi aprindă o ţigară şi Necula se lipi de zidul umed al unei clădiri. Iar cînd individul porni, pufăind din ţigara ascunsă în căuşul palmelor, Necula porni şi el. Il văzu pe individ traversînd şi cotind pe o străduţă slab luminată. O clipă îi zări silueta, în faţa sa, conturată de lumina becului de la stîlp, apoi individul dispăru. Necula traversă pe celălalt trotuar şi iuţi mersul. Zări individul strecurîndu-se într-o curticică. Era curtea în care se afla casa în care locuia Emilia. „Să fi sosit Emilia între timp?" Nu

era posibil... Ar fi fost anunțat de cel care o urmărea, așa cum stabilise la regiune. Se apropie de un colț al gardului. Într-una din camere, se aprinse o clipă lumina, apoi se stinse. Dacă Emilia nu era acasă, însemna că individul avea cheia camerei. Deci, era un intim al Emiliei. Dar ce putea căuta în casa ei, fără știrea acesteia? Lumina unei lanterne fulgeră printr-o crăpătură a storurilor pe care individul din casă le trăsese. Necula fu ispitit să intre în casă, să-l surprindă pe intrus și să-l aresteze... Dar... Nu, nu rezolva cu asta nimic... Individul ar fi găsit o mie și una de explicații. Bunăoară: „Ce vrei, domnule, de la mine? Emilia mi-e amantă, mi-a dat cheia și o așteptam!"

Individul întîrzie aproape o oră, iar Necula aștepta muiat de ploaia rece... Îl văzu pe celălalt ieșind cu prudență și pornind pe același drum pe care venise. Necula avu impresia că cineva îl urmărește. Făcu un pas lateral și se întoarse brusc, cu mîna pe pistol.

— Eu sînt, auzi Necula o voce cunoscută.

— Dumneavoastră, tovarășe căpitan?... Îmi scapă omul, se grăbi Necula.

— Lasă-l, îi spuse Voinea... Pentru astă-seară e de ajuns.

— Dar... încercă Necula cu glas șoptit.

— N-are nici un rost să-l conducem acasă...

*

— Ce-o fi, totuși, cu Emilia? întrebă Voinea mai tîrziu, cînd se afla în camera lui Necula.

— Cred că face demersuri să-și vadă fratele, spuse Necula.

— Raportează-i tovarăşului căpitan Dumitru să-i înlesnească întrevederea cu Nache... Cine ştie, poate Nache „scapă“ ceva...

— Mîine-dimineaţă, spuse maşinal Necula...

— Adică, azi-dimineaţă, rîse încet Voinea. E aproape trei şi jumătate... Acum, la culcare, mîine avem de alergat, nu glumă...

11

După prînz, cînd Voinea se întîlni cu Necula, locotenentul îi spuse că vorbise cu căpitanul Dumitru, iar acesta-i comunicase că, seara, va sosi şi el în oraşul B. Ordonase ca Voinea să fie la nouă şi jumătate în biroul comandantului de raion.

Pe Voinea îl miră brusca hotărîre a căpitanului, dar îşi spuse că, fără îndoială, avea un motiv serios dacă proceda aşa.

— Şi cu tine are treabă ? întrebă Voinea.

— Nu ştiu, nu mi-a ordonat nimic în această privinţă.

— Uite ce, spuse Voinea, nu vii ! Dacă întreabă cumva de tine, îi raportez eu că nu puteai lăsa baltă treaba... Te ocupi de individ şi de cele ce am stabilit...

*

— Necula unde-i ? întrebă căpitanul Dumitru, sau aşteaptă invitaţie specială ?

— N-am ştiut că trebuie să vină, tovarăşe căpitan, raportă Voinea calm... mirîndu-se totodată de acest ton

aspru al căpitanului. I-am ordonat să continue o urmărire și să stabilească niște amănunte...

— Mda, făcu Dumitru, și Voinea se miră iar de surescitarea căpitanului Dumitru. Părea supărat, pe Voinea mai ales, și acesta se întrebă cu ce oare greșise !...

— Permiteți să raportez, spuse Voinea cu un ton în care Dumitru îi ghici o reținere voită, o politețe exagerată. Locotenentului Necula nu i s-a ordonat să vină și el.

— Cred că nu era nevoie de ordin special. Doar amîndoi vă ocupați de cazul acesta și aș fi vrut să stau de vorbă cu amîndoi... Dar dacă nu-i, nu-i, făcu Dumitru, și lui Voinea i se păru că s-a mai îmbunat. Care-i situația ? întrebă Dumitru.

Voinea stătu puțin să-și pună în ordine ideile și începu să-i raporteze.

Dumitru îl ascultă pînă la capăt, apoi îi puse întrebări de detaliu, făcu unele observații („nu fără temei", recunoscu în sinea sa Voinea), și, în sfîrșit, îl întrebă ce plan avea în continuare. Dumitru îl ascultă iar cu atenție și, după ce îl întrebă de ce așa și nu altfel, aduse modificări planului. Apoi, parcă fără nici o legătură, Dumitru îl întrebă :

— Tovarășe Voinea, dumneata crezi că pe mine nu mă interesează necazurile subalternilor ? Mă rog, sînt chestiunile dumitale familiale, te privesc direct ; dar n-ai fi făcut rău dacă, de vreme ce tot te-ai hotărît să le mărturisești, mi le-ai fi spus și mie... Voinea înțelese despre ce era vorba. Prin urmare, maiorul Ichim nu se putuse stăpîni și-i spusese și lui Dumitru. De ce făcuse Ichim asta ? Cu ce drept ? Și, dintr-o dată, simți cum îl privea, dar nu deslușì în ochii lui nici măcar umbra unui repros. Mai curînd, o părere de rău. Apoi, Voinea uită

de Dumitru și de Ichim, și gîndurile lui, pe care reușise să le uite, îl împresurară din nou. Lumina din plafon inunda biroul și Dumitru se răsturnase pe un fotoliu, cu capul dat ușor pe spate, ca și cum ar fi fost singur. Pe coridor se auziră pași rari, apoi o ușă trîntită. Și șeful judiciarului începu din nou să vorbească. Voinea se concentră să-i urmărească firul raționamentului, ca nu cumva Dumitru să-l surprindă cu gîndul în altă parte. Dar încet, încet, cele spuse de Dumitru îl... prinseră, și nu mai fu nevoie să se concentreze ca să-l asculte.

Căpitanul Dumitru dovedea un remarcabil simț al combinației și o intuiție a anticipării care-l depășea pe Voinea.

— Sfătuiește-te și cu Necula, spuse Dumitru în încheiere, și comunică-i și lui concluziile la care am ajuns împreună. Eu am să plec... Mîine-dimineață, trebuie să fiu neapărat la regiune.

*

Voinea nu-i spuse nimic lui Necula despre supărarea de la început a căpitanului. Căută să pară vesel chiar, deși discuția cu Dumitru îl răscolise iarăși. O apatie periculoasă își făcea loc în el, dar căuta s-o înlăture. „O să rezolv cazul, o să-l rezolv, lua-l-ar dracu', și pe urmă..." ! Și pe urmă !... Și pe urmă, avea să vadă el...

— Emilia a sosit azi la zece, îi spuse Necula. Am telefonat la regiune... L-a văzut pe Nache... A plîns, i-a făcut reproșuri, a lăcrimat și Nache... Discuția, în rest, banală. Nache a sfătuit-o să fie fată înțelegătoare, că totul o să fie bine și, de cîteva ori, i-a atras atenția să aibă grijă de costumul lui cu picățele... Asta a fost tot, tovarășe căpitan.

— Dracu' știe ce-o fi vrut să spună Nache cu costumul ăsta al lui, cu picățele !... O fi avînd ceva în el, ceva la care ține să nu se piardă... Și cu Emilia asta... Nu se poate, e amestecată în toată afacerea, într-un fel sau altul... Vorba e cum punem mîna pe costum să vedem ce-i cu el ? ! Nu cumva acel ceva din costumul cu picățele al lui Nache este tocmai ce-a căutat și individul în noaptea aceea la Emilia ?

— Asta mai lungește treaba, spuse Necula fără să-și ascundă nemulțumirea... Avem toate datele... cunoaștem și pe complicele spărgătorului... Amprenta lui corespunde cu cea găsită pe lacăt...

— Dar Nache, Nache n-a avut nici un amestec ?

— Așa se pare, n-are nici un amestec.

— Dar Emilia ?

— Cred că nici ea, tovarășe căpitan...

— Și corpurile delicte unde sînt ? nu-l slăbi Voinea cu întrebările.

— Sînt la complicele spărgătorului, Vasile Biolan, cel pe care l-am urmărit.

— Așa se pare... nu sîntem siguri... Stai, nu-mi răspunde. La urma urmei, sînt încă atîtea semne de întrebare la care trebuie să dăm răspuns. În primul rînd : cine a fost femeia care a strigat în noaptea cînd s-a încercat spargerea la magazinul „Auto-Moto" din orașul T : „Săriți, mă omoară !" derutîndu-l pe paznic ? A fost o simplă coincidență acest... ajutor, care i-a venit spărgătorului în ultimul moment, sau a făcut parte din... „piesă" ? În al doilea rînd, individul care a fost acasă la Emilia, în lipsa acesteia, n-o fi spărgătorul însuși ? De unde avea cheia de la intrare ? Iar în al treilea rînd : ce se găsește oare în hainele acestea cu picățele ale lui Nache ? Care-i rolul lor în toată afacerea ?

Necula ridică din umeri, cu părere de rău. Şi Voinea citi pe faţa lui o resemnare fortuită de raţionamentele lui.

12

Plăti ospătarului.

— S-ar putea să fie ultima masă pe care mi-o serveşti, spuse.

— Plecaţi ? îl întrebă acesta vîrînd banii în buzunar fără să-i numere.

— Mîine, cel tîrziu poimîine, îi spuse Voinea.

— În cazul acesta, chiar că-i ultima, zîmbi ospătarul. Mîine, am zi liberă. Aşa că vă doresc călătorie plăcută şi să trăiţi...

— Apropo, îl reţinu Voinea, a mai fost pe aici Emilia ?...

— Pe aici n-a mai fost, dar am văzut-o acum vreo oră, începuse să se însereze. A trecut prin faţa restaurantului. Era singură, mergea spre parc... De cîteva zile, n-o mai văzusem.

— Cine ştie pe unde s-o fi dus, spuse Voinea, e tînără, o fi avînd şi ea vreun prieten.

— Iote-te, dom'ne, făcu ospătarul. Dacă află nebunu' de Nache, o snopeşte cu bătaia...

Voinea se ridică de la masă, dădu bună seara şi ieşi din restaurant. Afară, noaptea îl înfăşură cu un vînt subţire şi rece, şi cu spice rare de ploaie. Se îndreptă spre hotel, trecu pe lîngă el şi pătrunse pe prima stradă la dreapta, apoi, ocolind, ajunse în dreptul casei Emiliei, văzu lumină la una din ferestre şi intră în curte. Ciocăni în uşă, şi Emilia, care veni să-i deschidă, rămase uimită. Nu se aşteptase la această vizită. Nu fu în stare să protesteze,

cînd Voinea intră înăuntru, nici cînd, neinvitat, luă loc pe un scaun. Cînd își reveni din uimire, își dădu seama că era greu să-l scoată din casă pe vizitator. Voinea își dezbrăcase fulgarinul și acum își netezea părul cu palma.

— Cum... cum îți permiți ? izbucni ea, în sfîrșit, cu vocea gîtuită încă de surpriză.

Dar Voinea îi zîmbi și, drept orice răspuns, îi ceru voie să-i spună ceva. Fata deschise gura să-și reia întrebările, dar Voinea n-o lăsă să vorbească.

— L-am cunoscut pe Nache, am ceva de discutat cu dumneavoastră, zise.

Emilia tresări și Voinea o văzu cum înghite în sec.

— De aia... de aia te-ai ținut după mine, îl tutui ea fără să-și dea seama...

În loc de răspuns, Voinea rîse scurt, și Emilia interpretă rîsul ca o aprobare a spuselor ei... Își umezi buzele și ridică glasul ; spuse, în timp ce ochii începură să i se umezească :

— Ce mai vrei ? Nu-i de ajuns că l-ai împins la rele și l-ai nenorocit ?

— N-am nici un amestec în nenorocirea lui Nache... Crede-mă...

Voinea puse în glas toată căldura de care era capabil.

— Crede-mă, continuă el, despre altceva e vorba...

— Nu... nu-nțeleg ce vrei... Eu...

— Lasă, ai să înțelegi imediat, și, ridicîndu-se de pe scaun, o apăsă cu palma pe umăr. Ia loc, îi zise. Ți-am spus că l-am cunoscut pe fratele dumitale, dar asta nu înseamnă că i-am fost asociat de... de „afaceri", găsi Voinea termenul.

— Nache... fratele meu ? Emilia îl privi aiurită... De unde știți... Nu... Nu-i adevărat...

— El mi-a spus asta, minți Voinea senin. Dacă-i așa sau nu, dumneata știi mai bine.

Emilia izbucni în lacrimi :

— Sărmanul Nache... De ce, de ce a făcut asta ?... De ce a apucat-o pe drumu' ăsta ?...

Voinea o lăsă să se liniștească.

— Nache are cumva un costum cu picățele ? Dacă are, trebuie să-l văd neapărat.

O ridică ușor de braț și Emilia îl duse la șifonier. Îi arătă costumul cu picățele, și Voinea îl luă cu umeraș cu tot. Emilia îl privea, în timp ce Voinea pipăia hainele centimetru cu centimetru... Nimic... Numai în manșeta pantalonului simți sub degete un sul de hîrtie.

— Păcat, spuse el, apoi către Emilia : Nu te supăra, un pahar cu apă. Emilia ieși pe săliță și Voinea auzi zdroncănind capacul de deasupra căldării. Rupse ața ce ținea manșeta lipită de stofă și luă sulul de hîrtie pe care-l vîrî în buzunar. Cînd veni Emilia, îl găsi pe scaun. Voinea sorbi din paharul cu apă și se ridică să plece.

— Pleci ? îl întrebă ea, ca și cum l-ar fi rugat să stea... Mi-e frică... nu știu de ce... dumneata ce-ai vrut ?... Cine ești ?...

— E tîrziu acum, îi spuse Voinea. Te asigur, însă, că nu sînt un om rău... Te sfătuiesc două lucruri : să nu deschizi ușa nimănui, indiferent cine ar fi, și să nu spui nimănui că am fost pe-aici. Da ?... Mîine seară, am să vin din nou... În camera aceea cine locuiește ?... E tot a dumitale ?... În cazul ăsta, e bine... Noapte bună și nu deschizi nimănui, orice-ar fi... Și încă ceva, trage zăvorul la ușă... Să nu uiți zăvorul...

După miezul nopții, Emilia auzi ciocănituri în ușă, apoi o cheie în broască, smucituri de clanță și o voce care i se păru cunoscută :

— A încuiat-o cu zăvoru'... Emilia, deschide, n-auzi ?

— N-o fi acasă, șopti cineva...

— Pe dracu, cine a pus zăvoru' atuncea, eu ?

Dar cu toate insistențele, Emilia nu deschise. Se strînse sub plapumă și își apăsă urechile cu palma, în timp ce lacrimi mari îi șiroiau pe obraji.

13

Emilia se trezi tîrziu cu o durere de cap insuportabilă. Îi era teamă... Parcă ar fi visat : întîi vizita acelui om... costumul... sfaturile... apoi, bătăile în ușă... ce noroc că pusese zăvorul... Zăvorul... el îi spusese... Știa ceva, prin urmare... De unde știa că va veni cineva după plecarea lui ?... Se ridică din pat pe la ora zece și se apucă de lucru... Își aminti vag că după-masă venea o clientă să-și ridice rochia...

*

Sta în pat și lucra. Dar gîndul îi zbura aiurea... Se înțepă la deget și aproape că nu simți... Afară se întunecase de vreo două ore. Transperantul era ridicat. Așa îi spusese... el. Frică nu-i mai era. I se păru de cîteva ori că cineva încercase clanța ușii de la săliță. Dar nu se mișca. Deșteptătorul mare de pe masă, un cadou vechi al lui Nache, ticăia nepăsător... Pe la zece, se auziră pași în curte și cineva ciocănind insistent, și apoi, o voce :

— Deschide, miliția...

Sări din pat şi, îndreptîndu-se spre uşă, întrebă maşinal, deşi auzise bine.

— Cine-i ?

— Miliţia, deschide...

Miliţia ? Ce să caute ?... Apoi, îşi aminti de el... Pe el veneau să-l caute... Deschise, totuşi, şi...

— Ai înnebunit ?... auzi un glas cunoscut şi înăuntru intrară doi bărbaţi pe care îi recunoscu.

— Am venit şi aseară. Am bătut de mă doare pumnul, spuse unul dintre ei.

— Ce vreţi la ora asta ?

— Hai în casă şi te lămurim... E vorba de Nache... Ştiu c-a încurcat-o, dar mai are o şansă... Numai una. Asta depinde de tine...

Intrară în camera luminată şi unul dintre bărbaţi se repezi la storuri şi le trase iute.

— Ştim că ai fost la el... spuse unul din indivizi.

— De unde ştii ?

— Dacă nici eu nu ştiu, nu mai ştie nimeni, se împăună omul cu intenţia vădită de a o ului chiar de la început... Ţi-a spus Nache de ceva, de un lucru...

— Nu mi-a spus.

— Vezi că minţi ? rînji unul din indivizi.

— Vorbeşte-i frumos, Biolane, sîntem oameni de lume, nu măgari.

Biolan mîrîi ceva neinteligibil, iar celălalt îi spuse :

— Unde-şi ţinea Nache hîrţoagele ? Adică, hîrtiile, actele, se corectă el repede.

— Nu ştiu... Nu ştiu... Nache n-avea acte aşa multe... Umbla cu ele... prin buzunare...

— Totuşi, avea el un loc, nu se poate, insistă individul zîmbind prietenos... La urma urmei, pentru el o fac, din simpatie, nu pentru mine...

— Nu se poate, ţi-a spus Nache; cînd ai stat de vorbă cu el, ţi-a spus ceva.

— Nu... nu mi-a spus...

— Dacă nu deschizi pliscu', te plesnesc, nu se mai putu abţine Biolan sărind amenințător de la locul lui.

— Las-o, mă, că ne spune ea, se apropie şi celălalt de pat, unde Emilia se înghemuise şi, apucînd-o de mînă, o smuci brutal.

— Fără gălăgie, că dai de dracu'... Ce ţi-a spus Nache? şi o strînse mai tare de mînă.

— Nimic... mai nimic, spuse Emilia muşcîndu-şi buzele de durere... Să am grijă... de hainele lui cu picăţele...

— Şi? insistă individul.

— Atît... atît...

— Bine, hotărî el, dîndu-i drumul, unde-s hainele?

— Aici, îi conduse Emilia la şifonier.

Biolan smuci hainele de pe umeraş, apoi amîndoi începură să caute cu febrilitate.

— Stai, Biolane, mi se pare c-am găsit, spuse individul. Într-adevăr, descoperise în manşeta pantalonului un sul de hîrtie. Desfăcu nervos manşeta, scoase hîrtia, o despături şi...

Uşa camerei alăturate se dădu de perete. În cameră intrară Voinea şi Necula, cu revolverele în poziţie de tragere.

— Mîinile sus, şi fără gălăgie, spuse Voinea.

— Tovarăşe... cum, dumneavoastră aici?

— Fără tovarăşe, îl repezi Voinea. Apoi, dulceag: ţi-am spus aseară că e ultima masă pe care mi-o serveşti, nu?

— E o neînţelegere, noi... încercă ospătarul, dar Voinea îl scrută ameninţător.

— O să lămurim la miliţie despre ce neînţelegere e vorba.

Emilia sta năucită într-un colţ ; nu ştia ce să facă. Şi pe drept cuvînt, pentru că nu pricepea mare lucru din tot ce se întîmpla...

14

La raion, Bebe Prisacu, ospătarul, rămase stupefiat cînd dădu cu ochii de nevastă-sa.

— Cu ea... cu ea ce aveţi ?

— Mai nimic, spuse Voinea calm. Voiam să ne spună numai cine a atacat-o, în noaptea cînd a început să strige : „Săriţi, mă omoară !"

*

— Degeaba faci pe revoltatul, Prisacule.

— Dar cum era să fac eu spargerea, păcatele mele, dacă în seara aceea i-am servit pe Nache şi pe Emilia ?

— De unde ştii cînd s-a comis spargerea ?

Bebe Prisacu nu-şi pierdu cumpătul.

— Chiar de la dumneavoastră, răspunse el sigur. Nu m-aţi întrebat de Nache, pe ce dată a chefuit ? Acum, fac legătura...

Voinea îşi muşcă uşor buza de jos : „Asta aşa-i, am greşit, chiar eu ţi-am dat argumentul pentru răspuns... E perspicace pungaşul... Prinde totul din zbor... Cine m-a pus să mă grăbesc ?" se înverşună Voinea pe sine... Îşi îngustă uşor pleoapele şi cu un glas care căuta să pară cît mai calm şi firesc, spuse :

— Uite, Prisacule, tocmai asta te-a dat de gol... Tu mi-ai spus că Nache a chefuit în noaptea de 23 spre 24 ianuarie, adică în seara spargerii de la „Auto-Moto" din capitala regiunii. Dar se vede că ai... uitat noaptea... Am să-ți reamintesc. Nache a chefuit în noaptea de 24 spre 25 ianuarie. În seara de 23—24 ianuarie ai fost liber... Cît despre Biolan, el sondase terenul cu cîteva zile înainte... Și apoi, încă o coincidență bizară : ai fost liber și în noaptea de 28 spre 29 martie, cînd s-a încercat cealaltă spargere, în orașul T., tot la un magazin „Auto-Moto".

— Chiar dacă așa este, asta nu mă poate face pe mine vinovat...

— Dar la Emilia ce-ați căutat tu și cu Biolan ?

— Ați văzut și dumneavoastră... Nimic... Nache îmi spusese că are în costumul cu picățele un plic pentru mine de la un cunoscut. M-am dus să-l iau.

— Iar minți. Uite ce căutai, și Voinea îi flutură pe dinainte foaia de hîrtie pe care o găsise în manșeta pantalonului. Ascultă ce scrie : „Subsemnatul Prisacu Bebe, datorez lui Nache Croitoru suma de 5 000 lei". Asta o căutai, Prisacule. Chitanța pe care ai mestecat-o cînd te-am prins la Emilia ; dar ai mestecat o copie făcută de noi... Acum spune de unde și pînă unde datorai lui Nache acești 5 000 de lei ?

— Falsuri de hoț, spuse nu prea convins Prisacu.

— Nu cumva era partea ce i se cuvenea și lui din spargere ?... Nache, după cîte știu, bluftă Voinea, n-a vrut să vă ajute pînă nu i-ai dat așa ceva la mînă. Îi era teamă să nu-i tragi clapa.

— Aiurelile lui Nache, vă rog să mă credeți...

— Și amprenta de pe lacăt tot „aiureală" e ? Și raidul tău cu motocicleta, împreună cu nevastă-ta, în seara de

28 martie, cînd l-ai pocnit pe paznic, tot aiureală e? Le încurci așa cum le-ai încurcat și cu biletele alea pe care le-ai trimis împreună cu Biolan ca să mă speriați și să plec... Ba, Vasile Biolan m-a și atacat, ca să mă determine o dată să părăsesc acest oraș. Voia să mă convingă că viața îmi e în primejdie... De altfel, știi de toate astea...

— Don' șef, încercă Prisacu, dar Voinea i-o reteză aspru :

— Gata... Ridică-te ; o să facem o mică plimbare... Hai, mai repede... Hai, că e tîrziu, Prisacule, și nu am timp de pierdut.

Pe fruntea lui Prisacu începură să lucească boabe de sudoare, buzele i se uscară și din obraji i se duse sîngele. Voinea citi în ochii ospătarului o teamă animalică și recunoscu că-i făcea plăcere. Căuta să prelungească și să accentueze starea aceasta a infractorului.

— De ce nu vreți să mă ascultați puțin, numai puțin...

Vocea lui Prisacu era plîngăreață și lui Voinea i se făcu scîrbă de el.

— Potolește-te odată... Ridică-te și hai să vedem ce ai acasă !...

Cu pași tîrșîiți, Prisacu ieși, urmat de Voinea.

În noaptea aceea se făcu percheziție și acasă la Prisacu și la Biolan, unde se găsiră o parte din piesele furate...

*

— ...Nu-i pot înțelege pe pungași, în ruptul capului, îi spuse Voinea lui Necula mai tîrziu, cînd se îndreptau spre hotel. Mint chiar cînd știu că ai toate atuurile în mînă... Mă gîndesc la Prisacu ăsta, nu-și dădea seama că o să-i facem percheziție acasă ?

Necula ridică din umeri şi drăcui straşnic. Iar Voinea nu-şi dădu seama împotriva cui se înfuriase Necula: împotriva pungaşilor, sau a ploii care începuse să cadă repede şi pieziş.

15

Se duse direct la regiune, evitînd să-l întîlnească pe Ichim. Nu, nu l-ar mai fi putut privi în ochi ca pînă atunci, ci ar fi izbucnit, i-ar fi spus tot ce crede despre faptul că un... secret al lui acesta îl împrăştiase. I se părea netovărăşească purtarea lui Ichim. Voia să plece acasă, să-şi ia bagajele şi să se mute la hotel, oriunde...

Dumitru îl primi cu o voioşie care lui Voinea i se păru exagerată. În definitiv, cazul „A. M." nu fusese rezolvat numai de el. Fiecare avea partea de contribuţie. Şi Voinea îşi dădea seama de asta.

— Pînă poimîine eşti liber, îi spuse Dumitru.

— Nu, nu-i nevoie, tovarăşe căpitan, nu sînt de loc obosit, dimpotrivă, eu...

— Iei maşina de serviciu, continuă Dumitru ca şi cum n-ar fi auzit cele spuse de Voinea. „Poate că-i bine aşa, se gîndi Voinea. Am să-mi iau şi bagajul... Asta cam seamănă a fugă... Dar nu-i nimic... Tovarăşul Ichim o să-mi înţeleagă supărarea, o să bănuiască... Şi dacă nu va bănui, am să-i spun eu..."

Coborî treptele cîte două şi se sui în maşină. Bîzîitul monoton începu să-l legene şi pleoapele îi deveniră grele. Începu să simtă oboseala... Maşina alerga prin oraşul incendiat de soarele primăverii tîrzii. Ajuns acasă, îl rugă pe şofer să aştepte o clipă şi el intră valvîrtej în casă. Deschise uşa smucind de clanţă, grăbit să termine cît

mai repede toată povestea asta, să pună punct unei explicaţii cu el însuşi pe care nu voia s-o mai continue. Dar se opri în prag nici bucuros, nici mirat, ci ţintuit locului de lucrul la care s-ar fi aşteptat cel mai puţin. Sprijinită cu palmele de masă, înaltă — aşa i se păru lui atunci, nefiresc de înaltă — Maria îl privea fără să zîmbească, fără să spună ceva, cu o curiozitate copilărească, mai degrabă. Simţea o picătură între genele negre ce se zbăteau precipitat ca aripile unui fluture orbit de lumină.

Apoi o simţi în braţe, tot fără să spună ceva, şi, cînd o depărtă uşor ca să-i privească faţa, crezu că zîmbetul ei stîngaci însemna şi un cuvînt de iertare şi dezgheţul unei încremeniri de lungă aşteptare. Şi Voinea nu găsi nimic altceva să-i spună decît :

— Ai venit, în sfîrşit, ai venit !

De afară se auzi claxonul maşinii de care Voinea uitase.

— Aşteaptă şoferul, spuse Voinea scuzîndu-se parcă, şi Maria ridică sprîncenele într-un început de supărare pe care Voinea nu-l observă.

— Mă întorc imediat, spuse el ieşind din cameră, şi Maria îi auzi paşii repezi pe holul mic. Apoi uşa de la intrare fu trîntită ceva mai tare şi, peste cîteva clipe, motorul ambalat al maşinii risipi liniştea străduţei...

...Cînd Voinea se înapoie o găsi tot în picioare, tot sprijinită de masă cu mîinile, ca în momentul cînd o reîntîlnise.

— Am crezut că te aşteaptă maşina, spuse ea, şi Voinea nu-şi putu da seama dacă este un reproş.

Apoi, gîndul acelei... fugi din casa maiorului Ichim îi trecu o clipă prin minte şi fu îndemnat să-i mărturisească Mariei totul : zbuciumul lui din zilele cînd ea îi

lipsea, scrisoarea pe care Maria i-o trimisese ca răspuns la chemarea lui, cît de mult îl mîhniseră rîndurile ei, acele rînduri de care nu avea să-şi mai amintească niciodată, ca şi cum ar fi fost aşternute pe hîrtie de o mînă străină... Dar Voinea nu-i spuse nimic din aceste gînduri. N-ar fi avut nici un rost, mai ales acum. Şi, poate, niciodată n-avea să-i amintească de ele. Erau lucruri, pe care avea să se străduiască să le uite. Şi avea să le alunge ori de cîte ori ele aveau să încerce să se apropie de el, de ei amîndoi.

— Eşti tare ostenit, auzi Voinea glasul Mariei şi degetele ei îi mîngîiară uşor mîna fierbinte.

Iar lui Voinea i se păru că degetele ei tremurau, iar glasul îl auzi încet, ca şi cum ar fi venit de departe, răzbătînd ca-ntr-un vis... Nu-i răspunse decît într-un tîrziu...

— Azi sînt liber, toată ziua...

— Eşti obosit, repetă Maria.

— Da' de unde, se învioră Voinea. Dacă ai venit tu, mi-a dispărut şi oboseala, şi tot...

Şi Maria nu înţelese sau nu voia să înţeleagă ce însemna acel tot, pe care Voinea îl rostise puţin ciudat, aşa i se păru Mariei.

— Să despachetăm, să te aranjezi şi tu, spuse Voinea rotindu-şi ochii prin cameră... Dar nu văzu decît o valijoară, acea valijoară din plastic cu fermoar, pe care, după cum îşi amintea, o cumpărase cu un an de zile în urmă Maria, pentru el, o valijoară pe care n-o folosise însă niciodată.

— Unde sînt geamantanele ? întrebă el, şi răspunse singur : Le-ai lăsat la gară... De ce nu mi-ai spus, o ameninţă Voinea cu degetul, aveam maşina... Dar nu-i nimic... Mergem împreună şi le luăm... Am să-ţi arăt

şi oraşul... Ai văzut ce bulevard frumos avem aici ?... Şi parcul... Avem cinci cinematografe şi un teatru... Din cînd în cînd, vine şi cîte un spectacol de operă... Maria, dar tu nu spui nimic... Şi eu vorbesc, vorbesc de simt că încep să ameţesc... Să ne grăbim, avem atîtea de făcut azi şi eu îţi înşir tot ce-mi trece prin minte...

— Nu, nu-i nevoie să mergem la gară, îi auzi Voinea glasul.

— Dar valizele tale... toate lucrurile...

Maria se apropie de el :

— Nu... nu ştiu... nu ştiu încă nimic...

Voinea îi privi ochii, ştia că ochii ei nu pot să mintă, orice ar fi spus buzele ei. Dar Voinea nu putu să descifreze nimic din privirea Mariei.

— Deocamdată... deocamdată, am venit... Mi-era tare dor de tine...

Voinea nu-i răspunse. Parcă toată bucuria ar fi fost gonită şi între ei ar fi coborît un gînd pe care Voinea nu l-ar fi vrut niciodată...

— Eşti ostenit, îi spuse iar Maria... Uite, cutele astea de pe frunte cum ţi s-au adîncit...

Brusc, o cuprinse o voioşie surprinzătoare :

— Te odihneşti... asta faci, continuă Maria cu un glas ce şi-l voia autoritar... Iar eu am să merg după tîrguieli... Nu, nu protesta... Am vorbit cu tovarăşa Ichim, merge cu mine... Hai, e bine aşa cum spun eu, doar azi trebuie să mai şi mîncăm, nu ?

Perdeaua de la geam flutură şi lumina de primăvară juca prin cameră. Iar lui Voinea i se păru că o rază s-a oprit în părul Mariei.

MIHU NEAGU

PARADOXUL UNUI MOTTO

Căpitanului Marin Lazăr

Căpitanul Frasin avea legătura cu postul de miliție Necșești ; cel ce vorbea de la celălalt capăt al firului dădea explicații largi, probabil complete, întrucît Frasin nu intervenea cu nici o întrebare, rostea doar cîte un „da" și nota din cînd în cînd cîte ceva pe o filă albă. La biroul de alături, locotenentul Dinu încerca să deducă, deși nu avea aproape nici un reper care să-i înlesnească această obișnuită și tentantă operațiune logică, ce anume se raporta de la Necșești. Notase : „agentul veterinar s-a înapoiat acasă, investigațiile au fost de prisos" ; peste această frază trăsese o linie, nu se putea să se comunice așa ceva, dura de prea mult timp convorbirea, dacă omul se înapoiase, s-ar fi spus scurt „a venit" și gata. Mai jos : „agentul veterinar a fost identificat la marginea unei păduri, într-o văgăună, cadavrul se află încă la locul unde a fost descoperit" ; alături de această frază, o linie verticală și un semn de întrebare. Apoi : „cadavrul agentului veterinar a fost găsit în heleșteu, scos de ape" ; lîngă linia verticală, două semne de întrebare : „agentul veterinar a fost ucis, e vorba de o crimă" ; fraza aceasta o subliniase și o încadrase și de două liniuțe verticale. Cînd Frasin lăsă receptorul, Dinu mai sublinie o dată ultima frază pe care o scrisese și-l privi cu ochi mari, întrebători pe căpitan.:

— E clar, spuse căpitanul, adunîndu-și gîndurile.

— A fost găsit ? întrebă Dinu.

— Cine ?
— Agentul veterinar...
— Cunoşti cazul ?
— Nu, am auzit că agentul veterinar de la Necşeşti este dispărut de trei zile, dumneavoastră mi-aţi spus doar că *e ceva*, şi-acum, pentru că aţi vorbit cu cei de la Necşeşti, am dedus...
— Ai dedus bine.
— Va să zică... prima variantă... îngînă locotenentul.
— Care, ce variantă ? întrebă precipitat Frasin.
— A fost găsit !
— Cine ?
— Agentul.
— Da, şi ?
— Asta era prima variantă, spuse el şi citi prima frază : „agentul veterinar s-a întors acasă, investigaţiile au fost de prisos.“
— De unde-ai scos-o şi p-asta ?
— V-am raportat : am dedus...
— De unde ?
— Aşa, *variante*...
— E o *deducţie* falsă...
— Falsă... Asta înseamnă, continuă Dinu, ridicîndu-se de la birou, că agentul veterinar n-a fost găsit.
— Cadavrul agentului, preciză căpitanul implicînd răspunsul.
— Deci, varianta a doua, spuse locotenentul şi citi din nou : „agentul veterinar a fost identificat la marginea unei păduri, într-o văgăună ; cadavrul se află...“
Locotenentul observă privirea indiferentă a căpitanului şi nu mai citi mai departe...
— Cadavrul se află ?...

— „se află la locul unde a fost descoperit“, completă vioi locotenentul.

— Da, aprobă Frasin, sec.

— Deci, varianta a doua, conchise, pentru sine, locotenentul.

— Nu, spuse cu aceeaşi voce căpitanul.

— Aţi spus *da* adineauri.

— Da, cadavrul se află la locul unde a fost descoperit. *La locul*, sublinie Frasin.

— La *locul*, repetă şi de data aceasta Dinu, intuind sensul rostirii căpitanului. Locul... Atunci, poate... Să raportez ?...

— Raportează.

— A, nu.

— Zii, Dinule ! Varianta a treia, probabil.

— Da.

— Ascult.

— Cadavrul agentului veterinar a fost găsit în heleşteu, scos de ape.

— Nu !

— Nici asta ? !

— Nici. Zi-o pe-a patra !

— De fapt, vă pot arăta şi notiţele mele, primele trei le-am notat cu semne de întrebare şi doar pe-a patra am subliniat-o...

— Ascult.

— „Agentul veterinar a fost ucis, e vorba de o crimă“, citi Dinu rar şi apăsat, cu convingere.

Căpitanul îl privi îngăduitor pe Dinu şi scăpă un zîmbet care însemna mai mult decît o negaţie.

— Nici asta ? întrebă dezamăgit Dinu.

— Asta, da, dar nu mai e *variantă*... Din moment ce am admis, ca premiză, crima ?

— A, da, conveni Dinu şi se aşeză din nou pe scaunul său...

— Totuşi, adăugă Frasin, deducţiile tale nu sînt de neluat în seamă. Au în ele ceva ce ţin de meserie... Un criminalist nu e un bun meseriaş, dacă nu scapără o puzderie de asemenea traiectorii spre ipoteze... Zeci, sute chiar. Pentru el. În angrenajul judecăţilor sale. Ca să devină *variante*, e nevoie de cîteva repere solide, ceea ce, în cazul de faţă, lipseşte.

— Ceva, ceva am avut eu... Nu s-a spus că ultima dată a fost văzut cu un cetăţean cu undiţa ?

— Da, dar e puţin...

— Şi că are un lot personal cu cartofi la liziera pădurii ? !

— Şi mai puţin...

— Dumneavoastră ce credeţi ? întrebă brusc locotenentul.

— Nimic... Deocamdată, sînt pentru varianta a patra, glumi căpitanul. Restul, vedem peste o oră... Să fii gata, plecăm.

— Merg şi eu ?

— Mai încape-ndoială ? ! Azi *debutăm*, spuse căpitanul, făcînd aluzie la o discuţie anterioară, în care Dinu îşi mărturisise gîndurile despre primul caz la rezolvarea căruia avea să participe.

Primul caz se ivise. Debutul. Locotenentul îşi privi ceasul : era ora zece şi treizeci şi cinci de minute.

*

Cu trei zile în urmă, adică pe 19 mai dimineaţa, soţia agentului veterinar Vasile Stolnicu informase pe şeful postului de miliţie din Necşeşti, Ion Răuţă, că soţul ei

nu venise peste noapte acasă și că-i era teamă ca nu cumva să se fi întîmplat ceva cu el...

— O fi rămas pe undeva, cu treburi, cine știe...

— Nu, că el cînd pleacă cu treburi îmi spune, îl cunosc bine, doar avem atîția ani împreună.

— Poate o fi fost chemat la vreun caz pe la Cleșterei, la vreo naștere ceva...

— Nu, c-am trimis eu p-ăla micu' să-ntrebe l-alde Bretea, unde știam eu că are un vițel beteag și mai fusese alaltăieri, și zice că nu l-au văzut de loc.

— Pe la ce oră a plecat de-acasă ?

— Spre seară... Trebuia să scoată niște ceapă, c-a pus un răzor lîngă cartofi...

— Și crezi că s-ar fi putut întîmpla ceva ?

— Doamne ferește, știu eu ? ! Dacă n-a venit de-aseară acasă ? Și cum am auzit și-mpușcătura, toată noaptea am stat cu ochii deschiși...

— Împușcătura a fost de la niște vînători, mi-a spus chiar acum Bobe, niște vînători de la Cățeni mergeau în sus și i-a scăpat la unul un glonț după o cioară...

— Păi, seara ?

— Nu era seară, era pe-nmurgite.

— Bine-ar fi, nu zic nu, dar Sile ? Să nu vină el toată noaptea ? !

— O mai fi-nnoptat și el mai știu eu pe unde, că doar mai sînt ele și-altele... glumise plutonierul.

— Trei să fie, nu una, numai să știu eu și să fiu sigură.

— Ca să le iei la refec ?

— Nu mă bag la așa ceva, să vie el acasă și să-l știu eu că e, asta vreau. Unde-a fost și ce-a făcut, treaba lui. Mie mi-e teamă, și nu știu de ce... ce vă spun, mi-e teamă și vreau să faceți dumneavoastră ceva și să aflați de el.

— Bine, am să văd cu ce fac. Dacă pînă la prînz nu vine, atunci mai vii să-mi spui...

Femeia plecase, Răuţă îl aşteptase pe ajutorul său, sergentul-major Pascu, şi plecase la consiliul popular să discute cu preşedintele, Pandele Cimbru, mai ales că Sile şi preşedintele erau buni prieteni... În biroul preşedintelui, mai era şi Tudor Bobe, pădurarul, cu care Răuţă discutase pînă-n ziuă...

— Veni la mine Patriţa...

— Care ? întrebase preşedintele.

— A lui Sile... Azi-noapte n-a venit acasă.

— Sile ?

— Da, şi ea e-ngrijorată, zice că are nişte presimţiri, c-ar fi ceva cu el.

— O fi şi el, mă, pe cine ştie unde, spusese Bobe, privind mai mult spre preşedinte.

— Nu, nu, zisese preşedintele. Sile nu e din ăia, chiar dacă mai face el cîte una, n-ajunge pînă acolo... La Cleşterei a întrebat ? se întorsese preşedintele spre Răuţă.

— A fost ăla micu', zice, la alde Bretea şi nu e.

— Ştiu că-l chemase Bretea să-i vadă de-un viţel... Da' nu e, zici ?

— Aşa i-a spus, că nu l-a văzut.

— Ce-o fi cu el, domnule ? ! întrebase preşedintele cu vocea pierdută, negăsind nici o explicaţie faptului.

— Patriţa zice că i-e teamă ca nu cumva împuşcătura aia de-aseară...

— Nu e nimic cu aia, domnule, sărise Bobe, ce dracu', nu v-am spus eu de dimineaţă ? Erau unii de prin Cuţeni, mi-a spus Vanghele, el i-a văzut, tocmai la ulmul Corniţii, şi unul dintre ei a tras un foc dup-o cioară. „Stai aşa !" zice că le-a strigat. „O cioară, băi Vanghele, zice că i-a răspuns careva, ce, pentru o cioară faci acu' tapaj ! ?"

Ce-are a face împuşcătura cu Sile ? ! Tocmai la ulmul Corniţii ?

— Mă Bobe, ăla a tras în ciori ?

— Da, domnule, dacă-ţi spun !

— Păi aşa, seara ? întrebase Răuţă.

— Nu era seara, domnule, era pe-nmurgite.

— Eu nu ştiu, aseară am făcut circulaţie cu Pascu, n-am auzit.

— Era mai tîrziu, Bobe, zisese preşedintele.

— Nu, domnule, era pe-nmurgite, dacă era ceasul şapte jumate.

— Era mai tîrziu, parcă.

— Vă spun eu, era şapte şi jumătate, cel mult opt fără un sfert.

Preşedintele tăcuse cîteva clipe, judecase ceva pentru el şi-apoi intrase din nou, cu aceeaşi voce ca la-nceput :

— Ce-o fi cu el, domnule ?

— Eu zic să nu ne-nfierbîntăm, ce dracu, sîntem bărbaţi ! zisese Bobe. Să vedem, poate-o fi la Cleşterei, sau poate, cine ştie, o fi fost chemat în altă parte ?

— Unde, mă ? întrebase preşedintele.

— Ştiu eu ? !

— Vezi ?

— Păi de unde să ştiu eu ? se dezvinovăţise Bobe.

— Eu zic că e cazul s-o luăm în serios, spusese preşedintele, eu îl ştiu pe Sile ce fel de om este şi nu cred să fi făcut el vreuna de capul lui. N-ar fi bine să se ducă la Cleşterei tovarăşul Pascu, să vadă el care e situaţia ? îl întrebase preşedintele pe Răuţă.

— Am să-l trimit... În plus, trebuie să vedem cu cine a mai fost el ieri după-masă. Patriţa zicea c-a plecat s-aducă nişte ceapă, c-au ei un răzor pe lîngă cartofi.

— Şi asta să vedem. Eu m-am văzut cu el la prînz, zicea că n-are nimic, chiar că-l chemasem să vină spre seară să vedem ce facem cu recensămîntul şi spunea că nu, că vrea să se odihnească....

— Nu cumva o fi pe la spital, la Căldăraru ? întrebase Bobe.

— Să-ntrebăm şi la spital, spusese preşedintele, sau, adăugase el, du-te tu pînă acolo, Bobe, şi vezi care e situaţia.

— Mă duc...

— Eu o să-l trimit pe Pascu la Cleşterei şi-am să-ncerc să aflu cu cine a rămas Sile ieri după-amiază şi să vedem ce spun oamenii.

— E bine, spusese preşedintele, am să mă ocup şi eu...

— Dacă credeţi că e cazul, hai să ne vedem spre prînz să vedem care e situaţia, propusese Răuţă.

— E bine, zisese preşedintele, şi-l întrebase pe Bobe : tu te-ntorci pînă la prînz ?

— Sigur, cel tîrziu la douăsprezece sînt înapoi.

*

Sergentul-major Pascu plecase la Cleşterei, iar Răuţă, deşi Bobe se dusese la Căldăraru, socotise că era bine să-i dea un telefon şi şefului de post de acolo şi să-l roage să-ncerce să afle şi el cîte ceva despre Sile, discutînd cu oamenii care-l cunoşteau şi care de multe ori îl chemau cînd aveau cîte-un necaz cu vitele.

— A fost alaltăieri pe-aici, îi spusese, la telefon, şeful postului de la Căldăraru, a avut un caz — nu ştii ? — cu viţelu-ăla sacrificat la *ceape*... A venit şi-a plecat.

— Dar ieri ? Ieri după-masă, aseară ?

— Nu ştiu...
— Din cîte-mi aduc cu aminte, el venea mai des pe la contabilul de la siloz, poate-ar fi bine să-l întrebi...
— Şi dacă aflu ceva ?
— Suni imediat... Ori la mine, ori la primărie...
— Bine, Răuţă, s-a făcut...
Răuţă se dusese apoi la Patriţa, şi stătuse cu ea de vorbă. Femeia era tot neliniştită. Nu reuşise să afle nimic, doar că-l văzuseră oamenii pe drum, spre marginea comunii, cu Dură.
— Se ducea la undit, spusese Patriţa.
— Dură ?
— Da, era cu nişte undiţe.
— Se avea bine cu el ?
— Cine ?
— Sile.
— N-aveau nimic...
— Ei nu prea erau prieteni...
— Nu erau !...
— S-au certat vreodată ?
— Nu, cu cine să se certe, cu alde Dură ? Sile nu s-a certat cu nimeni. De la discuţia-aia cu-a lu' Surdu, n-a mai avut cu nimeni nimic, ştiţi doar, că dumneavoastră i-aţi făcut acte lu' Surdu, atunci cînd cu ăi doi viţei...
— Ştiu, şi-amintise Răuţă, aia e chestie veche... Şi cînd zice că l-au văzut cu Dură ?
— După ce-a plecat de-acasă.
— L-ai întrebat pe Dură ?
— Nu l-am întrebat, că e plecat la grădină...
— Nu ţii minte dacă ieri l-a mai căutat cineva, dac-a mai întrebat cineva de el ?
— Nimeni. A venit acasă la prînz, s-a culcat şi cînd s-a sculat, a plecat.

— Știi precis că Dură e la grădină ?
— Așa mi-a spus nevastă-sa.
Răuță plecase după aceea la grădină, să-l caute pe Dură. Nu-l găsise. I se spusese că fusese de dimineață și că se dusese la Cleșterei, după niște sămînță...

*

La douăsprezece, erau toți : președintele, Răuță, Pascu și Bobe... Nimeni nu adusese nici o veste. De la Cleșterei, Pascu raportase că discutase cu mulți dintre oameni și nici unul nu știa nimic de Sile, nu-l văzuseră pe-acolo de cîteva zile ; erau toți mirați că se interesează miliția de el, fiindcă-l știau om așezat și respectuos. Bobe nu aflase de la spital decît că Sile trebuia să vină în dimineața aceea să rezolve ceva cu recensămîntul, discutase mai de mult cu directorul spitalului și se înțeleseră să vină pe douăzeci. Președintele fusese pe la cîțiva prieteni de-ai lui Sile — Ilie Nacu, Radu Bunea, Tudor Uioară — și cu nici unul nu se văzuse Sile în după-amiaza sau seara zilei...
Stăteau toți, în jurul unei mese pe care președintele o avea în fața biroului, judecau, fiecare din ce auzise, cam cum ar putea să stea lucrurile... Era o amiază caldă, cu cer înalt și clar, dinspre curtea primăriei răzbăteau arome palide de floare de salcîm, primenind liniștea...
— Ce-o fi cu el, domnule ? întrebase dintr-o dată președintele... Bobe tresărise.
— Dacă pînă acum nu știm nimic, înseamnă că e ceva... zisese Pascu.
— Da' cu Dură ? întrebase Bobe, ridicînd bărbia spre Răuță.
— Am trimis după el, spusese președintele.

— Poate c-ar fi bine să dăm un telefon şi la judeţ, spusese Răuţă.

— Să alarmăm oamenii ? îşi dăduse cu părerea Bobe.

— Să mai aşteptăm, spusese preşedintele.

— Vine precis Dură ? întrebase Răuţă.

— Am trimis după el, răspunsese preşedintele.

— Ar fi bine, pentru orice eventualitate, să raportăm, spusese Pascu.

— Faceţi cum e mai bine, zisese Bobe, astea sînt chestiuni de-ale dumneavoastră, dar eu cred că e bine să nu alarmăm.

— Ce zici, tovarăşe Răuţă ? întrebase preşedintele.

— Să mai aşteptăm... Poate vine Dură. Dacă-ntr-un ceas nu vine, raportez, spusese Răuţă.

Se făcuse iar linişte... Preşedintele se ridicase de la birou şi mersese la fereastră. O deschisese larg şi rămăsese acolo, privind peste frunzişul străzii... Era neliniştit de soarta lui Sile, se cunoşteau de mici, făcuseră şi şcoala şi armata împreună, dar îi era, în acelaşi timp, teamă, ca nu cumva să se exagereze, să se pună comuna în mişcare, printr-o pripeală... Şi-ar fi dat oamenii cu coatele... Dacă ar fi ştiut că Sile nu e şi nu e de găsit, gîndea el, ar fi strîns oamenii şi le-ar fi spus care e situaţia... Dar aşa ? !...

Răuţă rămăsese cu gîndul la raportul pe care trebuia să-l facă. Începuse să se convingă că lucrurile erau serioase, dar şi el se temea să nu „alarmeze", cum spunea Bobe. Mai ales, socotise el, trebuia să lămurească cel puţin chestiunea cu Dură. Dacă cădea vreo relaţie care lămurea într-un fel situaţia ?

— Vine Patriţa, spusese preşedintele şi se întorsese de la fereastră spre uşă. O deschisese. După cîteva clipe, se ivise statura potrivită a femeii.

— Hai, Patriţo, o îndemnase preşedintele.

Femeia intrase în birou și rămăsese în picioare
ușă, înfruntînd privirile tuturor.

— E, ce zici d-asta, Pandele ? ! întrebase ea cu
pierdută pe președinte.

— Ce să zic, Patrițo, am auzit de dimineață, de cînd mi-a spus tovarășul Răuță, și pînă acum, n-am făcut alt
ceva decît m-am tot interesat...

— Și ?

— Nimeni nu știe nimic. Am fost și pe la Ilie și
Bunea, și la Tudor... Nimic. Acum, l-așteptăm pe
— Ce să știe Dură, un pierde-vară și-un om
mica ! „Un' te-ai despărțit, mă, aseară de Sile ?
ce, eu l-am luat de-acasă ?"

— Ai vorbit cu Dură ? întrebase Răuță.

— Da, e-acasă. Știe că a fost chemat, da' zice
mai tîrziu. „N-ai mers, tu, mă, cu Sile, pînă la
împreună ?" „Am mers, zice, și ?" „Spune, du
ce-ați făcut ?" Că să-l las în pace, să nu-l bag în

— Bucluc ? ! întrebase Bobe.

— Așa zice, povestise mai departe Patrița.
pe unde-a undit el și ce-a mai făcut, că d-aia se
vină. „Mă, i-am spus eu, Sile n-a venit, de ieri, nici
s-a-ntîmplat ceva cu el, dacă știi ceva, spune-mi ce știi..."
„Nu știu nimic, bre, cu nea Sile m-am întîlnit la fîntîna
lui Nacu, am mers din vorbă-n vorbă, pînă la margini,
și de-acolo, eu am plecat cu ale mele, el zicea că se duce
să ia niște ceapă." Și-atît...

— Altceva ? întrebase Răuță.

— Nimic...

— Crezi că știe Dură ceva ?

— Ce-a știut, mi-a spus... Lui i-e frică să nu fie chemat
c-a undit nu știu pe unde, că m-a-ntrebat dacă știu de ce

chemat. Ce-a avut de spus... mi-a spus ; da', dacă nu ie mai mult ?

— Dar după aia, n-a mai văzut nimic ? întrebase Pascu.

— Zice că nu s-a mai uitat, că l-am întrebat eu... Dacă știa, îmi spunea el.

— Du-te dumneata și cheamă-l pînă-aici. Spune-i spre ce e vorba, și să vină repede... îi ordonase Răuță Pascu... E mai bine, continuase șeful de post, adre-lu-se președintelui, să stăm noi de vorbă cu el, să-l ebăm și să ne dăm seama.

- E bine, aprobase președintele, e bine. Și stai jos, ițo, o îndemnase el pe femeie.

ascu plecase, Bobe se ridicase și-i oferise scaunul eii. Patrița nu se așezase, spusese că nu poate să stea eruse un pahar cu apă. Bobe ieșise să aducă o cană de proaspătă.

— Ce-o fi cu el, domnule ? întrebase cu aceeași voce rsă președintele. Nu-i răspunsese nimeni... Tu ce zici, trițo ? se adresase el femeii, ce crezi că s-ar fi putut împla ?

— Nu pot să zic nimic. Mie mi-e frică să nu cumva, amne ferește, să se fi întîmplat ceva. Mai ales c-am auzit mpușcătura aia aseară, că seară era, nu era pe-nmurgite, degeaba spune Bobe... Mi-e teamă ca nu cumva Sile să fi rămas să mai plivească la ceapă — cît era asta ? un ceas, — tocmai cam pe-atunci ar fi trebuit să fie pe drum.

— Împușcătura zice c-a fost în altă parte.

— Cine știe ?

— Bobe.

— A fost el ?

— A fost Vanghele, era și Bobe, dar nu chiar acolo, tocmai la ulmul Corniții.

— Nu se poate, *aici* a fost, am auzit eu, aici, repetase femeia, arătînd spre fişteica unde erau repartizate loturile personale. Ce căutăm la ulmu' Cornişii, *aici*, vă spun eu, c-am auzit !... Bobe intrase, turnase apa într-un pahar, Patriţa băuse şi continuase aceleaşi gînduri.

— Am auzit eu, *aici*, ce căutăm acolo ?...

— Unde-aici, Patriţo, întrebase Bobe, intuind ce se discutase pînă atunci.

— Am auzit eu împuşcătura, nu era la ulmu' Cornişii, era *aici*, în mărgini, ştiu bine...

— Să-l chemăm şi pe Vanghele, să-l întrebăm şi pe el, spusese preşedintele.

— Să-l chemăm, tovarăşe, să-l chemăm, eu am stat de vorbă cu omul anume şi mi-a spus că erau unii din Cuţeni, care urcau în sus şi-a scăpat unul un glonţ

— Noaptea ? întrebase Patriţa.

— Noaptea, ziua, cînd era atunci, răspunsese irita Bobe... De unde să ştiu eu ?

— Păi, vezi ?...

— O să vină Vanghele, şi să-l întrebaţi şi pe el, şi-o să vă spună... Îmi pare rău că mă bag într-una ca asta, cînd pot să-mi văd de-ale mele...

— Uite, Bobe, intervenise preşedintele, vezi că nu e de joacă... Ale mele, ale tale, e vorba de-o chestiune serioasă...

— Am spus eu altfel ? ! se apărase Bobe. Cel mai bine e să fie chemat Vanghele şi să spună el...

— O să-l chemăm, dac-o să fie cazul... Deocamdată, să ducem la cap ce-am început, spusese Răuţă, să stăm de vorbă cu Dură, să vedem ce mai ştie el, şi după aia o să vedem.

...Dură venise după cîteva minute... Pascu, Patriţa şi Bobe plecaseră... Din discuţia cu el, nu rezultase nici un

amănunt demn de reţinut... Merseseră împreună o bucată de drum, discutaseră între ei, ca oamenii, şi la marginea comunei, se despărţiseră...

*

Raportul către Inspectoratul judeţean al miliţiei îl transmisese Răuţă :

„În după-amiaza zilei de 18 mai, cetăţeanul Vasile Stolnicu, agent veterinar în comuna Necşeşti, a plecat pe cîmp, la lotul său personal, şi nu s-a mai întors. Cazul a fost adus la cunoştinţă azi, 19, de către soţia lui. Din investigaţiile făcute, rezultă că, în drum spre lotul personal, numitul Stolnicu s-a întîlnit cu Petre Dură, cu care a discutat diferite chestiuni fără importanţă. În rest, nimeni nu a putut da nici o relaţie. Menţionăm că în seara zilei de 18, dinspre partea aceea a comunei s-a auzit o împuşcătură care se presupune a fi a unui vînător din comuna Cuţeni.

Cu sprijinul consiliului popular, am luat măsuri pentru a scotoci împrejurimile şi a continua investigaţiile în rîndurile cetăţenilor.

Am transmis şefului postului de miliţie Cuţeni să identifice grupul de vînători care a trecut în seara zilei de 18 spre locul numit «Ulmul Corniţii»..."

De la Inspectoratul judeţean se primise indicaţia de a se continua scotocirea terenului, iar şeful postului de miliţie să se deplaseze personal la Cuţeni şi să clarifice chestiunea privind grupul de vînători...

*

Erau două maşini, într-una căpitanul Alexandru Frasin, locotenentul Aurelian Dinu şi procurorul Benone

Dumitrescu ; în cealaltă, medicul legist Silviu Caraiman și locotenentul Alexandru Sava de la tehnico-științific... Pînă la Necșești, erau de parcurs optzeci de kilometri, comuna era spre nordul județului, cea mai mare parte din șosea era asfaltată, doar cîțiva kilometri urmau să fie parcurși pe un drum de țară. Se mergea întins, timpul era cum nu se poate mai plăcut — soare, cîmp verde, aer proaspăt... *Volga* căpitanului Frasin lua viteză, în spate, *Warszawa* pierdea treptat, treptat teren... Era un calcul al șoferului ; să facă mai bine un popas, pentru a-i aștepta, decît să chinuie mașina cu șaptezeci la oră pe un drum atît de... curat.

— Ajungem bine, zise procurorul, într-un timp, controlîndu-și ceasul...

— Să sperăm, răspunse șoferul. Pînă-acum e bine...

— Avem timp, adăugă procurorul.

— Depinde de cînd îl socotim, spuse Dinu... Din 18 seara, pînă azi, 21, sînt aproape șaizeci de ore... Nu vi-se pare cam mult ?

Procurorul nu răspunse.

— E o întrebare ! constată malițios Frasin.

— Da, conveni procurorul... Destul de mult... Dacă doctorul Caraiman era aici, întrebarea era și mai *tare*...

— Vom vedea, spuse Frasin... Greul de-acum începe...

— Sînt ceva indicii ? întrebă procurorul.

— Deocamdată, nimic, sau aproape nimic... Există o singură „fisură“ în datele de care dispune șeful de post, dar aceasta poate fi doar aparentă. Împușcătura care s-a auzit în seara zilei de 18 se presupune că a fost a unui vînător din Cuțeni, care a recunoscut că a fost la vînătoare... El spune că a scăpat un glonț după un corb... în amurg, înainte de-a cădea soarele... Soția victimei și alții din comună spun că au auzit împușcătura mai tîrziu,

după căderea serii.... Ar fi o diferență de aproximativ o oră și jumătate... S-ar putea ca la mijloc să fie o simplă eroare.... Care trebuie clarificată cu atenție, în cazul în care victima a fost ucisă prin foc de armă.

— Șeful de post ce spune ?

— Nu și-a putut da seama... Hainele victimei sînt rupte, se bănuiesc leziuni craniene, ceea ce ar indica folosirea unui corp contondent.

— În cazul acesta...

Dinu vru să intervină, dar nu-și continuă ideea.

— Nu putem conchide, e posibil ca leziunile să fi fost imprimate pe cadavru *după* împușcare, pentru a deruta ancheta.

— La asta m-am gîndit și eu, spuse Dinu, au fost destule cazuri... În special, atunci cînd autorii sînt derutați, cînd victima cedează prin surprindere.

— Aproximativ, constată Frasin.

— Ordonați ? !

— E bine, Dinule, așa e ; raționamentul e justificat.

— Probabil, spuse Dinu, intuind un viciu sesizat de Frasin.

— Aproximativ nu înseamnă probabil. Raționamentul e justificat, preciză Frasin, formularea însă a uzat de unele aproximații.

— Așa se-ntîmplă cînd nu se mai judecă din bancă, insinuă procurorul.

— Este, zîmbi Dinu.

— Nu, nu, interveni Frasin... E o altă chestiune aici... Și școala e încă nevinovată. Generalizările în domeniul psihologiei judiciare au fost și sînt încă ignorate. De aceea, fiecare, cînd încercăm să formulăm concluzii, uzăm de aproximații ; rigorile asertiunilor presupun un studiu efectiv teoretic, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu e

treaba noastră... Raționamentul lui Dinu îl socotesc valoros. Poate nu va fi probat în cazul acesta. E posibil. El are în seamă psihologia infractorului din momentul în care a ieșit din raporturile de adversitate cu, eventual, victima și se află în raporturi intuitive cu instanțele de ordine... În prima situație, infractorul e dominat de un spirit eruptiv ce nu ia în seamă consecințele ; în a doua, același spirit e dus la extrem, întrucît instinctul de conservare îl situează pe infractor în fața unor consecințe grave...

— Eu aș propune, interveni șoferul, să mai facem o *recreație*, să mai iasă *elevii* la fumat. Aprobați ?

— De acord, Tache... Daca-a sunat clopoțelul !

Procurorul rămase în mașină. Frasin și Dinu luară un pled și coborîră, chiar și pentru cinci minute. Dinu așternu pledul pe iarbă, la marginea unui lan, și se așezară... Frasin se întinse pe spate și-și lăsă pleoapele în joaca soarelui ; era o lumină fierbinte, răsfirată subtil în adieri molcome, și-un foșnet uniform de ierburi.

— Auziți liniștea ? întrebă Dinu.

— O aud, Dinule, o aud ; crește iarba, se-nvîrtoșește spicul...

— Locurile acestea de liniște sînt pentru mine spații de evadare... Nici un concert nu mă poate deconecta atît de... masiv, ca un sfert de oră de liniște foșnitoare. Să fie liniște, dar s-o aud... S-o aud ca ritmul într-un ceas arghezian... Vă plac versurile ?

— Nu e mai plăcut, acum, foșnetul ?

— Ba da, răspunse politicos Dinu. Da', știți...

— Îmi plac, Dinule, îmi plac... adăugă Frasin, înțelegînd deruta locotenentului și-i spuse să se întindă și el pe pled.

— Stau mai bine așa.

— E poziţia preferată pentru declamare ?
— Mă simt mai bine...
— Hai, te-ascult.
— Ordonaţi !
— Hai, hai, lasă, voiai să spui nişte versuri...
— Îmi amintisem de-o linişte anume... Poate v-amintiţi şi dumneavoastră :

„Atîta linişte-i în jur, de-mi pare că aud
Cum se izbesc de geamuri razele de lună..."

— Da, spuse Frasin, liniştea lui Blaga e o existenţă. Cunosc şi eu un poet din care nu am reţinut decît o strofă, evocînd tot o linişte :

„Se-mbrăţişau doi tineri sub cais ;
Atîta linişte trăia-n grădină
De se-auzea în inimi cum suspină
Durerea lor născută dintr-un vis"...

— Cine e ? întrebă din nou Dinu.
— Un anonim, Volbură Poiană. S-a-ntîmplat să-i cumpăr volumul de versuri de la anticariat, numai pentru că era dedicat lui Petru Groza. Versuri cuminţi... E singura strofă pe care-am reţinut-o...
— Foarte frumoasă !
— Ai aptitudini de criminalist, Dinule.
— Ordonaţi ? se-adresă el, ca de fiecare dată cînd nu înţelegea sensul referirilor lui Frasin.
— Da, da, e un indiciu dinlăuntru... Nevoia aceasta de linişte, foamea de respiraţie sufletească indică un metabolism specific. Din subsolurile prin care trebuie să umblăm, printre atîtea miasme, nevoia de poezie, setea de culoare, de sunet sînt un adjuvant al eforturilor pentru integritate...

— Interesant ! constată Dinu cu un ton deosebit de amical, ceea ce-l determină pe Frasin să-i ofere un prilej de a medita la ezitările sale.

— Ordonați ? făcu Frasin rostind termenul aproape monosilabic.

— Ordonați ?! răspunse derutat Dinu și Frasin se lăsă copleșit într-un hohot din care-l domoli numai șoferul, ivit lîngă ei să-i anunțe că cealaltă mașină se apropie...

Se ridicară și, cînd cealaltă mașină ajunse, erau gata și ei să continue drumul.

*

Mașinile opriră în fața postului de miliție. Răuță ieși în întîmpinare și se prezentă căpitanului Frasin care se dăduse jos. Ceilalți rămaseră în mașini.

— Ceva nou ? întrebă Frasin.

— Nimic.

— Cum e drumul ?

— Bun... Se poate ajunge pînă la circa trei sute de metri...

— Cîți kilometri sînt ?

— Patru.

— Mergem, atunci !

Răuță vru să spună ceva și se opri. Frasin observă nehotărîrea subofițerului și-l întrebă dacă are altă părere.

— Nu, de mers trebuie să mergem, răspunse Răuță, numai că ar trebui să trimit vorbă prin cineva să-i spună nevestei victimei c-am plecat.

— Trebuie neapărat ?

— Ar trebui.

— Îi vom comunica după aceea, acum poate e mai bine să nu vină. Ştii ce se-ntîmplă...

— Ştiu, tovarăşe căpitan, dar i-am spus femeii să nu se ducă singură, c-am s-o iau eu cînd am să mă întorc la locul faptei.

— Ea nu l-a văzut ?

— Ba da, dar am luat-o de-acolo, abia am reuşit, ca să se poată conserva urmele... Altfel... şi i-am promis...

— Trimitem o maşină după ea, dacă e cazul, acum, hai, e bine să ne grăbim să prindem cît mai mult din zi.

— Sînt gata, spuse Răuţă şi întrebă în ce maşină se urcă.

— Vii cu mine, doar tu ne conduci.

Urcară. Frasin îl prezentă pe Răuţă procurorului şi locotenentului Dinu ; cu Tache se cunoştea.

— Încotro ? întrebă Tache.

— Trecem podul şi mergem spre „paişpe plopi", acolo în dreapta, chiar lîngă plopi... Ştii, nu ?

Tache nu răspunse. Porni.

— Ce-a fost înainte acolo, Răuţă ? întrebă Frasin.

— Mai de mult erau nişte silozuri ale *ceapeului*... Gropi, pentru sfeclă şi furaje.

— Şi-n ultimul timp ?

— Nimic. Gropi. Era vorba să se facă o gheţărie, dar nu prea e convenabil.

— Şi ce căutau fetele pe-acolo ?

— Mergeau la vie, la a lui Frîncu, la săpat, şi s-au oprit şi ele, ca oamenii.

— Nu se scotociseră gropile ?

— Ba da, chiar eu am fost, dar cui i-a trecut prin cap ? Noroc c-a fost a lui Frîncu. Ea ştia că Sile avea nasturi negri sidefii la haină. Cînd a găsit nasturele şi-a adus aminte şi le-a spus la celelalte... După ce-au

anunţat, am mers noi şi-am scotocit... O să vedeţi, e o grotă, în peretele gropii, acoperită de lăstăriş.

— Cadavrul a rămas acolo, nu ? întrebă precipitat procurorul.

— Sigur. L-am tras numai cît să ne dăm seama...

— Nu trebuia.

— Altfel nu se putea, o să vedeţi.

— Era mai bine să-l fi lăsat aşa cum l-aţi găsit.

— Aşa l-am lăsat, numai l-am tras puţin, ca să ne dăm seama.

— O să vedem, zise ca pentru el procurorul şi-n maşină rămase doar sforăitul motorului.

Dinu nu pusese nici o întrebare ; ascultase privind povîrnişurile şi verdele crud al copacilor... Îi părea rău că nu-l întrebase mai devreme pe Frasin unde fusese descoperit cadavrul şi de către cine. Cînd căpitanul întrebase ce căutaseră fetele pe-acolo, îşi aminti că Frasin nu-i spusese nimic de dimineaţă ; şi-l întrebase, doar, ce credea. „Nimic, îi spusese Frasin, deocamdată sînt pentru varianta a patra", ceea ce însemna că agentul veterinar fusese ucis, că era vorba de o crimă, şi-atît, restul urma să se vadă la faţa locului. Frasin cunoştea, deci, şi amănunte de la locul faptei, sau în legătură cu locul faptei. De ce nu i le spusese ? Şi apoi, gîndea Dinu, dacă Frasin n-ar fi cunoscut cît de cît despre *cum* şi *unde* fusese descoperit cadavrul, nu-l lua imediat pe şeful de post în maşină ; se oprea, îi cerea amănunte. Nu cumva ne grăbim, se întrebă Dinu şi, pentru o clipă, fu tentat să rostească întrebarea, dar bănui răspunsul căpitanului „sigur că ne grăbim, trebuie să ne grăbim", şi renunţă.

— Mai e mult ? întrebă după un timp Frasin pe Răuţă.

— Nu, răspunse şeful de post, ocolim pe-acolo pe unde se văd stănoagele şi, imediat, după botul de deal, la cinci sute de metri.

— Şi de-acolo ?

— De-acolo, v-am raportat, pe jos, vreo trei-patru sute de metri...

— Să te pregăteşti, Răuţă, ca, înainte de-a pleca pe jos, să faci o recapitulare a tuturor datelor pe care le cunoaştem...

— Şi ce-a rezultat de la Cuţeni ?

— Tot ce ne interesează înainte de a intra în cîmpul infracţiunii.

— V-am raportat părerea mea... Fapta cred că a fost săvîrşită în altă parte şi-aici a fost doar ascuns cadavrul.

— Ne spui tot ce ştii, şi tot ce crezi...

*

În jurul gropii în care fusese descoperit cadavrul agentului veterinar, era adunată lume multă. Cum se auzise c-a fost găsit Sile, oamenii plecaseră să-l vadă. Era mai mult decît obişnuita curiozitate : dispariţia lui Sile şi căutarea lui angajase întreaga comună în dezlegarea enigmei ; se făcuseră nenumărate presupuneri, se schimbaseră păreri, unele chiar pe un ton aspru, între cei ce-l cunoşteau mai bine. Cîţiva care cutezaseră să spună că nu se ştia dacă Sile mai trăia sau nu, că în mod sigur se întîmplase *ceva* cu el, fuseseră repeziţi, chiar de preşedintele consiliului comunal, şi sfătuiţi să nu mai cobească... Oamenii voiau acum nu numai să-l vadă, dar să afle şi *ce* şi *cum* s-a-ntîmplat... Controversele

continuau, de data aceasta în legătură cu cauzele pentru care fusese asasinat şi *cînd* şi *cum* se petrecuse faptul...

— Şi dumneata crezi, întreba un tînăr pe sergentul-major Pascu, crezi să nea Sile s-a vîrît el acum în groapă şi s-a bătut cu cei de l-au omorît ?

— Nu cred nimic, are să se facă cercetări şi-o să aflăm.

— Adică, îşi dădu mai departe părerea tînărul, nu se vedea p-aci nici un semn, dacă se bătea cu cineva ?

— Ce semn, mă, ce semn, interveni un ins mai în vîrstă, ce semn ai vrea să se vadă ?

— Uite, cum a fost nasturele, se auzi vocea.

— Da, sigur, nasturele, luă ideea tînărul. Adică ce, dacă se luptau şi se băteau, că doar n-o fi stat nea Sile să-i care ăia şi el să nu facă nimic, numai de la nea Sile rămînea semn ? De la ei, nu ?

— E clar, domnule, e clar, spunea cel în vîrstă, a fost omorît şi băgat în vizuină. I-au dat la cap şi l-au tîrît.

— Păi, nu rămîneau urme ? Cum să-l tîrască ?

Oamenii discutau. Sergentul-major Pascu, preşedintele şi Bobe, rămaşi şi ei acolo să-i domolească, să nu-i lase să intre în groapă pînă nu vin cei de la miliţia judeţeană, treceau din grup în grup, ascultau şi-i sfătuiau pe oameni să aibă răbdare, că lucrurile se vor lămuri... Într-un alt grup, discuţia era foarte aprinsă :

— N-avea cum să-l împuşte, mă, ce vorbeşti, nu era sînge ? Se cunoştea... i-a dat cu ceva-n cap.

— Şi dacă-i da-n cap, nu tot curgea sînge !

— O fi curs, acolo-n groapă, l-o fi legat întîi şi după aia l-au buşit pînă n-a mai suflat.

— Sau poate că nu l-au omorît, l-au bătut şi l-au lăsat în neştire, şi-a murit după-aia.

— Şi-aşa se poate, şi-atunci, dacă se căuta mai bine, putea să dea de el viu şi rămînea cu viaţă omu'.

— Da-mpuşcătura ? Ce, n-am auzit-o ? L-au împuşcat în pădure şi l-au cărat aici.

— De ce n-aveţi voi răbdare, mă oameni buni, interveni Bobe, o să vină acum tovarăşii miliţieni şi-or să vadă cum şi ce-a fost. Şi, dacă e cineva care ştie ceva şi vrea să spună, punem cazu', atunci are să spună.

— Lasă, Bobe, că nu le luăm noi locul miliţienilor, vorbim şi noi să mai treacă timpul.

— Da, dar ştiţi ce-nseamnă *vorbă*, atunci cînd e moarte de om. Dacă fiecare vorbeşte aşa, *anapoda*...

— Da' ce-am zis ceva de *cine* ?... Am zis numai ce credem şi noi de cum s-a-ntîmplat ?

— O să vedem, aveţi răbdare, interveni preşedintele, vin acum tovarăşii şi dînşii vor vedea.

— Da', e-adevărat că, dacă alde tovarăşul Răuţă cătau mai bine gropile, puteau să-l găsească viu ? întrebă cu convingere o femeie.

— E, interveni Bobe, vedeţi ? Ce vă spusei eu ? Unul zice una, c-aşa crede el, altul aude şi-o ia de bună şi iese cine ştie ce trăsnaie.

— Da' ce-am zis, omu' lu' Dumnezeu, ce-am zis ? Auzii şi eu şi-ntrebai ?

— Păi, tocmai asta nu e bine, spuse preşedintele : unul zice una, altul o aude şi-o spune şi el cum crede, şi-uite-aşa poate să cadă vorbă grea pe capul unui om nevinovat. Măi oameni, zise tare preşedintele, sînteţi în toată firea şi vă daţi seama, aveţi răbdare, dacă vreţi s-aveţi, şi fiţi înţelegători...

Se făcu pentru cîteva clipe linişte, apoi, dintre grupuri, se desprinseră cîteva şoapte şi se-nteţiră din nou...

— Lasă-i, Bobe, zise preşedintele. Ce vrei să le faci? Oameni.

— Aşa e omu', ştiu, numai că vorba leagă şi dezleagă prea multe.

— Pînă nu se vor lămuri lucrurile, n-ai ce să faci. Şi chiar şi după aceea, tot are să se mai discute, spuse Pascu.

— Păi aşa e, ce vreţi? interveni unul dintre cei din grupul femeii. Fiecare ştie cîte ceva, crede şi el cîte ceva şi spune şi el cum îl taie capu'.

— Adică, ce *ştie?* Ce ştie? întrebă aspru Bobe.

— Fiecare-n felul lui.

— Păi, vezi?

— Da' ce, pe noi o să ne ia să ne-ntrebe?

— Da' pe cine? întrebă cu acelaşi ton Bobe.

— E, se găsesc ei...

— Ba o să vă-ntrebe pe voi.

— N-au decît! Ce ştim aia o să spunem...

— Da, dar aşteptaţi să fiţi întrebaţi, aşteptaţi...

— Uite, o s-aşteptăm. Ia tăceţi, mă, şi-aşteptaţi, gata! strigă insul către cei adunaţi, dar forfota nu se domoli.

Numai cînd sosiră Frasin, Dinu, Sava, Răuţă, procurorul şi medicul legist, se făcu linişte. Oamenii aşteptau. Operaţiunea de cercetare a „locului faptei" se prelungi pînă seara, cînd se hotărî transportarea cadavrului, pentru autopsie, la clinica judeţeană...

*

Dinu îi propuse căpitanului Frasin să facă o analiză sumară a datelor de care dispuneau... Deşi erau obosiţi, considera el, stabilirea cîtorva jaloane ar fi fost în ajutorul „laboratorului de noapte"... Frasin era de părere ca

această „sumară analiză" să o facă a doua zi, după ce vor asculta amănunțit pe Răuță și Pascu, după ce vor sta de vorbă cu soția victimei și vor mai culege și alte cîteva informații de la cei din anturajul viotimei... Înainte de a veni la camera de oaspeți a consiliului comunal, unde fuseseră cazați, — ceilalți plecaseră — Dinu și Frasin stabiliră cu Răuță cîteva lucruri, printre care și discuția ce urma să aibă loc dimineața, o discuție amănunțită, în care să nu se scape nici cea mai neînsemnată informație sau părere exprimată aiurea de cineva în legătură cu crima. Dinu ar fi dorit ca discuția cu Răuță și Pascu să aibă loc chiar seara, dar întrucît Frasin ordonase precis cum să se pregătească, și stabilise și ora — și așa destul de tîrziu, nouă ! — renunțase la propunerea lui, socotind că cele cîteva lucruri care-l frămîntau avea să le clarifice numai cu Frasin. Spre surprinderea lui, Frasin evita orice discuție în legătură cu crima, parcă anume, ca să-l incite pe el, sau poate ca să aibă liniștea necesară pentru a opera propriile-i analize. Ceea ce nu putea înțelege Dinu era seninătatea lui Frasin, calmul său lăuntric, explicabil numai prin configurarea deja a unor concluzii. Frasin era sigur de ceva, socotea Dinu, avea un plan al lui, dedus nu din metodica generală a cercetării, ci din unele convingeri privind cazul pe care-l avea de soluționat. Ar fi vrut să afle, cel puțin, părerea generală a lui Frasin, să se verifice pe sine, să-și dea seama dacă noile sale ipoteze concordau cu vederile șefului său...

— Mă gîndesc, spuse Dinu, că victima a fost pîndită de asasin. Loviturile i-au fost aplicate *după* împușcare, era și părerea medicului ; a pîndit-o într-un loc de unde n-a putut trage decît culcat ; glonțul a perforat abdomenul jos, în stînga, și-a ieșit aproape de brațul drept. S-a tras, adică, de jos în sus.

— Da, evident, răspunse Frasin.

— În situaţia aceasta, este de presupus că autorul a folosit o poziţie de tragere culcat.

— S-ar putea.

— Credeţi c-ar fi posibilă şi o altă poziţie ?

— Ar fi... Poate...

— Care ?

— Nu ţi-e somn, Dinule ?

— Nu. Sînt obosit, îmi dau seama, dar nu mi-e somn.

— Nici mie...

— Atunci, de ce nu vreţi să discutăm un pic ?

— Să discutăm...

— Aprind lumina ?

— Nu, stai frumos în patul tău şi nu consuma energia de prisos. Întunericul e odihnitor... Ca şi liniştea. Putem discuta şi aşa...

— Da, aprobă Dinu şi se grăbi să pună din nou o întrebare : Credeţi că împuşcătura care se spune că s-a auzit în seara de 18 n-a putut fi cea care a cauzat moartea victimei ?

— Atunci nu mai e pîndă, răspunse prompt Frasin. Ipoteza cu pînda şi poziţia culcat cade. Ce raţiune avea mascarea, cînd era întuneric ?... De ce să fi tras din poziţia culcat, cînd putea să tragă şi din picioare, rezemat ?...

— Credeţi, deci, că împuşcătura care s-a auzit n-are nici o legătură cu crima ?

— Era vorba să discutăm, Dinule, îi răspunse Frasin.

— Da, nu discutăm ?

— Nu. Tu-mi pui întrebări şi eu răspund, asta e discuţie ?

— Atunci, întrebaţi-mă dumneavoastră pe mine.

— Nu e-același lucru ?
— Atunci, permiteți-mi să raportez ce cred eu.
— Asta, mîine, cînd vom lua metodic toată chestiunea...
— În cazul acesta...
Dinu nu-și duse gîndul pînă la capăt. Tonul cu care rostise sintagma exprima, cert, un sentiment de dezamăgire. Frasin înțelese și se explică imediat :
— Ai propus să discutăm, și eu am fost de acord. Hai să discutăm.
— Asta vreau și eu.
— Despre ce ?
— Despre crimă, evident...
— Crezi că mîine n-o să avem timp ? Dacă tema te tentează, hai să discutăm despre o altă crimă. Ai citit : „Iarna finbul" ?
— Da !
— Ce părere ai de moartea Silverinei ?
— A, e cu totul altceva... Dacă am reținut bine, ea fusese împinsă în lac. Se credea că a fost sinucidere... Interesant însă, da, mi-aduc aminte, nimeni n-a putut să stabilească împrejurările în care s-a înecat.
— Pentru că nimeni nu s-a ocupat să stabilească adevărul.
— Dacă s-ar fi solicitat un polițist să facă anchetă, ar fi fost pus la grea încercare. Ce elemente de analiză ar fi avut ? Aproape nimic rezistent. Totul trebuia reclădit prin deducții, folosindu-se tot ce știau ceilalți despre ea și despre împrejurările în care avusese loc crima... Acolo, fiecare amănunt, o părere chiar, era prețioasă...
— Anchetă psihologică.
— Și-n cazul nostru, credeți c-ar fi posibil...
— Nu vrei să mai discutăm ? îl întrerupse Frasin.

— Ba da... Știu la ce vă referiți, am venit din nou la cazul nostru, dar să știți că și eu mă gîndisem la exploatarea tuturor datelor ce se pot afla despre victimă în general. Și, din ziua dispariției, în special. Am remarcat lucrul acesta și cînd i-ați spus lui Răuță să se pregătească pentru mîine... Este ?

Frasin nu răspunse decît după cîteva clipe, printr-un „poate" șters, și continuă să-și spună părerea despre dificultățile anchetei polițistului care-ar fi putut fi chemat să stabilească adevărul în cazul Silverinei...

*

Răuță raportase amănunțit tot ce se cunoștea despre dispariția victimei și despre descoperirea cadavrului. Dinu vrusese de cîteva ori să pună întrebări, însă Frasin intervenise și ceruse ca șeful de post să fie lăsat să povestească tot... Răuță povestise tot ; aștepta să fie întrebat.

— Dinule, poftim ! îl invită Frasin.

— Am cîteva lucruri neclare...

— S-auzim !

— Mai întîi, aș vrea să știu dacă tovarășul Răuță bănuiește pe cineva ?

— E o întrebarea prematură, aprecie Frasin.

— Sau dacă are vreo părere, concedă Dinu.

— Păreri, da, aprobă Frasin.

— Ce părere să am, tovarășe căpitan, se dezvinovăți Răuță, de trei zile n-am închis ochii. Credeți că e ușor ? Ș-apoi, sînt atîtea lucruri pe care nu știi de unde să le mai iei... Mă gîndesc la Vîlpete de la Cuțeni. Eu am stat de vorbă cu el, l-am întrebat absolut tot și-am avut impresia că e cinstit. Acum, nu știu ce să cred.. El mi-a spus

că pe la şapte, şapte şi jumătate, cînd se ducea spre gropi (e un loc de pîndă în pădure, pentru urşi) a scăpat un glonţ, că nu mai era nimeni cu el ; pe Vanghele nici nu l-a văzut. Vanghele spunea că ar fi fost mai mulţi, dar de văzut, zice el, n-a văzut decît pe unul, după care-ar fi strigat. Vîlpete zice c-ar fi auzit ceva, dar de răspuns, n-a răspuns. E greu să spui precis ce şi cum s-au petrecut lucrurile acolo, în pădure.

— Cînd aţi stat de vorbă cu el ? întrebă Dinu.

— Chiar a doua zi.

— V-aţi interesat ce făcuse noaptea ?

— Da. Fusese la o petrecere cu mai mulţi. Albu, şeful de post de la Cuţeni, ştia şi el c-a fost Vîlpete la petrecere.

— Precis ? întrebă Dinu.

— Precis.

— Eu cred că ar trebui să se mai vadă o dată ce-a fost cu Vîlpete, interveni sergentul-major Pascu.

— Da, nu e rău, spuse Frasin.

— Şi mai e ceva, continuă Pascu, să vedem ce e şi cu a lui Frîncu ; chiar aşa, să nimerească ea, din întîmplare, şi să ştie după nasture că acolo e Sile ?

— A spus ea că este acolo ? întrebă Frasin.

— Nu, a spus numai că a găsit nasturele şi că ştia că tot nasturi negri, sidefii, avea şi Sile la haină, preciză Răuţă.

— Chiar şi-aşa...

— Asta e limpede, ştiu precis : a lui Frîncu şi-a cumpărat şi ea nişte nasturi la fel, pentru pardesiu.

— Şi n-ar putea să fie *ceva* aici ? întrebă Pascu.

— Nu e nimic, spuse răspicat Răuţă.

— Să vedem, vom sta de vorbă şi cu fata. Cum o cheamă ? întrebă Frasin.

— Frîncu Vasilica...
— E măritată ?
— Nu e măritată... Eu vă spun, însă, că nu e nimic, lucrurile sînt așa cum au fost, și fata nu poate avea nici o amestecătură.
— O să vedem, Răuță, o să vedem, deocamdată nu putem stabili definitiv, dacă este sau nu ceva care ne interesează. Trebuie să stăm de vorbă și cu ea... Mai ai ceva de întrebat, Dinule ?
— Da...
— S-auzim.
— Întîi, dacă victima a avut în ultimul timp relații încordate cu cineva din comună.
— Nu, răspunse imediat Răuță.
— Cu nimeni, cu nimeni ?
— Cu nimeni, era un om foarte cumsecade, nimeni nu se putea certa cu el.
— Dar cu soția ?
— Nici.
— A doua întrebare : în noaptea crimei, în afară de împușcătură, a mai atras ceva atenția ?
— Deosebit, nu, răspunse din nou prompt Răuță.
— Nimic, nimic ?
— Așa... au fost cîteva lucruri, dar fără importanță.
— Anume ? ceru Frasin șefului de post să se explice.
— A fost oprită o mașină care circula fără lanterne ; paznicul de magazie a fost găsit dormind ; spre dimineață, a fost căutat primarul să pună ștampila pe ordinele de serviciu ale unor tovarăși de la uniunea județeană, că uitaseră de seara... Chestiuni d-astea... spuse Răuță, lăsînd să se înțeleagă că sînt lucruri ce nu pot fi, evident, puse în legătură cu orima.

— A treia întrebare, continuă Dinu, ar fi în legătură cu ceilalți posesori de arme din comună ; cine sînt și ce se știe despre ei ?...

— Avem numai trei : Bobe, Vanghele și Rancu.

— Să-i luăm pe rînd : Bobe.

— Îl știți ; în noaptea aceea, a fost în pădure, dar fără armă... Dimineața, cînd am mers eu la consiliu să discut cu președintele, era și el acolo. Nu l-am întrebat, atunci, anume, dar știu c-a fost în pădure, că el ne-a spus că focul a fost tras de Vîlpete. Cît despre Sile, nici nu-i venea să creadă, „ce vorbă e aia, Sile să aibă cu cineva dușmănie ?“

— Vanghele ?

— Și el la fel, în noaptea crimei a fost cu Bobe, el avea arma, dar n-a tras nici un cartuș, iar Rancu cred c-a fost acasă...

— Te-ai interesat ? întrebă Frasin.

— Tovarășul Pascu... făcu Răuță.

— Și ? întrebă Frasin spre Pascu.

— A fost acasă, spuse ajutorul șefului de post.

— Cam asta e, nu ? întrebă Frasin, adresîndu-se tuturor. Ar mai fi ceva ?

— Să stabilim ce e de făcut, interveni Dinu.

— Ce-ar trebui stabilit ?

— Eu cred că trebuie să lămurim chestiunea focului de armă, propuse Dinu.

— Da, pentru asta ai să mergi personal să stai de vorbă cu Vîlpete.

— Pe urmă, adăugă Dinu, trebuie să stăm de vorbă cu oamenii din comună. Bineînțeles, cu cei care știu cîte ceva ; soția victimei, fata care a descoperit nasturele, Vanghele, Bobe și ceilalți.

— Da, aprobă Frasin. Trebuie să stăm de vorbă cu cît mai mulţi oameni, dac-am putea, chiar cu toţi, ar trebui să nu se neglijeze ce se discută, ce păreri au oamenii... Pentru asta, ar fi bine ca tovarăşul Răuţă să se gîndească la cîţiva dintre oamenii pe care se poate bizui, să se stea cu ei de vorbă : să ne spună ce-aud, ce se discută... Deocamdată, atît. Restul, după ce vom sta de vorbă. *Vom sta de vorbă,* subliniе Frasin, vom asculta tot ce ne spun... Absolut tot...

*

„Şi plan de acţiune ? se întrebă Dinu... Sau cel puţin stabilirea cîtorva ipoteze... Un cerc de bănuiţi... De ce nu vrea Frasin să discute cazul... sau de ce *încă* nu vrea să analizeze situaţia ? O discuţie, un schimb de păreri. Sînt, totuşi, cunoscute cîteva chestiuni certe, socoti Dinu. Va să zică...

1. Victima a fost ucisă prin împuşcare. Urmează să se precizeze ce fel de glonţ şi aproximativ cînd s-a instalat moartea.

2. Dacă leziunile sînt anterioare, se presupune că autorul crimei a avut o răfuială cu victima ; dacă sînt ulterioare, înseamnă că se datoresc, fie faptului că a fost tîrît cadavrul pînă a fi ascuns, fie faptului că victima, după împuşcare, a fost lovită pentru a i se grăbi moartea ; în acest din urmă caz, ar fi posibil ca criminalul să fi împuşcat fără vrere, şi, speriat de consecinţele imprudenţei sale, să fi lovit cadavrul, şi-apoi, să-l tîrască şi să-l ascundă în groapă.

3. Victima a fost ucisă (sau lovită) de un glonţ, tras oblic, de jos în sus ; criminalul era, deci, în poziţia culcat. E aici un semn de întrebare : de ce ar fi ales o poziţie

culcat noaptea? (în cazul în care crima s-a produs noaptea).

4. În cercul de bănuiţi, ar putea fi incluşi... Cine ar putea fi? Aici, într-adevăr, lucrurile sînt mai puţin limpezi. Oricum, Vîlpete trebuie interogat... Ceilalţi... într-adevăr, trebuie stabiliţi, după ce se exploatează toate informaţiile.

Poate de aceea, conchise Dinu, Frasin nu întreprinde nici o analiză; vrea să aibă elemente suficiente şi, probabil, scontează să le obţină din confruntarea a cît mai multor mărturii. Nu cumva se cere o investigaţie de tipul celei care s-ar fi impus poliţistului în cazul Silverinei?

Dar posesorii de arme? se întrebă Dinu şi se lăsă surprins de întrebare, ca şi cum nu el şi-o pusese. Trebuie scoşi din cauză? Să fie ei în afara oricăror legături cu crima?!... Despre Bobe şi Vanghele prea se ştiu multe ca să fie neglijaţi, iar despre Rancu prea nu se ştie nimic, ca să nu fie luat în seamă."

*

Dinu aştepta, în biroul preşedintelui consiliului comunal, să primească legătura telefonică cu şeful de post din Cuţeni. Frasin plecase cu Răuţă să stea de vorbă cu soţia victimei, iar Pascu rămăsese la post. Era aproape de ora unsprezece, în sediul primăriei stăruia o linişte neobişnuită. Ca şi în comună. În alte zile, la ora prînzului, curtea consiliului comunal era plină de oameni; acolo se-ntîlneau, cu treburi sau fără treburi, la taifas. Acum, nu erau decît cîţiva; foarte tăcuţi, aşteptau să rezolve fiecare ce-avea de rezolvat cu secretarul consiliului popular.

— Așa e tot timpul la dumneavoastră ? întrebă Dinu pe președinte.

— Cum adică ?

— Liniște, tihnă !...

— Nu, oamenii sînt impresionați de ce s-a-ntîmplat și-mi vine să cred că unii dintre ei se și cam tem ; e o panică, o derută...

— De ce ?

— Așa sînt oamenii. Îl vedeți pe cel cu pălărie ? arătă președintele pe fereastră, spre poartă. Îi mergea gura ca melița. Acum, nu scoate o vorbă. „Ce e cu tine, Tănăsache ?" l-am întrebat. „Nimic, vream să scot o adeverință, dădusem cererea de ieri." „Vino s-o iei." „N-o mai iau, altă dată." „De ce ?" Vream să plec pe vreo două săptămîni, dar acu' nu mai plec. Cine știe... Să se limpezească ce e cu *cazu*"... „Păi, ce-are-a face ?" „Te pomenești cu vreunul că zice vreuna *anapoda*. Și, mai știi ?" Ăștia sînt oamenii.

— Curios... normal ar fi fost ca tocmai astăzi să fie mai multă fierbere, spuse Dinu și reținu faptul, pentru a-l judeca și a-și explica.

— Ieri, așa a fost, nu știți ? Pînă seara tîrziu, au stat în curte. Abia i-am putut împrăștia. Sînt curioși să afle, să știți, sînt curioși, dar pesemne că, astăzi, după ce știu că Sile a fost împușcat și tîrît în groapă și că mîine o să-l aducă să-l îngroape, se sfiesc, judecă fiecare-n ale lui... Și le pare rău... Era om Sile ! Dacă l-ați fi cunoscut ! Om ! Om, nu jucărie ! Cînd am auzit că Sile n-a venit noaptea acasă, am fost sigur că s-a întîmplat ceva cu el. Nu mă gîndeam la moarte, dar aveam o presimțire. Și le-am spus că nu e de joacă... Nu-l știam eu pe Sile ? Nu se-apuca el să facă trăsnăi ! Le-am spus de-atunci !...

— Cui, tovarășe președinte ?

— La toţi care erau aici. Şi lu' Răuţă, şi lu' Bobe... „Nu, zicea Bobe, ce să ne-alarmăm, să ne facem de rîs, o fi omul încurcat pe undeva..." Ce-ncurcat? Sile era omul care să se-ncurce?

— E, aşa se-ntîmplă, spuse Dinu, mai mult ca să-l domolească pe preşedinte, pentru că amănuntul i se părea semnificativ şi-i dădea dreptate preşedintelui, în sinea lui.

— Da, asta aşa e, dar oricum, cînd ştii tu pe cineva ce fel de om este, îţi e greu să crezi despre el orice... Şi pe Sile-l ştiu ca pe frate-meu...

Telefonul sună şi Dinu transmise şefului de post din Cuţeni să fie după-amiază la post, la ora cinci, şi să-l cheme, dar cu grijă, şi pe Vîlpete.

*

Frasin şi Răuţă se întorceau de la Patriţa şi mergeau la Vanghele. Femeia nu putuse să le spună nimic deosebit. Convingerea ei era că bărbatul îi fusese omorît de împuşcătura care se auzise, degeaba spuneau oamenii că cine-a tras a tras la ulmul Cornіţii; ea era încredinţată că împuşcătura se auzise chiar înspre loturi...

— Ce părere ai? îl întrebă Frasin pe Răuţă.

— S-ar putea să se fi tras de două ori? întrebă Răuţă, în loc de răspuns.

— De ce de două ori?

— O dată a tras Vîlpete, asta în mod sigur, omul a recunoscut, şi-ar mai fi încă o împuşcătură, aia pe care zice Patriţa c-a auzit-o.

— Cînd spunea Vîlpete c-a tras?

— Pe la şapte...

— Ar fi, deci, o diferenţă de o oră şi ceva...

— Dacă au fost două...

— Nu, chiar dacă a fost o singură împuşcătură. E posibil să fie o simplă eroare... Cum e posibil ca împuşcătura care i-a pricinuit moartea să nu fi fost aceea care s-a auzit ! Să vedem ce ni se va comunica de la analiză, cînd s-a instalat moartea. Victima ar fi putut fi împuşcată şi a doua zi... Nu e posibil ?

— Da, tot ce se poate... Dar nu s-au mai auzit împuşcături.

— Cu Vîlpete, trebuie să discutăm foarte amănunţit. Ai să mergi şi dumneata cu locotenentul Dinu... ca eventualele deosebiri în afirmaţiile lui să poată fi clarificate. Dar nu *anchetăm,* nu anchetăm pe nimeni. *Discutăm.*

...Ajunşi în faţa casei lui Vanghele, Răuţă strigă pe soţia lui, care spăla sub şopron, şi-i spuse că vrea să stea de vorbă cu bărbatu-său. Femeia îi pofti în curte şi le spuse să aştepte pînă îl trezeşte, omul ei fusese în pădure toată noaptea şi se odihnea. Casa lui Vanghele era aşezată pe un dîmb, nu prea înalt, dar suficient pentru a-i conferi un aspect de construcţie specific montană... Frasin examină curtea şi găsi că omul era gospodar, ceea ce îi confirmă şi Răuţă... În tropozan, se ivi Vanghele şi-ntrebă dacă nu vor să urce în casă... Urcară... Vanghele îi rugă să-l scuze pentru că e casa cam nedereticată ; n-avea ce face, aşa e cînd femeia trebuie să stea după el pînă la prînz, cînd se scoală... Şi asta, aproape zi de zi... Luară loc în jurul unei mese de brad...

— Să vă servim cu ceva ? întrebă Vanghele.

— Nu, răspunse Frasin, sîntem cam grăbiţi şi e păcat... Altă dată...

— Cum vreţi...

— Acum, nu, acum vrem să stăm puţin de vorbă...

— Gata, spuse vioi Vanghele.
— ...în legătură cu Sile.
— Da, stăm, de ce să nu stăm ? adăugă Vanghele, de data aceasta cu o voce gravă.
— Te-am ruga să ne spui ce știi dumneata, ce crezi dumneata ; să ne spui ce știi despre împușcătura din seara zilei...
— Da, cum să nu, vă spun, se grăbi Vanghele... Eu urcam spre gropi. Era pe seară, cît era ceasul exact nu știu. Și-aud o împușcătură. Mă uit spre ulmul Corniții. „Care ești ? am strigat. Stai !“ „Ce, băi Vanghele, mi-a răspuns unul dintre ei, că parcă erau mai mulți, ce, pentru o cioară faci tapaj ?“ Pîn' s-ajung eu, plecaseră... Am auzit, acum, că era Vîlpete. Atunci, nu mi-am dat seama, vă spusei, era pe seară și nu-l puteam vedea bine și nici vocea nu i-o cunoșteam.
— Pe la ce oră era ? întrebă Frasin.
— Exact, exact, nu pot să spun. Spre seară...
— Amurgise ?
— Taman atunci. Eu știu, să fi fost șapte, șapte și ceva.
— De amurgit, amurgește pe la opt.
— S-ar putea să fi fost și opt.
— Altă împușcătură ai mai auzit ?
— Una singură a fost, aia a lui Vîlpete.
— Patrița spune c-a mai auzit o împușcătură, mai spre loturi, și ceva mai tîrziu.
— Eu n-am auzit-o decît p-aia, alta n-am mai auzit...
— Mai știe cineva de discuția cu Vîlpete ?
— Nimeni.
— N-ai mai discutat cu nimeni pîn-acum ?
— Ba da, am discutat chiar dimineața, n-am fost la primărie ?

— Şi cine te-a-ntrebat ?
— Nimeni, eu am spus, erau mai mulţi...
— Nu te-a întrebat nimeni ?
— Nu, eu le-am spus...
— Şi după aia ?
— După aia, ce să vă spun, m-am crucit şi eu cînd am auzit ce s-a-ntîmplat. Ce să vă spun ? Nu e caz de crimă ? Vreţi să spun ceva fără să am o bază ?

Frasin nu mai puse nici o întrebare, îi mulţumi şi-i spuse să fie liniştit, să nu aibă nici o grijă, dar că va mai fi nevoie de el, pentru că chestiunea cu împuşcătura trebuia clarificată...

*

De la inspectoratul judeţean al miliţiei, se comunicase că moartea victimei se datora perforaţiei unui singur glonţ şi se instalase în seara zilei de 18 ; leziunile fuseseră produse după încetarea din viaţă a victimei...

*

Bobo fu invitat la postul de miliţie, să discute cu Frasin şi Dinu. Cînd intră în sediul postului, dădu mîna cu toţi şi-l întrebă pe Răuţă dacă s-a mai aflat ceva.
— Deocamdată, nimic...
— E caz greu, domnule. Nu numai c-a fost împuşcat, dar şi tîrît atît loc şi lovit, vai de el, de ce moarte-a fost să aibă parte !... Şi ce om ! Ce om era Sile ! Cine s-aştepta la aşa ceva ? ! Eu am crezut, de ce să mint, că de, a mai zăbovit şi el, ca omul, mai ştii ? Dar cînd am văzut că nu e de glumă, am zis : gata, cu Sile s-a-ntîmplat ceva, cine ştie dac-o mai trăi...

— Dumneata ce crezi că s-ar fi putut întîmpla? întrebă Frasin.

— Știu eu ce să cred? Poți să *crezi* în situații din astea? Că le spuneam și oamenilor, aseară; mă, vedeți-vă de treabă și nu mai trăncăniți anapoda, că e caz de crimă la mijloc, și nu ne putem juca cu vorbele.

— La primărie? întrebă Dinu.

— Da, că erau strînși acolo, ca la ședință, i-ați văzut. Ba unul că ar fi fost împușcat din întîmplare, ba altul c-ar fi fost omorît în bătaie, și după aia, împușcat, și-uite-așa, fel de fel de vorbe...

— Dar dumneata ce crezi?!

Întrebarea fusese rostită pe un ton care-i atrase atenția lui Bobe. Cumpăni cîteva clipe și-apoi răspunse iritat.

— Ce să cred, ce, aici e de *crezut*? E caz greu ăsta, trebuie făcută o anchetă aici, nu? Să se ia fiecare lucru în parte și să se vadă ce și cum...

— De unde să se ia *„fiecare lucru"*?

— Cum de unde?

— Care-ar fi lucrurile care ar trebui luate fiecare în parte?

— Păi ce știe unul, ce știe altul.

— Tocmai asta și vrem, interveni Dinu. Spuneți-ne ce știți dumneavoastră.

— Asta e altceva, ce *știu*, nu ce cred, că fiecare putem crede multe... Ce să știu... Știu că, spre seară, Sile a plecat la loturi; asta mi-au spus-o Patrița și Dură, cu care-a ieșit spre gîrlă; știu că noaptea n-a venit acasă; asta o știu de la Patrița, știu că seara s-a auzit o împușcătură; asta o știu și de la Vanghele și de la Patrița, numai că Vanghele zice că era pe la șapte și că s-a auzit spre ulmul Corniții și Patrița zice că era seara, pe la nouă, opt, opt jumătate, și că s-a auzit spre „loturi",

Ştiu că l-am căutat două zile şi două nopţi, că n-am închis un ochi, tovarăşul Răuţă cunoaşte, ştiu că a lui Frîncu i-a găsit nasturele... Şi ştiu ce-a fost ieri, cînd l-am descoperit în groapă. Asta ştiu... altceva, ce să mai ştiu ?

— Cînd v-a spus Vanghele c-a auzit împuşcătura ?

— Seara, pe la şapte.

— Seara, la şapte, a auzit-o el, dar cînd v-a spus dumneavoastră că la şapte a auzit-o ?

— A doua zi dimineaţa.

— L-aţi întrebat dumneavoastră ?

— Da, eu l-am întrebat : ce-a fost, mă, aseară ? Şi mi-a spus că au fost unii din Cuţeni, mergeau în sus, la vînat, şi că unul dintre ei a scăpat un glonţ.

— Dumneavoastră aţi auzit împuşcătura ?

— Nu, n-am auzit, de ce să spun...

— Da, spuse Frasin, dînd de înţeles că discuţia s-ar considera încheiată, dumneavoastră aţi ajutat mult pînă acum în descoperirea cadavrului...

— Nu sîntem oameni ? Ce să mai spun că eram şi prieteni ?.

— Poate că şi de-acum înainte vom avea nevoie de sprijinul dumneavoastră şi cred că ne veţi da o mînă de ajutor.

— Sînt la dispoziţie pentru orice, e vorba de un caz grav, îmi dau seama, şi dacă nu punem umărul cu toţii, poate...

— Poate mai spre după-amiază, vom mai sta de vor[illegible]. şi-o să vă rugăm să ne-ajutaţi...

— Cu toată plăcerea, mai spuse Bobe, şi se ric[illegible] el de la masă, o dată cu Frasin şi ceilalţi. Înainte [illegible] pleca, întrebă cu un ton sfătos : S-a stat, domnule, cu

trebuie, de vorbă cu Vîlpete? Eu nu ştiu dacă nu cumva... Ştiu eu, să nu zic vorbă mare...

Nimeni nu-i răspunse. Se aşternu o linişte care convenea parcă tuturor.

*

Felul cum rostise întrebarea Bobe îi reţinuse atenţia lui Frasin. Hotărî să meargă el să discute cu Vîlpete. Dinu urma să stea de vorbă, după-amiază, cu Vasilica Frîncu, cu Rancu şi cu unii dintre prietenii lui Sile... Tudor Uioară, Radu Bunca, Ilie Nacu.

*

Dinu fusese de părere să discute cu Vasilica Frîncu la sediul consiliului comunal, să n-o cheme pe ea, fată, la postul de miliţie. Preşedintele fusese de acord, şi trimisese omul de serviciu s-o cheme. O aşteptau să vină.

— Mare lucru nu putem afla de la Vasilica, spuse preşedintele. Poate numai aşa, că trebuie să fie şi ea întrebată...

Dinu, căruia i se adresase preşedintele, părea preocupat de cu totul altceva, deşi, cu cîteva minute mai înainte, îi argumentase acestuia de ce socotea că e bine să discute cu Vasilica la sediul consiliului comunal şi lăsase [illegible] se înţeleagă că aştepta de la fată lămurirea unei anume [illegible]leme. Îşi frunzărea carnetul de notiţe, căutînd parcă [illegible]sească, între însemnări, una, de care-şi adusese [illegible]e şi pe care trebuia s-o revadă neapărat în clipa [illegible]. Preşedintele şi Pascu îl urmăreau. Dinu găsi, în

sfîrşit, ceea ce căuta, sublinie cu creionul cîteva rînduri, lăsă carnetul pe birou şi-l întrebă pe Pascu :

— Chiar crezi c-ar putea să fie *ceva ?*

— Unde, tovarăşe locotenent ? tresări Pascu.

— Cu Vasilica...

— Ce să fie ?

— De dimineaţă, spuneai că trebuie să fie *ceva...*

— Da, aşa ziceam. Şi-acum, tot la fel zic. Pînă nu stăm de vorbă ?!...

— Bine, dar de la ce pleci atunci cînd spui că trebuie să fie *ceva...*

— De la nimic concret.

— Totuşi, e o judecată.

— Este. Gropile au fost scotocite de tovarăşul plutonier Răuţă. Anume au fost luate de dînsul gropile, ca să se caute mai bine. Ştiţi cum s-a discutat atunci... se adresă el preşedintelui, că şi dumneavoastră aţi spus să nu-şi aleagă Bobe gropile. Şi nu s-a scotocit, credeţi, bine ? !

— Bobe şi-a *ales* gropile ? întrebă Dinu.

— A zis el că merge să scotocească acolo, dar tovarăşul preşedinte a fost de părere să meargă la gropi tovarăşul Răuţă. Şi-au fost scotocite gropile, cred, destul...

— Eu cred că n-au fost destul, spuse preşedintele, dacă se căuta cum trebuie, îl găseau. Eu nu spun ce zic unii că, dacă-l găseam atunci, poate-l găseam viu, dar îl găseam mai devreme...

— Şi cum credeţi dumneavoastră că a lui Frîncu a găsit *tocmai* acolo un nasture ca al lui Sile ? Zice c-avea şi ea la fel. O fi avînd, nimic de zis, dar de unde ştia ea *precis* că Sile avea nasturi sidefii ? Nu e o întrebare şi-asta ?

— O s-o-ntrebăm pe ea.

— Nu spun neapărat că e vreo *amestecătură*...

— Asta-a zis-o Bobe, atunci, imediat, cum fiecare ne miram cum de-a văzut ea, prin tot mărăcinișul de-acolo, un pîrlit de nasture.

— Nu zic că e vreo amestecătură, dar *ceva* s-ar putea să fie... Putem ști, pînă nu stăm de vorbă ?...

...Fata intră în biroul președintelui, dădu bună ziua și rămase lîngă ușă. Președintele o invită să ia loc și-i făcu semn lui Dinu să înceapă discuția. După ce Vasilica se așeză, Dinu îi spuse cine era el și o rugă să povestească amănunțit cum s-a-ntîmplat. Fata nu schiță nici un gest de temere. Începu să povestească, cu o limpezime care-l uimi pe Dinu. Cînd spuse că, văzînd nasturele, și-adusese imediat aminte că avea și Sile nasturi la fel și că se gîndise c-ar fi putut fi de la haina lui, președintele o întrerupse.

— De unde știai tu, Vasilico, ce fel de nasturi avea Sile ?

— Păi, n-a spus țața Patrița că avea nasturi sidefii la haina de velur ?

— Da, dar tu de unde știai că Sile are la haina de velur nasturi sidefii ?

— Știam, pentru că, atunci cînd eu mi i-am cumpărat pe-ai mei, era la magazin și nea Sile. Burcică mi-a arătat nasturii și mi-a zis să iau d-ăia, că sînt cei mai frumoși nasturi de damă pe care-i are și că se poartă. Atunci, nea Sile l-a-ntrebat de cînd i-a făcut de damă, că lui, cînd i-a vîndut, tot nasturi din ăia, zicea că sînt bărbătești... Luase și nea Sile, mai 'nainte, pentru haina de velur.

— Cine mai era în magazin ?

— Păi, erau mulţi. Lîngă noi, era Iancu Fizicu, şi cînd nea Sile i-a zis lui Burcică, el a zis „ce vrei, nea Sile, negustorul e negustor, şi-şi vinde marfa." Şi mai erau şi alţii, staţi că mi-aduc aminte...

— Nu e nevoie, interveni Dinu, e clar. Vă mulţumim şi să ne scuzaţi că v-am deranjat. Trebuia.

— Nu e nici un deranj, spuse Vasilica şi se ridică, dădu din nou bună ziua şi plecă.

— E clar ? întrebă preşedintele după ce se închise uşa.

— Este, răspunse Pascu...

— Este, tovarăşe locotenent ? mai întrebă o dată preşedintele.

— Da, este. Întrebarea e, acum, unde discutăm cu Rancu ? Tot aici, sau la post ?

— Să mai rămîn şi eu ?

— Nu-i neapărată nevoie. Dacă-l chemăm aici, ar fi bine...

— Eu cred că e bine să mergem la el acasă, unde stă el, e loc ferit, propuse Pascu.

— Poate-ar fi bine să discutaţi tot aici... Eu n-am să mai pot rămîne, dar staţi dumneavoastră.

— E mai bine, într-adevăr, conveni Dinu şi stabiliră, după aceea, ca Rancu să fie chemat tot de omul de serviciu al consiliului popular.

*

Rancu era un om înalt, slăbuţ, cu o mustaţă mare răsucită, aducînd, după părerea lui Pascu, cu dorobanţul lui Grigorescu... Dinu îi privi ochii adînci şi limpezi, şi reţinu calmul şi siguranţa pe care le dezvăluiau.

— Ştiţi de ce v-am chemat ?

— Nu, răspunse Rancu domol.
— Ca să stăm puţin de vorbă.
— E bine... Mai ales, dac-o să avem ce vorbi.
— N-o s-avem ?
— Dumneavoastră ştiţi. Eu...
— Vrem să discutăm puţin despre cazul acesta...
— Cu Sile ?...
— Da...
— Păcat de om...
— Toţi cu care am discutat spun acelaşi lucru.
— Era om !
— Dumneavoastră ce credeţi ? întrebă neted Dinu.
— Nu pot să spun nimic. Dac-a fost împuşcat, cine ştie de pe unde-o fi ăla care-a făcut una ca asta, că aici, în comună, Sile n-a avut duşman. Aşa cred eu.
— Credeţi c-ar fi putut fi împuşcat de cineva din altă parte ?
— Dumneavoastră mă întrebaţi pe mine, ca şi cum eu ar trebui să ştiu. De unde să ştiu ? !...
— Vă întreb, pentru că, din cîte mi s-a spus, dumneavoastră cunoaşteţi mai mult obiceiurile pe-aici şi poate ne puteţi da o mînă de ajutor.
— Ştiu la ce vă gîndiţi şi-am să vă spun fără ocolişuri. Eu n-am mai fost la vînătoare de-astă toamnă. Vanghele şi Bobe, din cîte ştiu, nici ei. Acum o săptămînă, e drept, mi-a zis Bobe să mergem şi i-am spus că nu pot, sînt încurcat cu casa şi n-am timp nici să mor.
— Ce s-ar putea vîna acum ?
— Orice !...
— Şi urşi ?
— Şi, de ce să nu discutăm drept ? Se poate. Că e, sau nu e voie, asta e altă chestiune. Eu, însă, respect legile vînatului, şi-alea scrise, şi-alea nescrise... Cînd s-a intrat

în prohibiţie, poate să-mi intre-n curte, nu mă ating. Şi nici capcane n-am pus vreodată, cum au unii obiceiul, chiar şi pe la noi. Vînatul nu e o meserie, e o pasiune, şi, dacă nu-l faci cum se cere, mai bine nu-l fă...

— Ce fel de *capcane* se pun ?

— Nu ştiţi ?

— Nu...

Rancu explică. Dinu reţinu explicaţia şi, pentru a nu atrage atenţia, îi puse o nouă întrebare.

— Cunoaşteţi vînătorii de prin apropiere ?

— Cunosc destui.

— Poate că, amintindu-vi-i, ne puteţi spune ceva care să ne intereseze.

— Ce-aş putea să vă spun ?

— Ceea ce credeţi că ne-ar putea interesa... Încercaţi să vă amintiţi.

— Acum ?

— Acum sau mai tîrziu, cînd vreţi.

— Am să mă gîndesc...

— E bine şi-aşa : vă gîndiţi şi mai stăm de vorbă. Şi să fiţi sigur că ceea ce discutăm, discutăm între noi... La fel cred că-nţelegeţi şi dumneavoastră discuţia...

— Nici nu e nevoie să-mi amintiţi, eu ştiu ce-nseamnă în cazuri din astea să-ţi spui o părere...

*

Frasin şi Răuţă se întoarseră noaptea, tîrziu, de la Cuţeni. Vîlpete nu mai era în sat, plecase chiar dimineaţa, se spunea că pe undeva, pe un şantier. Părinţilor aşa le spusese, că pleacă de acasă. Din cercetările pe care Frasin le făcuse, nu rezultau indicii că Vîlpete ar fi avut

alice de mărimea celor cu care se trăsese asupra lui Sile.

*

Înainte de a se despărți de Pascu și Răuță, în seara aceea, Dinu le ceru să-și aducă aminte de discuția care avusese loc atunci cînd se împărțiseră echipele de scotocire. Răuță povesti. Nu fusese, propriu-zis, o *discuție*. Bobe spusese că el ia gropile, președintele spusese că e mai bine ca gropile să le ia el, Răuță.

— Și după ce s-a stabilit să mergeți dumneavoastră la gropi, ce-a zis Bobe ?

— N-a zis nimic...

— Nu-ntreb dacă a obiectat sau nu, întreb ce-a zis... Nu v-amintiți exact cum a spus ?

— Așa a spus : *tot una e, și-așa e clar, ce să mai discutăm ? Sile trebuie căutat...*

— Este atît de importantă precizarea ? întrebă Frasin care pînă atunci ascultase fără interes explicațiile lui Răuță.

— Foarte ! răspunse Dinu.

— Adică ?

— Deocamdată, nu pot să vă raportez... Trebuie să las „laboratorul de noapte“ să opereze... Și mai am să pun *cuiva* o întrebare... Dar asta, dimineața...

*

Frasin se trezise, dar nu observase că Dinu lipsea. Cînd se sculase ? Unde plecase ? Se uită la ceas ; era opt, destul de tîrziu, fusese prea obosit și dormise adînc... Se sculă și el, deschise fereastra și rămase cîteva clipe

să soarbă aer proaspăt... Era o dimineață cu cer înalt și soare mult... Începu să se îmbrace... Dinu se ivi la fereastră.

— Să trăiți ! rosti el sacadat.

— 'Mneața ! M-ai lăsat și-ai plecat...

— Dormeați așa de frumos !...

— Pe unde-ai umblat dis-de-dimineață ?

— Am avut de pus o întrebare.

— Și-ai pus-o ?

— Da.

— Și ?

Dinu intră în cameră. Frasin se așeză pe patul său și îl invită și pe Dinu să stea. Locotenentul rămase în picioare și-și scoase carnetul.

— Eu cred că Bobe *știe* mai multe... Poate, chiar *tot*...

— De unde concluzia ?

— Nu mi-am sistematizat încă deducțiile, vi le raportez așa cum le-am punctat : *Unu :* Bobe a încercat să întîrzie căutarea victimei ; a fost tot timpul „convins" că nu e nimic cu Sile. El a spus să nu se alarmeze degeaba, că poate Sile este pe undeva, cu vreo-ncurcătură. Abia cînd s-a stabilit că gropile urmează să fie scotocite *de Răuță,* după ce vrusese *el* să le scotocească, a devenit și el *sigur* că Sile trebuie căutat. *Doi :* El n-a auzit nici o împușcătură, dar l-a întrebat, a doua zi dimineața, pe Vanghele, ce-a fost cu-mpușcătura. *Trei :* Oamenii manifestă o temere care, cred, se explică și prin faptul că Bobe i-a amenințat să nu vorbească *anapoda.* Termenul îi aparține. *Patru :* Bobe a forțat anchetarea lui Vîlpete, despre care *cred* că știe că e plecat. S-ar putea chiar ca plecarea lui Vîlpete să fie sugerată de cineva pe care Bobe îl cunoaște ; dacă nu chiar de către el. *Cinci :* Pe-aici, vînătorii au obiceiul să pună

capcane. Se așază arma pe un parapet de înălțimea vînatului, la circa cincizeci-șaizeci de centimetri, trăgaciul se leagă cu o sfoară care se întinde printr-un inel, în sens invers, peste locul pe unde trece vînatul și se leagă de un țăruș. Cînd animalul trece, sfoara declanșează focul... Perforația glonțului tras asupra lui Sile pare să indice o poziție asemănătoare ; e tocmai ce-ați observat dumneavoastră : *nu se poate explica poziția culcat prin pîndă, noaptea ;* n-avea nici un sens. Dar prin capcană ?!

Și tot la punctul cinci, întrebarea pe care o aveam de pus și pe care i-am pus-o acum lui Bobe. L-am întrebat dacă n-ar fi cumva posibil ca Sile să fi fost victima unei capcane. „Ce capcană, tovarășe, cine se mai ține-acum de-așa ceva ?" De ținut, se ține... Rancu mi-a explicat aseară...

Concluzia : Bobe *știe* mai multe... Dacă nu *tot.*

— E interesant sistemul deducțiilor tale, Dinule... Mai trebuie, însă, să-l ascult o dată.

— Să raportez din nou ?

— Ți-e prea greu, acum.

— Nu, tovarășe căpitan.

— Ba da, Dinule, crede-mă.

— De ce, tovarășe căpitan ?

— E prea de dimineață, mă, nu vezi ce soare răcoros e-afară ?

— Am înțeles, spuse Dinu, intuind că Frasin avea nevoie de un răgaz pentru a judeca, prin propriile raționamente, deducțiile lui...

*

Cercetările propriu-zise au început după cîteva zile. Deducțiile locotenentului Dinu au fost acceptate ca o

ipoteză de lucru. După treizeci și patru de zile de muncă, asasinatul a fost elucidat. Agentul veterinar trecuse prin *capcana* pusă de Bobe. Cînd auzise împușcătura, Bobe se dusese să ridice vînatul și-l găsise pe Sile, în agonie. Înspăimîntat, îi mai aplicase cîteva lovituri și-l transportase la gropi. Pînă dimineața, acoperise urmele de la locul capcanei... Focul de armă, care fusese auzit de soția victimei, fusese cel al armei lui Bobe. Vîlpete trăsese și el un foc, mult mai devreme și destul de departe de locul capcanei. Iar plecarea pe șantier a lui Vîlpete fusese sugerată tot de Bobe ; îl făcuse să creadă că, oricum, va fi bănuit de crimă, și-l sfătuise să plece...

A existat, desigur, un element material de care s-a uzat, pentru a-l determina pe Bobe să recunoască fapta... Cu descrierea lui, și-a început Dinu jurnalul său intim, pe a cărui primă filă a însemnat, drept motto : *„Notează tot ceea ce crezi că nu poți uita. Al. Frasin.“*

RADU VAIDA

DISPARIȚIA ADINEI

M-ai rugat să-ți povestesc cel mai dificil caz. E greu să alegi. Înainte de rezolvare, toate ți se par grele ; pentru mine, ca tată a doi copii, cel mai dificil a fost *Cazul „A"*...

...Primisem o scrisoare. Expeditorul — o mamă !... „Sînt distrusă. Ieri, la ora 11, singurul nostru copil, Adina, de 6 ani, a dispărut..."

Femeia descria împrejurările dispariției copilului. Dimineața, o lăsase pe Adina să se joace în fața blocului, cu alți copii. La ora unsprezece, constatase dispariția fetiței...

Am citit și recitit scrisoarea. Seara se lăsase de mult, dar gîndurile despre acest caz nu mă părăseau. „De unde să încep ? Pe ce căi să conduc cercetările ?..."

Mult mai tîrziu, am înțeles adevăratul sens al cuvintelor colonelului Sfetcu, șeful inspectoratului.

— Va fi, poate, cazul cel mai dificil...

Da, așa era, sînt de mulți ani în miliție, și întîmplarea mi se pare unică în felul ei...

*

Chiar în seara aceea, am stat de vorbă cu mama fetiței dispărute. O femeie tînără, înaltă, cu ochii migdalați. Acum, privirea îi era tristă și vocea răgușită. Mi-a povestit că era dintr-un orășel din Banat. Se căsătorise

în urma unei întîmplări ieşite din comun. Înainte de a se fi căsătorit, un vecin, pe care ea îl refuzase, Ştefan Radoslav, încercase s-o răpească. Întîmplarea se terminase cu un scandal care făcuse vîlvă în cartier. Apoi, totul se liniştise şi s-a putut mărita cu cel pe care-l iubea. Soţul ei era revizor contabil la sfatul popular al oraşului. Am întrerupt-o şi i-am cerut să-mi spună dacă îl considera pe Radoslav capabil să se răzbune, după atîţia ani. N-a ştiut ce să-mi răspundă. Mi-a povestit în schimb o mulţime de lucruri despre soţul ei. Acesta avea un frate şi o soră, care locuiau în orăşelul ei natal. Sora lui, în ziua dispariţiei fetiţei, venise la ei în vizită şi plecase în jurul orei 12.

— Cît a stat cumnata la dumneavoastră? am întrerupt-o eu.

— Numai de dimineaţă. Era în trecere, cu o excursie O.N.T. Am lăsat-o împreună cu fetiţa, iar eu m-am dus la piaţă. Cînd m-am întors, fetiţa plecase să se joace, iar cumnata mea se pregătea de drum.

În acest moment al discuţiei, şi-a făcut apariţia pe uşă soţul. Pe chipul lui, am desluşit o alarmă greu reţinută. Şi-a dat seama din prima clipă cine sînt şi mi s-a adresat direct mie:

— Am căutat-o peste tot, nu este...

Am aşteptat să se liniştească puţin. Apoi, le-am cerut să-mi descrie cum fusese îmbrăcată fetiţa.

— Cu o rochiţă de catifea roşie, cu mîneci scurte, peste care avea un paltonaş roşu, mi-a spus mama. Pe cap purta un batic de mătase, înflorat, cu cercuri concentrice, a precizat ea.

— În picioare ce purta?

— Pantofi albi, ciorapi albi, trei sferturi, supraelastici.

M-am uitat la fotografia înrămată de pe masa la care şedeam, şi Tudor Stan, tatăl fetiţei, mi-a înţeles privirea.

— Da, ea e, tovarăşe maior... E o fotografie făcută cu o lună în urmă...

I-am rugat să-mi îngăduie să iau cu mine cîteva din obiectele fetiţei, jucării pe care erau imprimate urmele ei digitale...

*

În ziua aceea, parcă se deschisese cerul : începuse de dimineaţă să plouă. O ploaie măruntă şi deasă. Norii pluteau deasupra oraşului, mohorîndu-l. Ploaia are darul de a mă linişti... mă ajută să gîndesc mai repede şi mai limpede. Iată ipotezele pe care le stabilisem : 1. Fetiţa, fiind lipsită de supraveghere directă, a fost victima unui accident, fie de circulaţie (şi, în acest caz, cadavrul a fost ascuns de şoferul infractor), fie a căzut în vreo gură de canal sau într-o groapă (în apropiere, se aflau cîteva şantiere de construcţii). 2. Fetiţa a fost răpită de Ştefan Radoslav, fostul curtezan al Mariei, care se jurase că se va răzbuna pe cea care nu răspunsese sentimentelor sale. 3. A fost luată de cumnată, fără ca aceasta să anunţe pe cineva. 4. A fost sechestrată de infractori necunoscuţi... Mai erau şi alte ipoteze. Nu le mai enumăr. Am adunat colectivul de ofiţeri care se formase pentru elucidarea acestui caz şi am pus în discuţie toate ipotezele...

*

...Călătoream cu acceleratul de Timişoara. Prin faţa ochilor mei se derula, estompat, ca într-un film vechi,

peisajul dezolant al toamnei tîrzii. Mă simţeam obosit. Încordarea ultimelor zile mă încolţise. Mi-am rezemat fruntea de geamul rece şi încercam să mă odihnesc, gîndindu-mă la cei de acasă, la soţie şi la copiii mei. N-aveam voie să mă las pradă oboselii. Acţiunea abia începuse. Mergeam să-l găsesc pe Ştefan Radoslav...

*

În Timişoara, am găsit uşor casa în care locuia cel pe care îl căutam ; era o clădire veche, numai piatră şi cărămidă. Intrarea se făcea printr-o poartă înaltă de lemn, vopsită într-un albastru siniliu, pe care se afla o inscripţie scrisă de mînă, pe o tăbliţă : *Cîine rău.*

Era dimineaţă. Bănuiam că stăpînul casei trebuia să fie plecat, aşa că nu m-am mirat de loc cînd mi-a deschis o femeie. Era nevasta lui Radoslav. Masivă, cu un trup îndesat, de hangiţă, femeia degaja din toată fiinţa un aer de sănătate.

— Pe cine căutaţi ?

— Pe tovarăşul Radoslav.

— E la policlinică. Ştiţi, abia a ieşit din spital. În ultima vreme, e cam bolnăvicios. I-am spus să se îngrijească... Şi femeia, guralivă, a continuat să vorbească pe nerăsuflate, povestindu-mi despre soţul ei, despre tot ce credea ea că mă interesa, deşi nu-i cerusem nimic. Am ascultat-o cu răbdare, minute în şir...

...Desigur că primul meu drum, după această întîlnire, a fost la spital. Aici am aflat că Radoslav fusese internat timp de o lună şi ieşise de două zile. Cercetai fişele şi vorbii cu directorul spitalului. Radoslav fusese un bolnav liniştit, care nu le dăduse bătaie de cap. Numai în ulti-

mele zile fusese mai nervos, probabil pentru că era nerăbdător să se întoarcă acasă.

— N-a lipsit din spital în timpul internării ?

Directorul mai cercetă fișele din fața sa, apoi consultă un registru cu scoarțe albastre.

— Nu. Cel puțin așa rezultă din documentele noastre...

Am mulțumit și am ieșit în parcul spitalului. Am intrat în vorbă cu cîțiva bolnavi din salonul în care fusese internat Radoslav. Nu mică mi-a fost mirarea cînd am aflat că cel de care mă interesam lipsise din spital două nopți și două zile. Și una din zilele în care lipsise era tocmai ziua de 26 a lunii, ziua în care dispăruse fetița ! Deci, era posibil ca Radoslav...

*

Discuția cu fostul bolnav nu decurse așa cum mă așteptam. Bărbatul pe care mi-l închipuisem cu un fizic puternic, cu o fire agresivă, mi se înfățișă ca un om obișnuit, mai mult scund, decît înalt. Buzele desenate frumos îi luminau înfățișarea. Înainte de a discuta cu el, aflasem că avea doi copii, la care ținea foarte mult, dar că nu se înțelegea de loc cu soția.

„E oare posibil ca un om care iubește copiii să poată face rău tocmai unui copil ?" mă întrebam eu, puțin supărat pe mine că făceam această reflecție, care îmi năruia presupunerile că Radoslav ar avea vreun amestec în dispariția Adinei. „Dar unde a fost în zilele în care a lipsit din spital ?" Nu puteam pleca fără a găsi răspuns la această chestiune. Și, la primele întrebări, îmi răspunse îndîrjit, mințind vădit. Nu recunoștea de loc că lipsise cele două zile și două nopți din spital.

— Tovarăşe Radoslav, n-are nici un rost să vă menţineţi în negarea unor realităţi evidente, hotărîi să dau pe faţă lucrurile. E vorba de soarta unui copil.

Văzui pe faţa lui o tresărire. Îşi ridică ochii, întrebător.

— Ce copil ? Şi ce legătură are asta cu mine ?

— Are. E vorba de fetiţa fostei dumneavoastră vecine. E vorba de un lucru deosebit de grav.

Citii în ochii săi un licăr de nelinişte. Faţa i se înroşi, mîinile începură să-i tremure uşor. După o clipă de ezitare, mărturisi :

— Dacă-i aşa, vă spun. Vă rog, însă, să rămînă între noi. Am fost la o petrecere, cu nişte prieteni. Am băut şi mi s-a făcut rău. Am stat la un văr. N-am vrut să se audă la spital... Şi, mai ales, nu vreau să audă soţia. E certată cu vărul meu şi...

Am cercetat şi m-am convins că Radoslav îmi spusese adevărul. Am luat, apoi, primul tren spre casă.

Reuşisem să elimin o ipoteză, dar rămîneau atîtea altele în picioare. Care era aceea, la capătul căreia trebuia să dau de rezolvarea cazului ? Îmi spuneam că la mijloc e vorba de o răpire, sau poate de o crimă. Poate cineva vrusese să lovească, astfel, în familia Tudor. Poate că... Zeci şi zeci de presupuneri se învălmăşeau în continuare în mintea mea. Deveneam din ce în ce mai nerăbdător. Acum mi se părea că trenul e un vehicul demodat, că înaintează prea încet...

*

— De cînd lucraţi ca revizor-contabil ?...

Tudor Stan, pe care îl invitasem la o nouă discuţie, avea faţa trasă şi ochii mici îl trădau că dormise puţin

în ultimele zile. Îl înţelegeam. Îl rugasem să se concentreze şi să-mi răspundă precis la întrebări.

— De peste zece ani, veni într-un tîrziu răspunsul.

— În acest timp, aţi avut cazuri în care, prin controalele pe care le-aţi făcut, prin expertizele dumneavoastră, au fost demascaţi oameni necinstiţi ?

— Da.

— Relataţi-mi, vă rog, pe larg, despre controalele pe care le-aţi făcut şi despre cei controlaţi...

*

...Mă simt, uneori, ca un alpinist care trebuie să atingă, cu eforturi mari, piscul unui munte. Drumul este anevoios. Urcînd mereu, ajungi, însă, sus, unde eşti răsplătit din plin pentru eforturi. Verificasem doi din cei trei indivizi, pe care îi stabilisem ca avînd motive puternice pentru a-l duşmăni pe Tudor. Toţi trei fuseseră condamnaţi pentru infracţiunile descoperite prin controalele revizorului-contabil. Unul dintre ei, Ion Ursache, scăpase cu faţa... curată la prima revizie făcută de un contabil care se lăsase... păcălit. Chemat ulterior în supracontrol, Tudor lucrase meticulos şi metodic, răscolind toată gestiunea, pe durata mai multor ani. Descoperise o delapidare ingenioasă a cîtorva infractori al căror „cap" fusese Ursache. Acesta încercase să-l mituiască şi pe Tudor Stan. Faptul îi agravase culpa... Judecat, Ursache luase mai mulţi ani de închisoare. După proces, nevasta şi copilul îl părăsiseră.

Pe Ursache, l-am găsit după cîteva zile de căutări înfrigurate. Lucra acum ca pontator, pe un şantier în apropierea oraşului. Locuia la căminul burlacilor. Cercetările pe care le-am întreprins mi-au furnizat date inte-

resante. Ursache era apreciat ca un salaraît conştiincios, însă uneori îi plăcea să bea ceva mai mult şi provoca scandaluri. Trăia retras, avînd o fire ursuză. Soţia nu-l iertase şi, ca atare, nu-şi mai văzuse familia de la proces. Avea în oraş doar un frate mai tînăr, operator chimist, care ocupa o garsonieră într-un bloc alăturat celui al lui Tudor Stan. Fratele plecase cu soţia în concediu, într-o staţiune climaterică şi lăsase cheile de la garsonieră lui Ursache, pentru a avea grijă de flori. Ursache se mutase, însă, cu totul, în garsoniera fratelui, şi vecinii îl văzuseră deseori cum se întorcea seara din oraş, beat. Verificările noastre au scos la iveală că fostul delapidator nu devenise un om cinstit. Pe şantierul pe care lucra, întocmea deseori pontări false şi îşi însuşea banii.

În dimineaţa zilei de 26, fusese în tură liberă. Adîncindu-se investigaţiile, s-a stabilit că Ursache, în ultima vreme, era frămîntat, din care cauză consuma şi mai des băuturi alcoolice.

Analiza acestor date m-a ajutat să trag cîteva concluzii pe care le-am discutat îndelung cu tovarăşii cu care colaboram la acest caz. În primul rînd, Ursache, fiind în tură liberă în dimineaţa zilei de 26, putuse să se ocupe de răpirea Adinei... În al doilea rînd, domiciliul său provizoriu era situat în apropierea blocului în care locuiau soţii Tudor, părinţii fetiţei dispărute. Apoi, frămîntările lui Ursache...

Lucrurile începeau să se limpezească. Îmi era tot mai clar că Ursache nu era străin de dispariţia Adinei. Părerile mele erau împărtăşite şi de ceilalţi.

Dar ce făcuse cu fetiţa ? Am adoptat un plan de bătaie, în care am prevăzut toate măsurile pentru a obţine rezultatul dorit, în cazul în care bănuiala noastră că

Ursache era vinovatul s-ar fi confirmat. În primul rînd, m cerut reținerea lui, pe motivul falsurilor din fișele de pontaj.

Spre surprinderea mea, Ursache, înalt, slab, cu ochi cenușii, văzîndu-se arestat, și aflînd că sîntem „de la județ", nici n-a mai așteptat să i se pună în față probele. A recunoscut imediat infracțiunile de fals comise. Recunoașterea aceasta grăbită a lui Ursache ne-a întărit convingerea că bănuielile noastre nu erau lipsite de temei. Probe, însă, nu aveam. M-am prefăcut că nu manifest nici un interes deosebit față de declarațiile sale. Am ordonat să fie extinse cercetările, apoi am făcut o vizită în garsoniera unde locuise. Fratele său mi-a răspuns, cu multă bunăvoință, la întrebările pe care le puneam. Un lucru era limpede : dezaproba comportarea lui Ursache, pe care se vede că nu îl agrea prea mult. I-am pus o ultimă întrebare :

— Vă lipsește ceva din casă ?

Soția lui, care participa la discuție, se sculă și începu să cerceteze prin cameră, bucătărie, baie. Se întoarse la masă, peste cîteva minute, și zise :

— Nimic. Toate sînt la locul lor.

— Chiar nimic, nimic ? am insistat eu.

— A, un fleac. O foaie de policlorură de vinil din baie. Cine știe, poate s-a rupt și a aruncat-o cumnatul meu...

Ajuns la miliție, mi s-a raportat că, în ziua de 26, Ursache consumase băuturi alcoolice la restaurantul „Oltul", pînă în jurul orei 11. După aceea, plecase nu se știe unde. Adina dispăruse tocmai între orele 11 și 12 !

Am hotărît să nu se discute nimic cu Ursache despre cazul Adina, urmînd ca, ulterior, să-l transferăm, pentru cercetări, la sediul miliției județene. Dar, în prealabil, am

făcut o percheziție domiciliară, atît în fosta lui garsonieră, cît și la căminul burlacilor, unde locuia de obicei. N-am găsit nici o urmă de sînge. Totuși, am ridicat un cuțit de bucătărie, un satîr și toate foile de policlorură de vinil ce se găseau. În minte, îmi încolțise o idee... „Ce-ar fi ca Ursache să le vadă... întîmplător, la miliție, cînd va fi scos pentru audiere ?"... Ideea nu mi s-a părut rea și, în consecință, am pus-o în practică. Mergînd spre biroul meu, Ursache a văzut, în anticameră, obiectele care se aflau aruncate într-un colț. Îl urmăream cu coada ochiului. A tresărit deodată și o umbră de spaimă i s-a așternut pe față.

Am discutat cu el despre falsurile pe care le comisese, lăsîndu-i impresia că treburile sînt lămurite. Văzînd că nu este trimis la penitenciar, Ursache a început să se intereseze de mersul cercetărilor. Răspunsul „nu știu nimic" al subofițerului i-a accentuat arestatului starea de neliniște, și așa destul de vizibilă.

Am simțit că acesta era momentul psihologic cel mai prielnic cercetărilor noastre. M-am pregătit pentru interogatoriu. Eram sigur că voi reuși să-l fac să ne dea mărturisiri complete și să-și recunoască fapta, mai ales că pe mînerul satîrului ridicat de noi fusese descoperită o pată mică de sînge. Am uitat să spun că satîrul purta și urmele digitale ale infractorului.

A început interogatoriul. Arestatul răspundea tot mai nesigur la întrebările mele. Începea să-și dea seama că știm ceva...

— Tot îl mai urăști pe Stan Tudor ? i-am aruncat pe neașteptate prima lovitură.

Ursache s-a îngălbenit, și ochii au început să-i joace. Nu l-am slăbit nici o clipă.

— De ce ai luat foaia de vinilin din garsonieră ? Ştii că a fost găsită ?

Arestatul a oftat prelung. Faţa i s-a schimonosit. Şi-a închis ochii, strîngîndu-şi pleoapele, făcînd nenumărate creţuri pe tot chipul. În cele din urmă, a început să povestească rar, trăgînd zgomotos aer în piept, ca un înecat.

— Voiam să mă răzbun pe revizor. Ştiam că îşi iubeşte la nebunie fetiţa. Am ademenit-o în garsonieră cu nişte păpuşi. Am vrut s-o ţin sechestrată cîteva zile. Eram beat... N-am mai ştiut ce fac...

...Cu aceasta, dragă prietene, cred că ţi-e clar că celelalte ipoteze în cazul „A“ au căzut... A, să nu uit, în primăvara aceasta, după aproape doi ani, i-am revăzut pe soţii Tudor. Aveau un băiat... Şi aşteptau încă un copil.

ION ŢÎRLEA

MISTERIOASA DISPARIŢIE A „COLŢATULUI"

Cap. I „Colţatul" apare şi dispare

— Sînt obosit, spuse Prisada.

Partida era pierdută. Căpitanul Adrian strînse tablele şi le vîrî în sertar.

— Aşa e, zîmbi el. De cîte ori te bat, eşti obosit.

Prisada se ridică şi se apropie de uşă, ca s-o deschidă. Fumaseră mult. Aerul era albastru de-atîta fum. Ajuns la uşă, păru să se răzgîndească însă. Se oprise cu mîna pe clanţă, cu ochii pe geam. Fără să se întoarcă, îi făcu semn ofiţerului de serviciu, cu mîna.

— Vino să vezi ceva interesant!...

— M-am săturat de viscol, n-am ce vedea! se rezemă mai bine de speteaza scaunului Adrian.

Prisada se întoarse spre el.

— E un individ acolo, arătă cu capul înapoi.

— Unde? întrebă ofiţerul de serviciu.

— Acolo, arătă din nou Prisada, cu capul spre spate. Stă în dosul unui copac.

— Un individ misterios?

— Nu glumesc.

— Uitasem că tu nu glumeşti niciodată, se ridică ofiţerul de serviciu, apropiindu-se de uşă. Mai avea încă, pe faţă, un zîmbet neîncrezător, semn pentru Prisada că *nu ţinea „farsa"*. Privi apoi, prin geamul uşii, spre şirul de copaci din faţa gheretei. Şi zîmbetul i se stinse, făcînd loc unei expresii întrebătoare. Văzuse şi el acum silueta

unui bărbat, în spatele unui plop. Omul părea că se ascundea, nu atît de privirile lor, cît de ale cuiva care s-ar fi aflat în clădirea sediului. Gheretа din zid se afla lîngă poartă. Clădirea principală, în stînga şi ceva mai în fund. Aşa că din gheretă, omul de afară se vedea stînd zgribulit lîngă plop, părînd să aştepte ceva.

— Ce-o fi cu el? întrebă Adrian. Mă duc să văd!

Vru să deschidă uşa, dar ofiţerul din grupa de evenimente îl opri. Stinse lumina.

— Să-l lăsăm puţin, zise. Nu putem şti ce urmăreşte. Aici s-au întîmplat multe!... Zicînd aşa, Prisada, parcă pentru a-l convinge pe ofiţerul de serviciu, care era numai de cîteva luni la organ, îşi scoase revolverul din toc, trăgîndu-i piedica.

Cel de afară nu se mişca. Viscolul clătina becurile suspendate deasupra străzii şi, din cînd în cînd, halourile luminilor aruncau, peste silueta lui, o apă mierie, străbătută de argintul fulgilor de zăpadă vînzoliţi.

Prisada apăsă pe clanţă, deschizînd încet uşa.

— Rămîi aici, zise. O să încerc să-l iau prin surprindere.

Se strecură apoi afară, încet. N-apucă însă să iasă bine în cadrul uşii, cînd omul din dreptul plopului o rupse la fugă. Prisada strigă un „Stai!“ puternic, pornind după el. Adrian, care ieşise şi el, între timp, din gheretă, îi văzu dispărînd în viscol, spre capătul străzii... Se întoarse grăbit în birou şi-l trezi pe aghiotant.

— Ai grijă aici, pînă mă întorc, zise. Prisada a plecat într-o urmărire. Mă duc după el!... Poate că tipul după care s-a dus vrea să-l atragă în cine ştie ce... încurcătură.

Vrusese să spună *capcană,* dar dacă nu era adevărat! Mai tîrziu, presupunerea lui ar fi fost ridiculă... Îşi pre-

găti revolverul, ieşi şi porni alergînd în direcţia în care dispăruse Prisada după individul de lîngă plop.

Strada pe care se afla sediul miliţiei dădea, la capătul ei, într-un bulevard, pe care cădea perpendicular. În dreapta, bulevardul ducea la gară. În stînga — spre centrul oraşului. Căpitanul Adrian, ajuns la răspîntie, se opri şi scrută, pe rînd, în ambele sensuri. Viscolul şi noaptea nu-i permiteau să vadă departe. Atît cît se vedea însă, nu se zăreau nici Prisada, nici cel urmărit. Bulevardul părea pustiu. Era, de altfel, tîrziu, aproape două noaptea — şi oamenii dormeau de mult.

Adrian rămase nehotărît la colţul străzii. Se decise, în cele din urmă, să stea şi să aştepte acolo, încordîndu-şi auzul. Poate avea să audă împuşcăturile de apel ale colegului său... Zece minute trecură astfel, părînd că nu se vor mai sfîrşi. Dar la capătul celor zece minute, dinspre gară apăru silueta cuiva. Părea doar o pată mişcătoare sub rafalele ninsorii... Adrian aşteptă în continuare, lipindu-se de zidul clădirii de pe colţ. Cînd cel care se apropia ajunse cam la cincizeci de metri de el, îl recunoscu. Era căpitanul Prisada. După felul în care mergea, urmărirea trebuia să fi eşuat.

— L-am văzut de aproape şi am vrut să-l prind, povesti ofiţerul de la evenimente cînd ajunse la Adrian. L-am somat să stea. Dar degeaba. Am fost tentat o clipă să trag, dar m-am răzgîndit. A sărit gardul în parc. Mi-am zis că acolo o să-l prind, dar din parc, a sărit într-o curte şi, în curte, a dispărut. L-am căutat peste tot...

Se întorceau la gheretă. În timp ce Prisada povestea, Adrian se întreba cine să fi fost fugarul şi de ce şezuse la pîndă vizavi de miliţie? Oricît îşi frămînta mintea, însă, nu găsea răspuns.

— Zici că l-ai văzut de-aproape ? îl întrebă pe Prisada.

— Ajunsesem la cinci metri de el. I-am strigat : „mîinile sus !" dar n-a vrut să le ridice și am băgat de seamă că se pregătea să sară în parc. Atunci, m-am aruncat spre el... Am și căzut puțin...

— Puțin ? întrebă rîzînd Adrian.

— Puțin de tot, rîse și Prisada. M-am ridicat repede.

— Probabil era fioros tipul, rîse din nou ofițerul de serviciu.

Prisada se opri. Adrian mai făcu cîțiva pași și se opri și el. Ajunseseră în fața gheretei.

— Ei, cum, zise ofițerul de serviciu, cum arăta ?

— Ireproșabil, apăsă Prisada pe vorbă.

— Nebun ? făcu Adrian, ca și cînd n-ar fi înțeles cuvîntul.

Prisada dădu din cap afirmativ.

Intrară în gheretă.

— L-ați prins ? întrebă de prisos aghiotantul.

Ofițerii nu-i răspunseră.

— N-a fost de loc nebun, zise Adrian. A fugit ca oricare om normal care s-ar teme să nu fie prins.

Prisada făcu o mină nedumerită.

— Atunci, ce-a căutat aici, vizavi ? A vrut sau n-a vrut să fie prins ? Sau vrei să spui că a vrut să atace miliția și, fiind surprins, l-a cuprins teama !... Și eu m-am gîndit la asta. Dar de ce să-i fi fost teamă ? Pentru că ședea zgribulit lîngă plop ? Asta nu e ceva pentru care să fii pedepsit. Poți să stai unde vrei, oricînd și oricît. Numai pentru simpla ședere, nu te trimite nimeni în judecată... Așa că eu cred că e dement. Avea pe chip o spaimă cu totul nefirească...

Intervenii plutonierul :

— Permiteţi să raportez, tovarăşe căpitan. L-aţi văzut de aproape ?
— De la şase, şapte paşi, răspunse Prisada.
— Cum arăta ?
— Ce să zic, era seducător, rîse căpitanul. Parcă ar fi avut două perechi de mustăţi...
Subofiţerul tresări.
— Asta e „Colţatul", zise. Furturi prin spargere... Să vă povestească tovarăşul căpitan Dima despre el...
— Dumneata îl cunoşti ? întrebă curios Adrian.
— Şi încă foarte bine, zise subofiţerul. Apoi, se întoarse spre căpitanul Prisada : Un bărbat voinic, nu-i aşa ? Prisada aprobă. De obicei, poartă o haină de piele, reluă subofiţerul, vorbind şi pentru Prisada, şi pentru Adrian.
— M-ai convins, zise ofiţerul de la evenimente. Avea într-adevăr o haină de piele.
— El e ! făcu mulţumit aghiotantul. Sprîncenele le are mari, stufoase, încît pare cu două rînduri de mustăţi negre. El e, nu poate fi altul...
— A stat în pîndă, după un plop, vizavi, îi spuse Adrian subofiţerului, în speranţa că aghiotantul ar fi putut explica acum şi rostul şederii „Colţatului" acolo.
— De ce-o fi stat ? se miră plutonierul.
În clipa aceea, zbîrnîi telefonul. Adrian ridică grăbit receptorul. Auzi în pîlnia receptorului o voce de femeie, alarmată :
— Alo, miliţia ?
— Miliţia, răspunse. Căpitanul Adrian, ofiţerul de serviciu !...
— Hoţii, tovarăşe căpitan. M-au jefuit ! Mi-au luat tot !...
— Cînd ?

I.M.S.-ul opri în fața blocului.

— Ca să nu mai plec noaptea, se grăbi Anton.

Își îmbrăcă paltonul, își strînse fularul în jurul gîtului și-învîrti butonul yalei.

— Nu mă săruți ?

Trebuia să mai întîrzie...

— Lasă că închid eu ușa, rîse ea. Gura-i era fierbinte, fața moale și caldă, catifelată.

În hol, era frig. Anton avu senzația unei izbiri peste obraji. Își simți fața. Era aspră, groasă, înăsprită și mai mult de rădăcinile bărbii lui dese, pe care și-o rădea zilnic... Elenei îi plăcea tocmai pentru că era aspră... „Ciudată realitate"... zîmbi el.

Viscolul îl izbi, în năvală. Avu impresia că-l așteptase anume și că atunci se declanșase. În fața scării, aleea asfaltată era măturată ca-n palmă.

Drumul cu mașina, prin oraș, însă, se dovedi greu de tot. Cu Dima de la judiciar și cu Pandele de la tehnico-științific, Anton ajunse în strada Venus, la trei fără un sfert. O dată cu ei, sosiră și Prisada cu Baboian.

Comandantul intră primul în locuință, urmat de Pandele. După ei, intrară și ceilalți. Sufrageria devastată se umplu. Afară, rămăsese numai plutonierul Baboian, care devenise, momentan, de prisos.

Femeia plîngea încet, un plîns tremurat. Ochii îi erau roșii, dar lacrimile i se uscaseră. Anton o pofti la masa din mijlocul încăperii și ordonă lui Pandele să fotografieze totul. Urmărindu-l apoi și cercetînd cu privirea lucrurile din casă, răvășite, i se părea cunoscută priveliștea...

— Aici, n-a fost altul decît „Colțatul", zise căpitanul Dima.

Anton își dădu seama că ceea ce i se păruse cunoscut îi era, într-adevăr, cunoscut. Numai „Colțatul" avea obiceiul să răvășească în felul acela lucrurile din încăperile pe care le jefuia.

Pandele cu Dima începură cercetarea obiectelor. Ca de obicei, nici o urmă. Horghidan „lucra" cu mănuși...

— Pe la ce oră v-a trezit zgomotul ușii ? o întrebă Anton pe femeie.

— La două și un sfert.

— Erați obosită ? Ați dormit greu ?

— Nu dorm greu.

„Oricum, socoti Anton, lovitura s-a dat pe la unu și jumătate. Ca Horghidan să ajungă de-aici la miliție, i-a trebuit o jumătate de oră. Minimum !... Dar de-aici a plecat cu... bagaj. Or, la sediu, n-a avut nici un bagaj asupra lui. Înseamnă că întîi a dus bagajul în altă parte și atunci furtul a fost comis mai de vreme, poate la unu sau la douăsprezece și jumătate"...

— La ce oră v-ați culcat ? vorbi din nou femeii.

— Pe la unsprezece, zise ea. Am stat la televizor cu copiii.

„Înseamnă că a fost obosită și s-a trezit greu", deduse Anton. Asta ar fi „probat" presupunerea că furtul se comisese cu mult mai mult înainte decît credea ea. Dormise greu și auzise mai tîrziu ușa !...

Cercetările lui Dima și Pandele continuau. Anton îi ceru femeii să ajute la stabilirea jafului... Lipseau o mulțime de obiecte cu volum mic — un ceas de masă, o cutie cu bijuterii, bibelouri — și un palton de damă, două flanele noi și un costum, ale soțului. Bărbatul era plecat pe teren. Totul fusese încărcat și dus într-o valiză. Dispăruse și valiza...

— Prisada, se întoarse Anton spre ofiţerul de la evenimente. Ia maşina şi du-te cu Baboian acasă la Horghidan.

— Permiteţi să raportez, tovarăşe colonel !... Vorbise Dima.

— Ştiu, zise Anton. „Colţatul“ nu se duce niciodată acasă, după... isprăvi. Rîndul trecut, ne-a ajutat însă soţia lui să-l prindem.

Prisada ieşi. «S-ar putea să nici nu fi fost „Colţatul“ hoţul», completă Anton în gînd replica pe care i-o dăduse lui Dima.

Cap. III „Colţatul“ nu e acasă

Strada Florilor era, în partea aceea a oraşului, ultima stradă cu aspect de arteră urbană. Acum, viscolul îi dăduse înfăţişarea unui drum larg, cu hîrtoape şi deluleţe albe. Casele ce se înşiruiau de o parte şi de alta erau un amestec interesant, dacă nu chiar foarte interesant pentru etnografi. Cel puţin trei generaţii îşi arătaseră aici concepţia, modul de viaţă şi condiţiile existenţei. Extremele, ca să zicem aşa, erau casele bătrîneşti, înconjurate de curţi închise cu uluci, şi cele două blocuri moderne de la capătul care se pierdea în Mahalaua Ţiganilor. Între aceste „extreme“, se interpuneau clădirile fără etaj, cu ieşire la stradă — expresie a gustului negustoresc evasisătesc, apoi clădirile-vilă, aşezate în mijlocul unor adevărate parcuri, clădiri locuinţe ale unor foşti boiernaşi scăpătaţi, după care, tinzînd spre moda urbană modernă, veneau construcţiile cu cîte unul sau două etaje, cele mai multe dintre acestea fiind mansardate.

Într-una dintre acestea din urmă, locuia, într-un apartament situat la mansardă, familia lui Mihai Horghidan, compusă, în cea mai mare parte a timpului, din mamă și copii — trei băieți, între care diferențele de vîrstă erau semnificative. Între cel mai mare și mijlociu, diferența era de doi ani și jumătate. Asta însemna că cel mai mare fusese conceput înaintea primei detenții a lui taică-său, iar al doilea, la ieșirea din detenție... Al treilea, apăruse pe lume la cinci ani după mijlociu, deci după ce tatăl ispășise a doua condamnare. De atunci, capul familiei Horghidan mai suferise cîteva condamnări, mai ieșise de cîteva ori din închisoare, fiind primit acasă cu o dragoste cam nefirească, după părerea plutonierului Baboian...

Toate acestea le spunea Baboian lui Prisada, în timp ce înaintau prin nămeți și ninsoare spre numărul 15. Prisada lucrase la cadre pînă atunci. Recunoștea în sinea lui că știa destul de puține lucruri despre infractori. Asta în ceea ce-i privea pe aceștia, practic, din punctul de vedere al muncii cu ei și al cunoașterii directe. Teoretic, ca orice lucrător de miliție, Prisada poseda destule cunoștințe, dar de specializat se specializase și căpătase experiență în munca de cadre...

Acum, „reprofilat“, se străduia să-și înțeleagă munca și să-i răspundă, ca și în munca de cadre, cu rezultate bune...

*

Traseseră I.M.S.-ul în capătul străzii. Șoferul spusese că dacă intra pe Florilor, se împotmolea sigur. Și poate că avea dreptate, pentru că nici o altă stradă nu era mai troienită ca aceasta; era prima care ținea piept visco-

lului mai cu seriozitate, fiind un fel de paravan al frontierei urbane.

— Ce ţi se pare nefiresc ? întrebă Prisada cu gîndul la vorbele plutonierului prin care acesta afirmase că femeia lui Horghidan îl aştepta pe bărbat cu dragoste. De ce *dragoste nefirească ?*

— E o femeie cinstită, zise plutonierul. Căpitanul aşteptă să-i explice ce înţelegea prin „femeie cinstită", dar probabil ar fi fost multe de povestit şi nu erau condiţii de taclale. Din cauza viscolului, îşi vorbeau strigînd. Prisada îl văzu pe aghiotant dînd din mînă a renunţare. O să vă spun eu ! îl auzi după aceea...

Parcurseseră vreo sută cincizeci de metri, cînd plutonierul se opri.

— Aici stă ! arată el spre un bloc cu două etaje, vechi, cu mansardă, din stînga. Erau pe partea dreaptă a străzii. Merseseră în zigzag, ocolind nămeţii, înaintînd pe lîngă ziduri, sau, dimpotrivă, exact prin mijlocul părţii carosabile, rezolvînd problemele accesibilităţii arterei, după situaţie. Acum, datorită capriciilor viscolului, se aflau exact pe partea opusă blocului în care-şi avea Horghidan sălaşul, căci clădirea ţinea piept unei deschideri largi de pe această parte opusă, unde terenul era viran. În faţada blocului, se năpustiră rafale după rafale, căzînd puţin dintr-o parte şi nămeţind, începînd de la gangul din stînga, totul, ca un contrafort masiv şi continuu, urcat pînă la pervazele ferestrelor de la parter, umplînd strada pînă spre jumătate.

Baboian privi spre partea de sus a clădirii.

— Fereastra a treia şi-a patra din stînga, îi arătă căpitanului. Şi adăugă. Dar, mai mult ca sigur, nu e acasă.

Prisada privi ferestrele. Erau şase pe tot lungul mansardei şi toate scufundate în întuneric. Apoi, ofiţerul îşi

coborî privirea spre gang, în stînga, pe unde ar fi trebuit să intre el și Baboian. Gangul fusese înfundat de zăpadă pînă aproape de boltă.

— Cum intrăm ? se întoarse căpitanul spre subofițer.

— Zăpada e afînată ! strigă plutonierul. Ușa e în gang. Altă intrare nu există. Poate că zăpada n-a umplut tot gangul. O fi numai aici, lîngă intrare.

Trebuiau să străbată, deci, prin omătul care era de două ori cît ei. Încercară. Primul o luă, spre gang, subofițerul. Își scufundă mai întîi picioarele, pînă la genunchi, apoi pînă la coapse. Cu asta era învățat, mai trecuseră prin astfel de nămeți. De aici încolo însă, mormanul suia pieptiș și, la următorul pas, îi veni pînă la piept. Omătul afînat se îndesa și se prăbușea în jur, spulberat îndată de viscol, ca niște pălălăi fărămicioase, împrăștiate în vîrtejuri suitoare, care-l orbeau pe plutonier...

Atacaseră drumul în dreapta gangului. Vîntul sufla puțin din dreapta și sperau ca omătul să fi fost mai mult în stînga.

Acum venea greul. Ușa de intrare în bloc se găsea la mijlocul gangului, pe dreapta. Trebuiau să se îndrepte spre ea, fie dînd zăpada la o parte, fie scufundîndu-se cu totul sub omăt. Mult nu era de mers, maximum trei metri. Plutonierul se simțea ca turnat pînă la umeri într-o formă, apăsat și nu prea de „matriță". Lucrul cel mai greu nu era, însă, faptul că se găsea în „sacul" acela, ci neputința de a-și asigura o respirație liberă. Pulberea rece, sfărîmată și izbită în fața lui de vînt îi umplea nările, dîndu-i o senzație de sufocare.

Înainta încet, gata să se retragă la fiecare pas. Știa că Prisada se găsea în urma lui, pregătit să-l ajute. Des-

făcu zidul zăpezii cu mîinile, înotînd parcă. În jurul lui se ridică o spuză orbitoare, rece, care-i pătrunse prin toate „fisurile" de la guler. Fața i se udă, gîtul — la fel. Zăpada îi intrase și pe mîneci. De pe marginile borței create de mîinile lui și de sus, căzură, însă, valuri de zăpadă, netezind totul și acoperindu-l și pe el.

Prisada se alarmă. Plutonierul dispăruse brusc, nu i se mai cunoștea decît conturul. Observă că și în jurul lui, viscolul urcase nivelul zăpezii. Mai așteptă cîteva clipe înainte de a interveni. „E o prostie, își zise. M-am luat după el." Întinse mîinile și-l apucă pe Baboian de umeri trăgîndu-l înapoi.

— Va trebui să deranjăm pe cineva.

— Gangul e plin de zăpadă, zise plutonierul. Credeam că spre ușă trebuie să fie gol, dar nu e.

— Cum e acolo ? întrebă Prisada. Cum te-ai simțit ?

— Adăpost, n-am ce zice, rîse plutonierul. Trebuie să deranjăm vecinii...

Munciră cu lopețile o jumătate de oră, ajutați de doi vecini pe care-i treziseră. Prisada se gîndea că și lucrul ăsta era caraghios. În definitiv, pentru ce atîta corvoadă ?... Pentru a vedea dacă „Colțatul" era sau nu acasă... Și asta, în niște condiții în care toți păreau siguri că Horghidan nu era acasă. Trebuia doar constatat lucrul ăsta. Atît... Căci dacă Horghidan nu era acasă, după cum îi explicase Baboian în mașină, însemna că el dăduse spargerea de pe Venus. Horghidan ieșea din detenție și trîndăvea cîteva luni, lîngă nevastă și copii, după care se plictisea de sedentarism și o lua din loc, cînd nevastă-sa nu era acasă. Și dus era. Mai revenea după ce ispășea o nouă pedeapsă, ca să stea iar cîteva luni liber... Da, și Maria Horghidan îl iubea. Părea într-ade-

văr nefiresc. În definitiv, pentru ce-şi leagă bărbaţii şi femeile destinele, ce aşteaptă o femeie de la un bărbat ?

Reuşiră să spargă tunelul de zăpadă pînă la uşă. Cei doi oameni, treziţi din somn pentru a-i ajuta, spuseră că rămîn să le asigure ieşirea, căci peste marginile tunelului creat, zăpada purtată de vînt curgea ca nişte jeturi continui, acoperind rapid săpătura.

— Ne întoarcem repede, spuse Prisada.

Deschise uşa. Curentul i-o smulse din mînă, trîntind-o de perete. Trebuiră s-o împingă cu toată forţa ca s-o reînchidă. Apoi, în grabă, începură să urce. Baboian, care cunoştea imobilul, aprinse lumina din casa scărilor.

Ajunseră repede sus. Acum, viforniţa se auzea ca într-o altă lume, vuind. O lume îndepărtată, care se năpustea în galop peste cea înconjurătoare. Baboian merse direct la uşa lui Horghidan şi sună prelung.

— Cine e ? auziră după cîteva clipe vocea Mariei Horghidan în dosul uşii.

— Miliţia. Căpitanul Prisada ! zise ofiţerul de la evenimente.

— Imediat, tovarăşe căpitan, veni răspunsul femeii. Deschid imediat.

Nu mult după aceea, Maria Horghidan, o femeie atrăgătoare încă, deşi vîrsta începuse să-şi spună cuvîntul, albind-o devreme şi săpîndu-i faţa într-o mulţime de şanţuri mici, apăru în pragul uşii.

— Bună dimineaţa, o salută Baboian. Putem intra ?

— Ştiam c-o să veniţi, zise ea. Poftiţi.

Intrară. Femeia închise uşa şi-i urmă.

— Să vă fac un ceai, se îndreptă ea spre bucătărie. Doamne, cum oţi fi venit pe vremea asta !...

Baboian se uită la Prisada, care era năucit. „Aşa e ea!" spunea privirea plutonierului. Dar lucrul ăsta trebuia explicat. Acum, însă, nu era timp.

— Nu te deranja, zise Prisada. Vrem să plecăm repede. Soţul dumitale e acasă?

— Nu. A plecat de-aseară şi nu s-a mai întors.

— Pe la ce oră a plecat?

— Pe la opt, aşa spunea Gigi, băiatul mai mic. Eu şi băieţii mari nu eram acasă, şi Mihai a plecat...

— Ne dai voie să verificăm?

— Dumneavoastră nu mă cunoaşteţi, zise femeia. Eu... adică, v-oţi fi grăbind, cum aţi zis, poftiţi de căutaţi.

Vrusese să spună, probabil, că ea nu minte. Prisada înţelese. Totuşi, nu făcuse efortul de a fi ajuns aici, ca să plece fără să controleze. Dar bărbatul, într-adevăr, nu era acasă. Copiii dormeau.

— Nu ştii nimic de el? o întrebă pe femeie, pregătindu-se să plece.

— Nu, zise ea. Pleacă şi mai vine peste patru, cinci ani.

— Ai merita un alt bărbat, Marie, o privi Baboian cu compasiune, punîndu-şi cascheta pe cap şi urmîndu-l pe căpitan.

Maria Horghidan se sperie.

— Ba să nu vorbiţi de alt bărbat. Dumneavoastră să-l prindeţi mai repede, să-mi găsesc şi eu tihna. Unde-o fi el pe viscolul ăsta, Dumnezeule!... Prindeţi-l mai repede, tovarăşe căpitan. Să-şi găsească şi el liniştea.

— Ne scuzi de deranj, la revedere, zise Prisada începînd să coboare scările.

Maria Horghidan îi petrecuse.

„Ciudată femeie, se gîndi ofiţerul. Pentru ea, noi sîntem singura speranţă acum...".

Baboian se gîndea probabil la același lucru, pentru că, înainte de a ajunge la ieșire, spuse :

— Nu vrea ca „Colțatul" să fie liber după ce fură. Știe că e ca o fiară hăituită. Și mai știe că vieții de fiară hăituită îi e de o mie de ori mai preferabilă viața în pușcărie. Femeia asta are suflet și pentru el, tovarășe căpitan.

— Poate că bărbatul ei a vrut să se predea, conchise Prisada. O fi știind și el că prinderea lui i-aduce ei tihna. Copiii i s-au făcut mari, l-or fi impresionat... N-a putut să se abțină de la furt, dar să-i redea ei liniștea mai de vreme o fi vrut să încerce. Numai că n-a avut curaj și, cînd m-a văzut ieșind, a luat-o la fugă...

— Vorba „marxistului", Dumnezeu știe de ce-o fi venit el la miliție ! făcu plutonierul.

Ajunseseră la ușă.

Cap. IV „Colțatul" a apărut la bufet

Dimineața, viscolul se opri. Natura rămase albă, într-o neclintire ce părea nefirească. Ningea încă, dar în atîta liniște, încît aveai impresia că se aud fulgii căzînd.

Se luaseră toate măsurile pentru găsirea lui Horghidan. Fusese dat în urmărire pe țară. Ca de obicei. De cîte ori fura, Horghidan dispărea și era prins în alte localități. Nu se întorcea niciodată acasă după furturi, iar în localitățile în care ajungea, se comporta ca un neghiob, încît era sesizat foarte repede și prins. Acum însă, căpitanul Dima — în răspunderea căruia căzuse rezolvarea cazului — avea impresia că darea în urmărire a lui Horghidan se făcuse mai mult în virtutea obișnuinței. Nu era de loc un lucru cert că el dăduse spargerea în strada

Venus. Modul de comportare la locul faptei, ca și intrarea în locuință cu ajutorul unor chei potrivite, nu-i erau proprii numai lui Horghidan. Tot așa și faptul că nu lăsase, totuși, urme acolo... Era de așteptat, deci, ca rezultatul dării în urmărire să nu fie, ca-n alte dăți, pozitiv și rapid!... Adică, Dima credea într-o impresie nelămurită a lui, într-un fel de presimțire... Se întrebase de multe ori, pornind de la faptul că Horghidan apăruse noaptea în dreptul miliției, ce rost avusese această noutate în comportarea lui ?... Nu putuse să-și dea nici un răspuns plauzibil.

Dima ședea în picioare, în dreptul ferestrei, privind căderea ninsorii. Deși nu mai sufla de loc vîntul, și pomii ședeau încremeniți și albi, căpitanul observă că fulgii încă erau vînzoliți, neliniștiți, alergînd dezordonați, în mici turbioane. Se formau curenți, probabil din cauza obstacolelor întîlnite de fulgi în cădere. Și fulgii păreau nehotărîți să atingă pămîntul, ezitau, pluteau aruncîndu-se brusc înapoi, în sus, ca să cadă din nou și iar să se ridice, pînă cînd, în sfîrșit, căderea pe pămînt sau în crengile arborilor îi astîmpăra... O neliniște asemănătoare, albă, umbrită, înceată, plutea și-n gîndurile lui Dima. Ce era cu vizita „Colțatului" ? De ce fugise, totuși, dacă vizita aceea avusese un rost ? I se întîmplase ceva neobișnuit ?...

Întrebările deveneau obsedante. Dima se retrase de la fereastră și formă numărul de telefon al laboratorului criminalistic. Răspunse Pandele.

— Dima la telefon, se prezentă căpitanul. Ce rezultate avem, Pandele ?

— Nimic, răspunse criminalistul. Nici o urmă...

— Mulțumesc !

Închise telefonul. Îndată după aceea, însă, soneria aparatului zbîrnîi. Dima se grăbi să ridice receptorul, aştepta veşti.

— Locotenent Iliescu la telefon, auzi vocea tînărului său subordonat.

Îl trimisese să cerceteze din nou dacă Horghidan nu reapăruse acasă sau prin împrejurimi.

— Dima, Iliescule. Ascult.

— Aşa cum mi-aţi ordonat, am aşteptat să se facă ziuă, stînd în pîndă. Vă raportez că Horghidan n-a apărut şi nici nu se ştie ceva despre el prin împrejurimi...

— Deci, nimic nou, conchise Dima.

— Nimic. Horghidan nici măcar n-a fost văzut cînd a plecat aseară... Am stat de vorbă şi cu mezinul familiei. Nu ştie cînd a plecat taică-său. L-a trimis să-i cumpere ţigări, pe la opt şi, cînd s-a întors, nu l-a găsit...

— Bine, făcu supărat Dima. Întoarce-te la organ.

Închise telefonul, dar acesta sună din nou. De data aceasta, comunica locotenentul-major Popa.

— Să nu-mi spui că n-ai făcut nimic! zise Dima, mustrîndu-l „preventiv".

— Am stabilit ceva, răspunse Popa.

— Acuma, faci pe enigmaticul!... Ce-ai stabilit?

Locotenentul-major întîrzie cîteva clipe răspunsul. Căpitanul avu senzaţia că, la celălalt capăt al firului, nu mai era nimeni. Apoi, auzi o voce necunoscută.

— Mă numesc Durnău Petre. L-am văzut azi-noapte, pe la douăsprezece şi jumătate, pe „Colţatul"...

Dima înţelese. Popa voia să fie convingător. Nu era rău.

— Unde l-aţi văzut, tovarăşe Durnău?

— La bufetul „Panciu", de lîngă strada Venus...

Devenea aproape o certitudine că Horghidan dăduse spargerea. Prost infractor. Întotdeauna făcea „gafe"... Aveai impresia că le făcea anume, simțind o plăcere deosebită să ajungă pe mîna miliției. Ciudat. Și el, și nevastă-sa erau ciudați. Într-o vreme, Dima ceruse expertiză psihologică în legătură cu Horghidan, dar examinatorii îl găsiseră *normal*. De atunci, Horghidan dăduse încă două spargeri, procedînd de fiecare dată la fel de prost. Și judiciarul trebuise să-l trimită în instanță, ca pe un *normal*. În sinea lui, Dima rămăsese convins că Horghidan era bolnav... Nu se alegea de loc cu foloase de pe urma furturilor. Doar prinderi și ani de detenție...

— Cînd a intrat în bufet ? La ce oră ? îl întrebă pe Durnău.

— Păi, atunci a intrat, veni răspunsul. La douăsprezece și jumătate.

— Cît a stat înăuntru și ce-a făcut ?

— N-a stat mult. A băut un pahar de sifon, a plătit și-a plecat. L-am văzut cînd a luat-o spre strada Venus !...

Dima mai întrebă cu ce fusese îmbrăcat infractorul, mulțumi și ceru să vorbească din nou cu locotenentul-major.

— I-ai luat declarație scrisă ?

— Nu, zise Popa. M-am grăbit întîi să vă raportez.

Dima rîse.

— Asta e mod de-a raporta, ai ? Mai vorbim noi. Continuă investigațiile !

Da, probabil, Horghidan fusese hoțul. Probabil pătrunsese în casă pe la unu fără douăzeci. Jefuise casa și plecase, luînd cu el lucrurile furate, în valiză. O dusese undeva și se prezentase apoi în fața miliției... De ce ?...

De ce fugise cînd îl văzuse pe Prisada ieşind din biroul ofiţerului de serviciu ?...

Bătu cineva la uşă.

— Intră ! strigă Dima.

Cel care-şi făcu apariţia în birou era căpitanul Andreescu de la furturile de buzunare, cooptat acum în colectivul de anchetă a cazului. Dima apelase la el, pentru că, în probleme de investigaţii, căpitanul Andreescu avea un fler aparte... Zîmbetul lui Andreescu îl însufleţi. O dată cu căpitanul, pătrunsese în birou un val de aer proaspăt adus de afară.

— Colţatul n-a fost văzut nici la gară, nici în staţiile de tramvai, spuse Andreescu. E posibil ca, de data aceasta, să nu fi plecat din oraş.

— Probabil ! făcu Dima. O fi pe undeva... Trebuie să fie în apropierea locuinţei lui din strada Florilor. Nu pot înţelege ce s-a întîmplat.

— Nici eu, zise Andreescu.

În sprîncenele negre, i se topea ninsoarea, făcîndu-le să lucească. Dima îl bătu pe umăr.

— Ce face nevastă-ta ?

Andreescu îl privi mirat.

— Bine, mersi ! De ce mă-ntrebi ?

Dima zise grav :

— Frumos bărbat are !...

„Împăratul hoţilor de buzunare" se încruntă.

— Uite, ştii ? ! Detest bărbaţii frumoşi. Am plecat !...

Dădu să se îndrepte spre uşă.

— Stai că merg şi eu, zise Dima. La urma urmei, nu mai am ce face aici. Hai cu mine în strada Florilor.

Ieşiră împreună în ninsoare. Zăpada aşternută pe jos era albă şi afînată şi te făcea să-ţi simţi călcătura ca şi

cînd ai fi călcat pe burete. I.M.S.-ul îi aştepta în faţa intrării, cu motorul sub presiune.

Trebuie spus, însă, pentru a nu mai lungi povestea, că şi aceste investigaţii în cartierul infractorului se soldară fără rezultat. Nimeni nu ştia nimic. Dima şi Popa se întoarseră la sediu...

În rest, ziua trecu anostă, fără evenimente. Ninsoarea curse fără oprire, înecînd ca într-o ceaţă priveliştea. Seara pe la zece, însă, îi secară izvoarele şi zăpezii. Oraşul trăia acum o linişte albă, de neclintit...

Cap. V Valiza

A doua zi, oraşul devenise un şantier al iernii. O mulţime de oameni ieşise cu lopeţi în curţi şi pe străzi. Alături de intervenţia maşinilor I.G.O.-ului, munca lor înzestra oraşul cu căi de acces, cu drumuri străjuite de parapete albe, semănînd unor galerii deschise. La construcţia acestui „labirint", participau, în egală măsură, o bună dispoziţie generală şi o poftă de muncă tinerească. Viaţa reintra în normal. De altfel, normal fusese şi viscolul, cum tot normală era şi dispariţia lui Horghidan... Puţin anormală era doar căldura care muia zăpada.

Pe la ora zece, în ghereta ofiţerului de serviciu se prezentă o femeie între două vîrste, durdulie, îmbrăcată fără prea mult gust. Ofiţer de serviciu era din nou căpitanul Adrian. Probabil era dat ca în timpul turei lui să se desfăşoare evenimentele în legătură cu Horghidan. Femeia bătu la uşă şi intră. Avea în mînă o valiză mare, de carton, pe care o aşeză lîngă perete, răsuflînd uşurată. Abia acum, dădu bună ziua. Adrian îi răs-

punse privind-o curios. Își închipui, în prima clipă, că vizitatoarea se certase cu bărbatul și fugise, căutînd sprijin aici...

— Ce s-a întîmplat? întrebă.

— O vedeți? arătă femeia spre valiză. Am găsit-o în curte.

— În curte la dumneavoastră?

— Da, cînd să rînesc, știți. Dam zăpada de lîngă gard la o parte, să nu putrezească ulucile, că cu topirea zăpezii, lemnul se moaie, și, cînd să trec de jumătatea gardului, lopata se lovește de ceva tare. Rînesc cu grijă și scot de-acolo valiza asta. Acu' de pierdut, vă-nchipuiți, nu putea s-o piardă cineva la mine în curte. Da' dacă a pus-o anume, de ce-a pus-o?...

Adrian formă numărul de telefon al căpitanului Dima. Șeful secției judiciare coborî și o luă pe femeia cu valiza în biroul său. Invită și cîțiva oameni, veniți cu alte treburi la organ, să asiste la deschiderea valizei... O interogă în fața lor pe aducătoarea obiectului găsit, asupra împrejurărilor în care dăduse peste obiect. După întrebările preliminare, la care femeia răspunse că se numea Ceaușu Victorița și că locuia în strada Mieilor, numărul 10, ea trebui să reia povestea găsirii, întocmai cum o făcuse jos, în fața căpitanului Adrian. Se procedă, apoi, la deschiderea valizei... Înăuntru, un ceas de masă, un ceas de mînă „Doxa", femeiesc, două flanele și un costum bărbătesc, o cutie cu bijuterii și un palton de damă... Dima își dădu seama că valiza și lucrurile din ea erau cele care dispăruseră în urma spargerii casei Mariei Calafeteanu din strada Venus. Formă numărul de telefon al păgubașei și o invită la organ să-și recunoască lucrurile. Victorița Ceaușu și martorii fură de acord să aștepte pînă la sosirea femeii...

Acum, povestea lui Horghidan devenise și mai de neînțeles. Ceva se întîmplase. Dar lucrurile puteau fi foarte simple, atît de simple încît păreau de necrezut. Ipoteza, care se născuse mai de mult și pe care găsirea valizei o susținea, era că Horghidan intrase într-o criză de conștiință, că dăduse spargerea, dar îi înțelesese nerostul și hotărîse mai întîi să arunce ceea ce furase. Probabil că, după aceea, se gîndise să se predea miliției, dar curajul i se sfîrșise în momentul în care îl zărise pe ofițerul Prisada, pentru el o figură necunoscută. Poate că alta ar fi fost reacția lui, dacă, de pildă, în locul lui Prisada ar fi fost el, Dima. Lui, de fiecare dată cînd ședeau în anchetă de vorbă, „Colțarul" i se destăinuia „frățește"... „O dau dracului de treabă ! Data viitoare, nu mai fac. Maria, nevastă-mea, e pîinea lui Dumnezeu, domnule căpitan, și eu... Numai departe de ea am trăit. Ca un străin. Mă mir și eu că mă mai primește... Da' mă primește... Spuneți și dumneavoastră, merit ?..."

Da. Era posibil ca de data aceasta „Colțatul" să nu fi părăsit orașul. Furtul, din cauze obiective, nu-i mai reușise ; n-ar fi avut, deci, bani să plece. Pleca întotdeauna cu trenul sau cu taxiul, dar, pe viscol, taxiurile n-ar fi părăsit hotarele orașului. Nici la gară „Colțatul" nu apăruse. Dima avea încredere deplină în investigațiile lui Andreescu. Era convins că rezultatul lor, concluzia aceea că Horghidan nu părăsise orașul exprima realitatea... Însemna că putea considera cauza ca și rezolvată, cu atît mai mult, cu cît „Colțatul" vrusese el însuși să se predea. N-avea decît să aștepte să evolueze criza de conștiință a infractorului.

Și, totuși... Existau cîteva amănunte care mai ridicau semne de întrebare. Anemice, dar existau. De pildă, ce

căutase Horghidan în strada Mieilor — stradă periferică, situată la vreo cinci sute de metri de strada Venus. Drumul de la strada Venus la Mieilor, direcţia aceasta, nu ducea de loc spre sediul miliţiei şi nici spre locuinţa lui. Aşadar, încotro se îndrepta infractorul şi de ce tocmai pe Mieilor aruncase valiza ?... Nici măcar spre o staţie de taxiuri nu mersese, pentru că spre taxiuri ar fi trebuit să meargă exact invers. Găsirea valizei în Mieilor părea să excludă ipoteza crizei de conştiinţă elaborată de Andreescu... Într-un asemenea caz, o întrebare cerea peremptoriu răspuns : Ce altceva îl determinase pe infractor să arunce prada, ca apoi să-şi facă apariţia lîngă sediul miliţiei ? Ce se întîmplase acolo, pe Mieilor ?

Maria Calafeteanu sosi şi recunoscu obiectele. Spuse că nu sperase să le mai vadă, le pusese cruce... Izbucni în plîns, ca la revederea unor prieteni... Dima se gîndi cît de legaţi erau oamenii de lucruri. Îi apăru Victoriţa Ceauşu într-o lumină frumoasă, irizată. Printr-o asociaţie afectivă bizară, o asemui pe femeie cu maică-sa, Teodora Dima, deşi mama lui era cu cel puţin douăzeci de ani mai în vîrstă decît aducătoarea valizei...

Cap. VI Doi oameni fugind

Căpitanul Dima intră pe strada Mieilor o dată cu Victoriţa Ceauşu. Venise să vadă locul în care fusese găsită valiza şi să desluşească aici, dacă avea să fie cu putinţă, ce se petrecuse, de fapt, în ultima noapte de viscol, pe această stradă, o stradă periferică, cu case mici, joase, înconjurate de curţi, sau lăsate ici, colo, de izbelişte, în plin cîmp.

Privi locul în care fusese valiza, ca şi cînd s-ar fi aşteptat să-i spună el, acel loc, ce se petrecuse. Locul însă refuza să „povestească".

„Poate că Horghidan se ascunde pe undeva pe-aici", îşi zise Dima. Hotărî să caute din casă în casă, urmărind două lucruri : să afle dacă Horghidan era sau nu în vreuna din case şi, totodată, să găsească vreun martor al întîmplărilor petrecute după spargerea din Venus. Umblă astfel „ca popa cu botezul", întîlnind, printre alţii, şi cîţiva infractori cunoscuţi, care, deocamdată, erau liberi, fie că se astîmpăraseră, fie că nu fuseseră depistaţi. Cu unul dintre aceştia, discuţia fu foarte interesantă.

Fostul infractor, aflat încă în evidenţele miliţiei, se numea Varlam Burdulea, poreclit „Papainoagă", din cauza înălţimii lui. „Papainoagă" sări din pat la vederea căpitanului pe care-l condusese în casă femeia.

— Trăiţi, dom'căpitan. Aţi venit să mă ridicaţi ?

— Am de ce ? întrebă scrutîndu-l Dima.

— Păi, va să zică, n-aveţi !...

— Va să zică, n-am ! îl imită Dima.

— Şi eu tot aşa zic, făcu Burdulea. Da' mai ştii ? ! Oi fi fost luat drept altu' !...

— Mai ştii, îl îngînă Dima. Unde-ai fost ieri-noapte ?

— Adică nu azi-noapte, ieri-noapte ! clipi nedumerit „Papainoagă"... S-a dat vo *gaură* pă viscolu-ăla, dom'căpitan ?

Alta decît cea de pe strada Venus nu se dăduse.

— Ieri-noapte, da ! zise Dima aşteptînd răspunsul.

— Pare-mi-se că eu n-am fost acolo, zise bucuros „Papainoagă". Pă cîte mi-aduc eu aminte, am cam băut

la „Trei măsline“, cu-alde „Chioru“ şi cu matracuca lui. A fost ziua matracucii. M-am întîlnit nas în nas cu ei, cînd intrau la „Trei măsline“, şi m-au invitat.

— Erau în bani ?

— Păi, aveau ceva, la ce să mint !...

— Şi pînă la ce oră aţi petrecut ?

— Pînă s-a-nchis, la unu.

— Pe urmă, ce-ai făcut ?

— Ca orice rumân cu familie, m-am întors în sînu' familiei... Să spună Vasîlca. Aşa e, Vasîlco ?

— A venit pe la două fără un sfert, zise cu repros femeia.

— Ca omu' beat, făcu vesel Burdulea. Muierea nu-nţelege. Da' m-am apucat de treabă, acu' ! Vă mulţumesc pentru vorba pusă, dom' căpitan.

Era momentul să-l întrebe direct asupra întîmplărilor pentru care se afla acolo. „Papainoagă“ fusese pe stradă pe la unu şi jumătate...

— Ascultă, Burdulea, pe „Colţatul“ nu l-ai văzut ieri-noapte ?

— L-oi fi văzut. Da, ce-am eu cu el !... Pot spune că l-am văzut...

— Unde ?

— P-aci, pă stradă. Alerga unu' după el.

— Cam pe la numărul opt, prin dreptul Victoriţei Ceauşu ?

— Nu. Mai încolo. Spre capătu' străzii, spre oraş. Cît p-aci să mă trîntească-n zapadă. Mi-a strigat ceva, da' n-am înţeles, că venea ăla din urmă. I-am pus o piedică ăluia care alerga după el. Eram lipit de gard şi nu m-a văzut. Sau n-o fi avut timp să mă vadă, că s-a sculat de jos şi-a tulit-o iar după Mişu „Colţatul“... Numai

că el a luat-o tot înainte, și „Colțatu“ apucase la dreapta, pă strada Pășunii.

— Ce ți-a strigat Horghidan ? N-ai înțeles nici un cuvînt ?...

„Papainoagă“ se scărpină după ceafă.

— Păi, va să zică, a strigat...

— A strigat, îl aprobă Dima.

— O fi strigat ceva cu moarte de om !... N-am înțeles. Moarte de om, parcă-a zis. Or fi vrut să zică că ăl de-alerga după el îl omoară. De-aia i-am pus și cu piedica ăluia...

Discuția, în loc să-l mai intereseze acum, îl plictisea pe Dima. Mai bine zis, îl obosea. Gîndurile îi fugeau înapoi, pe firul poveștii relatate de „Papainoagă“. Ar fi însemnat că urmăritorul nu vrusese decît să-l omoare pe Horghidan. De ce ? Întîlnirea cu acest urmăritor fusese un prilej de spaimă pentru Horghidan, îl făcuse să arunce valiza, cu toate obiectele furate, ca să poată fugi.

— N-aș băga mîna-n foc, da' parcă-a mai zis și „Dric“, făcu deodată Burdulea.

Dima tresări.

— „*Dric*“ alerga după el ?

— După-nălțime, parcă... Nu l-am văzut bine. Mă dădusem lîngă gard și doar am întins un picior. Pă urmă, vă dați seama, l-am văzut din spate. Pînă s-a adunat el după jos, „Colțatul“ a avut timp s-o ia la dreapta. S-o fi ascuns undeva, că „Dric“ nu l-a văzut și a mers înainte pă Mieilor, și pă urmă, pă Berbecului... M-am temut, după-aia, că „Dric“ o să să-ntoarcă să mă ia la-ntrebări și am plecat acasă...

— Îmbracă-te să mergi cu mine acasă la „Dric“, zise Dima.

— Da' o să-ntîrzii la fabrică, vorbi „Papainoagă"... Știți, n-aș vrea s-audă maistrul c-am mai avut de-a face cu miliția.

— Merg eu cu tine la fabrică, după aceea... Poate dăm de „Dric", înțelegi ?...

Burdulea începu să se schimbe. Vasîlca, nevastă-sa, îi pregăti un pachet cu mîncare.

— Nici să mănînci n-ai timp, zise ea, reproșîndu-i, de fapt, lui Dima că-l lua așa.

— Țara arde și baba să piaptănă ! făcu Burdulea. Astea nu-s treburi pentru tărtăcuța ta. Pune-acolo mîncare și taci.

— Merge să ne-ajute ! îl susținu Dima.

Vasîlca veni lîngă el și șopti.

— N-a mai făcut nimic, tovarășe căpitan. Vă mulțumim pentru vorba pusă !...

„Papainoagă" o auzi.

— Ți-e frică că mă ridică ție. Să fie-al dracului dacă nu dau zece *găuri* la noapte !... Să mergem, dom' căpitan.

Femeia i-ntinse împietrită pachetul.

— Nu-mi trebuie mîncarea ta ! se răsti fostul infractor. Fac eu singur rost !...

Lacrimile ieșiră din ochii Vasîlchii mari, grele, dar nu scoase o vorbă. Dima îi luă pachetul din mîinile strînse și ieși, urmat de Burdulea. În mașină, îi dădu pachetul și-i spuse șoferului adresa lui „Dric". I.M.S.-ul demară scurt.

*

În strada Abatorului, nu-l găsiră pe „Dric". Nu era acasă decît o fată a infractorului, care tocmai se întorsese de la școală.

— Unde e tata? o întrebă Dima.
— Nu știu. A plecat de ieri-noapte.
— Deci, azi-noapte n-a fost acasă! ?...
— Nu. Eu, cu mama și cu soră-mea am dormit singure.
— Tata n-a spus unde-a plecat?
— N-a spus. Mama zicea că dacă l-ar omorî viscolu' pe unde s-o fi aflînd... A zis că dacă mai ajunge la închisoare, o să-l lăsăm să zacă acolo, dacă așa-i place...
Așa zicea întotdeauna. Dima știa. Pe urmă, i se muia inima. „De ce? se întrebă el. De ce fac unii oameni sacrificii pentru alții, cînd aceștia nu le merită?"...
Era limpede. „Dric" dispăruse și el de-acasă. Povestea îndrugată de „Papainoagă" nu era o invenție. Dima îl conduse pe fostul infractor pînă la uzina în care lucra.

Cap. VII Se întrerupe petrecerea

La căpitanul Dima acasă, era petrecere. Aveau invitați. Casa fusese transformată anume pentru seara aceea. Mobila fusese cărată în dormitor, în sufragerie rămînînd doar masa extensibilă, biblioteca și scaunele. Pe masă, Adina ajutată de Adina-mică, fata ei și a căpitanului, elevă în clasa a șaptea, pregătiseră băuturi și tot felul de bunătăți... Serbau ziua de naștere a lui Dima.
Invitații ciocniră primele pahare. Atmosfera era fascinantă. Mai ales pentru Adina-mică, așezată în capul mesei, între Adina-mare și căpitan. De fapt, ea părea sărbătorita. Aproape că nici nu mînca. Era preocupată mai mult să asculte bucățile de muzică ușoară, care „zburau" din magnetofon. Casa fusese ornată cu benzi de hîrtie colorată și totul semăna puțin a revelion. Nu

era departe nici amintirea revelionului. Trecuseră, de atunci, numai trei săptămîni...

*

Sună telefonul. Locotenentul-major Popa o rugă pe Adina-mare să-i încredinţeze lui misiunea de răspundere de a ridica receptorul. Se ridicase şi Adina-mare, o dată cu el... Încuviinţă. Apoi, în timp ce locotenentul-major se apropia de telefon, se uită îngrijorată la Dima.

— Cu dumneavoastră, tovarăşe căpitan, întinse Popa receptorul spre amfitrion.

— Cine e ?

— Ofiţerul de serviciu.

Dima se ridică de la masă. Vorbi la telefon, apoi o chemă pe Adina-mare în bucătărie. Cînd reveni, îşi pusese deja paltonul peste costumul nou, cusut special pentru ziua aceea. Adina-mare făcu efortul de a părea veselă. Deşi musafirii se aşteptaseră ca telefonul să-l smulgă din mijlocul lor pe sărbătorit, toţi îl priveau parcă dezaprobativ.

— Abia mîine dimineaţă începe programul, zise Popa. Dumneavoastră vă duceţi de-acuma, ca să fiţi sigur !... Mă bate gîndul să merg şi eu... Mă luaţi ?

— Am primit ordin să nu las pe nimeni să plece ! replică soţia lui Dima.

— Aşa-s miliţienii, oftă o vecină. Că eu am zis lui fi-meu : maică, nu în miliţie ! Orice, da' numai-n miliţie nu !

Era penibil. Dima ar fi vrut să-i spună că el nu era obligat să plece. I se comunicase că „Dric“, pe numele său adevărat Iancu Năsturaş, fusese adus la miliţie de către un subofiţer din paza generală. Ar fi fost foarte

simplu să dea dispoziţie ca „Dric" să fie băgat la arest, pînă a doua zi dimineaţa. Dar încă n-avea destule motive pentru asta. Ar fi putut să dea ordin ca „Dric" să fie lăsat în pace, pînă a doua zi, şi, deci, el ar fi rămas acasă...

— Aşa e, ţinu Popa isonul vecinei. Unii oameni, numai la datorie, săracii. Că şi eu aveam un prieten. I-am zis : nu te băga, frati-meu, în miliţie. Că mai bine ca mine, nu ştie nimeni ce e asta !... Blestem. Uite, scumpă doamnă, se întoarse locotenentul-major spre vecină, dacă la dumneata în casă ar fi acum un hoţ şi pînă să ajungi să-l prinzi, s-ar căra cu niscai lucruri din casă, ce-ai face ?... Ai chema miliţia ? Da. Şi, dacă miliţia asta e la masă, cu prietenii, şi serbează şi ea o zi acolo, şi zice : doamnă dragă, chefuim şi noi olecuţă, ai dumneata răbdare pînă mîine !... Sari în sus ? Sari. Dar dacă nu zice că e la masă, că ştie că pe dumneata nu te interesează masa ei, şi vine, miliţia, ţi-aduce un pic de linişte, de speranţă ! ? Pe hoţi, îi prinzi mai repede dacă te duci imediat să vezi ce şi cum. Cel puţin omul simte că miliţia asta nu se dezinteresează, că şi-o fi lăsat şi ea o casă, familie, pentru el !...

— Văd că se lungeşte... şedinţa, interveni Dima. O să mă străduiesc să vin repede. Seară plăcută ! Sper să-mi ţii locul cu cinste, Popa.

— Dar pînă la un punct, se înroşi toată timida soţie a lui Popa.

Adina-mare zîmbi. Ridicară paharele, băură. Dima aruncă un sandviş în gură şi ieşi. Din hol, îl auzi pe Popa reluîndu-şi discursul.

— Nevastă-mea îmi face numai fete, dar dacă aş avea un fiu, i-aş spune : băiete, în miliţie cu tine !...

Adina-mare zîmbi iar.

— O „prelucrează" ! Îl îmbrăţişă pe Dima şi-i deschise uşa.

— La mulţi ani, iubitule !...

— Frumoasa mea, o ţinu Dima pe piept.

Uşa se închise, cum se închide uneori imaginea la film, şi şterse chipul strălucitor al femeii...

*

„Dric" şedea pe scaun cu coatele pe genunchi, cu ochii în podea. În sinea sa, Dima recunoştea că era încă departe de a şti ceva despre infractorul acesta. Îl ştia din timpul altor anchete. Un încăpăţînat, scoteai greu vreo mărturisire de la el. Fusese poreclit, *eufemistic*, „Dric", în loc de „Mormînt", ceea ce, îndeobşte, înseamnă, ca supranume, un om tăcut, care nu va trăda niciodată nimic. Totuşi, „Dric" nu era destul de tare. Pentru a-l „sparge", acum, Dima ar fi trebuit să ştie cu o literă mai mult decît aflase despre el. Ar fi trebuit să aibă, fie şi numai intuitiv, explicaţia prezenţei lui „Dric" în strada Micilor. Dar căpitanul n-avea nici unul din aceste atuuri. Raportase comandantului povestea spusă de „Papainoagă". Locotenent-colonelul Anton îi ordonase să-i „pună la treabă" pe Popa şi pe Iliescu, în toate zilele care se scurseseră de atunci. Adică, să-i trimită să facă toate investigaţiile posibile, în legătură cu Năsturaş. Şi aceste investigaţii fuseseră făcute. „Şi cele posibile, şi cele imposibile", după expresia locotenentului-major Popa. Rezultatul, însă, fusese nul. Atîta doar : „Dric" plecase de-acasă pe la orele unsprezece, în seara de douăzeci spre douăzeci şi unu ianuarie. Pe viscolul acela, el plecase numai într-un balonzaid de doc, maroniu, îmbrăcat peste nişte pantaloni negri de stofă, şi un flanel de lînă,

pe gît, de culoare verde. În picioare avusese bocancii lui vechi dinainte de prima detenţie, iar în cap, un basc negru, cam ponosit, al cărui moţ era rupt... Altceva nu se putuse afla. Acum, însă, infractorul era îmbrăcat, de sus pînă jos, altfel : Costum nou, de stofă, flanel nou, bocanci noi, şi un paltonaş modern, scurt şi pufos la pipăit, de toată frumuseţea... Pe cap, purta o căciulă din muton doré. Era, deci, limpede că „Dric" fusese în bani în ultimele zile !... Fusese reţinut în gară, cînd coborîse din tren, de către subofiţerul din paza generală, care ajunsese acolo pentru că avusese nevoie de concursul celor de la postul T.F., într-o cauză de huliganism. Pînă la urmă, subofiţerul îi trimisese pe cei de la postul T.F. să rezolve scandalul, el pornind cu „Dric" către sediu...

Dima îşi spuse că trebuia să obţină de la început un ascendent asupra infractorului. Trebuia să-l facă să-i dea ascultare, să răspundă la întrebările sale, dacă s-ar fi putut, ca un mecanism dirijabil. Începu cu cîteva „exerciţii fizice" :

— Ia ridică-te, Năsturaş !

„Dric" dădu din mînă că nu socotea necesar să se ridice. Totuna era dacă şedea pe scaun sau se scula.

— Ridică-te, am zis ! apăsă Dima tonul.

— Ştiu c-aţi zis, dom' căpitan. Da' are v'un rost ! ? M-aţi adus aicea şi-acu' mă puneţi să mă ridic ! Lăsaţi-mă să plec. M-aşteaptă şi pe mine copilaşii, nevasta...

„Ca întotdeauna, îmi simte intenţiile", îşi zise Dima.

— Un om care vrea cu tot dinadinsul să plece, întîi se ridică, spuse. Nu poţi să pleci aşa, stînd.

— Poftiţi ! catadixi „Dric" să-l asculte.

— Dezbracă-te !

— Vreţi să stăm de vorbă ?...

— Vezi că eşti om de înţeles ! Scoate-ţi căciula şi pune-o în cuier... Aşa. Şi acum, şi paltonul !... Ia uite ce tip elegant ! Parc-ai fi picat dintr-un galantar de magazin de confecţii. Aşază-te !

— Nu e frumos să m-aşez, dom' căpitan. Cum să stau în faţa dumneavoastră !...

„Pîn-acum ai stat, lua-te-ar dracu' !" îi spuse Dima în gînd.

— Nu umbla cu şoalda, Năsturaş. Stai jos, ca oamenii, şi spune-mi unde-ai fost...

„Dric" se aşeză.

— Dacă ţineţi să stau, stau.

— Şi-mi spui şi pe unde te-ai vînturat zilele astea.

— Care zile, dom' căpitan ?

„Trebuie să arunc în joc o piesă mai mare", îşi zise Dima.

— Cum care zile !... De la despărţirea de „Colţatul"...

„Dric" păli vizibil şi vru să-şi ducă mîna la chip, ca pentru a-şi camufla expresia. N-ajunse cu ea, însă, decît pînă la piept.

— Suferi cu inima ? îl „relaxă" Dima.

— Cam sufăr...

— Ia mai ridică-te !

— Vă bateţi joc de mine, dom' căpitan.

Dima nu-l contrazise.

— Prinde bine. Ridică-te !... Aşa. Acum, stai jos !... Infractorul se execută. Vezi ? Ţi-a trecut ?

— Aş vrea... o ţigară, dom' căpitan, scoase „Dric" pachetul.

— Pentru cardiaci, ţigara e moarte de om, Năsturaş. Pune pachetul pe masă... Aşa... După ce-mi povesteşti

cum ai dus-o şi pe unde-ai mai fost zilele acestea, o să fumezi.

— De ce vă interesează pe unde-am fost ?

— Din curiozitate, dragă „Dric". Din pură curiozitate.

— Ca şi rîndu' trecut, cînd m-aţi înghesuit de n-am avut încotro. Aou', bag mîna-n foc că n-am făcut nimic, dom' căpitan.

Dima rîse.

— Bagi mîna-n foc pentru tine... Frumos din partea ta. Zici că rîndu' trecut te-am înghesuit ?...

— Păi, nu ? N-am făcut şi pîrnaie ? !

— Şi-acum, vrei să rămîi nepedepsit, ai !...

„Dric" îşi ridică ochii din podea, privindu-l pe Dima cercetător. „Vrea să vadă ce ştiu", îşi zise căpitanul.

— Ai văzut c-am deschis magnetofonul, Năsturaş ?

— Văz't !

— Atunci, dă-i drumul, că n-am timp. Unde-ai fost şi ce-ai făcut de cînd te-ai despărţit de „Colţatul" şi de „Papainoagă" ?... Îl ştii pe „Papainoagă" ? Stă pe strada Mieilor !...

Din nou „Dric" tresări, încercînd să-şi ducă mîna la chip.

— Iar inima ?

— Cu „Papainoagă" nu m-am întîlnit de mult !...

— În schimb, el ţi-a pus o piedică în noaptea aia. Ai căzut şi l-ai cam pierdut din ochi pe „Colţatul"...

„Dric" amuţi. Faţa i se încruntă. Era limpede că se întreba ce ştie anchetatorul.

— N-am fost pe strada Mieilor, nu ştiu de ce noapte vorbiţi ! spuse deodată. Văd că mă luaţi drept altu'...

— O să vedem noi, pe urmă, făcu Dima. Deocamdată, reluă el, tu povesteşte pe unde-ai fost, din noaptea

de douăzeci, spre douăzeci şi unu ianuarie, pînă acum.

— Nu ştiu de ce noapte vorbiţi !

Dima simţi că i se urcă sîngele-n cap. Făcu efortul să se stăpînească, dar nu izbuti.

— Ascultă, „Dric", ridică el tonul. Ştii bine că-n noaptea aia ai plecat de-acasă şi nu te-ai mai întors ! Ştii bine şi de ce nu te-ai mai întors !... Ştii ce-ai făcut pe strada Mieilor şi aşa mai departe. Ştii tot, că doar tu ai făcut ce-ai făcut. Eu nu vreau decît să povesteşti cum ţi-ai petrecut vremea de-atunci încoa !... Ei, drăcia dracului ! Te-ntreb de mai bine de-un sfert de oră lucrul ăsta !... Şi tu ? Vrei să spui că eşti abil ?... După *moarte de om* pe strada Mieilor, mai faci pe deşteptul cu mine !...

Tresărirea lui „Dric" fu atît de puternică, încît Dima fu el însuşi surprins. Căpitanul folosise expresia auzită de „Papainoagă", pentru a-l impresiona cu ce se petrecuse pe strada Mieilor. Dar la cuvintele „moarte de om", „Dric" făcuse ochii mari şi trăsese brusc aer în piept, ca şi cînd s-ar fi înecat.

— Te superi, ai, cînd îţi amintesc faptele, hotărî Dima să exploateze pista...

— Despre ce fapte vorbiţi, dom' căpitan ?

„Moarte de om", îi răsună în cap lui Dima. „Moarte de om"... Ce vrusese „Colţatul" să spună cu cuvintele astea ? Că „Dric" făcuse sau era pe cale să facă moarte de om ?...

— Unde-ţi sînt hainele cu care-ai plecat de-acasă, „Dric" ?

— Le-am aruncat...

— Stai ! Nu vorbi !... strigă Dima.

— Le-am aruncat, dom' căpitan.

— Ştiu. Ţi-am spus să nu vorbeşti. Nu mă interesează ceea ce ştiu. Mie să-mi spui doar atît : unde ai

fost, ce-ai făcut de atunci încoa!... Dă-i drumul! Magnetofonul e deschis...

„Şi-a schimbat hainele complet", se gîndi Dima. Apoi, îi răsunară în cap din nou cuvintele „Colţatului" redate cu probabilitate de „Papainoagă" : *moarte de om!...* Însemna asta că „Dric" omorîse pe cineva, totuşi ? Hainele schimbate erau un argument în favoarea acestei ipoteze. „Dric" omorîse pe cineva, jefuindu-l... De unde bani ca să se îmbrace ?. Doar „Colţatul" aruncaso valiza... Tresărirea lui „Dric" la cuvintele „moarte de om" fusese mult prea puternică, pentru a fi o expresie goală !... „Probabil, erau murdare de sînge hainele vechi. Sigur că le-a aruncat. Trebuie să-l ţin în şah. Să mă fac că nu interesează decît ce-a făcut pe urmă, după *mortea de om...* Dar, fireşte, de ce mă interesează asta ?... Trebuie să-l fac să creadă că am un motiv"...

„Dric" tăcea. Avea de ce. Dacă, într-adevăr, îşi aruncase hainele, pentru că fuseseră pline de sîngele celui pe care-l omorîse, atunci era interesat să nu spună unde fusese, cînd şi unde le aruncase. Hainele ar fi fost o probă zdrobitoare în acuzarea lui.

Dima îşi dădea seama şi de absurdul situaţiei. Se lega de cuvintele „moarte de om" şi îl acuza, în gînd deocamdată, pe „Dric", de crimă, dar cadavrul celui omorît nu exista. Nu exista sau nu fusese încă descoperit... Nu cumva „Dric" îl omorîse pînă la urmă pe „Colţatul" ? Prisada spusese că Horghidan o luase spre gară... Evident, după obiceiul lui, „Colţatul", pentru că dăduse spargerea, se gîndise să plece din localitate, să dispară... „Dric", desigur, cunoştea acest obicei al lui Horghidan. Era cunoscut Horghidan printre infractori. Un tip fricos, blînd, liniştit, care fura dintr-un fel de manie. Ştiindu-i obiceiul, „Dric" îl aşteptase, probabil,

undeva, în apropierea gării, şi-l atacase prin surprindere, omorîndu-l. Cine ştie unde cărase după aceea cadavrul !... Dacă n-ar fi venit gerul, după prima zi de căldură, poate că acum cadavrul ar fi ieşit la iveală undeva, de sub zăpadă... Dar, dacă aşa stăteau lucrurile, de ce stăteau aşa !...

Ce motive avusese „Dric“ să-l reducă pe „Colţatul“ la tăcere ?...

— „Colţatul“ văzuse ce-ai făcut pe strada Mieilor, se trezi Dima vorbind aproape involuntar...

— V-a spus el asta ?...

— Uite, domnule Năsturaş şi stimabile „Dric“, vorbi sigur pe sine Dima. Adică voia să pară sigur pe sine, şi izbuti. Uite, iubite domnule Iancu Năsturaş, zis „Dric“, ne interesează şi ultima problemă : hainele cu care ai fost îmbrăcat în noaptea aceea !...

Infractorul avu din nou gestul acela prin care voia să-şi ducă mîna la faţă. Dar îşi reveni repede.

— V-a spus „Colţatul“ ceva ?

Dima se încruntă.

— Mi se pare că eu sînt acela care pune-ntrebările... „De ce-a venit Colţatul la miliţie ?“ Dima abia-şi putu reţine o tresărire.

— Din păcate, zise ca şi cînd ar fi vorbit singur, „Colţatul“ n-a vrut să rămînă la noi în noaptea aia şi cineva i-a făcut de petrecanie. După ce-a vorbit, a zbughit-o şi nu l-am mai putut opri şi nici prinde...

„Dric“ răsuflă uşurat. Dima îşi spuse că manevra îi reuşise. Acum, era aproape convins că Horghidan fusese omorît şi ucigaşul era infractorul din faţa lui. «E mort „Colţatul“, dar vezi că noi nu ştim cine l-a ucis, şi atunci»... Dima păli... Pierduse şansa cu hainele !... Pe haine s-ar fi găsit urme din sîngele „Colţatului“ — do-

vada vinovăţiei lui „Dric"... Era prost să mai spună acum unde aruncase hainele! ?... Totuşi, Dima insistă.

— Unde sînt hainele cu care ai fost îmbrăcat în noaptea aceea?

— Le-am ars, spuse cu lejeritate infractorul.

— Mai-nainte ai spus că le-ai aruncat!

— Nu eram eu prost să vă las pe mînă o probă ca aia!...

— Avem destule probe, de fapt, aruncă Dima.

— Nu l-am omorît eu pe „Colţatul"...

— Tu dă-o pe-aia din strada Miellor, vorbi calm Dima. Zi-i, cu frumosul, „Dric". Ştii că atitudinea în anchetă contează.

Replica pe care-o dădu „Dric" fu stupefiantă.

— Eram beat, dom' căpitan. L-am omorît pe bătrîn, cînd am văzut c-o să se trezească.

Dima făcu un efort supraomenesc ca să nu întrebe „pe care bătrîn?".

— Şi „Colţatul" te-a văzut! De-aia ai alergat după el...

— Da. Da' am căzut şi nu l-am mai prins.

— Aveai de gînd să-l omori şi pe el, nu-i aşa?

— Nu! Să-i spun să tacă. Atît.

— Tot a venit la miliţie!...

— Dacă mi-a scăpat!... Dacă-l prindeam, îl făceam eu să nu mai vină!... Da' nu l-am prins şi nici nu l-am mai văzut dup-aia, fir-ar să fie, c-aş fi aflat ce v-a spus şi-aş fi ştiut să mă feresc.

— Sigur, înţelese Dima. N-o să recunoşti că l-ai omorît şi pe Horghidan. Dublă crimă — pedeapsa cu moartea. Deocamdată, ajunge. Ai să te mai gîndeşti. Dă, mătăluţă, o declaraţie scrisă, în legătură cu prima crimă... Uite toc şi hîrtie. Eu o să ies puţin. Poţi să şi fumezi. Şi

Dima chemă aghiotantul ofițerului de serviciu, apoi ieși și telefonă locotenent-colonelului Anton, din alt birou.

— L-am anchetat pe „Dric", raportă el.

— Știu, mi-a raportat ofițerul de serviciu. Ai scos ceva ?

— A recunoscut deocamdată că l-a ucis pe bătrînul din strada Mieilor.

— Ce bătrîn ?...

— Asta e, că, deocamdată, nu știu !... Se pare că tot „Dric" l-a omorît și pe „Colțatul", ascunzîndu-i cadavrul. Adică, vă raportez, nu se pare, ci mai mult ca sigur. El discută despre omorîrea „Colțatului" ca despre un fapt real. El știe și noi nu știm nimic. Asta e o dovadă.

— Asta numești dumneata dovadă ?...

— Cel puțin pentru noi, tovarășe colonel. Dovezile pentru instanță le vom furniza pe urmă !...

— Bine, Dima. Mă-mbrac imediat și vin. În noaptea asta, văd c-o să avem de lucru...

— În noaptea asta și cîte-or mai fi de-acum înainte, rîse căpitanul. Noi avem mereu de lucru...

— Și ? Nu e bine ? rîse și Anton. Apropo, Dima, la mulți ani ! Ai băut ceva ?

— N-am prea apucat. Da' nu mă omor cu firea...

Peste douăzeci de minute, Anton sosi la sediu, aducînd cu el o sticluță de coniac. „Dric" își scrisese declarația, dezvăluind numele victimei de pe strada Mieilor. Locotenent-colonelul Anton raportă situația șefului inspectoratului județean de miliție. Curînd, aveau să fie puse în mișcare forțe noi.

CONSTANTIN PREDA

DUPĂ ANCHETĂ

Întorc filă după filă, privesc cuvintele rînduite cînd mai strîmb, cînd mai drept, studiez, aş spune, dosarul, obişnuinţă profesională; altfel gîndul mi-o ia înainte, străpunge hîrtiile şi adună, ca pe o cocă răsturnată pe masă, tot ce am citit, şi răscitit, şi auzit, şi văzut despre furturile acestea patru, despre care ştiu atîtea şi nu ştiu nimic şi pe care trebuie să le rezolv, să-i „găsesc" pe hoţi.

Hîrtia asta, de pildă, cu scris cursiv, format, cu rînduri drepte şi fraze limpezi, corecte... M-am întors la ea, e prima filă din dosar. E scrisă de un inginer din Comăneşti. Reclamă un furt. El a plecat dimineaţa la lucru, nevastă-sa, peste două ore, în piaţă. Ea s-a întors peste alte două ore, a deschis uşa, a ţipat. Au găsit-o vecinii leşinată, în casă nu mai era decît mobila, hoţii furaseră tot ce putuseră lua. Vecinii au dus femeia la spital. Şi femeia a născut înainte de termen.

După reclamaţia inginerului, urmează declaraţiile martorilor, fiecare cu scrisul lui, mai mare, mai mic, pe ici, pe colo nu-l prea înţelegi, scrie fiecare în legea lui ce-a văzut, ce-a auzit. Le-am citit pe toate. De două, de trei, de cinci ori, cine mai ştie. Pe urmă, hîrtiile despre celelalte furturi. Împrejurări mai puţin dramatice, dar asemănătoare. Le-am citit şi pe acestea de două, de trei, de cinci ori; iată, citesc una şi prin ea văd tot ce scrie dincolo, sub ea, pe alte hîrtii, despre alte cazuri, alţi oameni. Dar, ziceam, se aseamănă, cînd le străpung cu mintea,

numai asta văd ; ce le aseamănă. Celelalte trei furturi, toate la Roman, tot dimineaţa, ca şi cel din Comăneşti, tot pe la zece, după ce au plecat oamenii de acasă. Tot cu chei potrivite, nici o încuietoare n-a fost forţată.

Şi de ce n-aş crede că ici, colo, uşa a fost descuiată cu cheia casei?! Cîţi oameni nu „ascund" cheile la tocul uşii sau sub preşul de la intrare cînd pleacă! Mama, la fel, o pune sub o glastră de flori. Şi de cîte ori nu i-am spus: „N-o mai pune, mamă, acolo." Ea, nimic. Şi aşa. Hoţii pîndesc, văd unde pun oamenii cheile, descuie, fură ce fură, încuie, pun cheile la loc. Unul intră în casă, altul pîndeşte în stradă. Asta e tot.

În dosarul acesta, la fel. Sînt două declaraţii de la vecinii victimei din strada Sucidava. Spun că au zărit pe unul pîndind în stradă şi că l-ar putea recunoaşte. De unde să-l iau? Semnalmentele, pe care le dă fiecare dintre ei, coincid. Să caut hoţul după ele. Unde ? Totuşi...

Cu ei, cu aceşti doi martori o să încep. Mîine, plec la Roman.

*

Mă uit la femeia aceasta. Cum am anunţat-o, a şi venit. Priveşte cu neîncredere fotografiile pe care le-am pus pe masă. De fapt, de ce ar trebui să creadă că fotografia hoţului este una dintre acestea? Doar n-am fost acolo să-l fotografiem cînd a furat. Cînd a intrat în birou, femeia era nerăbdătoare să-l vadă pe hoţ aici, să se uite la el şi să zică : „ăsta e, nu v-am spus eu că-l ţin minte ?" Dar în birou eram numai eu şi am rugat-o să se uite la fotografiile de pe masă.

— Dacă ştiam eu, tovarăşe, ce învîrtea el acolo, în stradă, nu puneam eu mîna pe el ? Că şi celuilalt, ofiţerul

acela, că nu știu cum îl cheamă, care m-a întrebat atunci, că a venit și s-a interesat la toți vecinii dacă au văzut ceva și eu i-am spus ce am văzut, tot așa i-am spus. Cum de n-am știut eu, că puneam mîna pe el...

Acum, ia în mînă o fotografie, două, trei, le pune pe masă. Cercetează altele. Se oprește îndelung la una; este Harafu, ea nu știe. Trece mai departe. Încă două, încă trei și se întoarce la Harafu. Ia poza în mînă, o privește, o pune, din nou, pe masă. Nu este sigură. Și iarăși de la capăt. Și din nou se întoarce la Harafu.

— Acesta... Cred că acesta este, zice. Seamănă. Dacă l-aș vedea, v-aș spune precis. Așa...

Îi mulțumesc, o conduc pînă la ușă, pleacă.

„Seamănă"... Se poate. Cîți oameni nu seamănă între ei ! Hm ! Mi-a venit rîndul să n-am eu încredere în spusele femeii. Cred că se înșală. L-a arătat pe Harafu. Dar Harafu era escroc, nu spărgător. Iar acuma, Harafu...

Ce-o fi făcînd? N-am mai stat pe îndelete de vorbă de patru luni. Atunci, acum patru luni, mi-a vorbit despre bani, țin minte. Fusese premiat. Cinci sute de lei. Nu știa ce să cumpere, bocanci băiatului și rochie fetei, sau picup.

— Nu mai știi ce să faci cu banii, Harafule.

A rîs.

— Dac-ați ști cîți bani am avut eu la viața mea, *domn'* căpitan...

— Te cred, măi, *domnule* Harafu!

— Așa e, *tovarăș'* căpitan, uitasem. Da' nu țineau, îi făceam praf. Și trăiam cu frică. Ăștia țin...

Era mulțumit. Așa, cu fața senină, părea mai înalt.

Harafu e țigan seminomad. O vreme a lipsit din Bacău. A revenit, cu cei doi copii, și a închiriat o cameră, mai mult o magazie, într-o mahala. A lucrat pe unde a

găsit, cu ziua. După un timp, a venit la mine. Mă cunoştea, îl prinsesem de cîteva ori cu escrocherii, îl trimisesem în judecată. Mi-a spus că vrea să muncească cinstit, m-a rugat să-l ajut. Am intervenit pentru el, l-am angajat la o întreprindere de industrie locală, apoi, l-am sprijinit să se transfere la fabrica de încălţăminte „Partizanul". În cîteva luni, s-a calificat, lucrează la o maşină de rihtuit. „Trage, trage tare", mi-au spus cîţiva pe care i-am întrebat. Cîştigă bine. I-au dat şi casă; două camere, baie, bucătărie... Şi-a cumpărat haine, lui şi copiilor. Mobilă, aparat de radio, covor... Sonia, fata lui, a fost angajată la „Vinalcool". Băiatul a intrat la şcoala profesională, cu bursă. (Stana, nevastă-sa, era la închisoare, pentru furt. S-a întors acum patru luni.)

De atunci, de la întoarcerea Stanei, pe Harafu nu l-am mai întîlnit decît aşa, în fugă. Iar acuma, tocmai de aceea, între fotografiile de pe masă, am pus-o şi pe a lui. Iar femeia aceasta s-a oprit chiar la el. Poate că seamănă, cum spune ea. Tot e ceva. O să căutăm unul care seamănă cu Harafu. El nu poate fi, sînt convins. Cel ce a fost văzut în strada Sucidava purta pe mîna stîngă o mănuşă de piele. Era, probabil, invalid. Harafu e sănătos.

Intră cel de-al doilea martor. Îi arăt fotografiile. O alege pe cea a lui Harafu şi mi-o întinde.

— Acesta este.

*

E dimineaţă, e răcoare, oamenii trec grăbiţi, nici nu mă văd, parcă; fiecare, la muncă. Copii nu, nu e ora cînd ei trebuie să meargă la şcoală, e ora cînd oraşul îşi încordează muşchii în criză de timp. Acum, oraşul nu cîntă,

nu vorbeşte, nu rîde, oraşul este serios, oraşul este grăbit, străzile sînt năpădite de oameni, de furnici.

Îl aştept pe Harafu, pîndesc aproape de casa lui, cum pîndea el aproape de casa aceea de pe Sucidava. El o fi pîndit, oare? Doi martori l-au recunoscut, în fotografia lui, pe hoţul care pîndea să vadă cînd se întoarce stăpîna casei din piaţă. Şi îl pîndesc, şi ceasul merge încet, dar la ora aceasta ar fi trebuit să plece, deja, şi Harafu întîrzie. Trec, mereu, pe lîngă mine, bărbaţi, femei, unii în jos, ceilalţi în sus, iar acuma apare Harafu, iată-l, iese pe poartă. Plec spre el, ne întîlnim ca „din întîmplare" şi rămîne locului.

— Să trăiţi, tovarăş' căpitan.

— Bună dimineaţa! Ce faci, Harafule?

E grăbit, se duce la lucru. Vorbeşte încet, mi se pare că-mi evită privirea, fruntea îi este cutată şi trupul s-a strîns în jos, spre pămînt. Îi caut, cu privirea, mîna stîngă, o zăresc, îi este unsă cu o pomadă neagră.

— Un accident?

— Nu, o eczemă.

Ne despărţim. Nu ştiam că are o eczemă pe mînă. Să-şi fi pus mănuşa, atunci pentru a nu fi recunoscut după pomada aceea neagră? Un om abil şi le-ar fi pus pe amîndouă. N-a fost el.

Poate a fost el. Nu se pricepe şi l-au pus să pîndească, în casă au intrat alţii. Nu era în „meseria" lui. Harafu a fost escroc, nu spărgător.

Merg spre miliţie şi mă gîndesc că s-ar putea, totuşi, să nu fi fost el. Dacă cel văzut pe Sucidava este invalid, Harafu e nevinovat. De unde să-l iau pe invalid?

Şi fac, dintr-o dată, cale întoarsă. Mă duc la „Partizanul". Şi tot dintr-o dată, oraşul se înveseleşte. E ora

școlarilor. Se strigă, aleargă cu ghiozdanele în spate, se așteaptă unul pe altul. Și ora domnișoarelor, a domnișorilor, a elevilor, a studenților, se duc la licee, la facultăți. Ei, gravi, cu serviete sub braț, cu mustăți rare, moi, subțiri. Ele, zvelte, rumene, proaspete, cu sîni pîrguiți.

Ajung, intru în biroul în care lucrează Iulia, nevastă-mea. Nu mă observă, discută cu o colegă. Îi stă bine în rochia aceasta albastră, cu guler alb, parcă ar fi și ea școlăriță. Azi-dimineață n-am remarcat asta. De fapt, nici n-aveam cum, ea a plecat în urma mea de acasă. Cînd ajung lîngă ea, tresare. Îmi zîmbește mirată.

— Ți-a fost dor de mine?

Dau ironia pe seama prezenței colegilor.

— Mai... greșesc și eu... uneori, caut un răspuns asemănător și mă întreb de ce, în fața altora, vorbele calde, de acasă, te stingheresc.

O rog să-mi arate situația cu prezența la serviciu. Nedumerirea îi crește, pare chiar puțin contrariată și încearcă să prelungească jocul.

— Cînd am lipsit, am avut întîlnire, tovarășe căpitan.

Face cu ochiul colegei din dreapta, mă prefac că nu văd, cercetez situația. De patru ori degetul mi se oprește în dreptul numelui lui Harafu. Iulia mă urmărește fără să zică nimic. Abia cînd ridic privirea spre ea, mă întreabă:

— Ce s-a întîmplat?

Nu-i răspund, ridic doar din umeri și privesc, din nou, situația.

— N-a lipsit niciodată. Se ține de treabă, ți-am mai spus...

Iulia e îngrijorată, simt cum îi tremură glasul. Pentru mine? Pentru el? Cunoaște toată povestea vieții lui

Harafu, s-a bucurat o dată cu mine cînd el s-a hotărît să se lase de escrocherii, şi cînd a fost angajat, şi cînd a început să lucreze la maşină, şi cînd i-au dat casă... E îngrijorată. Are dreptate; în toate cele patru zile cînd s-au comis spargerile, Harafu a fost prezent la întreprindere. O întreb, totuşi, în ce schimb a lucrat Harafu în zilele acelea. Îmi arată, era scris pe situaţie, dar eu nu observasem. Ultima dată, a lucrat în tura de după-amiază. Dimineaţa a fost liber. Devin neliniştit, mă întristez chiar; Romanul e aproape de Bacău.

*

Mă întorc acasă tîrziu. Sînt obosit. Soţia mă aşteaptă cu masa, încă. Mîncăm tăcuţi, simt că vrea să-mi spună ceva, se abţine. Am convenit să nu discutăm niciodată, la masă, lucruri neplăcute. Le amînăm.

Cînd terminăm, trecem în dormitor. Deschid radioul.

— Ce-i cu Harafu ? mă întreabă, în sfîrşit. A făcut ceva?

— Nu ştiu.

— O să-l condamnaţi?

— Noi nu condamnăm...

— Tribunalul, ştiu, mi-ai mai spus. Dar voi...

Ce să-i răspund? Îmi vin în minte cuvinte din conferinţele ţinute uneori cu cetăţenii, că legea pedepseşte pe cei care o încalcă. Şi că numai arzînd de la rădăcină răul, poţi distruge virusul care atacă organismul sănătos al societăţii. Nu i le spun, n-are rost.

— Vezi tu, Iulia, omul legii...

— Omul legii... Ştiu. Cu Harafu ce e?

— E vorba de nişte furturi...

Tace cîteva clipe. O privesc, pare că-l ascultă pe Dan Iordăchescu, ascult și eu, el rîde într-o baladă... Îl ascultăm ?

— Nu e el. Harafu muncește. O normă și jumătate. Hoții sînt altfel. Hoții sînt ca... sînt ca...

Nu găsește. Nici nu trebuie. Știu și eu cum sînt hoții. Harafu n-a fost hoț. Dar a fost infractor.

— Sîmbătă, la ședința de producție, l-au evidențiat iar.

— Înțeleg. Totuși, ce-ai zice dacă...

— Și-a refăcut viața. Copiii... Trăiesc ca oamenii. Se spune că și-a luat televizor...

— Eu ți-am spus.

— Atunci?

— Îți mai amintești întîmplarea aceea de la Comănești?

Se încruntă, tace, se gîndește.

— Care?

— Cu furtul, cu femeia aceea care a născut înainte de termen...

Rămîne pe gînduri. Despre furtul din Comănești aflaseră, în zilele acelea, mulți. Vorbele trecuseră din gură în gură și Iulia mă întrebase ce era adevărat. Faptul o impresionase; după ce i l-am confirmat, a fost de-a dreptul revoltată. Acum, tace. Își amintește, cred, totul.

— El a fost? Harafu?

— Nu știu. Poate el.

— Nu cred.

— Nici eu.

— Atunci?

— Nu știu. Cercetăm...

Se lipeşte de mine şi-mi caută mîna. Cu mîna cealaltă închide radioul. Simt că are încredere că voi fi drept.

*

Harafii sînt mulţi, vreo cinci. Cel de la „Partizanul" e Nicolae, ceilalţi, fiecare cu numele şi cu familia lui, toţi dintr-un neam. Numele, pe jumătate ţigăneşti; numele neamului, al familiei. Familiile, pe jumătate desfăcute, pe jumătate amestecate, droaie de copii şi de fuste creţe şi de tălpi desculţe lipăind pe pămînt, pe asfalt... Coteţe cu găini, lăzi cu boarfe, saci cu mălai. Cumpără haine vechi, cumpără sticle murdare, vînd făraşe, vînd vătraie, vînd umeraşe şi cuiere pentru haine, meşteşugite din ciocan şi cuţit, unse cu gaz. Cînd e tîrg, îi găseşti în tîrg, cînd nu e tîrg, îi găseşti în piaţă, dimineaţa, ademenind ţăranii, ademenind orăşenii, băgîndu-i omului marfa în suflet. Ei, îmbrăcaţi în haine purtate, niciodată pe măsura lor, cu cîte o pană sclipind la pălărie, încălţaţi cu pantofi, cu bocanci ; ele, desculţe, toate cu fuste creţe, înflorate, cîte patru, cinci, ciopor pe trotuar, fără să cumpere, fără să vîndă nimic, povestind şi rîzînd.

De cîtăva vreme, nici unul n-a mai apărut în tîrg la Bacău cu haine vechi de vînzare. Am fost la gară. Neamurile lui Nicolae au expediat, în cîteva rînduri, la Sibiu, colete cu „efecte de strămutare". Probabil că acolo le vînd. Harafii au fost văzuţi cam des şi la telefoane. Am verificat avizele date de ei. Par a fi în legătură cu un anume Stoican, din Sibiu.

*

Azi-dimineaţă am făcut percheziţie la toţi Harafii. Am ridicat obiectele care bănuiam că sînt provenite din fur-

turi. La Nicolae n-am găsit nimic. Le-am luat, l-am luat și pe Nicolae, ne-am urcat în mașină și am venit la Roman. Între lucruri, păgubașii nu și-au recunoscut nimic de-al lor. Poate că ale lor au luat drumul Sibiului.

Pe Harafu l-am încadrat într-un grup de opt indivizi și fiecare dintre cei doi martori l-a recunoscut.

Deci, *el a furat*.

Acum ne întoarcem spre Bacău. Stăm împreună pe bancheta din spate și nu ne spunem nimic. Mașina gonește pe asfalt și-mi simt gîndul una cu ea, lunecînd fără sfîrșit. Mă înfioară ceva, poate prin preajmă e adevărul, iar eu nu-l văd, nu știu să-l văd. Trece pe lîngă noi un camion, un bolid; încotro s-or fi grăbind? Mai trec cîteva, vuiesc cîte o clipă, dispar în urmă, spre Roman, și e din nou liniște. Motorul mașinii noastre toarce uniform și sforăitul lui îmi face somn. Șoseaua e dreaptă, îmi arunc ochii pe kilometraj, o sută la oră, dar nu simțim. Aș vrea să ajungem mai repede, poate la Bacău mai aflu ceva. Ceva care să mă apropie de adevăr, să-mi dea certitudinea lui. Martorii l-au recunoscut pe Nicolae și-mi pare rău pentru el. El n-a zis nimic, nici da, nici nu, simt c-ar răspunde mai mult nu, dar și da, căci pare să fie în ochii lui ceva ca un da. Șoferul frînează, i-a apărut un copil în drum și ne oprim. Coboară, îl amenință, îl ceartă, îl învață.

Ce bine ar fi de ne-ar răsări adevărul, deodată, în drum !

Îl privesc pe Harafu. S-a strîns în colțul lui, pare că nu aude și nu vede.

— Nu spui nimic, Harafule?

Tresare, se uită la mine și se strînge mai mult în colț.

— N-am ce spune... domn' căpitan.

A ezitat, nu mi-a mai spus „tovarășe".

— Ai putea să ne ajuţi să stabilim adevărul...

Ridică din umeri, întoarce capul şi priveşte cîmpul. În stînga, soarele s-a risipit pe o cultură întinsă de rapiţă înflorită. Îi prind în colţul gurii o fărîmă de zîmbet.

— Adevărul iese singur la suprafaţă. Ca untdelemnul deasupra apei. Aşa mi-aţi spus dumneavoastră odată...

Nu cred că e el.

A vorbit încet, mai mult pentru el. Urmează tăcere. Din nou tăcere, lungă, apăsătoare. Ce-o fi în sufletul lui? Poate că vrea şi el ca adevărul să răsară, dintr-o dată, singur, în drum. (Singur? De ce singur? Nu pot vedea adevărul însingurat...)

Gonim. Mersul maşinii e parcă mai aspru, motorul accelerează, subţiindu-şi glasul, sau scade. Scrîşnesc fin pinioanele, dar scrîşnesc şi le simt în creieri. Nu mai pot fi blînd cu Nicolae. A furat. Fac eforturi să-mi păstrez calmul.

— Tot nu vrei să spui nimic?

I-am vorbit aspru, voisem ca vocea să-mi sune şi mai aspru, dar n-am putut.

— N-o să mă credeţi. Aşa că...

Ajungem. Harafu e lăsat liber. În birou, îl găsesc pe inginerul din Comăneşti. Mă aşteaptă. I-am telefonat încă de ieri să vină în după-amiaza aceasta. Îi arăt lucrurile pe care şoferul le cară din maşină în biroul meu. Îşi regăseşte tot, aproape tot ce i s-a furat din locuinţă.

*

Noua mea ţintă e Ilva Mare.

O vreme rămîn pe culoar şi privesc noaptea prin fereastra deschisă. Mi se pare moale, gelatinoasă, trenul o despică şuierînd din cînd în cînd, ascuţit, iar şirul lung

al vagoanelor se tîrîie prin ea ca un vierme, uns. Mă scîrbeşte, intru în compartiment şi îmi înfund trupul în pluşul canapelei.

...Mă trezesc dimineaţa, nu ştiu cînd am adormit, eram obosit, pesemne; în ultimul timp, n-am prea ştiut cînd e începutul şi cînd e sfîrşitul zilei. Ieri am sosit la Sibiu, l-am căutat pe Stoican, l-am găsit. Tot ţigan. În casă, cîteva din lucrurile furate de Harafi de la Roman. Aveam în minte şirul lung al obiectelor înscrise de păgubaşi în reclamaţii.

Cînd citeam şi răsciteam dosarul, o făceam ca un automat, din simplă obişnuinţă profesională. La început, cu atenţie, mă opream la fiecare amănunt. Pe urmă, cînd reluam dosarul a patra sau a cincea oară, ochii treceau pe rîndurile unei file, iar gîndul străbătea hîrtia, citind dincolo de ea, pe alte şi alte hîrtii, reţinînd asemănările, făcînd legături, *memorînd*.

Şi am mai găsit ceva la Stoican. Un aviz telefonic. Era înfipt în rama oglinzii. Îl chemase *Vava* pentru dimineaţa aceasta, la zece, tocmai din Ilva Mare.

Vava e şefa hoţilor. Ştiu asta de la Nicolae. Vava cîntăreşte *ponturile*, Vava hoărăşte unde, cînd şi cine să dea lovitura. Vava împarte ce s-a furat, Vava le dă ordine, Vava îi pedepseşte. Vava face şi desface. La *găinării* nu se bagă, îşi alege *ponturile* mai grase. Şi partea leului. A fost şi ea condamnată, o dată, a ieşit şi, de-atunci, Vava a „lucrat... curat". În Bacău, n-am găsit-o. Nici unul din Harafi „nu ştia" unde e. Şi ieri, am aflat că e la Ilva Mare. L-a chemat, cu aviz, pe Stoican, la telefon. Pe Stoican l-am reţinut, dar s-ar putea să vină la convorbire nevastă-sa şi să-i dea de ştire Vavei. O să ajung la Ilva înaintea convorbirii.

...E ora șase și un sfert, am ajuns, e răcoare, a plouat, aș bea ceva, o țuică, un ceai, orice, să-mi spele gîtul. N-am unde. Mă duc la postul de miliție și-mi pierd vremea pînă la opt. La opt, plec la telefoane.

Centralista o cunoaște pe Vava. De cîte ori a vorbit la telefon, a făcut atita gălăgie, încît telefonista se grăbea să-i dea legătura mai repede ca să scape de ea. Știe și unde locuiește, a văzut-o de cîteva ori intrînd într-o casă.

Dar dacă la convorbire va veni altcineva în locul Vavei?

Îl rog pe curierul care duce avize telefonice să treacă „întîmplător" pe la ea și să-i amintească de convorbirea de la ora zece. Se întoarce după o jumătate de ceas. Vava e acasă, plec într-acolo.

...Vava stă turcește în vîrful patului. Mă vede, tace. Cînd mă recunoaște, încremenește.

— Cu ce treburi pe-aici, Vava?

— Cu... nimic.

Își face timp să găsească un motiv.

— M-am despărțit de soț, domnu' căpitan...

Știu că minte. Cu Ciucă, soțul Vavei, am stat de vorbă înainte de a pleca să-l găsesc pe Stoican.

— Soțul tău e la noi acum. E vremea să revii la el...

Tresare. Ghicesc că vestea a derutat-o și o iau repede.

— Cu cine ai fost la Roman?

Se bîlbîie, înșiră cîteva nume, îl spune și pe bărbatu-său. De Nicolae Harafu nu spune nimic. Poate a uitat, poate că el nici n-a fost, dar eu vreau să știu, de prea multă vreme mă chinuie întrebarea aceasta.

— I-ai spus pe toți?

— Pe toți, domnu' căpitan, se poate ? !...

— El n-a fost, deci, îmi scapă fără să vreau.

Vava se încruntă, pare că n-a priceput, încă, despre cine e vorba.

— Ba a fost.

— Cine?

— Nicolae, se luminează ea și ochii îi lucesc.

A înțeles, deci. Eu, încă nu. Dacă a fost, de ce nu l-a spus dintr-o dată. Iar dacă n-a fost, de ce l-a spus? Din răzbunare? Ce are Vava cu el? Vava e șefa bandei. Poate că vrea să-l înfunde pe Nicolae pentru că s-a rupt de ei. Dar Nicolae n-a fost niciodată în grupul de hoți al Vavei. El era escroc. Stana, da, Stana, nevasta lui Nicolae, lucra împreună cu Vava. N-o fi asta?

— Susții, Vava?

— Da, domnu' căpitan, susțin.

Pe urmă, scoate obiectele furate, pe care le-a adus cu ea, și plecăm.

*

Nicolae Harafu e liber încă. Cercetările continuă. Harafii au recurs la tot arsenalul de trucuri pentru a simula iresponsabilitatea. Puși în fața probelor, însă, treptat, au cedat. Numai Nicolae Harafu n-a făcut nici zarvă, dar nici n-a declarat nimic.

Într-o seară, Iulia îmi povestește că au în fabrică o femeie, Didina. La ora schimbului, funcționarii se uitau pe fereastră și se amuzau, văzîndu-l pe Nicolae cum o așteaptă în stradă să plece împreună. De la un timp, pleacă singur, zice Iulia.

— Ce e cu Didina?

...După-masă, îl chem din nou pe Harafu. Rămînem singuri în birou. Privirea și-o ține mereu în pămînt. Încerc să-mi lămuresc îndoiala: a furat sau n-a furat Ni-

colac ? Mă gîndesc la viața lui. Mi-am zis, totdeauna, că nu trebuie să muncesc doar ca să prind infractorii și să-i trimit în judecată. Voiam să am mulțumirea de a fi ajutat un om. Harafu pornise bine. Am făcut mult pentru el. Poate că nu totul, dacă nu s-a îndreptat. Sau, poate, pentru că am vrut să fac totul de unul singur. Sînt acolo muncitori vîrstnici, trebuia să le povestesc despre el. Mi-am zis, însă, că poate Harafu n-ar mai vrea, acum, să mai devină publice paginile trecutului său.

De patru luni, Harafu mă ocolea. De patru luni, adică de cînd s-a întors Stana, nevastă-sa, de la închisoare. Cînd îl întîlneam, totuși, Harafu era posac. Era, parcă, ghemuit, capul i se lipea de trunchi, împingîndu-i bărbia în piept, fruntea i se cutase, mîinile îi atîrnau, parcă, lungite pînă la genunchi.

Stana începuse să „lucreze“ din nou cu Vava, deci, iar Harafu știa și se frămînta. N-o fi avut putere să se bată singur cu ea, cu răul. Atunci ar fi trebuit, poate, să intervin. Stana l-o fi atras la spargerile din Roman. Harafu a capitulat?

Îl privesc și nu știu ce să-i spun. Am strîns probe, care-i dovedesc vinovăția. A fost recunoscut de cei doi martori din strada Sucidava. Se adaugă declarațiile celorlalți Harafi. Am vrut să string probe și în apărarea lui. Nu m-a ajutat. Ancheta s-a terminat și îmi pare rău că cinstea nu l-a cîștigat pe omul care a pășit spre ea. Răul va trebui, totuși, *ars din rădăcină,* pentru ca Harafu să-și dea mai bine seama cît prețuiește cinstea.

— Stana? îl întrob într-un tîrziu.

Ridică ochii, mă privește și îi lasă din nou în jos. Tace îndelung, frămîntîndu-și gîndurile. Îl privesc, nu-i spun nimic. Tresare. La ce s-o fi gîndind? Nu recunoaște nimic, nu declară nimic. În fața instanței, probele îi vor dovedi

vinovăţia. Nu-l mai interesează nici faptul că de comportarea lui în anchetă depinde dacă i se vor acorda sau nu circumstanţe atenuante.

— Ştiu de ce nu recunoşti. Nu eşti încă tare. Nici n-ai fost, de aceea ai furat.

Harafu tresare, rămîne cu ochii la mine.

— Ar trebui să fii; să rezişti ispitei, să învingi ce ai rău în tine...

Se ridică. Mă ridic şi eu, mă apropii de el. Încerc să-i ghicesc gîndurile. Să fie, oare, un fel de recunoaştere? Să fie părerea de rău după anii de viaţă cinstită pe care îi pierde? Dar, poate că nu sînt pierduţi. Poate...

„Femeia asta", a zis. Despre Stana e vorba. Îmi vin în minte vorbele Iuliei şi întreb:

— Cu Didina, ce-i?

— Didina?

Îşi strînge pumnii, îşi învîrte şapca în mîini, vrea să spună ceva, tace! Tac şi eu, aştept să se hotărască. Într-un tîrziu, vorbeşte cu glasul scăzut.

— Ea, nu, domn' căpitan. Ea, nu. Altceva nu îndrăznesc să vă rog... Ea să nu ştie cine am fost...

Gîndurile mi se învălmăşesc. Harafu are viaţa lui, pe care n-am crezut-o niciodată atît de complexă. L-am acuzat că a furat, poate pe nedrept l-am acuzat. Caut în mine un sprijin şi nu găsesc. Mă fulgeră un gînd.

— Cîţi fraţi ziceai că ai, Harafule?

— Trei.

— Doi sînt aici. Al treilea?

— Gheorghe. E la Focşani.

— E invalid?

— Nu.

Revin la birou. Mă aşez, închid dosarul. Cauza e încheiată.

— Adică... N-are degete la mîna stîngă, îl aud pe Harafu. Și le-a prins la dărac...

Mă ridic în picioare. (Abia aștept să ajung acasă și să îi spun Iuliei.)

— Și Didina?

— Didina... Știți, la ea am fost atunci, cînd zic că m-au văzut la Roman. Dar să n-o chemați. Încă o dată vă rog, domnu' căpitan...

NICHIFOR PIETRIŞ

ZONA ZOSTER

Colonelului B.

— Dă-mi un hap, dă-mi ce ştii, fiindcă simt că înnebunesc, spuse maiorul Avram intrînd în cabinetul doctorului.

— Dă-mi că înnebunesc, îl imită doctorul, ridicîndu-se de la biroul lui, cu mişcarea aceea nervoasă, atît de cunoscută lui Avram. Cînd nu mai poţi, dai fuga la doctor... Ţi-am mai spus: mai lasă baltă treburile, ia-ţi concediu şi du-te undeva la munte.

— Chiar ar trebui să-mi iau concediul, spuse blînd Avram, şi doctorul se uită surprins la el, bănuind că maiorul îi întinde o cursă. Îl cunoştea bine.

— S-ar putea să crăpi într-o zi...

— Atîta pagubă. Vor avea şi infractorii o bucurie...

— Prostii, izbucni doctorul. Nu e vorba de infractori, ci de cu totul altceva, dar nu spuse la ce anume se referea.

Tăcu. Avram tăcu şi el. Durerea îi strîngea capul ca într-un cleşte şi-şi simţea gura acră, înăsprită, parcă ar fi mîncat pălămidă. În ultima vreme, durerea aceasta, care-l mai încercase şi pînă atunci, dar la intervale de timp mult mai mari, se îndesise.

— Ceea ce mă îngrijorează, doctore, — deşi erau prieteni vechi, rar îi zicea pe nume, — e că mă simt la un moment dat golit, de parcă aş avea în loc de cap un dovleac. Pur şi simplu nu mai gîndesc, ceva opac, parcă ar fi o perdea neagră şi groasă de catifea, îmi coboară

peste ochi şi totul mi se întunecă de nu mai văd nimic. Mi-e teamă ca durerea aceasta să nu ducă la cine ştie ce complicaţii.

— Mai ştii? Nu-i exclus ca într-o zi să orbeşti, spuse dus pe gînduri doctorul şi îngrijorarea din vocea lui nu-i scăpă lui Avram.

— Vorbeşti serios ? Şi eu care am fost convins că eşti unul din cei mai pricepuţi urmaşi ai lui Esculap, încercă el să dea un ton glumeţ discuţiei. Îmi pare rău că după atîţia ani sînt nevoit să constat că nu eşti nici cel puţin un felcer.

Oftă, ostentativ, cu aerul unui om profund decepţionat.

— Crezi că-mi arde de glumă, spuse fără chef doctorul. Ai luat medicamentele pe care ţi le-am prescris?

— Le-am luat, minţi Avram.

— Le-ai luat pe dracu, nu se putu abţine doctorul. Mie îmi vinzi tu gogoşi? Se opri din scris, îşi scoase ochelarii şi cu un gest obosit şi-i puse cu grijă alături, pe cristalul biroului. Ochii lui puţin înroşiţi şi umflaţi îi dădeau un aer trist. Cutele de la coada ochilor se adînciră dintr-o dată.

— Ei, n-o lua şi tu chiar aşa, spuse blînd Avram ca să-l îmbuneze. Dă-mi ceva acolo ca să mă mai lase durerea asta... Am o zi grea şi am nevoie de puţină linişte. Îţi promit că mîine fac raport pentru concediu. Ideea ta nu-i de loc rea, cred că aerul de munte îmi va face bine.

Doctorul se apropie de Avram, îi pipăi cu degetele lui osoase tîmplele puţin umflate, apoi îi mişcă într-o parte şi-n alta capul uşor, cu o grijă părintească.

— Nu mai eşti tînăr, Avrame.

Celălalt nu zise nimic. Masajul acela uşor pe care începură să-l execute degetele doctorului îi făcea bine. Durerea parcă îi mai trecuse, deşi ştia că aşa se întîmplă : avea să urmeze usturimea aceea cruntă, cînd capul şi-l va simţi atîrnîndu-i, iar el va fi un om paralizat, stors, fără vlagă.

— Iar o anchetă din aceea în care trebuie „spart" cineva ?

— Iar. Şi gîndeşte-te că trebuie „spart" în seara aceasta, fiindcă mîine ar fi prea tîrziu şi s-ar alege praful din toată alergătura de pînă acum. În după-amiaza aceasta, aş vrea să stau de vorbă cu el ; în cursul dimineţii, am avut o discuţie sumară. Simt că e pe cale să spună ce ştie, se înflăcără Avram.

Doctorul se uită atent la el, de parcă l-ar fi descoperit atunci. De atîţia ani de cînd se cunoşteau, ajunsese să prindă acele mişcări sufleteşti ale lui Avram şi să-şi dea seama cînd sub aparenţa lui bonomă se ascundea adevărul pe care altul nici nu l-ar fi bănuit. Avram avea însă nevoie de odihnă, pentru doctor, lucrul acesta era clar. Dar tot atît de bine ştia că într-un asemenea moment, nimeni nu l-ar fi putut convinge să lase treburile baltă. Îl îngrijora acum faptul ca încordarea nervoasă şi oboseala să nu dea peste margini, ca o apă care a fost turnată ochi într-un pahar...

Se uită la Avram ca şi cînd ar fi vrut să se convingă dacă mai poate să reziste, ca şi cînd s-ar fi pregătit să-l supună unor experienţe. Avram era robust, asta o ştia şi fără să-l privească, dar pe fruntea lui mare se săpaseră două cute adînci, care porneau de la rădăcina nasului şi se ascundeau în părul lui des, tuns scurt, care începuse să albească.

*

— Eu zic să te mai gîndeşti.

Se ridică de pe scaun şi, ocolind biroul, deschise fereastra. Aerul rece al înserării năvăli brusc în cameră. Plopii de lîngă fereastră foşnirä stins. O mişcare tainică le înfioră frunzele.

Găman sta nemişcat pe scaun, mijindu-şi ochii lui apoşi, de peşte fiert, şi Avram îi simţi aproape fizic încordarea care pusese stăpînire pe el de la un timp. Simţise oare Găman că pe Avram începuse să-l chinuie ceva? Îşi dăduse el seama despre ce era vorba?

Era ca un truc pe care-l încerca, îi intrase în obişnuinţă ca să se sustragă durerii de cap, senzaţiei aceleia de leşin, şi pe care reuşise în felul acesta s-o înlăture de foarte multe ori. Acum însă trucul acesta nu-i mai reuşea, îşi dădea şi el seama... Şi dintr-o dată se nelinişti.

Găman sta nemişcat pe scaun, înţepenit parcă, şi o clipă Avram avu senzaţia că e acolo de cînd lumea. Căzuse într-o muţenie apatică din care n-ar fi dorit să fie scos, şi cînd Avram îşi dădu seama de faptul acesta, se înveseli, şi fără să vrea începu să fluiere încetişor, ca şi cum ar fi fost singur acolo. Parcă şi durerea de cap îi dispăru, dar cînd se ridică de pe scaun înţelese că se amăgise doar. Gîndul că nu va putea „să-l spargă" pe Găman, puse din nou stăpînire pe el şi figura doctorului îi apăru ca o ameninţare. „Pe dracu", se încordă el şi-şi strînse pumnii cu putere, încît îi trosniră oasele degetelor. În liniştea care plutea în birou, zgomotul acela răsună, ca şi cum s-ar fi rupt un mănunchi de surcele uscate.

Se ridică şi, ocolind biroul, prin faţa lui Găman, deschise fereastra. Aerul rece şi curat cu miros de iarbă se furişă în camera plină de fumul gros al ţigărilor. Avram rămase

acolo lîngă fereastră. Rîndul de plopi aflat în spatele clădirii foşni stins. Mai era puţin şi întunericul zilei de vară avea să înceapă să se destrame.

Avram se întoarse de la fereastră şi se apucă să-şi facă ordine pe birou, ca şi cînd ar fi fost singur în cameră, fără Găman, fără magnetofonul de pe măsuţă, fără subofiţerul ai cărui paşi se auzeau cînd mai tare, cînd mai încet, după cum se apropiau sau se depărtau, dincolo de uşă, în aşteptarea aceea parcă fără sfîrşit, trăgînd uneori cu urechea în speranţa că va fi chemat să-l ia pe deţinut şi să-l ducă la arest.

Avram făcea totul cu gesturi încete, ca unul care nu are de ce să se grăbească. Capul însă îi ardea, parcă i-ar fi fost prins în cercuri înroşite în foc. Înghiţise, începînd de seara, tot ceea ce-i dăduse doctorul, dar probabil că încordarea nervoasă anihilase efectul calmantelor.

Poate că totul era absurd ; dar în momentul acela, Avram făcu totul sub impresia primului imbold ; abia mai tîrziu avea să se gîndească la toate acestea. Intorcîndu-se de la fereastră, el deschise fişetul şi scoase pistolul şi, ca şi cum s-ar fi simţit vinovat cu ceva, îl strecură în buzunarul hainei.

— Am impresia că sîntem destul de obosiţi şi aş vrea să mai luăm puţin aer. Se sprijini de colţul biroului... Din nou totul începu să-i joace în faţa ochilor... „Ar trebui să las totul baltă“, îşi zise. Simţea că avea să leşine, îl văzu pe doctor cu figura lui blajină, cu îngrijorarea aceea de prieten pe care i-o citise în ochii obosiţi.

— Nu merg, dom' anchetator, strigă Găman.

Faţa lui imobilă, pe care aproape toată noaptea nu tresărise nici un muşchi, începu să tremure.

Avram se uită la el. Îi sta pe buze să-l întrebe dacă îi e somn... Nu, Găman trebuia lăsat să se gîndească. Îi re-

petase de atîtea ori în seara aceasta că e bine să se gîndească, că e în interesul lui să facă lucrul acesta și îl întrerupsese de fiecare dată cînd știa că mințea, amintindu-i că e mai bine să nu se grăbească să dea un răspuns, el, Avram, nefiind grăbit, dar nedorind decît adevărul pur.

„Nu-mi turna gogoși, Gămane, îi spunea, de ce să ne grăbim ? Eu pot să stau pînă mîine, pînă poimîine, dacă e nevoie, o săptămînă chiar, o să ne-aducă aici mîncare, n-o să ne despărțim pînă cînd n-o să-mi spui ceea ce știi că trebuie să spui : adevărul."

„Ce adevăr să spun, domn' maior", își îngusta Găman ochii lui apoși, mijindu-și-i pînă ajungeau ca două fire subțiri de iarbă, apoi îi închidea și rămînea așa, ca și cînd se gîndea. Și Avram, care știa la ce se gîndea Găman, îl lăsa... După un timp Găman relua :

— Da, am să spun. Avram deschidea magnetofonul.

— Zi...

— Păi... Așa cum v-am spus, nu știu unde a ascuns Vlase banii. Întrebați-l pe el.

Avram își întorcea fața spre măsuța pe care se afla magnetofonul și privea un timp dus pe gînduri cum alergau rolele, apoi apăsa pe buton. Era ca un joc, Găman nu-l interesa, știa că minte. Apăsa apoi și ștergea banda.

— Ce-ai spus ? se întorcea el spre Găman.

În alte condiții jocul acesta l-ar fi prelungit o dată, de două, de douăzeci de ori, dacă ar fi fost nevoie. Avram era stăpîn pe situație, încăpățînarea celuilalt îl umplea doar de curiozitate. Simțea, însă, că Găman trebuia „spart". Asta înseamnă că acum și nu mîine, și nici poimîine, Găman trebuia să spună ce știa, avea nevoie de mărturisirea lui completă...

Avram deveni dintr-o dată nerăbdător. O neliniște surdă simți cum punea stăpînire pe el. Capul începu să-i ardă parcă.

„Lasă-l, Avrame, pe Găman. Lasă-l. O să stea să aștepte pînă te faci bine, sau poate o să-l ancheteze altcineva. Crezi că numai tu poți să-l faci să spună adevărul ?“ „Nu, nu cred !“ „Dar de ce te încăpățînezi ? De ce te încăpățînezi ?“

— Nu-i așa că vă trebuie mărturisirea mea, domn' anchetator ?

— De ce să te mint. Îmi trebuie... adevărul. Și țin să-l aud, în noaptea aceasta, din gura ta.

Deodată scaunul i se păru lui Avram că parcă a început să se scufunde. Nu, nu se scufunda... Avram își puse mîinile pe masă. Ar fi vrut să-și frecționeze tîmplele. Așa cum făcuse doctorul. Poate că i-ar fi fost mai bine. Întinse mîna spre sertarul din dreapta. Lîngă el era butonul. Va apăsa, îi va spune subofițerului de la ușă să-l conducă pe Găman la arest. Îi va trezi pe băieții de-alături, subalternii lui, care acum, probabil, dorm cu capul pe masă, obosiți, și le va spune să meargă la culcare. Gata.

— Să zicem că eu am primit valiza aceea...

Mîna s-a oprit pe butonul acela rotund și delicat. O ușoară apăsare... Nu.

— De ce să zicem ? Ai văzut doar fotografiile.

— Le-am văzut, asta e drept, domn' anchetator, de ce să mînii pe Dumnezeu. Găman își face cruce, își mijește din nou ochii. E drept, eu eram... dar am fost doar o verigă. Știți și dumneavoastră. Nici n-am știut ce-i acolo... Am dat-o mai departe...

Găman tace. „Te înșeli amarnic, băiatule, își spune Avram, dacă îți închipui că am să te întreb cui ai dat-o“.

— Aș mai vrea o țigară, spuse Găman cu o voce umilă.

— Serveşte-te, ai toată libertatea. Ai spus că nu-ţi plac cele pe care le fumez eu, şi-atunci, ţi-am adus ţigările pe care le-ai cerut.

— Şi credeţi că trebuie să-mi scoateţi ochii ?

— Nu, nu, spuse grăbit Avram. M-ai înţeles greşit. Ţi-am spus-o s-o ştii. Te ştiu fumător pasionat şi aş fi putut să te determin să spui adevărul folosindu-mă de această slăbiciune a ta.

Găman se alarmă brusc.

— N-are rost să intri în panică. Mi s-a părut că nu te-ai gîndit la acest fapt. Să ieşim.

Ochii lui Găman clipiră des, cu spaimă.

— Te-nţeleg, te-nţeleg, îl linişti Avram, dar n-ai de ce să te sperii. Nu te scot ca să te fac scăpat şi să te curăţ, aşa cum îţi închipui tu. Numai mintea ta şi-a putut închipui o asemenea gogomănie. Dacă te-ai fi gîndit cît eşti de preţios pentru mine, ar fi trebuit să fii chiar vesel că ieşim să mai respirăm puţin aer curat.

Găman zîmbi şi se întinse după chibrituri.

— Asta aşa e. Nu te poţi gîndi la toate, chiar dacă te cheamă Găman, spuse el uşurat.

Avram simţi că Găman ar putea spune acum adevărul... Dar ceva îl opri să forţeze lucrurile. Înţelese că ceea ce-l alarmase era teama că ar fi putut eşua încercînd... Aşa că amînă... Deveni însă dintr-o dată sigur că e pe drumul cel bun, şi în alte condiţii lucrul acesta l-ar fi înveselit poate. Acum, însă, durerea aceea aspră începu să-i strîngă din nou tîmplele.

Se simţi moleşit, şi dorinţa de a se aşeza puse din nou stăpînire pe el. Capul parcă începu să-i ardă, şi durerea aceea, pe care o simţise toată seara în ceafă, se mută acum la rădăcina nasului deasupra ochilor şi simţi cum înaintează încet, dar sigur, spre tîmple...

— Şi totuşi, nu merg, domn' anchetator.

Avram se uită blînd la el.

— Te-a cuprins frica, spuse în silă. Se îndreptă spre fişet. Scoase o pereche de cătuşe. Acum n-are de ce să-ţi mai fie teamă. O mînă a mea, o mînă a ta.

— Da, conveni Găman, acum merg, că-mi place şi mie răcoarea nopţii.

Se uită afară ca şi cum ar fi vrut să măsoare întunericul. Avram rămase cu cătuşele în mînă.

Perdeaua strînsă într-o parte a ferestrei flutura uşor. Zgomote nedesluşite ale nopţii intrau în birou. Găman închise ochii şi rămase aşa un timp destul de lung. Avram nu-l tulbură.

— Să mergem.

— Avram îşi prinse cătuşa de-o mînă, apoi o prinse şi de a lui.

— Remarci că m-am prins de dreapta ?

— Da, spuse Găman şi ochii lui apoşi se măriră într-un zîmbet.

Şi aşa coborîră scările celor două etaje sub privirile uimite ale subofiţerului de la arest, căruia Avram îi făcu semn să stea liniştit şi să nu vină după ei, să-i aştepte acolo, că ies numai să se plimbe puţin.

Clădirea avea o curte mare îngrijită, cu alei drepte şi cu flori multe. Avram coti în spatele clădirii ; acolo era iarbă grasă şi dinspre dealuri venea mirosul fîneţelor cosite, înţepător şi dulceag. Aerul rece îl învioră şi parcă durerea de cap se mai linişti, avu chiar senzaţia, pentru o clipă, că a dispărut.

— După ce te-ai întîlnit cu Fane şi ţi-a dat servieta, ai mers, mi se pare, la restaurantul „Vişeu".

— V-am mai spus. Nu m-am întîlnit cu Fane, şi nu mi-a dat nici o servietă.

— De ce minți, Gămane ? Credeam că aerul rece și noaptea asta blîndă îți înviorează puțin memoria. Fane declară că servieta cu bani ți-a dat-o ție.

— Ce nu declară Fane, spuse Găman, și lui Avram nu-i scăpă tonul neliniștit cu care fusese rostit răspunsul.

— Dar la restaurant ai fost ?

— Am fost. Soreanu poate să declare.

— A declarat.

— Vedeți ? Și mă tot pisați, unde e servieta, unde e servieta ?

Se opriră. Plopii pe lîngă care trecea poteca începură să foșnească. Era vîntul acela care înfioară pomii, furișîndu-se prin frunzele subțiri, încremenite.

— În curînd o să iasă luna, spuse abia șoptit Avram. Cînd eram la părinți mă culcam sub un ulm uriaș, pe care-l aveam în grădină, și așteptam luna. Îmi plăcea s-o văd cum se ridică deasupra, atunci, printre ochiurile frunzelor se vedea cerul albicios, apropiat, de parcă s-ar fi sprijinit de coroana ulmului. Avram se opri. Nu-și dădu seama de ce-i scăpase această mărturisire. Se simți dintr-o dată greu, ca de plumb ; îl încercă o clipă senzația ciudată că nu mai are cap. Durerea revenise brusc, parcă o declanșase un resort. Ceva se răsturnase în el și simți că-i fuge pămîntul de sub picioare.

— Să stăm jos, gîfîi el aproape. Să stăm aici, vom aștepta să apară luna, ca altădată.

Se așezară în întuneric unul lîngă altul. „Trebuie să fii *spart*, Gămane, acum." Constată cu bucurie că simțurile i-au rămas treze.

Știa că e mai aproape de țintă ca niciodată, că nu trebuie să scape momentul care se apropia, cînd Găman avea să-i spună adevărul. Dar el se simțea ca un burete stors, și-atunci își înfipse mîinile în iarba plină de rouă.

— Să-mi spui aici totul, cum ai luat servieta, unde ai dus-o, să nu-mi mai repeţi toată pologhia aia de pînă acum. Zii.

— Într-adevăr, Fane mi-a dat servieta, mărturisi Găman gîjîit. Trei inşi cunoaştem servieta, dar numai eu îi ştiu ultimul loc. „Ascunde-o, avem încredere în tine, mi-au spus. Dacă noi o să cădem, rămîi tu, iar dacă ai să te duci şi tu, ştim că dintre noi trei tu poţi fi mormînt". Nimeni nu ştie locul pe care l-am ales... Nu cinci, şi nici zece, douăzeci de ani pot sta banii acolo liniştiţi.

Şi Găman spuse locul.

„Ar trebui să mă ridic", se gîndi Avram, ştia că Găman fusese sincer, da' simţea că nu poate, mîinile lui continuau să fie încleştate pe iarba crudă care se încălzise şi pe care o simţea în pumni, fierbinte şi uscată.

„Să mergem", spuse, dar Găman rămase nemişcat şi Avram îşi dădu seama că nu spusese nimic, vorbele se opriseră undeva pe limbă, nu ajunseseră să fie rostite.

— Acum pentru că v-am spus, să mergem, domn' anchetator, se înfioră de răcoarea nopţii Găman. Avram îl auzi, dar n-avu putere să se ridice şi ştia şi ce s-ar putea întîmpla dacă ar rămîne acolo. Avram sta împietrit în durerea aceea, cineva parcă îi plimba un fier roşu pe frunte, apoi pe creştet şi în cele din urmă, se opri la ceafă. Tîrziu se ridică şi, o dată cu el, ca la o comandă, Găman. O luară încet pe cărarea aşternută cu nisip.

— Nu cred că mai e mult pînă la ziuă, spuse Găman cu regret. De ce dracu mă gîndesc la ulmul acela al dumneavoastră, se revoltă el ; eu sînt tînăr şi nu m-am gîndit niciodată c-aş putea să stau aşa, cu faţa în sus, într-o noapte, să văd cum iese luna şi se ridică deasupra pe cer.

Găman avea poftă de vorbă, dar Avram nu-l auzea, poate că numai dorinţa lui, călită şi antrenată, în atîţia

ani de muncă, îl mai ţineau pe picioare, şi-l făceau să poată urca scările. Cînd ajunse în faţa biroului şi vru să deschidă uşa, se poticni şi subofiţerul pe care-l lăsase acolo se repezi şi-l prinse de subsuori.

— Doamne, rău arătaţi, tovarăşe maior, spuse, dar Avram nu-l auzi.

— Du-l sus, arătă el spre Găman şi cheamă repede băieţii. Adică nu, cheamă-i întîi pe ei.

Ştia că cei doi colaboratori ai săi se aflau alături şi cînd ei intrară în cele din urmă, îl găsiră stînd cu faţa sprijinită în palme, încremenit, fără putere.

— Găman a fost „spart", spuse el şi feţele tinere ale celor doi păstrînd pe ele semnele oboselii nealungate se desfăcură într-un zîmbet larg.

*

—...Eşti norocos, spuse doctorul, a treia zi cînd Avram îşi reveni. Dracu să te ia, mai zise şi rămase uitîndu-se lung undeva pe lîngă Avram, ca şi cum vorbele acelea nu i-ar fi fost adresate lui.

Avram se uită printre pleoape la doctor. Faţa acestuia mare, cu pielea întinsă pe maxilarele-i puternice era imobilă ca o mască.

— Lasă, nu fi amărît, bine c-am scăpat.

— Ai scăpat, da, tresări doctorul. Ţi-am spus doar să laşi toate baltă şi să te odihneşti.

— Dacă am scăpat, atunci de ce să mai fim amărîţi?

Doctorul nu răspunse. „O să vezi mai tîrziu cum ai scăpat. Toată fruntea o să-ţi fie acoperită de cicatrice adînci şi părul tău des va rămîne pe o jumătate de cap, rar, sau şi mai rău, nu va mai fi de loc."

— Ai avut o erupție nervoasă, o „zonă zoster", cum se cheamă în termeni medicali. Noroc că s-a produs în afară. Altfel...

Tăcu și rămase iar cu privirea aceea inexpresivă, pe care Avram i-o cunoștea.

Avram își plimbă mîna pe bandajele în care-i era înfășurat capul.

— Ești un doctor strașnic, zîmbi el, și-l apucă mai sus de cot și-l strînse ușor. Doctorul își adună privirea uitată.

— Eh, Avrame, oftă el și nici unul din ei nu mai zise nimic, ca și cum fiecare s-ar fi ferit să nu-l tulbure din gînduri pe celălalt...

DAN CARAGHEORGHE

SCRISOARE NETRIMISĂ

„Acolo stăteau «lupii», ăştia de care îţi vorbesc, feriţi de ochii oamenilor pe care-i pîndeau tîlhăreşte şi-i jefuiau..."

Îşi întrerupse povestirea, căutînd în sumanu-i ţintuit cu nituri arămii tutunul şi foiţele.

„Nu, tovarăşe, eu îs obişnuit să răsucesc colea ţigara."

Scăpără chibritul, iar după ce pufăi de cîteva ori din ţigara meşterită de el, continuă:

„Bătrînul meu îmi grăia ades: «Nu crede pădurea cu înfăţişarea ei tihnită. Nu crede nici pîrîul cu apele lui curgătoare. El aduce boală şi moarte dacă umbli prin el după asfinţitul soarelui. Nu crede nici cucul, care primăvara cîntă atît de vesel. Cînd a trecut vara, se face erete şi are ochi pătrunzători şi gheare grozave.» Îi dam cu tifla gîndindu-mă: «S-a betegit moşul. A dat în mintea ţîncilor». Şi-mi vedeam mai departe de treburile mele ca şi cînd nu aş fi auzit nimic.

Şi iată că începusem şi eu să calc pe urmele moşului. Nu rîde, tovarăşe, da, da, începusem şi eu să bat vorbele astea. Dar nu vorbeam de pîraie ce aduc moartea spre asfinţitul soarelui, nici despre cuci cu ochi pătrunzători şi gheare grozave, nici de alte jivine care mai de care mai fioroase, ci de bandiţii care într-un timp se aciuaseră pe meleagurile noastre, aducînd mult amar.

Eu îmi am casa lăsată mai spre pădure. De două ori tîlharii au venit la mine cu arma în cumpănire, jefuindu-mi avutul şi ameninţîndu-mă că-mi iau viaţa dacă voi «cînta» ceva. Dar, nu numai mie mi s-a întîmplat aşa. Ia, şi pe alţi gospodari din Valea Boului, Vatra Moldoviţei, Suceviţa, Argel sau Brodina, îi pălise asemenea nenorocire."

Azvîrli chiştocul ţigării, scuipînd înciudat în lături. Avea în glas nuanţa încrîncenării.

„Ptiu, mama lor de tîlhari! Intraseră într-un timp oamenii în păreri de cele ce se petreceau. Ai mai slabi de înger începuseră chiar să scornească povestiri, de te cruceai ascultîndu-le. Cică ar fi... Ei, dar lasă, nu-ţi mai bat capul cu asemenea nerozii! Adevărul însă e că doi bandiţi începuseră să-şi facă de cap prin locurile noastre, băgînd spaima în casele oamenilor. Era unul printre ei, fără casă, un terchea-berchea... «Viclean ca o vulpe şi crud ca un lup flămînd, obişnuia să ne spună Mititiuc Mihai, sergentul-major de care m-ai întrebat mai înainte. Nu-ţi dai seama, moşule, că pe zi ce trece, e-ncolţit de nu-şi mai vede scăpare? De ce nu a mai prăduit prin Brodina? De ce piciorul nu i-a mai călcat prin Vatra sau Argel? Îi e teamă, moşule. Îi e frică pînă şi în bîrlogul lui. E singur, amarnic de singur, cu fărădelegile lui. Iar noi sîntem mulţi. Şi-o să-l biruim!»

Eu, de ce să n-o spui, la început, ca omul păţit, nu prea îl credeam. Cugetam în sinea mea că o spune, aşa, să ne dea coraj.

Da', vezi mata, erau alţii care gîndeau cu totul altfel. Alţii, care, alături de tovarăşii miliţieni, nu aveau o clipă de liniştire, pînă cînd nu aduceau sfîrşitul «jivinelor» din pădure şi, o dată cu el, liniştea şi pa-

cea în casele oamenilor din preajmă. Pitulați la rădăcina unui brad trîntit de furtună într-o rîpă prăpăstioasă, sau cocoțați sus, pe stînci, ațineau drumul celor certați cu legile. Aidoma jivinelor care adulmecă primejdia, tîlharii se traseră spre fundul pădurii, căutînd scăpare mîniei oamenilor care-i încolțeau mereu, mereu mai mult.

Și iată că, într-o bună zi, căzu pe meleagurile noastre vestea: Șuncea, banditul, a fost găbjuit! L-au dus la Cîmpulung, la judecată, să-și primească răsplata.

Mititiuc, împreună cu Petre Avădanei și Gheorghe Onofriciuc îl dibuiseră chiar în bîrlogul lui. Nu, nu greșesc de loc cînd spui bîrlog. Hăituit mereu, cu frica în sîn, găsise bîrlogul unei fiare. Alungase fiara, ca să intre el, altă fiară, mai rea, mai hapsînă. Ca un vierme se vîrîse în pămînt."

După ce scormoni în tașca cu tutun, mă luă pe după umeri și îmi arătă o casă drănuită de curînd.

„Vezi mata, acolo m-am întîlnit, cîteva zile după prinderea lui Șuncea, cu Mititiuc. Avea în ochi o căutătură prietenoasă ajutorul șefului de post! Ceva mai înalt ca mata, și mai făcut în spate. Sta de vorbă cu Mareș, unul din prietenii lui. Dară spui *unul*, bată-mă norocul să mă bată. D-apoi, numai unul avea? Cît îi comuna noastră de mare, găsea peste tot locul numai cuvinte de bună înțelegere. Și asta să știi că-i mare lucru la noi. Cu moldovițeanu-i greu să legi prieteșug. Dar cînd l-oi lega, să știi că-i bine legat.

Ei, și cum ți-am spus, m-am întîlnit cu Mititiuc și Mareș în dreptul casei aceleia. Nu știu ce-o fi spus Mititiuc celuilalt, că porniseră amîndoi într-un rîs, să mi te ții. Un rîs colea, sănătos. Că fără să vreau, îmi mijise și mie, prin mustăți, oleacă de zîmbet.

— Bată-vă să vă bată, dar care-i pricina că tot rîdeți și rîdeți ?

— Nimic, moș Pătrule, îmi zise Mareș. Ia, Mihai mi-a spus o snoavă citită de el într-o carte.

C-am uitat să-ți spui. Mititiuc al nost', că al nost' era, cu toate că de fel venea de prin părțile Siminicei, din jurul Sucevei, avea o mare patimă. Nu ridica sprîncenele, că nu era o patimă de-aia... vițiu, ci patima cititului. Cînd avea oleacă timp liber, mai totdeauna-l găseai acas' la gazdă, răsfoind și tot răsfoind prin cărți. Și cînd începea să-ți înșiruie tîlcul slovelor citite de el...

Avea o voce domoală, dar tare se mai înăsprea ea atunci cînd venea vorba de cei ce făptuiau hoții și tîlharii. Vezi, așa-i era felul. Bun prieten cu oamenii cinstiți, gata oricînd să le vină într-ajutor, neîndurător cu cei răi și ticăloși.

Poate de-aia și Ortansa-l îndrăgea. Drept îi, după Mihai luceau, de ce să n-o spui, ochii mîndrelor noastre. Dar așa cum era de vitejos față de greutăți, așa era și de sfios în fața fetelor. Se înroșea ca un copilandru. Dintre toate fetele, îi plăcea una, frumoasă foc, Ortansa, despre care ți-am spus..."

Moșul se întrerupse puțin, gîndindu-se parcă, la ceva.

„Mda, parcă acolo ajunsei. Cînd m-am oprit și eu laolaltă cu cei doi, veselindu-mă de veselia lor. Deodată, spre noi se apropie în grabă șeful de post. Îl chemă la o parte pe Mititiuc, și nu știu ce or fi vorbit între ei, că Mihai se întoarse către noi :

— Mareșe, trebuie să plec degrabă într-o treabă.

Apoi către mine, în timp ce Mareș se îndepărta spre capătul uliței :

— Moşule, am o mare rugăminte la mata. Eu nu mai am timp să trec pe la cooperativă să iau timbru. Te rog ai grijă să faci lucrul ăsta, iar după aia să pui scrisoarea asta la cutie. Ştii, e către bătrîni. Le scriu că peste două săptămîni vin cu Ortansa pe la ei. Îi duc mamii noră în casă.

L-am petrecut apoi cu privirea pînă se pierdu pe o uliţă învecinată. Gîndeam: «Care va să zică, o să jucăm acuşi, acuşi la nuntă.»

O să jucăm, o să jucăm. Ah, Mititiuc, băiatule, dacă puteam şti..."

Tăcu moş Pătru. În tăcerea care se aşternu între noi, trilul unei păsări îşi revărsă ecoul pînă hăt departe, spre pădure. O văzurăm apoi ţîşnind dintr-un tufăriş şi avîntîndu-se sus.

Năpădit de amintiri, moşul urca agale cornişa dealurilor. Mergeam aşa, fără să ne vorbim. Într-un timp, se opri, făcîndu-mi semne să mă apropii.

„Vino mai lîngă mine, tovărăşele. Da, pe aici o fost. Dar să stăm oleacă jos, şi ţi-oi spune mai departe."

Scotoci din nou în taşca cu tutun. Trase adînc fumul în piept. Răcoarea dimineţii ne învăluia pe amîndoi.

„Cele ce grăiesc de-acum încolo le-am aflat de la oamenii din sat şi de la tovarăşii miliţieni, a doua zi, după ce m-am despărţit de Mititiuc. Era dimineaţă, puţin mai tîrziu ca acuma. După cum îţi spusei, venise lîngă noi şeful de post şi-l chemase pe Mititiuc în grabă mare. Ce se întîmplase? Gemănaru şi încă vreo doi de prin Argel aduseseră veste la postul de miliţie că-l văzuseră pe Turbaşu, ultimul dintre bandiţi, dînd tîrcoale cîtorva case mai răzleţite de comună. Era bărbos, smolit la faţă, cu straiele în neorîn-

duială, atîrnînd pe el. Îi ajunsese cuțitul la os. Pramatia! Încolțit, hămesit de foame, încerca să prăduiască iară casa vreunui gospodar. «S-a tras înfricoșat în desișul pădurii, cînd ne-a văzut prin preajmă.» Astfel grăiră milițienilor cei trei care îl văzuseră pe bandit. Nu mai era vreme de pierdut. Așa că imediat s-a dat de veste printre moldovițeni că Turbașu e prin apropiere. Eu nu eram pe acolo că tare aș fi voit să fiu la «răfuiala cu banditul». «Să stîrpim sămînța asta de mălură», grăiau cu toții. Și uite-așa, împreună cu milițienii, au făcut grupuri, pornind pe urma banditului. Unii au luat-o dinspre Secrieș, alții de la Ciumîrna, Valea Boului, sau Argel. Să-l stringă ca într-un clește. Uite-așa!"

Degetele mîinilor moșului se împreunară arătîndu-mi cum voiau să-l strîngă pe bandit.

„Turbașu adulmecase ceva. Plin de frică, cu spaima-n oase, se strîngea neputincios spre fundul pădurii, acolo unde încrengătura era mai deasă. Așa cum s-a aflat mai tîrziu, primul care a dat ochii cu el a fost Mititiuc. «Să fi fost pe la nouă-zece, cînd l-am văzut pentru prima dată, îmi spunea Gemănaru, care plecase și el în urmărire. Banditul era aplecat deasupra unei tufe de zmeuriș. Ca un șarpe a țîșnit. Cei care eram mai prin apropiere auzirăm cum liniștea pădurii fu sfîșiată apoi de zgomotul a două-trei împușcături». Am văzut și eu cîteva zile după aceea, cum gloanțele au mușcat din scoarța zbîrciuită a unui brad.

Ce-a mai fost după aceea? Trăgînd nădejde că l-a pălit, banditul nu se mai uită înapoi și se prăvăli în rîpa ce i se deschidea în față. Mititiuc, după el. Am bătut și eu de cîteva ori pe urmele călcate de cei doi în goana lor năprasnică. Crengile copacilor îți șfichiuiesc

obrajii sîngerîndu-i. Cioatele, aruncate ici, colo, îți betegesc picioarele. Dar cine să ia aminte atunci de crengi și cioate ? În pornirea sa vitejească, Mitițiuc nu mai afla nici durere, nici osteneală. Neînduplecat, cum îl știam, un singur gînd îl mîna înainte, mereu înainte. Să nu-i piardă urma. Pentru nimic în lume să nu-i piardă urma. Știa că nu este singur. Doar ceilalți auziseră și ei împușcăturile și veneau încoace. Și asta așa era. Cu toții alergau într-un suflet să prindă vipera."

Întinzînd degetul arătător, moșul îmi arătă o îngrămăditură de cioate aflate la o zvîrlitură de băț de noi.

„Pînă aici ținu goana aceea îndrăcită. Cu avînt fără seamăn Mitițiuc își croia drum după bandit. Nu-l slăbea de loc. Turbașu spunea, la judecată, că, cuprins de groază, simțea cum, încetul cu încetul, puterile-l părăseau, sleindu-l. Îi era așa de frică, că-i clănțăneau dinții din gură. Broboane reci de sudoare i se revărsau peste față, orbindu-l. Neputincios, se opri locului.

Cu țeava armei îndreptată spre bandit, Mitițiuc se apropia împungîndu-l cu privirea ; îmi închipui cum îi vedea ceafa de taur. Îi vedea mîinile tremurînde. Atent la fiece mișcare a banditului. Mitițiuc nu băgă de seamă însă pintenul unei rădăcini din față. Se poticni. Ca un fulger se întoarse banditul spre el. Glonțul pornit din țeava armei milițianului se pierdu undeva.

Se prinseră apoi într-o luptă pe viață și pe moarte. Horcăia banditul sub strînsoarea de oțel a lui Mihai. Cu groaza aceluia ce se îneacă, apucă în neștire glezna unui picior și întoarse, întoarse ca un apucat. Era tocmai piciorul pe care Mitițiuc și-l scrîntise, împiedicîndu-se de rădăcină. De durere slăbi menghina strînsorii. De ajuns ca banditul să tragă spre sine arma sa căzută lîngă el și ațintind-o spre pieptul băiatului să apese pe trăgaci."

Aici moşul se opri, dînd cătrănit din cap.

„S-a stins Mihai, răpus de glonţ ucigător. Poate că a mai apucat să audă glasurile tovarăşilor săi somîndu-l pe bandit.

— Predă-te, Turbaşu ! Mîinile sus !

Poate !"

Din suman scoase încet o scrisoare. Şi după ce-i întinse cu grijă colţurile puţin îndoite, mi se adresă :

— Vezi matale, asta era scrisoarea ce mi-o dăduse Mititiuc în dimineaţa aceea. Era carte către ai lui în care da veste fericită.

CUPRINS

Redactor : EUGENIA TUDOR
Tehnoredactor : GHEORGHE CHIRU

Dat la cules 23.04.1969. Bun de tipar 30.05.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 8452. Tiraj 130 140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 17,85. Coli de tipar 8,75. A. 7973. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31

Tiparul executat sub comanda nr. 90 334 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Volum omagial dedicat ofiţerilor şi subofiţerilor de miliţie, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înfiinţarea miliţiei.

Lei 6,50